

TERRORISME I COMUNISME (L'ANTI-KAUTSKY)

Lev Trotski

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es – des de: *Terrorismo y comunismo*,
Ediciones Júcar, 1977, Gijón-Madrid

Índex

PREFACI DE L'AUTOR

I. LA CORRELACIÓ DE FORCES

II. LA DICTADURA DEL PROLETARIAT

III. LA DEMOCRÀCIA

O democràcia o guerra civil

El renaixement imperialista de la democràcia

Metafísica de la democràcia

L'Assemblea Constituent

IV. EL TERRORISME

La llibertat de premsa.

La influència de la guerra

V. LA COMUNA DE PARÍS I LA RÚSSIA DELS SOVIETS

Els partits socialistes de la Comuna no estaven preparats

La Comuna de París i el terrorisme

El Comitè Central Absolut i la Comuna 'democràtica'

La Comuna democràtica i la dictadura revolucionària

L'obrer parisenc de 1871

El proletari petersburgès de 1917

VI. MARX I KAUTSKY

VII. LA CLASSE OBRERA I LA SEUA POLTÍCIA SOVIETISTA

El proletariat rus

Els soviets, els sindicats i el partit

Política seguida respecte als camperols

El poder soviètic i els especialistes

La política internacional del poder soviètic

VIII. LES QÜESTIONS DE L'ORGANITZACIÓ DEL TREBALL

El poder soviètic i la indústria

Informe sobre l'organització del treball

El treball obligatori

La militarització del treball
Els exèrcits del treball
El pla econòmic únic
Direcció col·lectiva i direcció unipersonal
Conclusió.

IX. CARLES KAUTSKY, LA SEUA ESCOLA I EL SEU LLIBRE

Apèndix

I

II. França a l'encreuament

III. Prefaci a la segona edició anglesa (extractes)

PREFACI DE L'AUTOR

Aquest llibre ens ha estat suggerit pel savi libel de Kautsky, publicat amb el mateix títol. El nostre treball, començat en el moment en què més aferrissades eren les lluites contra Denikin i Iudenitx, ha estat interromput ben sovint pels esdeveniments del front. En els penosos dies en què escrivíem els seus primers capítols, tota l'atenció de la Rússia dels Soviets estava concentrada en obres purament militars. Importava, abans que res, salvaguardar encara que sols fos la possibilitat d'una obra econòmica socialista. A penes podíem ocupar-nos de la indústria sinó en allò que es referia a les necessitats del front. Ens trobàvem en l'obligació de descobrir les calúmnies de Kautsky en les qüestions econòmiques, fent ressaltar la seua analogia amb les seues calúmnies en matèria política. En començar aquest treball (fa ja gairebé un any) podíem refutar les afirmacions de Kautsky sobre la incapacitat dels obrers russos en imposar-se una disciplina de treball i sofrir econòmicament, assenyalant l'alta disciplina i l'heroisme d'aquests obrers als fronts de la guerra civil. Aquesta experiència era suficient per a desmentir les calúmnies burgeses. Però avui, a alguns mesos de distància, podem citar, a més a més, dades i fets presos de la vida econòmica de la Rússia dels Soviets.

Tan prompte com l'esforç militar s'apacà un xic, després de la derrota de Koltxak i de Iudenitx, poc després d'haver assestat a Denikin els primers colps decisius, conclosa la pau amb Estònia i entaulades negociacions amb Lituània i Polònia, es féu sentir en tot el país la necessitat d'un retorn a la vida econòmica. I el sol fet que l'atenció i l'energia del país es concentrassen ràpidament en una altra obra, profundament distinta, n'és una prova indiscutible de la poderosa vitalitat del règim soviètic. Malgrat totes les experiències polítiques, totes les misèries, tots els horrors físics, les masses obreres russes estan molt lluny de la

descomposició política, del defalliment moral o de l'apatia. Gràcies a un règim que, si els ha imposat dures obligacions, ha donat un sentit i un elevat fi a la seua vida, han servat una notable elasticitat moral i l'aptitud, sense igual en la història, de concentrar la seua atenció i la seua voluntat en obres col·lectives. Actualment s'està realitzant en totes les branques de la indústria una campanya enèrgica, encaminada a la institució d'una disciplina rigorosa de treball i a la intensificació de la producció. Les organitzacions del partit i dels sindicats, les administracions de les fàbriques i tallers rivalitzen en aquesta campanya i compten amb el concurs incondicional de l'opinió pública de tota la classe obrera. Uns rere d'altres, els tallers decideixen, per mitjà de les assemblees generals de treballadors, la prolongació de la jornada de treball. Petrograd i Moscou en són l'exemple; i les províncies segueixen a Petrograd. Els "dissabtes" i "diumenges comunistes" (és a dir, el treball gratuït consentit voluntàriament en les hores de repòs) són cada vegada més practicats per centenars de milers de treballadors dels dos sexes. La intensitat i productivitat del treball dels dissabtes i diumenges comunistes són, segons l'opinió dels especialistes i segons el testimoni dels mateixos, vertaderament sorprenents.

Les mobilitzacions voluntàries del partit i de les Unions de la Joventut Comunista per al treball, es realitzen amb tant d'entusiasme com fins ara per al front. El voluntariat del treball completa, vivifica, el treball obligatori. Els Comitès del Treball Obligatori, creats recentment, cobreixen tot el país. La participació de les poblacions en el treball col·lectiu de les masses (neteja de carreteres o camins obstruïts per la neu, reparació de les vies fèrries, tala d'arbres, preparació i transport de fusta combustible, simples treballs de construcció, extracció de la pissarra i de la torba) revist un caràcter més seriós i racional cada dia. La mobilització per al treball de les unitats militars, cada vegada més freqüent, seria absolutament impossible sense un vertader ardor pel treball.

Vivim, és cert, en una terrible ruïna econòmica, entre l'esgotament, la pobresa i la fam. Però açò No pot emprar-ho hom com a argument contra la República dels Soviets: totes les èpoques de transició s'han caracteritzat pels mateixos aspectes tràgics. En tota societat (feudal, capitalista) on una classe domina, aquesta no abandona a les bones l'escena, una vegada acabada la seua funció; cal separar-la per una ruda lluita interior, que causa ben sovint als combatents patiments i privacions majors que aquelles contra les quals es rebel·len.

El pas de l'economia feudal a l'economia burgesa (el significat del qual era enorme per al progrés) fou un calvari inusitat. Qualsevulla que hagen estat els patiments de les masses subjectes al feudalisme, per penoses que siguen les condicions d'existència del proletariat sota el capitalisme, mai foren tan terribles les calamitats experimentades pels treballadors com en l'època en que

la vella societat feudal, desfeta per la violència, cedia el lloc a un nou ordre de coses. La revolució francesa del segle XVIII, que adquirí la seua immensa amplitud gràcies a la pressió de les masses exasperades pel patiment, augmentà la misèria d'aquestes durant un llarg període i en proporcions extraordinàries. Podia ésser altrament?

Els drames de Palau, que acaben amb canvis realitzats a les cimes del poder, poden ésser breus i no tenir quasi influència sobre la vida econòmica del país. Cosa distinta és una revolució que arrossega en el seu remolí milions de treballadors. Siga quina siga la forma d'una societat, sempre es basa en el treball. Arrancant les masses del treball, llençant-les a la lluita per un llarg període, trencant la trama de la producció, la revolució descompon l'economia, rebaixant el nivell del desenvolupament econòmic amb relació al que tenia abans de començar. Com més profunda és la revolució social, més arrossega les masses, i com més llarga, més deteriora el mecanisme de la producció i exhaurix les reserves de la societat. No s'hi pot deduir sinó una cosa que no té necessitat d'ésser demostrada: que la guerra civil és perjudicial per a l'economia. Però convertir-ho en censura contra l'economia soviètica, ve a ésser el mateix que imputar al xiquet de bolquers els dolors de la mare durant el part. Es tracta d'abreujar la guerra civil, i açò només pot aconseguir-se per la ferma resolució en actuar. Ara bé, precisament contra aqueixa resolució revolucionària està dirigit tot el llibre de Kautsky.

Des de la publicació del llibre que examinem, han ocorregut, no sols a Rússia, sinó també al món sencer, especialment en Europa, grans esdeveniments; han tingut lloc processos profundament significatius, que destrueixen els últims reductes del kautskisme.

La guerra civil en Alemanya revist un caràcter cada vegada més aferrissat, la potència aparent de l'antiga organització socialdemòcrata del partit i dels sindicats, lluny de facilitar el trànsit pacífic i "humanitari" al socialisme (cosa que resultaria de la teoria actual de Kautsky), ha estat, per contra, una de les principals causes de la prolongació de la lluita i del seu aferrissament creixent. A mesura que la socialdemocràcia s'ha fet inert i conservadora, i el proletariat, traït per ella, ha hagut de desprendre forces, sang i vida, en els seus atacs perseverants contra la societat burgesa per a forjar-se, en el curs d'aquesta lluita, una nova organització capaç de menar-lo a la victòria definitiva, el complot dels generals alemanys, el seu èxit momentani i les seues sagnants conseqüències han revelat de nou a què roïna i insignificant mascarada es redueix allò que hom anomena democràcia en les condicions creades per l'enfonsament de l'imperialisme i per la guerra civil. La democràcia, persistint, no resol cap problema, no esborra cap contradicció, no guareix cap ferida, no evita les

insurreccions de la dreta ni de l'esquerra: és impotent, insignificant, fal·laç, i només serveix per a enganyar les masses endarrerides de la població i especialment a la petita burgesia.

L'esperança, expressada per Kautsky en l'última part del seu llibre, que els països de l'Europa Occidental, les "velles democràcies" de França i Anglaterra, coronades pels llores de la victòria, ens oferisquen l'exemple d'un desenvolupament normal, sa, pacífic, vertaderament kautskià, vers el socialisme, és la més absurda de les il·lusions. L'anomenada "democràcia republicana" de la França victoriosa és avui el govern més reaccionari, sanguinari i delinqüent que haja existit mai. La seua política interior, com l'exterior, es funda en la por, l'avarícia i la violència. D'altra banda, el proletariat francès, més enganyat que cap altre, es desvia cada dia més vers l'acció directa. Les represàlies del govern contra la CGT mostren perfectament que, en la democràcia burgesa, no hi ha un buit legal ni per al sindicalisme kautskista; és a dir, per a una hipòcrita política de conciliació. L'evolució de les masses cap a una política revolucionària, l'aferrissament dels posseïdors i la destrucció dels grups intermedis (tres processos que condicionen i fan presagiar, per a un esdevenidor proper, una lluita social implacable) han augmentat ràpidament, davant els nostres ulls en el curs dels darrers mesos a França.

En Anglaterra, els esdeveniments segueixen el mateix curs de forma diferent. En aquest país, la classe governant del qual oprimeix i espolia el món sencer avui més que mai, les fórmules democràtiques han perdut tot significat, fins i tot en la farsa parlamentària. L'especialista més qualificat al respecte, Lloyd George, no invoca la democràcia, sinó la coalició dels posseïdors, conservadors i liberals, contra la classe treballadora. No hi ha senyals, en els seus arguments, de les efusions democràtiques del "marxista" Kautsky. Lloyd George es col·loca al terreny de la realitat de classe i empra, per aquesta raó, el llenguatge de la guerra civil. La classe obrera anglesa obrirà, amb el fort empirisme que la caracteritza, un capítol de la història de les seues lluites que farà empal·lidir les més glorioses pàgines del cartisme, de la mateixa manera que el pròxim aixecament del proletariat francès farà empal·lidir fins als fasts de la *Commune* de París.

Precisament perquè els esdeveniments històrics s'han desenrotllat en el curs dels darrers mesos amb una rigorosa lògica revolucionària, l'autor d'aquest llibre s'ha preguntat si la seua publicació responia encara a una necessitat, si calia encara refutar teòricament Kautsky i si el terrorisme revolucionari tenia necessitat d'ésser justificat teòricament.

Malauradament, sí, és necessari. La ideologia exerceix, per la seua mateixa naturalesa, en el moviment socialista, un paper immens. Fins i tot en Anglaterra,

tan inclinada a l'empirisme, comença un període en què la classe obrera exigirà cada vegada més l'estudi teòric de les seues experiències i les seues realitzacions. La psicologia, fins i tot del proletariat, comporta, no obstant això, una terrible força d'inèrcia conservadora; encara més en la mesura que es tracta de la ideologia tradicional dels partits de la Segona Internacional, que despertaren al proletariat i que, recentment encara, tenien una força efectiva. Després de la destrucció del socialpatriotisme oficial (Scheidemann, Víctor Adler, Renaudel, Vandervelde, Henderson, Plekhanov), el kautskisme internacional (la plana major dels independents alemanys, Fritz Adler, Longuet, una important fracció dels socialistes italians, els "independents" anglesos, el grup Martov, etc.) és el principal factor polític gràcies al qual es manté l'equilibri inestable de la societat capitalista. Pot assegurar-se que la voluntat de les masses treballadores del món civilitzat, desplegada sense treva pel curs dels successos, és infinitament més revolucionària que la seua consciència, no desembarassada encara dels prejudicis parlamentaris i les teories conciliadores. La lluita per la dictadura de la classe obrera significa en aquest moment l'acció més despietada contra el kautskisme al si de la classe treballadora. Les mentides i prejudicis conciliadors que fins i tot enverinen l'atmosfera, fins en els partits que graviten en torn de la Tercera Internacional, han d'ésser rebutjats. Aquest llibre està destinat a servir la causa dels que en tots els països combaten sense pietat al porgós kautskisme, equívoc i hipòcrita.

P. S.- En aquests dies (maig de 1920) els núvols s'amuntonen de nou sobre la República dels Soviets. Amb la seua agressió contra Ucraïna, la Polònia burgesa ha inaugurat una nova ofensiva de l'imperialisme mundial contra la Rússia soviètica. La revolució està una altra vegada amenaçada pels majors perills; els immensos sacrificis que la guerra imposa a la classe treballadora, inciten una altra vegada als kautskistes russos a oposar-se obertament al poder dels Soviets; açò és, a ajudar els assassins internacionals de la Rússia soviètica. La missió dels kautskistes consisteix en auxiliar la revolució proletària quan la seua seguretat ofereix garanties, i a oposar-li tota mena d'obstacles quan major necessitat té de què la recolzen. Kautsky ha anunciat ja moltes vegades la nostra derrota, que ha d'ésser la millor prova de l'exactitud de la seua teoria. Aquest "hereu de Marx" ha caigut tan baix que el seu programa polític no és més que una especulació sobre el fracàs de la dictadura del proletariat.

Una vegada més s'enganya. La derrota de la Polònia burgesa per l'Exèrcit Roig, que dirigeixen obrers comunistes, palesarà la força de la dictadura del proletariat i assestarà un nou colp a l'escepticisme petit burgès (kautskisme) del moviment obrer. Tanmateix l'absurda confusió de les aparences i els lemes, la història contemporània ha simplificat enormement el seu procés essencial, reduint-lo al duel entre l'imperialisme i el comunisme. No és únicament per les

terres dels magnats polonesos en la Ucraïna i la Rússia Blanca, per la propietat capitalista de l'Església catòlica que Pilsudski fa la guerra, sinó també per la democràcia parlamentària, pel socialisme evolucionista, per la Segona Internacional, pel dret de Kautsky a continuar essent, en crítica, l'acòlit de la burgesia. Nosaltres, enfront d'ell, combatem per la Internacional Comunista, per la revolució internacional del proletariat. La batalla serà dura i difícil. Però nosaltres confiem en la victòria, perquè en tenim tots els drets històrics.

L. Trotski Moscou, 29 maig de 1920

I LA CORRELACIÓ DE FORCES

Un argument constantment repetit en la crítica al règim soviètic, i sobretot en les crítiques que es fan de la transició revolucionària al règim dels soviets en altres països, és el referent a la correlació de forces. El règim soviètic a Rússia és utòpic perquè no es correspon amb la "correlació de forces". L'endarrerida Rússia no pot engegar obres que serien, si de cas, "pròpies de l'avançada Alemanya". Fins i tot per al proletariat alemany seria, d'altra banda, una bogeria conquerir el poder polític, perquè, en aquest moment, tal cosa significaria trencar la "correlació de forces". La Lliga de Nacions no és perfecta, però respon a la "correlació de forces". La lluita per l'abolició del règim capitalista és utòpica; algunes modificacions del Tractat de Versalles, però, correspondrien a aqueixa correlació de forces: quan Longuet anava a la saga de Wilson, no ho feia per feblesa política, sinó per la glòria de la llei de la "correlació de forces". El president Austríac Seidtz i el canceller Renner han d'exercir, segons Frederic Adler, la seua trivialitat petit burgesa en les primeres magistratures de la república burgesa, a fi que no es trenque la correlació de forces. Uns dos anys abans de la guerra mundial, Renner, que aleshores no era encara canceller, sinó un simple advocat "marxista" de l'oportunisme, em demostrava que el tradeunionisme, és a dir, el règim dels capitalistes i propietaris de terres, coronat per una monarquia, es mantindria inevitablement a Rússia durant tota una època històrica, ja que corresponia a la correlació de forces.

¿Què és, doncs, aquesta correlació de forces, fórmula sacramental que ha de definir, dirigir i explicar tot el curs de la història, en línies generals i detalladament? ¿I per què, de mode més precís, aquesta correlació de forces serveix invariablement l'actual escola de Kautsky per a justificar la indecisió, la inèrcia, la traïció i la covardia?

La correlació de forces significa tot allò que ho vullga: el nivell de la producció, el grau de diferenciació de les classes, el nombre dels obrers

qualificats, els fons en caixa dels sindicats, a vegades el resultat de les últimes eleccions parlamentàries, altres vegades el grau de condescendència del ministeri o de la manca de pudor de l'oligarquia financera, i també, el més sovint, la impressió política de conjunt d'un pedant semicec, que s'anomena polític realista, que potser ha assimilat la fraseologia marxista, però que, en realitat, s'inspira en les més baixes combinacions, en els prejudicis més estesos i en vicis parlamentaris. Després d'una petita xerrada confidencial amb el Director General de Seguretat, el polític socialdemòcrata austríac sabia sempre exactament, en els bons vells temps, si la "correlació de forces" permetia celebrar en Viena, el dia del Primer de Maig, una manifestació pacífica. Els Ebert, els Scheidemann, els David mesuraven, no fa molt, la correlació de forces pels dits que els tendien Bethmann-Hollweg i Ludendorff quan els trobaven al Reichstag.

L'establiment de la dictadura dels soviets en Àustria hi hauria trencat desastrosament, segons Frederic Adler, la correlació de forces, i l'*Entente* hauria deixat que el país s'hagués mort de fam. Com a prova d'això, Frederic Adler ens designava a Hongria, on els Renner magiars encara no havien assolit, en aquell moment, destruir amb el concurs dels Adler el poder dels soviets. A primera vista, sembla que a Frederic Adler li assistia la raó. La dictadura del proletariat a Hongria no ha trigat a ésser suplantada, substituint-la el Ministeri ultrareaccionari de Friedrich. ¿Però pot hom preguntar si açò responia a la correlació de forces? En tot cas, ni Friedrich ni Hutzar haguessen pogut prendre el poder, tan sols momentàniament, si no hagués existit l'exèrcit romanès. Es veu per açò, que en explicar els destins d'Hongria, convé almenys tenir en compte la "correlació de forces" en dos països: Hongria i Romania. Però és evident que no hi ha motiu per a detenir-s'hi. Si la dictadura dels soviets s'hagués implantat en Àustria abans de la crisi hongaresa, l'enderrocament del poder soviètic a Budapest hauria estat molt difícil. Estem, doncs, obligats a prendre en consideració la "correlació de forces" que determinà la caiguda momentània del govern dels soviets hongaresos, en Àustria i en la política de traïció de Frederic Adler.

El mateix Frederic Adler no cerca la clau de la "correlació de forces" en Rússia o en Hongria, sinó en Occident, en Clemenceau i Lloyd George: tenen el pa i el carbó; ara bé, avui, en el mecanisme de la "correlació de forces", el pa i el carbó són factors tan importants com els canons en la constitució de Lasalle. Baixada de les altures en què es refugia, l'opinió de Frederic Adler és que el proletariat austríac no ha de prendre el poder mentre no s'ho permeta Clemenceau (o Millerand, és a dir, un Clemenceau de segona classe).

Però, en aquest punt, es pot preguntar una vegada més: respon realment la política de Clemenceau a la correlació de forces? A primera vista, pot semblar

que si els gendarmes de Clemenceau no demostren tal correlació, basten per a assegurar-la dissolent les reunions obreres, detenint i afusellant els comunistes. I a aquest respecte no podem deixar de recordar que les mesures de terror del govern dels soviets (perquisicions, detencions i afusellaments), dirigides exclusivament contra els enemics de la revolució, es consideren, per part de diverses persones, com la prova que el govern dels soviets no respon a la correlació de forces. Però, avui, cercarem en va en el món sencer un règim que no haja recorregut a terribles represàlies massives. I és que les forces de les classes enemigues, en esquarterar-se l'aparença de tots els drets, fins i tot els "democràtics", tendeixen a fixar les seues noves correlacions a través d'una lluita implacable.

Quan s'establí a Rússia el sistema dels soviets, els polítics capitalistes no foren els únics en considerar-ho com un insolent desafiament a la correlació de forces: els socialistes oportunistes de tots els països també eren d'aqueixa opinió. Al respecte, no hi havia desacord entre Kautsky, el Comte habzburgès Czernin i el primer ministre búlgar Radoslavov. Des d'aleshores, les monarquies austrohúngara i alemanya s'han enfonsat, el militarisme més poderós s'ha disgregat. El govern dels soviets s'ha mantingut. Les potències victorioses de l'*Entente* han mobilitzat i llençat contra ell tot allò que han pogut. El govern dels soviets es continua mantenint. Si, fa dos anys, Kautsky, Frederic Adler i Otto Bauer haguessen pogut predicar que es mantindria la dictadura del proletariat a Rússia, primer, tanmateix els atacs de l'imperialisme alemany i, a continuació, malgrat una lluita ininterrompuda contra l'*Entente*, els savis de la Segona Internacional haurien considerat tal predicció com prova d'un ridícul desconeixement de la correlació de forces.

En cada moment determinat, la correlació de forces polítiques és la resultant de diversos factors de potència i de valor desiguals i només es determina, en els fons, pel grau de desenvolupament de la producció. L'estructura social d'un poble difereix considerablement del desenvolupament de les forces productives. La petita burgesia i la classe camperola subsisteixen molt de temps després que els seus mètodes han estat superats i condemnats pel desenvolupament industrial i tècnic de la societat. La concurrència de les masses triga molt, al seu torn, en formar-se, amb relació al foment de les relacions socials que n'és l'origen; la consciència dels antics partits socialistes és d'una època anterior a l'actual estat d'esperit de les masses; la consciència dels antics líders parlamentaris i tradeunionistes, més reaccionària de la dels seus partits, forma una espècie de coàgul endurit, que la història, fins avui, no ha pogut digerir ni vomitar. En el temps del parlamentarisme pacífic, donada l'estabilitat de les relacions socials, el factor psicològic podia ésser situat (sense exposar-se a grossos errors) en la base de tots els càlculs; i hom pensava que les eleccions parlamentàries expressaven prou la correlació de forces. La guerra imperialista,

trencant l'equilibri de la societat burgesa, ha revelat la insuficiència radical dels antics criteris que no tenien en compte profund factors històrics lentament acumulats pel passat i que brollen ara a la superfície per a dirigir el curs de la història.

Els polítics rutinaris, incapaços de comprendre en la seua complexitat, en les seues contradiccions i discordances internes el procés històric, s'han figurat que la història prepararia simultàniament i racional, a tot arreu alhora, l'adveniment del socialisme, de manera que la concentració de la indústria i la moral comunista del productor i el consumidor haguessen pogut evolucionar i madurar amb els aladres elèctrics i les majories parlamentàries. D'aquí, l'adopció d'una actitud purament mecànica envers el parlamentarisme internacional, indicava el grau de preparació de la societat per al socialisme, de la mateixa manera que un manòmetre assenyalava la pressió del vapor. Res hi ha de més absurd, no obstant això, que aquesta representació mecànica del desenvolupament de les relacions socials.

Si de la producció, fonament de les societats, ens elevem a les superestructures (classes, estats, drets, partits, etc.), pot establir-se que la força de la inèrcia de cada graó en la superestructura no s'afegeix simplement a la dels graons inferiors, sinó que, en determinats casos, és multiplicada per ella. Com a resultat, la consciència política de grups que han fingit ésser durant molt de temps els més avançats, apareix en el període de transició com un obstacle terrible al desenvolupament històric. Està absolutament fora de dubte que els partits de la Segona Internacional, col·locats ara a la capçalera del proletariat, en no haver-se atrevit, en no haver sabut, en no haver volgut conquerir el poder en el moment més crític de la història de la humanitat, en haver conduït el proletariat a l'extermini mutu, han estat la força decisiva de la contrarevolució.

Les poderoses forces de la producció, aqueix factor decisiu del moviment històric, s'ofegaven en les superestructures socials endarrerides (propietat privada, estat nacional), on l'evolució anterior les havia tancat. Intensificades pel capitalisme, les forces de la producció xocaven contra els murs de l'estat nacional i burgès i exigien la seua emancipació mitjançant l'organització universal de l'economia socialista. La inèrcia dels grups socials; la inèrcia de les forces policíiques que es mostraren incapaces de destruir les antigues agrupacions de classe; la inèrcia, la intel·ligència i la traïció dels partits socialistes, que assumien de fet la defensa de la societat burgesa, donaren com a resultat la rebel·lió espontània, element de les forces productores, sota l'aspecte de la guerra imperialista. La tècnica humana, el factor més revolucionari de la història, amb el seu poder acumulat durant dècades, s'aixecà contra el conservadorisme nauseabund i la vil ineptitud dels Scheidemann, Kautsky, Renaudel, Vandervelde, Longuet, i, amb ajuda de les seues metralladores, dels

seus *dreadnough*, dels seus avions, desencadenà contra la cultura humana un espantós pogrom.

La causa de les calamitats que la humanitat pateix avui resideix, doncs, precisament en el fet que el poder tècnic de l'home estava ja, des de fa temps, madur per a l'economia socialista, que el proletariat ocupava en la producció una situació que assegurava la seua dictadura, mentre que les forces productores més conscients de la història (els partits i els seus líders) estaven encara per complet sota el jou dels vells prejudicis i alimentaven la desconfiança de les masses envers elles mateixes. Kautsky ho comprenia fa anys. "El proletariat [escrivia en el seu fullet *El camí del poder*] s'ha enfortit de tal manera que pot esperar amb tranquil·litat la guerra que s'apropa. Hom no ha de pensar ni tan sols en una revolució prematura a l'hora en què el proletariat ha extret dels actuals fonaments de l'estat quant podia traure'n i que la seua transformació ha arribat a ésser la condició de la seua elevació ulterior". Des del moment que el creixement de les forces productores, sobresortint dels límits de l'estat nacional-burgès, ha obert per a la humanitat una era de crisi i torbacions, l'equilibri relatiu de la consciència de les masses en el curs de l'època precedent ha estat crebantat per amenaçadores convulsions. La rutina i inèrcia de la marxa quotidiana, la hipnosi de la legalitat, han perdut ja tota la seua influència sobre el proletariat. Però aquest no s'ha endinsat encara de forma conscient i sense reserves en el camí de les franques lluites revolucionàries. En els seus últims moments d'equilibri inestable vacil·la. El paper de les elits, del govern d'una banda i del partit revolucionari d'altra, adquireix, en aquest moment psicològic una significació colossal. Basta un impuls decisiu (de dreta o esquerra) per a donar al proletariat (durant un període més o menys llarg) una o altra orientació. Ho hem vist en 1914, quan la pressió dels governs imperialistes i de les partits socialpatriotes units, trencà instantàniament l'equilibri de la classe obrera, llançant-se a la via de l'imperialisme. Veiem, a més, com els trastorns de la guerra, el contrast entre els seus resultats i els seus propòsits primitius, commouen les masses, fent-les cada vegada més aptes per a la rebel·lió oberta contra el capital. En aquestes condicions, l'existència d'un partit revolucionari que conega exactament les forces directores de l'època actual, que comprega el paper exclusiu que exerceix entre elles la classe revolucionària, que en conega els recursos inexhauribles, que crega en ella i conega tot el valor del mètode revolucionari en èpoques de relacions socials inestables, que estiga disposat a aplicar aquest mètode fins al final; l'existència, dic, de semblant partit sota tals condicions constitueix un factor històric d'importantíssima importància.

En canvi, un partit socialista que visca a l'empara d'una certa influència tradicional però que no se n'adone del que ocorre al seu voltant, que, en no comprendre la situació revolucionària, no puga trobar-ne la clau, que no tinga fe

ni en si mateix ni en la classe obrera, un partit d'aquesta mena constitueix en la nostra època l'obstacle històric més greu i origina un caos i una torbació aclaparadors.

Tal és el paper actual de Kautsky i els seus deixebles. Ensenyar al proletariat a no creure en si mateix, sinó a tenir per vertadera la imatge que en dóna l'espill distorsionat de la democràcia, fetes miques per la bóta de l'imperialisme. Segons la seua opinió, la política revolucionària del proletariat no ha d'estar determinada per la situació internacional, per la destrucció efectiva del capitalisme, per la ruïna social consegüent, per la necessitat objectiva del domini de la classe obrera que clama per la seua rebel·lió entre les runes fumejants de la civilització capitalista; res d'açò ha de determinar la política del partit revolucionari proletari, que ha de dependre únicament del nombre de vots que li reconeguen després dels seus prudents càlculs els escribes del parlamentarisme. Pocs anys abans, Kautsky comprenia, segons sembla, l'essència del problema revolucionari. Escrivia en el fullet ja citat (*El camí del poder*): "Essent el proletariat l'única classe revolucionària d'una nació, resulta que l'enfonsament de la societat actual, revista un caràcter militar o un caràcter financer, significa la fallida dels partits burgesos, sobre què recau tota la personalitat i que únicament pot escapar hom d'aquest atzucac mitjançant el govern del proletariat". Però avui, el partit de l'apatia i la por, el Partit Kautsky, diu a la classe obrera:

"La qüestió no consisteix en saber si tu ets en aquest moment l'única força creadora de la història, si ets capaç d'expulsar la banda de malfactors, producte de la degeneració de les classes posseïdores que governen; no es tracta que únicament tu pugues fer-ho, ni que la història no et concedisca cap pròrroga (perquè les conseqüències de l'actual caos sagnant amenacen sepultar-te a tu també davall les últimes ruïnes del capitalisme). El problema és un altre força distint: consisteix en el fet que els bandits que governen han assolit ahir o avui enganyar, violentar, frustrar l'opinió pública, aconseguint, gràcia a això, el 51 per cent dels vots, contra el 49 per cent. Perisca el món, però visca la majoria parlamentària!"

II LA DICTADURA DEL PROLETARIAT

"Marx i Engels forjaren la noció de dictadura del proletariat, tenaçment defensada per Engels en 1891, poc abans de la seua mort; és a dir, l'exercici exclusiu del poder polític pel proletariat, única forma sota què hom pot instituir un poder governamental".

D'aquesta manera escrivia Kautsky fa uns deu anys. Aleshores, considerava com l'única forma socialista de poder l'exercici exclusiu del poder polític pel proletariat, la dictadura, i no la majoria socialista en un parlament democràtic. I és evident que, si s'assigna com a tasca l'abolició de la propietat individual dels mitjans de producció, no hi ha una altra manera de realitzar-la que concentrant tots els poders de l'estat a mans del proletariat, creant un règim d'excepció durant el qual la classe governant no es deixaria guiar per l'observació de normes calculades per a un temps molt llarg, sinó per consideracions revolucionàries conformes amb els seus objectius.

La dictadura és indispensable perquè no es tracta del canvi d'un caràcter privat, sinó de l'existència mateixa de la burgesia. Basant-se en això no és possible cap acord. Únicament pot decidir la força. Naturalment, el poder únic del proletariat no exclou la possibilitat d'acords parcials o de grans concessions, sobretot envers la petita burgesia i els camperols. Però el proletariat només pot fixar aqueixos acords després d'apoderar-se de l'aparell material del poder i assegurar-se la possibilitat de decidir lliurement les concessions que ha de fer o rebutjar, en interès de la causa socialista.

Avui, Kautsky repudia absolutament la dictadura del proletariat, "violència exercida per una minoria contra la majoria"; és a dir, que per a definir el règim del proletariat revolucionari se serveix dels mateixos termes de què invariablement se servien els socialistes honests de tots els països per a condemnar la dictadura dels explotadors, encara que estigués encoberta pel vel de la democràcia.

En renegar de la dictadura del proletariat, Kautsky dilueix la qüestió de la conquesta del poder pel proletariat, en la de la conquesta d'una majoria socialdemòcrata en el curs d'una pròxima campanya electoral. Segons la ficció jurídica del parlamentarisme, el sufragi universal expressa la voluntat dels ciutadans pertanyents a totes les classes de la societat, i permet aconseguir la majoria per al socialisme. Mentre no es realitzi aqueixa possibilitat teòrica, la minoria socialista ha d'inclinar-se davant la majoria burgesa. El fetitxisme de la majoria parlamentària no implica només el rebuig violent de la dictadura del proletariat, sinó també del marxisme i de la revolució en general. Si cal subordinar en principi la política socialista al ritu parlamentari de majories i minories, no queda marge, en les democràcies formals, per a la lluita revolucionària. Si una majoria elegida per sufragi universal pren, a Suïssa, mesures draconianes contra els vaguistes; si el poder executiu, producte de la voluntat d'una majoria formal afusella en Nord Amèrica els treballadors, ¿tenen dret els obrers suïssos i nord-americans a protestar amb una vaga general? Indubtablement, no. La vaga política exerceix una pressió extraparlamentària sobre la "voluntat nacional", expressada pel sufragi universal. Kautsky dubta, és

cert, de portar fins a aquest extrem la lògica de la seua nova posició. Lligat encara per algunes supervivències del seu passat, es veu obligat a admetre l'acció directa com a correctiu del sufragi universal. Les eleccions parlamentàries no foren mai, almenys en principi, per als socialdemòcrates, un substitutiu de la lluita de classes, dels seus xocs, de les seues ofensives, de les seues insurreccions; foren tan sols un mitjà auxiliar emprat en aquesta lluita (exercint un paper de més o menys importància, segons les ocasions), que havia d'abolir-se per complet en l'època de la dictadura del proletariat.

En 1891, açò és, poc abans de la seua mort, Engels defensava tenaçment (segons s'acaba de dir-nos) la dictadura del proletariat com a única forma per al seu poder governamental. Aquesta definició l'ha repetit moltes vegades Kautsky. Açò, entre parèntesi, demostra tota la indignitat de les seues actuals temptatives encaminades a falsificar la dictadura del proletariat fins al punt de fer-ne una invenció russa.

Qui desitja el fi no pot rebutjar els mitjans. La lluita ha de tenir la suficient intensitat com per a assegurar efectivament al proletariat l'exclusivitat del poder. En ésser necessària la dictadura per a la transformació socialista, "única forma sota què pot instituir el proletariat un poder governamental", aquesta dictadura ha d'ésser a tota costa assegurada.

Per a escriure un fullet sobre la dictadura del proletariat cal tenir tinter, paper i, naturalment, algunes idees al cap. Però per a establir i refermar la dictadura del proletariat cal impedir que la burgesia destruisca el poder dels treballadors. Kautsky suposa, sens dubte, que hom pot assolir aquest resultat amb fullets lacrimògens. La seua experiència personal hauria d'haver-lo convençut, no obstant això, que no basta de perdre tota influència sobre el proletariat per a adquirir-la sobre la burgesia.

L'exclusivitat del poder de la classe obrera només es pot garantir si s'aconsegueix fer comprendre a la burgesia, acostumada a governar, tot el perill que ofereix rebel·lar-se contra la dictadura del proletariat, minar els seus fonaments mitjançant el sabotatge, els complots, els aixecaments, la intervenció dels exèrcits estrangers. Ha d'obligar-se a la burgesia, llançada del poder, que se sotmeta. Però com? Els sacerdots intimiden el poble per mitjà dels càstigs d'ultratomba. Nosaltres no posseïm aquest recurs. D'altra banda, l'infern no és l'únic mitjà d'acció dels sacerdots; l'associen als focs materials de la Santa Inquisició o als escorpins de l'estat democràtic. ¿No estarà inclinat Kautsky a creure que hom pot dominar la burgesia per mitjà de l'imperatiu categòric de Kant que, en els seus darrers escrits, exerceix quasi el mateix paper que l'Esperit Sant? Nosaltres, per la nostra part, únicament podríem prometre-li el nostre concurs si es decidís a enviar una missió humanitària i kantiana al país de

Denikin i de Koltxak. Allí tindria ocasió de convèncer-se'n que la naturalesa no ha privat els contrarevolucionaris d'un cert caràcter temperat pels sis anys viscuts entre les flames i runes de la guerra. Tot guàrdia blanc està convençut d'aquesta senzilla veritat: que és més fàcil empresonar un comunista que convertir-lo fent-li llegir a Kautsky. Aquests senyors no senten una veneració supersticiosa pels principis democràtics ni cap terror davant les flames de l'infern, encara menys en la mesura que els pontífexs de l'Església i de la ciència oficial obren en concert amb d'ells i llancen els seus raigs conjunts exclusivament contra els bolxevics. Els guàrdies blancs russos s'assemblen als guàrdies blancs alemanys (i a tots els altres) en què no és possible convèncer-los ni avergonyir-los. Cal conquerir-los pel terror o aixafar-los.

Aquell que en principi renuncia al terrorisme, açò és, a les mesures d'intimidació i repressió envers la contrarevolució armada, ha de renunciar també a la dominació política de la classe obrera, a la seua dictadura revolucionària. Qui renuncia a la dictadura del proletariat, renuncia a la revolució social i posa una creu sobre el socialisme.

* * *

Kautsky no té, en aquest moment, cap teoria sobre la revolució social. Cada vegada que intenta generalitzar les seues idees sobre la revolució i la dictadura, no fa sinó servir-nos un refregit dels vells prejudicis del jauresisme i del bernsteinisme.

“La mateixa revolució de 1789 (escriu) suprimí les causes més importants que li donaren un caràcter tan cruel i violent i prepararen el terreny perquè les revolucions successives tinguessen formes més dulcificades”. Admetem-ho, encara que per a això calga oblidar el record de les jornades de juny de 1848 i dels horrors de la repressió de la *Commune*. Admetem que la gran revolució del segle XVIII, pel seu terrorisme implacable, en destruir l'absolutisme, el feudalisme i el clericalisme, preparà per a l'esdevenidor la possibilitat de resoldre pacíficament, sense xocs, les qüestions socials. Fins i tot admetent aquesta afirmació purament liberal, el nostre adversari està completament equivocat, perquè la revolució russa, culminada amb la dictadura del proletariat, ha començat precisament realitzant la mateixa obra que la revolució féu a França a finals del segle XVIII. Els nostres avantpassats no es preocupaven de preparar (mitjançant el terror revolucionari) les condicions democràtiques que haurien hagut de suavitzar els costums de la nostra revolució. El mandarí Kautsky, tan moralista, hauria de tenir en compte aquest fet i no acusar-nos, sinó acusar els nostres predecessors.

Sembla, d'altra banda, que ens consent una lleugera concessió en aquest sentit. Escriu:

“Cert que ningú podia posar en dubte la necessitat d’emprar mitjans violents per a derrocar una monarquia militar com l’alemanya, austríaca o russa, però ja no es pensava (qui?) en la força de les armes, sinó en l’instrument de força característic del proletariat: la vaga general... Però ningú podia esperar que part considerable del proletariat, aconseguit el poder, tornés a emprar els mateixos mètodes sagnants i venjatius que emprà a finals del segle XVIII, perquè açò hauria destruït tota l’evolució històrica”.

Com hom veu, ha estat necessària la guerra i tota una sèrie de revolucions per a poder fer una ullada sobre la corba craniana d’alguns teòrics i esbrinar què hi havia. Ara ja ho sabem: Kautsky no creia que es pogués allunyar del poder, per la persuasió, els Romanov o els Hohenzollern; però es figurava molt seriosament que una monarquia militar podia ésser derrocada per una vaga general; és a dir, per una manifestació pacífica de braços creuats. Tanmateix l’experiència russa de 1905 i de la discussió mundial que en sobrevingué, Kautsky, com s’adverteix, havia servat el seu punt de vista anarcoreformista sobre la vaga general. Podríem recordar-li que el seu propi periòdic, *Neue Zeit*, demostrava fa una dotzena d’anys, que la vaga general únicament és la mobilització del proletariat oposada a les forces enemigues del govern, i que no pot resoldre per si mateixa res, perquè esgota les forces del proletariat abans que les del seu adversari, obligant aquell a reprendre el treball. La vaga general únicament pot tenir influència decisiva quan és el preludi d’un conflicte entre el proletariat i la força armada de l’enemic; és a dir, si és el preludi d’una insurrecció. El proletariat no pot resoldre el problema del poder, problema fonamental de tota revolució, sinó crebantant la voluntat de l’exèrcit que s’oposa. La vaga general comporta la mobilització per ambdues bandes, i permet una primera apreciació seriosa de les forces de resistència de la contrarevolució; però només els desenrotllaments posteriors de la lluita determinen el preu de sang que ha de costar-li al proletariat la conquesta del poder. Que calga pagar amb sang; que, en la seua lluita per prendre el poder i servir-lo, el proletariat ha de saber morir i matar, cap vertader revolucionari l’ha posat mai en dubte. Declarar que l’aspror de la lluita entre el proletariat i la burgesia (lluita a mort) “destrueix l’evolució”, prova únicament que els caps d’alguns ideòlegs respectats són càmeres obscures on les imatges apareixen invertides.

En allò que fa als països més avançats i cultes, sotmesos a la influència d’antigues tradicions democràtiques, res acredita l’exactitud de les teories històriques de Kautsky. Aquestes, d’altra banda, no són noves. Els revisionistes les conferien abans un caràcter de principis més seriós. Demostraven que el creixement de les organitzacions proletàries al si de la democràcia, garantia el

pas gradual i imperceptible (reformista, evolucionista) al règim socialista, sense necessitat de vagues generals, d'insurreccions ni de dictadura del proletariat.

En aquesta època (la de l'apogeu de la seua activitat) Kautsky mostrava els antagonismes de classe de la societat capitalista, que s'accentuaven tot i les formes de la democràcia i que havien de menar a la revolució i a la conquesta del poder pel proletariat.

Naturalment, ningú ha intentat calcular per avançat el nombre de víctimes de la insurrecció i la dictadura proletària. Però estava claríssim que aqueix nombre dependria de la força de resistència de les classes posseïdores. Si el llibre de Kautsky tracta de provar que l'educació democràtica no ha suavitzat l'egoisme de classe de la burgesia, s'ho concedirem immediatament.

Si vol afegir que la guerra imperialista, que ha durat quatre anys malgrat la democràcia, ha fomentat la brutalitat en els costums, ha habituat a la violència i ha ensenyat la burgesia a no sentir cap embaràs per l'extermini de les masses, també tindrà raó. Aqueixa és la veritat. Però hem de combatre en aquestes condicions. No es tracta d'un duel entre homenets proletaris i burgesos sortits del cervell de Wagner-Kautsky, sinó d'una batalla entre un proletariat real i una burgesia real, com ara els ha format la gran matança imperialista.

En la despietada guerra civil que es mena en el món sencer, Kautsky veu el nefast resultat de... l'abandó de la "tàctica assajada i victoriosa" de la Segona Internacional.

"En efecte [escriu], des que el marxisme domina el moviment proletari, aquest no ha patit fins a la guerra cap gran derrota, i la idea d'imposar-se pel règim del terror havia desaparegut enterament de les seues files.

Molt hi contribuí la circumstància que, alhora que el marxisme es féu la doctrina socialista dominant, arrelà en l'Europa occidental la democràcia, que deixà d'ésser un objectiu de lluita per a esdevenir la base ferma de la vida política".

Aquesta "fórmula del progrés" no conté ni un àtom de marxisme: el procés real de la lluita de classes, dels seus conflictes materials, es resol en la propaganda marxista que, gràcies a les condicions de la democràcia, sembla garantir el trànsit indolor a formes socials "més racionals". Vulgarització extrema del vell racionalisme del segle XVIII, en què les idees de Condorcet són substituïdes per una versió miserable del *Manifest Comunista*. La història no és més que el desplegament d'una cinta de paper imprès; i al centre d'aquest "humanitari" procés s'hi veu la taula de treball de Kautsky.

Es presenta com a exemple el moviment obrer de l'època de la Segona Internacional, que, enarborant la bandera marxista, mai ha experimentat derrotes en les seues ofensives conscients. Però tot el moviment obrer, tot el proletariat mundial i amb d'ell tota la cultura humana, han patit a l'agost de 1914, en el moment en què la història feia el balanç de les forces i aptituds de tots els partits socialistes, dirigits, segons ens diuen, pel marxisme "sòlidament recolzats en la democràcia", una espantosa derrota. Les característiques del seu treball anterior, que Kautsky voldria immortalitzar ara: facilitat per a adaptar-se a les circumstàncies, abandó de l'acció il·legal, allunyament de les lluites obertes, esperança en la democràcia, camí d'una transformació social sense traumes, han estat arrossegades pel vent. Per témer les derrotes, detenint en totes les ocasions les masses inclinades a la lluita franca, per dissoldre en les seues decisions fins a la vaga general, els partits de la Segona Internacional s'han preparat per si mateixos la seua pròpia ruïna; perquè no han sabut moure un dit per a evitar la immensa catàstrofe de la guerra mundial que ha determinat el caràcter aferrissat de la guerra civil. Cal tenir una bena no sols sobre els ulls, sinó sobre les orelles i els nassos, per a oposar-nos ara, després de l'enfonsament de la Segona Internacional, després de la fallida del partit que la dirigia (la socialdemocràcia alemanya), després de la sagnant estupidesa de la guerra mundial i la immensa amplitud de la guerra civil, a la profunditat de pensament, la lleialtat, l'amor a la pau i la lucidesa de la Segona Internacional, l'herència de la qual liquidem avui!

III LA DEMOCRÀCIA

O democràcia o guerra civil

Kautsky únicament coneix un camí de salvació: la democràcia. Basta amb què siga reconeguda per tots i tots consenten a sotmetre-se'n. Els socialistes de la dreta han de renunciar a les sanguinàries violències a què han recorregut, a gust de la burgesia. La mateixa burgesia ha de renunciar a la idea de mantenir fins al final la seua situació privilegiada gràcies a Noske i als oficials Vogel. El proletariat, en fi, d'una vegada per sempre, ha d'abandonar el propòsit de fer desaparèixer la burgesia d'una altra manera que per les vies constitucionals. Si aquestes condicions es compleixen, la revolució social es resoldrà sense dolor al si de la democràcia. Basta, com es comprèn sense dificultat, que la nostra borrascosa història consenta en posar-se el birret de Kautsky i en extraure la saviesa de la seua tabaquera.

"Únicament hi han dues alternatives [exposa el nostre savi], o democràcia o guerra civil". No obstant això, en Alemanya, on es troben reunits els elements d'una democràcia formal, la guerra civil no coneix interrupció: "Segurament

Alemanya no pot esperar res de l'actual Assemblea Nacional. Però no s'afavoreix el progrés alemany, sinó que se'n va en contra seu, convertint la lluita contra l'actual Assemblea en una lluita contra el sufragi universal". Com si en Alemanya la qüestió fos les formes d'escrutini i no la possessió efectiva del poder!

L'actual Assemblea Nacional (Kautsky ho reconeix) no pot tornar la salut al país. Què s'hi dedueix? Que cal tornar a començar.

Ho consentiran els nostres camarades? Pot posar-se en dubte. Si la partida no és avantatjosa per a nosaltres, és que ho és per als nostres enemics.

L'Assemblea Nacional, incapaç de "tornar la salut al país", és molt capaç de preparar amb la dictadura reticent de Noske la dictadura seriosa de Ludendorff. Així passà amb l'Assemblea Constituent que preparà el camí a Koltxak. La predestinació històrica de Kautsky és precisament escriure després del colp d'estat el llibre que explique el fracàs de la revolució per tot el curs precedent de la història, des de la mona a Noske i des de Noske a Ludendorff. Força distinta és la tasca d'un partit revolucionari: consisteix en preveure el perill a temps, i prevenir-lo mitjançant l'acció. Per a aquest fi, només cal fer una cosa: arrancar el poder de mans dels seus autèntics detenedors, els grans terratinents i capitalistes que s'oculten darrere d'Ebert i Noske. La ruta es bifurca, doncs, en sortir de l'Assemblea Nacional: o dictadura d'una classe imperialista o dictadura. No s'obre cap camí cap a la "democràcia". Kautsky no ho comprèn. Exposa amb excessiva prolixitat la impotència de la democràcia per al desenvolupament polític i l'educació organitzadora de les masses, i fa notar que pot menar el proletariat a la seua total emancipació. Com si no hagués ocorregut gens important en el món des que s'escrigué el programa d'Erfurt!

El proletariat francès, alemany i d'alguns altres països importants, ha militat, no obstant això, durant dècades, aprofitant-se de tots els avantatges de la democràcia per a crear potents organitzacions polítiques. Aquesta evolució del proletariat cap al socialisme ha estat interrompuda, no obstant això, per un esdeveniment de considerable importància: la guerra imperialista mundial. L'estat de classe, en el moment en què la guerra esclatava per la seua culpa, ha pogut enganyar el proletariat amb l'ajuda dels organismes directors de la democràcia socialista i ficar-lo dins de la seua òrbita. Els mètodes democràtics han fet proves per aquest procediment, malgrat els avantatges indiscutibles que procuraven en una certa època, de la seua acció summament limitada, ja que l'educació democràtica de dues generacions proletàries no havien preparat el terreny polític per a la comprensió i apreciació d'un esdeveniment de l'índole de la guerra imperialista mundial. Aquesta experiència no permet afirmar que si la guerra hagués esclatat deu o vint anys més tard hauria trobat el proletariat millor

preparat políticament. L'estat democràtic burgès no es limita a concedir als treballadors millors condicions de desenrotllament, amb relació a l'absolutisme; amb la legalitat limita aquest mateix desenvolupament, acumula i referma amb art els hàbits oportunistes i els prejudicis legals entre les petites aristocràcies proletàries. En el moment en què la catàstrofe (la guerra) es féu imminent, l'escola de la democràcia revelà la seua incapacitat completa per a conduir el proletariat a la revolució. Foren necessàries la bàrbara escola de la guerra, les esperances social-imperialistes, els majors èxits militars i una derrota sense igual. Després d'aquests successos, que imposaren algunes modificacions al programa d'Erfurt, emprar els vells llocs comuns sobre la significació del parlamentarisme per a l'educació del proletariat equival a tornar políticament a la infància. I aquesta és la desgràcia de Kautsky. Aquest escriu:

“El proudhonisme estava animat d'una profunda desconfiança envers les lluites polítiques; no veia amb bons ulls la intervenció del proletariat en la política. Es renoven avui anàlegs raonaments (!!), que es presenten com el nou evangeli del pensament socialista, com un resultat de l'experiència que Marx no coneixia ni podia conèixer. I en els fons no són sinó variacions sobre idees que compten amb més de mig segle de vida, que Marx coneixia perfectament i que foren per ell combatudes i derrotades”.

Així, doncs, el bolxevisme no és més que... un refregit de proudhonisme! Des del punt de vista teòric, aquesta desvergonyida afirmació és una de les més imprudents del llibre.

Els proudhonians rebutjaven la democràcia per la mateixa raó per la qual rebutjaven la política. Eren partidaris de l'organització econòmica dels treballadors sense intervenció del poder de l'estat, sense commocions revolucionàries; eren partidaris de la mutualitat obrera sobre la base d'una economia comercial. En la mesura que la força de les coses els empentava a la lluita política, preferien (com a ideòlegs burgesos) la democràcia a la plutocràcia i fins i tot a la dictadura revolucionària. Què té de comú açò amb nosaltres? Mentre nosaltres rebutgem la democràcia en nom d'un poder proletari centralitzat, els proudhonians, en canvi, estan enterament disposats a aliar-se a una democràcia, un poc tocada de federalisme, per tal d'evitar el poder obrer revolucionari exclusiu. Kautsky hauria pogut comparar-nos amb molta més raó amb els blanquistes, adversaris dels proudhonians, que comprenien perfectament la importància del poder revolucionari i es cuidaven prou, en plantejar el problema de la seua conquesta, de tenir en compte religiosament els aspectes formals de la democràcia. Però per a justificar la comparació dels comunistes amb els blanquistes seria necessari afegir que nosaltres disposem d'una organització revolucionària com mai somiaren els blanquistes: els soviets dels diputats obrers i soldats; que el nostre partit és un organisme polític directiu

incomparable, dotat d'un programa complet de revolució social; i, en fi, que els nostres sindicats, agrupats en torn de la bandera comunista i defensant obertament el govern dels soviets, constitueixen un potent instrument de transformació econòmica. En aquestes condicions únicament es pot parlar de la resurrecció dels principis proudhonians pel bolxevisme, perdent fins als últims residus de sentit històric i d'honradesa en matèria de doctrina.

El renaixement imperialista de la democràcia

No sense raó la paraula "democràcia" té en el diccionari un doble significat. D'una banda, designa el règim fundat en el sufragi universal i la resta d'atributs de la "sobirania popular" formal. D'altra banda, designa les mateixes masses populars, en la mesura que tenen una vida pública. En aquests dos sentits la noció de democràcia s'eleva per damunt de les consideracions de classe.

Aquestes particularitats terminològiques tenen un profund significat polític. La democràcia, règim polític, és més indestructible, més acabada, com més ferma és la massa petit burgesa de les ciutats i els camps, insuficientment diferenciada des del punt de vista de classe, com més espai ocupa en la vida social. La democràcia ha arribat al seu apogeu en el segle XIX als Estats Units d'Amèrica i a Suïssa. Més enllà de l'oceà, la democràcia governamental de la República Federativa es fundava en la democràcia agrària dels colons. En la petita república helvètica, la petita burgesia de les ciutats i els camperols rics formaven la base de la democràcia conservadora dels cantons.

Nascuda de la lluita del tercer estat contra el feudalisme, la democràcia aviat esdevingué una arma contra els antagonismes de classe que començaven a desenvolupar-se en la societat burgesa. La democràcia burgesa aconsegueix realitzar molt millor la seua obra com més recolzada està per una capa més profunda de petita burgesia, quant major és la importància d'aquesta última en la vida econòmica del país i més baix és, doncs, el nivell de l'antagonisme de classe. Però la classe mitjana, cada vegada més endarrerida respecte al desenvolupament històric, perdia, no obstant això, el dret a parlar en nom de la nació. Els seus doctrinaris (Bernstein i consorts) han pogut afirmar amb satisfacció que la classe mitjana està molt lluny de desaparèixer tan ràpidament com l'escola marxista suposava. I es pot convenir, en efecte, que els elements petitburgesos de les ciutats i el camp ocupen encara un lloc importantíssim numèricament. Però la significació capital del desenvolupament consisteix en la pèrdua de la seua importància en la producció; el valor de les riqueses que la petita burgesia aboca en l'actiu de les nacions ha baixat molt més ràpidament que la seua importància numèrica. El desenvolupament històric s'ha basat sempre, i cada vegada més, en els pols oposats de la societat (burguesia capitalista i proletariat), i no en les capes conservadores llegades pel passat.

Com més perdia la seua importància social la petita burgesia, menys capaç era d'exercir amb autoritat la funció d'àrbitre en el gran conflicte històric entre el capital i el treball. Numèricament gran, la petita burgesia de les ciutats, i més encara del camp, seguia, no obstant això, trobant la seua expressió en l'estadística electoral del parlamentarisme burgès. La igualtat formal de tots els ciutadans en qualitat d'electors no feia més que testificar clarament, en aquesta situació, la incapacitat del "parlamentarisme democràtic" per a resoldre els problemes essencials que generava el desenvolupament històric. La igualtat dels sufragis del treballador, del camperol i del gran propietari feia del camperol l'intermediari entre ambdós antagonistes. Però de fet, el camperolat, doblement endarrerit des del punt de vista de la cultura i la vida social, políticament impotent, servia sempre de suport als partits més reaccionaris, més gosats i més corromputs, finalitzant invariablement per sostenir el capital contra el treball.

Precisament contra totes les profecies de Bernstein, de Sombart, de Tugan-Baranovski, la vitalitat de les classes mitjanes no ha reduït la intensitat de les crisis revolucionàries de la societat burgesa, sinó que més aïna les ha fet més doloroses. Si la proletarització de la petita burgesia i dels camperols revestís formes més pures i precises, la conquesta pacífica del poder pel proletariat, per mitjà del mecanisme parlamentari, hauria estat molt més probable del que ho és avui. El fet a què s'agafaven els partits de la petita burgesia (la seua vitalitat) ha estat fatal, fins i tot per a les formes externes de la democràcia, tan prompte com el capitalisme desfeu els seus fonaments. En ocupar en la política parlamentària el lloc que havia perdut en la producció, la petita burgesia ha compromès definitivament al parlamentarisme, reduint-lo a un xarlatanisme difús i a l'obstrucció legislativa. Aquest sol fet imposava al proletariat el deure de conquerir el poder de l'estat, independentment de la petita burgesia i fins i tot contra ella, no contra els seus interessos, sinó contra la seua ineptitud i la seua política inconsistent, feta d'accessos impotents i impulsius.

"L'imperialisme [escrivia Marx a propòsit de l'Imperi de Napoleó III] és la forma més prostituïda i perfecta de poder governamental, que... la burgesia, en assolir el seu apogeu, ha transformat en instrument d'opressió de treball pel capital". Aquesta definició excedeix al segon Imperi francès, i comprèn al nou imperialisme, necessari en el món sencer a causa de la voracitat del capital nacional de les grans potències. En el domini econòmic, l'imperialisme suposava el fracàs definitiu del paper de la petita burgesia; al camp polític, significava l'anihilament total de la democràcia, per la transformació de la seua textura pròpia i per la subordinació de tots els seus mitjans i institucions als fins de l'imperialisme. Comprènent als països, independentment del seu destí polític anterior, l'imperialisme mostrà que tots els prejudicis polítics li eren aliens i que estava disposat (i era capaç de fer-ho) a servir-se igualment, després

d'haver-les transformat socialment i sotmès, de les monarquies de Nicolau Romanov o de Guillem Hohenzollern, de l'autocràcia presidencial dels Estats Units i de la impotència d'alguns centenars de legisladors corromputs del parlament francès. La gran matança (bany de sang en què la burgesia ha intentat rejuvenir-se) ens ha oferit el quadro d'una mobilització sense exemple de totes les formes d'estat, d'administració, d'orientació política, d'escoles religioses o filosòfiques, al servei de l'imperialisme. Entre els mateixos pedants, l'enorme letargia de dotzenes d'anys dels quals no havia estat torba pel desenvolupament de l'imperialisme i que continuaven considerant la democràcia, el sufragi universal, etc., des del seu punt de vista tradicional, hi ha hagut molts que acabaren per adonar-se durant la guerra que les idees quotidianes tenien ja un nou contingut. Absolutisme, monarquia parlamentària, democràcia; per a l'imperialisme, com sens dubte per a la revolució que acaba de succeir-li, totes les formes governamentals de dominació burgesa, des del tsarisme rus al federalisme quasi democràtic d'Amèrica del Nord, gaudeixen dels mateixos drets i formen part de combinacions en què es complementen indissolublement unes a les altres. En un moment de crisi, l'imperialisme aconsegueix sotmetre per tots els mitjans de què disposa i sobretot pels parlaments (siga quina siga l'aritmètica dels escrutinis), la petita burgesia de les ciutats i el camp i fins i tot l'aristocràcia obrera. La idea nacional, que guià al tercer estat en el seu adveniment en poder, tingué en el curs de la guerra el seu període de renaixement amb la "defensa nacional". La ideologia nacional s'incendià una vegada més amb claredat enlluernadora, en detriment de la ideologia de classes. El naufragi de les il·lusions imperialistes primer als països vençuts i més tard, amb algun retard, als països vencedors, ha destruït les bases del que fou en un altre temps la democràcia nacional i de la seua principal ferramenta: el parlament democràtic. La debilitat, la mala qualitat, la impotència de la burgesia aparegueren per tot arreu amb horrible certesa. En tots els països es plantejà clarament la qüestió del poder governamental entre la classe capitalista, que regna obertament o no i disposa d'una casta d'oficials temperats i aguerrits (a vegades de centenars de milers d'homes), i, el proletariat revolucionari insurrecte, en presència de les classes mitjanes fugides, aterridades i prostrades. Bones ximpleries les que poden dir-se, en aquestes circumstàncies, sobre la conquesta pacífica del poder pel proletariat per mitjà del parlamentarisme democràtic!

L'esquema de la situació política en el món està absolutament clar. En haver portat els pobles, esgotats i dolorits, a la vora de l'abisme, la burgesia, sobretot dels països vencedors, ha demostrat la seua incapacitat absoluta per a traure'ls de la seua terrible situació i la incompatibilitat de la seua existència amb el progrés futur de la humanitat. Tots els grups polítics intermedis, els socialpatriotes sobretot, es podreixen en vida. El proletariat, enganyat per ells, es manifesta cada dia més hostil i es confirma en la seua missió revolucionària

com l'única força que puga salvar els pobles de la barbàrie i de la mort. La història, no obstant això, no atorga al partit de la revolució social una majoria parlamentària formal. En altres termes, no ha transformat les nacions en clubs que voten solemnement, per majoria de vots, la revolució social. Al contrari, la revolució violenta ha arribat a ésser una necessitat, precisament perquè les exigències inevitables de la història no podien ésser satisfetes pel mecanisme de la democràcia parlamentària. La burgesia capitalista es diu: "Mentre posseïska les terres, els tallers, les fàbriques, els bancs, la premsa, les escoles, les universitats; mentre tinga (puix és l'essencial) l'exèrcit, el mecanisme de la democràcia, siga el que siga el mode com hom el manege, seguirà a la meua voluntat. La petita burgesia inepta, conservadora i desproveïda de caràcter, està també sotmesa a mi espiritualment i material. La reduïsc i la reduiré pel poder de les meues empreses, dels meus beneficis, dels meus projectes i dels meus crims. Quan prorrompa en murmuracions de descontent, crearé parallamps a centenars. Suscitaré quan ho necessite partits d'oposició, que desapareixeran tan prompte com hagen complit la seua missió, facilitant a la petita burgesia el mode de manifestar la seua indignació, sense causar el més lleu perjudici al capitalisme. Mantindré per a les masses populars el règim d'instrucció primària obligatòria, que les deté al límit de la ignorància i no les permet elevar-se intel·lectualment per damunt del nivell tingut per inofensiu pels meus tècnics. Seduiré, enganyaré i intimidaré les capes més privilegiades i les més endarrerides del proletariat. Mentre els instruments d'opressió i intimidació continuen en les meues mans, la coordinació de totes aquestes mesures no permetrà que l'avantguarda de la classe obrera il·lumine la consciència del nombre més gran".

A la qual cosa el proletariat revolucionari respon: "Indubtablement, la primera condició per a aconseguir la nostra emancipació és arrancar els instruments de domini de mans de la burgesia. No hi ha esperança de conquerir pacíficament el poder mentre la burgesia serve tots els instruments de dominació. L'esperança d'arribar al poder pel camí que la mateixa burgesia assenyala i obstrueix simultàniament: la democràcia parlamentària, és una bogeria. No existeix més que un camí: arrancar el poder de mans de la burgesia, arrabassant-li els instruments materials de la seua dominació. Siga quina siga la correlació aparent de forces al parlament, jo faré dels mitjans més importants de producció un bé social. Donaré la llibertat a la consciència de les classes petitburgeses hipnotitzades pel capitalisme. Li demostraré amb fets què és la producció socialista. Quan ho hagen vist, les capes més endarrerides de la població em sostindran, venint voluntàriament i conscient en auxili de l'obra d'edificació socialista".

Quan el govern dels soviets rus dissolgué l'Assemblea Constituent, els directors socialdemòcrates d'Europa consideraren aquest fet si no com el preludi de la fi

del món, sí com a mínim com una ruptura arbitrària i brutal amb tot el desenvolupament anterior del socialisme. No obstant això, únicament era una conseqüència inevitable de la situació creada per l'imperialisme i la guerra. Si el comunisme rus ha estat el que primer ha tret les seues conclusions teòriques i pràctiques, obeeix açò a les mateixes raons per les quals el proletariat rus ha estat el primer que ha entaulat la lluita per la conquesta del poder.

Tot allò que després ha succeït a Europa ens demostra que teníem raó. Creure en la possibilitat de restaurar la democràcia en tota la seua inconsistència és alimentar-se de pobres utopies reaccionàries.

Metafísica de la democràcia

En sentir que el sòl històric s'enfonsava sota els seus peus, Kautsky passa de la democràcia a la filosofia transcendental i es posa a epilogar sobre allò que hauria d'ésser.

Els principis democràtics (sobirania del poble, sufragi universal, llibertats) se li mostren en l'aurèola del deure moral. Es desprenen del seu contingut històric i, considerats en la seua naturalesa abstracta, semblen invariables i sagrats. Aquest pecat metafísic no és un fet fortuït. El difunt Plekhanov, després d'haver estat, en les millors èpoques de la seua vida, un adversari irreductible del kantisme, tractà també, cap a la fi dels seus dies, quan la ràfega del patriotisme l'inflamava, d'agafar-se a l'espantall de l'imperatiu categòric, i açò és molt característic...

A la democràcia real, que el poble alemany acaba de conèixer, Kautsky hi oposa una democràcia ideal, com s'oposa al fenomen vulgar la cosa en si. Kautsky no ens indica amb seguretat cap país democràtic la democràcia del qual garantisca el trànsit sense dolor al socialisme. En canvi, està fermament convençut que aquest país ha d'existir. A l'actual Assemblea Nacional alemanya (aqueix instrument de la impotència, de perversitat reaccionària, dels vils expedients), Kautsky n'oposa una altra Assemblea Nacional dotada de totes les qualitats, excepte una, sens dubte de poca importància: l'existència.

La doctrina de la democràcia formal no l'ha creada el socialisme científic, sinó el dret natural. L'essència del dret natural rau en el reconeixement de normes jurídiques eternes i invariables que troben, en les diverses èpoques i en els distints pobles, expressions restringides i deformes. El dret natural de la història moderna, tal com l'ha produït l'Edat Mitjana, significava abans que res una protesta contra els privilegis de les castes, contra els abusos sancionats per la legislació del despotisme i contra altres productes "artificials" del dret positiu feudal. La ideologia del tercer estat, feble encara, expressava el seu interès propi

per mitjà d'algunes normes ideals que havien d'ésser més tard l'ensenyament de la democràcia i adquirir alhora un caràcter individualista. La personalitat és un fi en si; tots els homes tenen dret a expressar les seues idees per la paraula i per la ploma; tot home gaudeix d'un dret de sufragi igual al dels altres. Com a emblemes de combat contra el feudalisme, les reivindicacions de la democràcia marcaven un progrés. Però com més seguim, més palesa el seu aspecte reaccionari la metafísica del dret natural (teoria de la democràcia formal); que consisteix en el control d'una norma ideal sobre les exigències reals de les masses obreres i dels partits revolucionaris.

Si hom fa una ullada sobre la successió històrica de les filosofies, la teoria del dret apareix com una transposició de l'espiritualisme cristià desembarassat del seu misticisme groller. L'Evangelí anuncià a l'esclau que té una ànima semblant a la del seu amo, i instituí així la igualtat de tots els homes davant el tribunal celestial. En la pràctica, l'esclau continuà essent esclau i la submissió esdevingué per a ell un deure religiós. Trobava en l'ensenyament cristià una satisfacció mística a la seua fosca protesta contra la seua condició. Al costat de la protesta, el consol. "Encara que et sembles a un ase que brama, tens una ànima eterna", li deia el cristianisme. Ressonava en això una nota d'indignació. Però el cristianisme hi afegia: "Fins i tot essent semblat a un ase que brama, la teua ànima immortal rebrà una recompensa eterna". Aquestes dues notes s'han soldat en el cristianisme de diverses maneres, segons les èpoques i classes. D'una manera general, el cristianisme, com totes les altres religions, esdevingué, doncs, un mitjà per a adormir la consciència de les masses oprimides.

El dret natural, convertit en teoria de la democràcia, li deia a l'obrer: "Tots els homes són iguals davant la llei, siga quin siga el seu origen, la seua qualitat de posseïdors o de no posseïdors i el paper que exercisquen; tots gaudeixen d'un dret igual a decidir per sufragi els destins del poble". Aquesta norma ideal ha realitzat una labor revolucionària en la consciència de les masses, en la mesura que condemnava l'absolutisme, els privilegis aristocràtics i el sufragi censatari. A banda d'açò, no ha fet més que adormir progressivament la consciència de les masses, legalitzar la misèria, l'esclavitud i la humiliació.

Rothschild, que ha sabut encunyar la sang i la suor del món en bons napoleons d'or, únicament té un vot en les eleccions parlamentàries. El fosc miner que no sap signar, que dorm tota la vida sense despullar-se i porta en la societat l'existència d'un talp, és també detenedor d'una parcel·la de la sobirania popular, és igual a Rothschild davant els tribunals i durant aqueixos períodes d'eleccions. Sota les condicions reals de la vida, en les relacions socials, en els costums, els homes són cada vegada més desiguals: aquí l'acumulació extraordinària de riqueses, allà una misèria sense esperances. Però, en

l'estructura periòdica de l'estat, aquestes terribles contradiccions desapareixien; únicament s'hi troba ombres legals desproveïdes de cossos. Propietari, jornalero, capitalista, proletari, ministre, enllustrador, tots són iguals en quant "ciutadans" i "legisladors". La igualtat mística del cristianisme ha descendit dels cels sota la forma de la igualtat en dret natural democràtic. Però no ha descendit fins a la terra mateixa, fins al fonament econòmic de la societat. Per al fosc jornalero que en cap moment de la seua vida deixa d'ésser una bèstia de càrrega, explotada pel capitalisme, el dret ideal d'influir sobre els destins del poble per les eleccions parlamentàries a penes és més real que la felicitat que fa poc se li prometia al regne dels cels.

Guiat pels interessos pràctics de la classe obrera el partit socialista, en un determinat moment, entrà en la via del parlamentarisme. Cosa que no vol dir de cap manera que haja reconegut com a principi la teoria metafísica de la democràcia, fundada en un dret superior a la història i a les classes socials. La doctrina proletària considerava la democràcia com un instrument al servei de la societat burgesa, perfectament adaptat, d'altra banda, a les necessitats i propòsits de les classes dominants. Però, com vivia del treball del proletariat i no podia, sota pena d'arruïnar-se, negar-se a legalitzar alguns aspectes si més no de la lluita de classes, la societat burgesa oferia d'aquesta manera als partits socialistes la possibilitat d'utilitzar en certa manera i en períodes determinats, el mecanisme de la democràcia, sense perjudicar gens ni mica el seu principi intangible.

La tasca essencial del partit socialista, en totes les èpoques de la seua lluita, ha consistit en crear les condicions d'una igualtat econòmica efectiva, d'una igualtat de costums entre els membres de la comunitat humana, fundada en la solidaritat. Precisament per açò, era el deure dels teòrics del proletariat desemmascarar la metafísica de la democràcia, vel filosòfic estès sobre les mistificacions polítiques.

Si el partit democràtic, en descobrir en l'època del seu entusiasme revolucionari la mentida del dogma de l'Església, li deia a les masses: "Vos alimenten amb la promesa d'una felicitat ultraterrena, mentre que ací en el món no teniu drets i esteu encadenats per l'arbitrarietat", el partit socialista no tenia menys raó per a dir unes dotzenes d'anys més tard: "Vos adormen amb una ficció d'igualtat i de drets polítics; però la possibilitat de gaudir-ne d'aquests drets vos és negada; la igualtat jurídica, aparent i convencional, es converteix en una cadena ideal que vos nuga a la roda del capital".

A fi de realitzar la seua obra fonamental, el partit socialista mobilitzà també les masses per a l'acció parlamentària, però mai es comprometé enlloc a no conduir el proletariat cap al socialisme únicament per la democràcia. En adaptar-nos al

règim parlamentari en l'època precedent, ens limitàvem a desemascarar teòricament la democràcia, que encara no podíem superar pràcticament per falta de força. Però la corba ideològica del socialisme, que es destaca malgrat les desviacions, les caigudes i fins i tot les traïcions, acaba amb la negació de la democràcia i la seua substitució per un mecanisme proletari, tan prompte com la classe obrera disposa de les forces necessàries.

Només en donarem una prova, però prou contundent. En 1888, Paul Lafargue escrivia en *El Socialdemòcrata* (rus): “El parlamentarisme és un sistema governamental que dóna al poble la il·lusió que regeix per si mateix els destins del país, quan realment tot el poder està concentrat a mans de la burgesia, i ni tan sols de tota la burgesia, sinó d’algunes capes socials lligades a aqueixa classe. En el primer període de la seua dominació, la burgesia no comprèn o no sent la necessitat de fornir al poble aquesta il·lusió. Per això tots els països parlamentaris d’Europa han començat pel sufragi restringit; per tot arreu, el dret a dirigir els destins polítics del país elegint diputats, ha pertangut primer als propietaris més o menys rics, i només després s’ha estès als ciutadans menys afavorits per la fortuna, fins al moment en què el privilegi d’alguns ha arribat a ésser el dret de tots i cadascun, en determinats països.

“En la societat burgesa, com més considerable és el patrimoni social, menor és el nombre dels que se l’apropien. Igualment passa amb el poder: a mesura que creix la massa de ciutadans que gaudeixen de drets polítics i de governants nomenats per elecció, el poder efectiu es concentra i arriba a ésser el monopoli d’un grup de personalitats cada vegada més reduït”. Tal és el misteri del règim de majories.

Als ulls del marxista Lafargue, el parlamentarisme subsisteix mentre dura el domini de la burgesia. “El dia [escrivi] que el proletariat d’Europa i Amèrica s’apodere de l’estat, haurà d’organitzar un poder revolucionari i regir dictatorialment la societat, mentre la burgesia, en tant que classe social, no haja desaparegut”.

Kautsky coneixia abans aquesta estimació socialista del valor del parlamentarisme i fins i tot la repetí força vegades, encara que sense aquesta espiritual claredat francesa. L’abjuració teòrica de Kautsky consisteix precisament en abandonar la dialèctica materialista per a tornar al dret natural, reconeixent de forma intangible i absoluta el principi democràtic. Allò que el marxisme considerava com un mecanisme transitori de la burgesia, allò que únicament podia ésser utilitzat en política temporalment, a fi de preparar la revolució proletària, ens ho presenta Kautsky com un principi original, situat per damunt de les classes i al qual se subordinen sense discussió els mètodes de la lluita proletària. La degeneració contrarevolucionària del parlament ha trobat

la seua expressió més acabada en la divinització de la democràcia pels teòrics de la decadència de la Segona Internacional.

L'Assemblea Constituent

D'una manera general, l'obtenció d'una majoria democràtica en un parlament burgès no és absolutament impossible. Però aquest fet, encara que es realitzés, no modificaria en res el curs dels esdeveniments. Davall la influència de la victòria parlamentària del proletariat, els intel·lectuals pertanyents a la classe mitjana potser oferiren una resistència menor al nou règim. Però la resistència essencial de la burgesia estaria determinada per fets com l'estat d'ànim de l'exèrcit, el grau d'armament dels obrers, la situació als països veïns; i la guerra civil seguiria el seu curs sota la influència d'aquests factors reals i no de la fràgil aritmètica parlamentària.

El nostre partit no es negava a menar el proletariat a la dictadura passant per la democràcia; s'adonava perfectament dels avantatges que oferia a la propaganda i a l'acció política semblant transició "legalitzada" a l'ordre nou. D'ací la nostra temptativa de convocar l'Assemblea Constituent. La temptativa fracassà. El camperol rus, a qui la revolució acabava de despertar a la vida política, es veié en presència d'una dotzena de partits, cadascun dels quals semblava tenir com a finalitat confondre les seues idees. L'Assemblea Constituent s'enfrontà a la revolució, i fou escombrada.

La majoria "conciliadora" de l'Assemblea Constituent només reflectia la insuficiència de pensament i de caràcter de les capes intermèdies de les ciutats i els camps i dels elements endarrerits del proletariat. Si ens col·locàrem en l'òptica de les possibilitats històriques, podríem dir que la crisi hauria estat menys dolorosa si l'Assemblea Constituent, mitjançant un treball d'un parell d'anys, hagués desacreditat definitivament els socialistes revolucionaris i els menxevics per la seua coalició amb els cadets, provocat així un canvi formal a favor dels bolxevics, demostrant a les masses que no hi ha en realitat més que dues forces: el proletariat revolucionari, dirigit pels comunistes, i la democràcia contrarevolucionària, al capdavant de la qual estan els generals i almiralls. Però el nus de la qüestió estava en una altra banda: la situació interna distava molt d'evolucionar paral·lelament a la situació internacional. Si el nostre partit s'hagués deixat guiar per la política objectiva del "curs de les coses", els esdeveniments militars haurien pogut bastar-nos per a decidir-nos. L'imperialisme alemany podia haver-se apoderat de Petrograd, l'evacuació del qual havia començat el govern de Kerenski. La pèrdua de Petrograd hauria estat llavors mortal per al proletariat rus, les millors forces del qual eren aleshores la flota del Bàltic i la capital roja.

No pot, doncs, retraure's al nostre partit que haja volgut remuntar el curs de la història, sinó, abans bé, que haja saltat alguns graus de l'evolució política. S'avançà als socialistes revolucionaris i als menxevics, per a no permetre que el militarisme alemany s'avancés al proletariat rus i concertés la pau amb l'*Entente* en detriment de la revolució, abans que aquesta hagués tingut temps de desplegar les seues ales.

Del que s'ha dita fins ara no és difícil deduir-ne les respostes a les dues qüestions que ens plantejava insidiosament Kautsky. En primer terme, ¿per què hem convocat l'Assemblea Constituent, si desitjàvem la dictadura del proletariat? I tot seguit, ¿si la primera Assemblea Constituent, la convocatòria de la qual creïem que havíem de fer, s'ha mostrat reaccionària i no ha correspost als interessos de la revolució, per què ens neguem a convocar una nova Assemblea Constituent? La sospita de Kautsky és que ens hem oposat a la democràcia, no per raons de principi, sinó perquè es manifestava en contra nostre. Restablim els fets per tal d'adonar-nos millor d'aquesta insinuant burrada.

La consigna del nostre partit, des del començament de la revolució, és a dir, molt abans de la dissolució de l'Assemblea Constituent i fins de l'aparició del decret en què es convocava, fou "Tot el poder per als Soviets!". No oposàvem, és cert, els soviets a la futura Assemblea Constituent, la convocatòria de la qual feia molt problemàtica el govern de Kerenski, retardant-la contínuament; però tampoc consideràvem la futura Assemblea Constituent a la manera dels demòcrates petitburgesos, que hi veien l'àrbitre del país rus, cridat a decidir-ho tot. Fèiem comprendre a les masses que les seues pròpies organitzacions revolucionàries (els soviets) havien d'ésser i podien ésser autènticament les ames de la situació. Si no havíem refusat formalment per avançat l'Assemblea Constituent, únicament és perquè no es presentava com a oposició al poder dels soviets, sinó al de Kerenski, que únicament era el ninot de palla de la burgesia. Havíem decidit, prèviament, que si aconseguíem la majoria en l'Assemblea Constituent, aquesta es dissoldria, transmetent els seus poders als soviets, com féu posteriorment la Duma municipal de Petrograd, elegida sobre la base del més ampli sufragi democràtic. En el meu petit llibre sobre la *Revolució d'Octubre* m'he esforçat en mostrar les raons que feien de l'Assemblea Constituent el reflex tardà d'una època superada ja per la revolució. En veure l'òrgan del poder revolucionari únicament en els soviets i tenint ja la majoria en aquests, quan es convocà l'Assemblea Constituent, el poder efectiu, la qüestió estava resolta per a nosaltres, dissolent per la força l'Assemblea Constituent, que no podia estar disposada a fer-ho per si mateixa en benefici del poder dels soviets.

Però per què (ens pregunta Kautsky) no convoqueu una nova Assemblea Constituent?

Perquè no en sentim la necessitat. Si la primera Assemblea Constituent podia exercir momentàniament un paper progressiu, sancionant als ulls de la petita burgesia el règim dels soviets que acabava de fundar-se, ara, després de dos anys de victoriosa dictadura del proletariat, després del fracàs total de tots els intents “democràtics” a Sibèria, en les costes del mar Blanc, a Ucraïna, en el Caucas, el poder soviètic no té necessitat d'ésser santificat per l'autoritat dubtosa de l'Assemblea Constituent. Però Kautsky interroga amb el to de Lloyd George: no tenim dret, ja que això ocorre, a afirmar que el govern dels soviets es manté per la voluntat d'una minoria, ja que evita el control d'una consulta popular?

Aquesta pregunta deixa de banda allò que és principal.

Mentre que el règim parlamentari, fins en l'època del seu desenrotllament “pacífic” i segur, no reflecteix més que grollerament l'estat d'esperit del país i als dies de tempestats revolucionàries perd per complet la facultat de seguir la lluita i l'evolució de la convivència política, el règim dels soviets estableix un contacte infinitament més estret, més orgànic, més honrat, amb la majoria dels treballadors. La seua característica més important no és reflectir estàticament la majoria, sinó formular-la dinàmicament. Dins ja de la dictadura revolucionària, la classe obrera russa ha donat a entendre amb això que, en període de transició, no construeix la seua política sobre l'art inconsistent de rivalitzar amb partits camaleons, per a arrancar-los alguns vots camperols, sinó de ple acord amb el proletariat en l'administració del país, feta d'acord amb els vertaders interessos dels treballadors. I aquesta és una democràcia prou més profunda que la parlamentària.

En aquest moment en què l'obra essencial de la revolució (qüestió de vida o mort) consisteix en refusar l'atac de les bandes blanques, Kautsky pensa que una “majoria” parlamentària qualsevol podria crear una organització més enèrgica, abnegada i victoriosa de la defensa revolucionària. Les condicions de la lluita ressalten tan clarament al país oprimint pel bloqueig infame, que les classes intermèdies i els grups socials únicament poden escollir entre Denikin i el govern dels soviets. ¿Calen noves proves, després d'haver vist els partits centristes, menxevics i socialistes revolucionaris, dividir-se així?

En proposar-nos un nou escrutini per a la Constitució, ¿potser creurà Kautsky que s'interromprà la guerra civil durant el període electoral? Si abriga el propòsit de fer obrar en aquest sentit a la Segona Internacional, afanyem-nos a comunicar-li que no té crèdit tant per a Denikin com per a nosaltres. Si la guerra

entre les bandes de l'imperialisme i l'exèrcit d'obrers i camperols continua, si les eleccions han de limitar-se necessàriament al territori dels soviets, ¿exigirà Kautsky que atorguem als partits que defensen Denikin el dret de lliure propaganda? Va i menyspreable xarlatanisme: mai pot permetre cap govern, sota cap circumstància, que les forces de l'enemic contra què combat mobilitzen la reraguarda dels seus exèrcits.

El fet que la flor de la nostra població treballadora estiga en aquest moment al front no és dels menys importants per a resoldre la qüestió. Els proletaris avançats, els camperols més conscients, els que en totes les eleccions i accions polítiques de masses es col·loquen en primera fila i dirigeixen l'opinió pública dels treballadors, estan en aquest instant en alguns dels fronts en l'Exèrcit Roig on, com a comissaris, comandants o soldats, es baten i moren. Si els governs dels estats democràtics burgesos, el règim dels quals es basa en el parlamentarisme, no han cregut que podien procedir a les eleccions mentre ha durat la guerra, és totalment absurd demanar semblant cosa a la Rússia dels soviets, on el parlamentarisme no existeix. No basta amb què el govern revolucionari rus no haja impedit, ni fins i tot en les hores més greus, la renovació mitjançant eleccions dels seus soviets locals i centrals.

Direm, per fi, com última conclusió (*the last and the least*) per a il·lustrar a Kautsky, que els mateixos kautskistes russos, els menxevics Martov i Dan, no creuen possible reclamar actualment la convocatòria de l'Assemblea Constituent, i abandonen aquest bell projecte per a temps millors. Però serà necessari aleshores? Nosaltres ho dubtem. Una vegada acabada la guerra civil, la classe revelarà la seua força creadora i ensenyarà a les masses més endarrerides què pot fornir-les. Mitjançant l'aplicació racional del treball obligatori i una organització centralitzada del repartiment de productes, tota la població del país ocuparà un lloc en l'engranatge del sistema econòmic i de l'autogovernament soviètic. Els mateixos soviets, òrgans del poder avui, es transformaran en organitzacions purament econòmiques. En aquestes condicions, dubtem que la idea de coronar l'edifici real de la societat socialista amb una arcaica Assemblea Constituent tinga cap realitat; encara més en la mesura que aquesta Assemblea no podria fer una altra cosa que consignar la "creació, davant ella i sense ella, de totes les institucions que necessités el país"¹.

¹ A fi de convèncer-nos de la necessitat de l'Assemblea Constituent, Kautsky recolza la seua argumentació fundada en l'imperatiu categòric, en consideracions preses del curs dels canvis. Citem: "Rússia necessita urgentment l'auxili del capital estranger. Però la República dels soviets no l'obtindrà si no convoca una Assemblea Nacional i concedeix llibertat de premsa. I no perquè els capitalistes siguen idealistes de la democràcia, perquè no tingueren escrúpols en prestar-li al tsarisme molts milers de milions, sinó perquè no tenen confiança en un govern revolucionari". Hi ha una gran veritat en aquest galimaties. En efecte, la Borsa ha sostingut el govern de Koltxak quan es recolzava en l'Assemblea Constituent. Però el defensà més

IV EL TERRORISME

El tema principal del llibre de Kautsky és el terrorisme. L'opinió segons la qual el terrorisme pertany a la mateixa essència de la revolució és, si em de creure Kautsky, un error àmpliament estès. No és exacte, pretén, que “qui vol la revolució ha de prendre partit a favor del terrorisme”. En allò que el concerneix, Kautsky està a favor de la revolució en general però resoludament contra el terrorisme. Aquí comencen les dificultats.

“La revolució (es lamenta Kautsky) ens ha portat el més sagnant terrorisme exercit per governs socialistes. Començaren els bolxevics russos, que foren severament jutjats pels altres socialistes no partidaris del bolxevisme, entre ells els majoritaris alemanys. Però a penes aquests sentiren amenaçat el seu poder, acudiren als mateixos mitjans que tan durament havien condemnat”. Sembla, doncs, que d'aquestes premisses hauria de deduir-s'hi la conclusió que el terrorisme està lligat a la naturalesa de la revolució molt més profundament del que havien pensat alguns savis. Kautsky trau per si mateix una conclusió diametralment oposada. El formidable desenvolupament del terrorisme de blancs i rojos en les últimes revolucions (russa, finlandesa, alemanya, austríaca, hongaresa) és per a ell la prova que aqueixes revolucions s'han apartat del bon camí i no s'han mostrat com hauria calgut, d'acord amb les seues fantasies teòriques. Sense aturar-nos-hi a discutir sobre la “immanència” del terrorisme considerat “en si” en la revolució, entesa també “en si”, detinguem-nos en l'exemple d'algunes revolucions, com ara ens les mostra la Història viva de la humanitat.

Recordarem en primer lloc la Reforma, que traça una espècie de demarcació entre la història de l'Edat Mitjana i la Moderna: com més comprenia els interessos profunds de les masses populars, més amplitud prenia, més aferrissada es feia la guerra civil que es desenrotllava davall els estendards religiosos i més despietat era el terror per ambdues bandes.

En el segle XVII, Anglaterra féu dues revolucions: la primera, que promogué violentes commocions socials i llargues guerres, portà, sobretot, a l'execució de

enèrgicament quan la dissolgué. L'experiència de Koltxak, ha confirmat la seua opinió que el mecanisme de la democràcia burgesa pot ésser utilitzat per a servir la causa del capitalisme i rebutjat després com un vestit vell. Pot ocórrer que la Borsa consenta a la Constituent nous préstecs, en l'esperança, plenament justificada per l'experiència anterior, de veure aquesta Assemblea restablir la dictadura capitalista. Nosaltres noensem pagar a aquest preu la “confiança” de la Borsa; preferim resoludament la confiança inspirada a tota la Borsa per les armes de l'Exèrcit Roig.

Carles I; la segona, finalitzà amb el feliç adveniment al tron d'una dinastia nova. La burgesia anglesa i els seus historiadors consideren aquestes dues revolucions des de punts de vista força diferents: la primera és, als seus ulls, una abominable *jacquerie*, una “Gran Rebel·lió”; la segona, ha estat batejada amb el nom de “Revolució Gloriosa”. L'historiador francès Agustí Thierry ha indicat les causes d'aquesta diversitat d'apreciació. En la primera revolució anglesa, en la “Gran Rebel·lió”, el poble actuava, mentre que en la segona romania quasi “callat”. La conclusió és que en un règim d'esclavitud de classe és molt difícil ensenyar bons modals a les masses oprimides que, exasperades, es baten amb piques i pedres, amb foc i corda. Als historiadors al servei dels monarques i explotadors, els ofèn açò a vegades. Advertim, no obstant això, que en la història de la nova Anglaterra (burgesa) és la “Gran Rebel·lió” i no la “Revolució Gloriosa” la que apareix com un succés definitiu.

L'esdeveniment més considerable de la història moderna després de la Reforma i la “Gran Rebel·lió” (esdeveniment que per la seua impotència deixa molt baixos els dos precedents) ha estat la Revolució Francesa.

La Revolució clàssica ha engendrat el terrorisme clàssic. Kautsky està disposat a excusar el terror dels jacobins, reconeixent que cap altra mesura els hauria permès salvar la República. Però per a ningú val aquesta justificació tardana. Per als Kautsky de fins del segle XVIII (els dirigents girondins francesos), els jacobins personificaven el mal. Heus aquí, en tota la seua vulgaritat, una comparació dels girondins amb els jacobins prou instructiva. La trobem traçada per la ploma d'un dels historiadors burgesos francesos. “Tant uns com altres volien la República...”. Però els girondins “volien una República legal, lliure, generosa. Els muntanyesos desitjaven (!) una República despòtica i terrible. Els uns i els altres eren partidaris de la sobirania del poble; però els girondins, justament entenien per poble el conjunt de la nació, mentre que per als muntanyesos no hi havia més poble que la classe treballadora, per la qual cosa només a ella havia de pertànyer el poder”. L'antítesi entre els cavallers paladins de l'Assemblea Constituent i els sanguinaris que han establert la dictadura del proletariat està prou bé assenyalada en aqueix paràgraf, naturalment en els termes polítics de l'època.

La dictadura de ferro dels jacobins havia estat imposada per la situació summament crítica de la França revolucionària. Heus aquí el que d'ella diu un historiador burgès: “Els exèrcits estrangers havien entrat en territori francès per quatre bandes alhora: al nord, els anglesos i austríacs; en Alsàcia, els prussians; en Dauphiné i fins Lió, els piemontesos; en El Roselló, els espanyols. I açò en el moment en què la guerra civil feia estralls en quatre punts diferents, a Normandia, en La Vendée, a Lió i a Toló”. Cal afegir-hi els enemics de

l'interior, els innumerables defensors ocults del vell ordre de coses, prests a ajudar l'enemic per tots els mitjans.

El rigor de la dictadura del proletariat a Rússia (ditem nosaltres ara) ha estat condicionat per circumstàncies no menys crítiques. Teníem un front ininterromput des del Nord fins al Sud, de l'Est a l'Oest. A més dels exèrcits contrarevolucionaris de Koltxak, de Denikin, etc., la Rússia soviètica era atacada simultàniament pels alemanys, austríacs, txecoslovacs, romanesos, francesos, anglesos, americans, japonesos, finlandesos, estonians i lituans. A l'interior del país, bloquejat per totes les bandes i consumit per la fam, hi havia incessants complots, aixecaments, actes terroristes, destruccions de dipòsits, de ferrocarrils i ponts. “El govern, que s’havia encarregat de canviar l’enemic de l’exterior i l’interior, no tenia diners, ni exèrcit suficient, no tenia res en una paraula, excepte una energia sense límits, un suport calorós dels elements revolucionaris del país i l’audàcia de recórrer a totes les mesures per a la salvació de la pàtria, qualssevol que fossen la seua arbitrarietat, il·legalitat i vigor”. En aquests termes caracteritzava antany Plekhanov el govern dels jacobins (*El Socialdemòcrata: Resum polític i literari d’un període de tres mesos. Febrer, tom I; Londres, 1890. Article sobre el “Centenari de Gran Revolució”, pàgines 6-7.*)

Però fixem-nos en la revolució ocorreguda en la segona meitat del segle XIX, als Estats Units, país de la “democràcia”. Encara que no es tractés de l’abolició de la propietat privada sinó de la tracta de negres, les institucions democràtiques no foren per això menys incapaces de resoldre el conflicte pacíficament. Els Estats del Sud, derrotats en les eleccions presidencials de 1860, havien decidit recobrar a qualsevol preu la influència que fins llavors havien exercit per al manteniment de l’esclavitud dels negres; i, pronunciant, com de costum, discursos grandiloqüents sobre la llibertat i la independència, fomentaven la rebel·lió dels esclavistes. Totes les conseqüències posteriors de la guerra Civil en foren el resultat inevitable. Des que començà la lluita, el govern militar de Baltimore tancava en el fort de Mac Henry, tanmateix l’*habeas corpus*, molts partidaris de l’esclavitud. La qüestió de la legalitat o il·legalitat d’aquests actes era objecte d’una calorosa discussió entre els “principals notables” de la comarca. El jutge suprem, Teiney, declarà que el president de la República no tenia dret a suspendre l’acció d’*habeas corpus* ni a conferir semblants poders a les autoritats militars. “Tal és, segons tota probabilitat, la solució normal d’aquesta qüestió [diu un dels primers historiadors de la guerra nord-americana]. Però la situació era tan crítica i tan imperiosa la necessitat de prendre mesures radicals contra la població de Baltimore, que el govern i el poble dels Estats Units reclamava les mesures més enèrgiques” (*Història de la guerra nord-americana*, per Fletcher, tinent coronel d’Infanteria de la Guàrdia; traduïda de l’anglès. Sant Petersburg, 1867)

Els escassos objectes que necessitava el Sud revolucionari li eren subministrats secretament pels comerciants del Nord. En aquestes condicions, als ciutadans del Nord no els quedava un altre remei que recórrer a la repressió. El 6 d'agost de 1861 fou ratificat pel president un projecte del Congrés sobre la confiscació de la propietat privada emprada per a fins insurreccionals. El poble, representat pels elements més democràtics, era partidari de les mesures extremes; el partit republicà tenia al Nord una majoria decisiva, i tots els sospitosos de secessionisme, açò és, d'afavorir els estats dissidents del Sud, eren objecte de violències. En algunes ciutats del Nord, i fins en els Estats de la Nova Anglaterra, que es vanagloriaven del seu bon ordre, la població assaltà en diverses ocasions els locals dels periòdics que defensaven els partidaris de l'esclavitud insurrectes, i trencà les seues màquines. No era rar veure els editors insurrectes untats de quitrà, embolicats en plomes i passejats pels carrers fins que consentien en jurar fidelitat a la Unió. La personalitat del propietari d'un plantació untada de quitrà no té res de comú amb "la cosa en si", i en aquest sentit l'imperatiu categòric de Kant patí en el curs de la guerra civil nord-americana més d'un fracàs d'aquesta índole. Però no és açò tot. "Per la seua banda, el govern (ens refereix el mateix historiador) dictà també diverses mesures de repressió contra les publicacions que no adoptaven el seu punt de vista. I la premsa nord-americana, que havia gaudit fins aleshores de la major llibertat, es trobà de sobte en una postura tan molesta com la de les monarquies absolutes d'Europa. La llibertat, de paraules correu la mateixa sort. Així, doncs [segueix el tinent coronel Fletcher], el poble nord-americà es veié privat en el mateix moment de la major part de les seues llibertats. És de notar [afegeix moralitzant] que la majoria de la població estava de tal manera absorta per la guerra i tan profundament disposada a realitzar tots els sacrificis per aconseguir el seu fi que, lluny de lamentar la pèrdua de les seues llibertats, semblava no adonar-se'n" (*Història de la guerra nord-americana*).

Els sanguinaris esclavistes del Sud i la seua turba desencadenada de criats procediren amb un furor molt més gran encara. "Per tot arreu [refereix el comte de París] on es formava una majoria a favor dels propietaris esclavistes, l'opinió pública obrava despòticament envers la minoria. A tots els que trobaven a faltar la bandera nacional, se'ls obligava a servir silenci. Però açò no fou prou. Com ocorre en totes les revolucions, s'obligà els indiferents que manifestaren la seua adhesió a la nova causa. Els que s'hi negaven eren abandonats a l'odi i la violència del populatxo... En tots els centres de la civilització naixent (Estats del Sud-oest) es constituïren comitès de vigilància, integrats per tots els que s'havien destacat pel seu extremisme en el curs de la lluita electoral... La taverna era el lloc ordinari de les reunions, i, en ella, a l'orgia es mesclava una desgraciada paròdia de les formes sobiranes de la justícia. Alguns energúmens, assentats al voltant d'un mostrador pel qual corria el *whisky*, jutjaven els seus

conciutadans presents i absents. L'acusat, abans d'ésser interrogat, veia ja preparar la corda fatal. I aquell que no compareixia davant el tribunal, sabia la seua condemna de caure sota la bala del botxí ocult entre les males herbes del bosc...". Aquest quadre evoca les escenes que ocorren diàriament a les regions on operen Denikin, Koltxak, Iudenitx i els altres campions de la "democràcia" francoanglesa i nord-americana.

Com es plantejava la qüestió del terrorisme sota la *Commune* de París, ho veurem més avall. Siga com vullga, els esforços que fa Kautsky per a oposar la *Commune* a la nostra Revolució no tenen el menor fonament i l'obliguen a recórrer a una roïna fraseologia.

Sembla que han de considerar-se les captures d'ostatges com "inherents" al terrorisme de la guerra civil. Kautsky, adversari del terrorisme i de la captura d'ostatges, és, no obstant això, defensor de la *Commune* de París (veritat és que ocorregué fa cinquanta anys). La *Commune*, emperò, havia fet ostatges. Açò sembla que havia d'originar al nostre autor un cert embaràs. Però ¿per a què serviria la casuística si no fos per a aquestes circumstàncies?

Els decrets de la Comuna sobre els ostatges i la seua execució com a resposta a les crueltats dels versallesos foren motivats (segons la profunda explicació de Kautsky) pel desig de servir les vides humanes i no per un desig de crim. Admirable descobriment! Únicament hi manca eixamplar-lo. Hom pot i ha de fer comprendre que en els temps de guerra civil exterminem els guàrdies blancs per tal que ells no exterminen els treballadors. El nostre propòsit, doncs, no és suprimir vides humanes, sinó preservar-les. Si per a la seua preservació hem de combatre paradoxalment amb les armes a la mà, i si açò ens mena a fer exterminis, hi ha aquí un enigma el secret dialèctic del qual ha estat posat en clar pel vell Hegel, per a no parlar de savis pertanyents a escoles més antigues.

La Comuna únicament hauria pogut sostenir-se i refermar-se menant una guerra sense quarter als versallesos. Aquests tenien bon nombre d'agents a París. En guerra amb les bandes de Thiers, la Comuna no hauria pogut fer una altra cosa que exterminar els versallesos, tant al front com en la reraguarda. Si la seua autoritat s'hagués estès fora de París, hauria xocat (en el curs de la guerra civil contra l'exèrcit de l'Assemblea Nacional) amb enemics força més perillosos, al si mateix de la població. La Comuna no hauria pogut, en fer front als realistes, concedir la llibertat de paraula als seus agents de reraguarda.

Kautsky, tot i els grans esdeveniments actuals, no té cap idea de la guerra en general ni de la guerra civil en particular. No arriba a comprendre que tot partidari de Thiers a París no era més que un simple "adversari" ideològic dels comuners, però que un espia o agent de Thiers era un enemic mortal que

aguaitava el moment per a ferir-los a traïció. Ara bé, a l'enemic l'ha de posar hom sota condicions en què no puga fer mal, cosa que en temps de guerra no es pot traduir més que en la seua supressió.

En la revolució, com en la guerra, es tracta de trencar la voluntat de l'enemic, obligar-lo a capitular acceptant les condicions del vencedor.

La voluntat és, segurament, un fet d'ordre psicològic, però a diferència d'un míting, d'una reunió pública o d'un congrés, la revolució persegueix els seus fins usant mitjans materials, encara que en menor grau que en la guerra.

La burgesia conquerí el poder revoltant-se. I el refermà amb la guerra civil. En temps de pau, el serva amb l'ajuda d'un instrument de coerció molt complex. Mentre hi haja una societat de classes, basada en els antagonismes més profunds, l'ús de les repressions serà indispensable per tal de sotmetre la part adversa.

Encara que la dictadura del proletariat nasqués, en alguns països, al si de la democràcia, la guerra civil no s'hauria evitat per açò. La qüestió de saber a qui pertanyerà el poder al país, és a dir, si la burgesia ha de sobreviure o perir, es resoldrà no per referències als articles de la Constitució, sinó recorrent a totes les formes de la violència. Faça el que vullga Kautsky per a analitzar l'aliment del pitecantrop i la resta de circumstàncies properes o remotes que li permeten determinar les causes de la crueltat humana, no trobarà en la història altre mitjà de trencar la voluntat de classe de l'enemic que el recurs enèrgic de la força.

El grau de violència de la lluita depèn de tota una sèrie de condicions interiors i internacionals. Com més obstinada i perillosa siga la resistència de l'enemic de classe vençut, més inevitable serà la transformació del sistema en sistema de terror.

Però aquí Kautsky pren inesperadament una nova posició en la lluita contra el terrorisme soviètic; fingeix ignorar la furiosa resistència contrarevolucionària de la burgesia russa. "No s'ha observat (diu) semblant aferrissament en Petrograd i Moscou al novembre de 1917 i menys encara a Budapest recentment".

Com a resultat d'aquest gracios mode de plantejar la qüestió, el terrorisme resulta ésser simplement un producte de l'esperit sanguinari dels bolxevics, que trenquen alhora amb les tradicions de l'herbívor pitecantrop i les lliçons de moralitat del "kautskisme".

La conquesta del poder pels soviets a principis de novembre de 1917 (nou calendari) es produí a costa de pèrdues insignificants. La burgesia russa se

sentia tan allunyada de les masses populars, tan impotent, tan compromesa pel curs i la terminació de la guerra, tan desmoralitzada pel règim de Kerenski, que no s'arriscà, per dir-ho així, a resistir. En Petrograd, el govern de Kerenski fou derrocat gairebé sense lluita. A Moscou es prolongà la resistència, sobretot pel caràcter indecís de les nostres pròpies accions. En la major part de les capitals de província, el poder passà a mans dels seus soviets només amb l'arribada d'un simple telegrama de Petrograd o Moscou. Si les coses no haguessen passat d'ací, no hauria existit terror roig. Però des de novembre de 1917 fui testimoni d'un començament de resistència per part dels posseïdors. És cert que fou necessària la intervenció dels governs imperialistes d'Occident per a donar a la contrarevolució aqueixa confiança en si mateixa i a la resistència una força sempre creixent, cosa que pot demostrar-se pels fets quotidians secundaris o importants que es produïren durant tota la revolució soviètica.

El "Gran Quarter General" de Kerenski sabia que no el recolzaven les masses de soldats. Estava tan disposat a reconèixer sense resistència el poder soviètic, que entrava en negociacions amb els alemanys per a concertar l'armistici. A açò havia de seguir una protesta de les missions militars de l'Entente, acompanyada d'amenaçes directes. El GCG s'atemorí. Davall la pressió dels oficials "aliats" inaugurà la resistència, suscitant d'aquesta manera un conflicte armat i l'assassinat del General Donzhonine, cap de l'Estat Major, per un grup de mariners revolucionaris.

En Petrograd, els agents oficials de l'Entente i especialment la missió militar francesa, obrant de concert amb els socialistes revolucionaris i els menxevics, organitzava obertament la resistència des del segon dia de la revolució. Mobilitzaren, armaren i dirigiren contra nosaltres els alumnes de les Acadèmies Militars (junkers) i la joventut burgesa. La rebel·lió dels junkers del 10 de novembre ocasionà més pèrdues que la revolució del 7 del mateix mes. L'aventura Kerensky-Krasnov contra Petrograd, provocada per l'Entente, havia d'introduir en la lluita els primers elements d'aferrissament. El general Krasnov, no obstant això, fou posat en llibertat sota paraula. La insurrecció de Iaroslav (durant l'estiu de 1918), que tantes víctimes costà, fou organitzada per Savinkof, a les ordres de l'ambaixada de França i a costa d'aquesta. Arkhangel fou conquerit conforme al pla dels agents militars i navals anglesos, amb l'ajuda dels vaixells de guerra i aeroplans de la mateixa nació. L'adveniment de Koltxak, l'home de les finances nord-americanes, ha estat cosa de les legions estrangeres, txecoslovaques, a sou del govern francès. Kaledin i Krasnov, primers caps de la contrarevolució del Don, als qui havíem posat en llibertat, únicament pogueren assolir alguns èxits parcials gràcies al suport financer i militar d'Alemanya. A Ucraïna, el poder soviètic fou destruït a principis de 1918 pel militarisme alemany. L'exèrcit contrarevolucionari de Denikin ha estat creat amb els recursos financers i tècnics de França i la Gran Bretanya. Només

per l'esperança d'una intervenció d'Anglaterra i com a conseqüència de la seua ajuda material fou organitzat l'exèrcit de Iudenitx. Els polítics, diplomàtics i periodistes dels països de l'Entente debaten amb tota franquesa des de fa dos anys la qüestió de saber si la guerra civil a Rússia és una empresa prou avantatjosa com perquè hom la puga sostenir. En tals condicions es necessita un cap dur com una pedra per a trobar les causes del caràcter sagnant de la guerra civil a Rússia en la mala voluntat dels bolxevics i no en la situació internacional.

El proletariat rus ha estat el primer que ha fet la revolució social, i la burgesia russa, políticament impotent, ha tingut l'audàcia de no consentir en la seua expropiació política i econòmica, només perquè veia en totes bandes les burgesies de més antiga soca ames del poder i proveïdes de tota la potència econòmica i, en certa manera, militar.

Si la nostra Revolució d'Octubre hagués ocorregut alguns mesos o tan sols algunes setmanes després de la conquesta del poder pel proletariat en Alemanya, França i Anglaterra, sens cap dubte, la nostra revolució hauria estat la més pacífica, la menys "sagnant" de les revolucions possibles al món. Però aquest ordre històric (a primera vista el més natural i en tot cas el més avantatjós per a la classe revolucionària russa) no ha estat infringit per culpa nostra, sinó per culpa dels esdeveniments: en compte d'ésser l'últim, el proletariat rus ha estat el primer. Precisament aquesta circumstància ha estat la que ha donat, després del primer període de la confusió, un caràcter aferrissat a la resistència de les antigues classes dominants de Rússia i ha obligat el proletariat rus, en el moment dels majors perills, de les agressions de l'exterior i els complots i aixecament a l'interior, a recórrer a les cruels mesures del terror governamental.

Ningú pot sostenir actualment que aquestes mesures hagen estat ineficaces. Però potser pretenga hom considerar-les com "inadmissibles".

La missió i el deure de la classe obrera que s'ha apoderat del poder després d'una llarga lluita era enfortir-lo indestructiblement, consolidar definitivament la seua dominació, tallar tot intent de colp d'estat per part dels seus enemics i assegurar-se, així la possibilitat de realitzar les grans reformes socialistes. Per a una altra cosa no pagava la pena conquerir el poder. La revolució no implica "lògicament" el terrorisme, com tampoc implica la insurrecció armada. Solemne vulgaritat! Però, en canvi, la revolució exigeix que la classe revolucionària faça ús de tots els mitjans possibles per a assolir els seus fins: la insurrecció armada, si cal; el terrorisme si és necessari. La classe obrera, que ha conquerit el poder amb les armes a la mà, ha de desfer per la violència totes les temptatives encaminades a arrabassar-li'l. Sempre que es trobe en presència d'un complot

armat, d'un atemptat, d'un aixecament, la seua repressió serà despietada. És que Kautsky ha inventat altres procediments? ¿O redueix tota la qüestió al grau de coerció i proposa en aquest cas que hom fes ús de l'empresonament abans que de la pena de mort?

La qüestió de les formes i del grau de la repressió no és segurament una qüestió "de principi". És un problema de mesures per a aconseguir el fi. En una època revolucionària, el partit que ha estat llençat del poder o que no vol admetre l'estabilitat del partit que dirigeix i ho demostra sostenint un aferrissada lluita contra ell, no es deixarà intimidar per una amenaça d'empresonament en la durada de la qual no creu. Només per aquest simple fet decisiu s'explica la freqüent aplicació de la pena de mort en la guerra civil.

¿Però potser vol dir Kautsky que la pena de mort no està en general conforme amb el fi que es desitja assolir, i que és impossible aterrir les "classes"? Açò tampoc és cert. El terror és impotent (encara que només si no hi ha altre remei) si s'aplica per la reacció contra el partit que es rebel·la en virtut de les lleis del seu desenvolupament històric. En canvi, el terror és eficaç contra la classe reaccionària, que no es decideix a abandonar el camp de batalla. La intimidació és el mitjà més poderós d'acció política, tant en l'esfera internacional com a l'interior de cada país. La guerra, com la revolució, es basen en la intimidació. Una guerra victoriosa no extermina, per regla general, més que a una part ínfima de l'exèrcit vençut, però desmoralitza la resta i trenca la seua voluntat. La revolució procedeix de la mateixa manera: mata unes quantes persones, n'aterreix milers. En aquest sentit, el terror roig no es diferencia en principi de la insurrecció armada, de la que no és més que la seua continuació. Hom no pot condemnar "moralment" el terror governamental de la classe revolucionària, sinó aquell que, en principi reprove (de paraula) tota violència en general. Però per a açò cal ésser un hipòcrita.

Com, doncs, distingir la vostra tàctica de l'autocràtica?, ens pregunten els pontífexs del liberalisme i del "kautskisme".

No ho compreneu, falsos devots? Puix vos ho explicarem. El terror del tsarisme estava dirigit contra el proletariat. La policia tsarista estrangulava els treballadors que lluitaven pel règim socialista. Les nostres comissions extraordinàries afusellen els grans propietaris, els capitalistes, els generals que intenten restablir el règim capitalista. Percebeu aquest... matís? Sí? Per a nosaltres, els comunistes, és per complet suficient.

La llibertat de premsa

Kautsky, autor d'un gran nombre de llibres i articles, Se sent particularment afligit pels atacs a la llibertat de premsa. És admissible suprimir els periòdics?

En temps de guerra, totes les institucions, òrgans del poder governamental i de l'opinió pública esdevenen directament o indirecta en òrgans per a la direcció de la guerra. Açò ocorre en primer terme amb la premsa. Cap govern que sostinga una guerra seriosa pot permetre la impressió al seu territori de publicacions que obertament o no afavorisquen l'enemic. Amb més motiu, en període de guerra civil. La naturalesa d'aquesta última és de tal manera que ambdós bàndols tenen a la reraguarda de les seues tropes poblacions que fan causa comuna amb l'enemic. En la guerra, on la mort sanciona els èxits i els fracassos, els agents enemics que s'han introduït a la reraguarda dels exèrcits han de substituir la pena de mort. Llei inhumana sens dubte, però ningú ha considerat encara la guerra com una escola d'humanisme; amb menys motiu encara, la guerra civil. ¿Pot exigir hom seriosament que durant la guerra contra les bandes contrarevolucionàries de Denikin, es permeta que apareguen sense dificultat en Petrograd i Moscou les publicacions que els recolzen? Proposar-ho en nom de la "llibertat" de premsa, equivaldria a exigir en nom de la publicitat la publicació dels secrets militars. "Una ciutat assetjada (escrivia el comunalista Arturo Arnoux) no pot admetre ni que el desig de veure-la capitular s'expressi al seu si, ni que s'excite a la traïció als seus defensors, ni que es comuniquen a l'enemic els moviments de les seues tropes". Tal ha estat, no obstant això, la situació de la república soviètica des del seu establiment. Escoltem, no obstant això, el que diu Kautsky a aquest respecte.

"La justificació d'aquest sistema (es tracta de la supressió de la premsa) descansa sobre la ingènua concepció que hi ha una veritat absoluta (!) posseïda exclusivament pels comunistes (!!)... I a més (continua Kautsky), en la creença que la resta dels escriptors són mentiders (!) i només els comunistes fanàtics de la veritat (!!). Però en realitat en tots els camps es troben mentiders i fanàtics del que com a veritat consideren". Etcètera.

Així, doncs, per a Kautsky, la revolució en la seua fase aguda, quan es tracta de vida o mort per a les classes, continua essent com antany una discussió literària a fi d'establir... la veritat. Que profund és açò!... La nostra "veritat" segurament no és absoluta. Però com actualment estem abocant sang en nom seu, no tenim raó ni possibilitat alguna d'entaular una discussió literària sobre la relativitat de la veritat amb què ens "critiquen" fent ús de tot. La nostra missió no consisteix a castigar als fal·laços i encoratjar els justs de la premsa de tots els matisos, sinó exclusivament en ofegar la mentida de classe de la burgesia i en assegurar el triomf de la veritat de classe del proletariat, independentment que hi haja en els dos camps fanàtics i mentiders.

"El poder soviètic (segueix lamentant-se Kautsky) ha destruït l'única força capaç d'extirpar la corrupció: la llibertat de premsa. El control mitjançant una

llibertat de premsa il·limitada hauria estat l'únic mitjà de contenir els bandits i aventurers, que inevitablement voldran aprofitar-se de tot poder il·limitat, dictatorial...". I així successivament. La premsa, arma segura contra la corrupció! Aquesta recepta liberal sona molt tristament quan es pensa en els dos països de major "llibertat" de premsa: Amèrica del Nord i França, que són alhora els mateixos on la corrupció capitalista aconsegueix el seu apogeu.

Alimentat per les velles xafarderies dels baixos fons polítics de la Revolució Russa, Kautsky es figura que, privada de la premsa dels cadets i menxevics, l'organització soviètica aviat serà destruïda pels "bandits i aventurers". Tal era la veu d'alarma dels menxevics fa any i mig... A l'hora present, no s'atrevirien a repetir-la. Gràcies al control soviètic i a la selecció que fa sense parar el partit en un ambient de lluita aferrissada, el poder soviètic ha donat bon compte dels bandits i aventurers, posats al descobert en el moment de la revolució, incomparablement millor que ho hauria fet en un altre moment qualsevol poder.

Fem la guerra. Lluitem, no de broma, sinó a mort. La premsa no és l'arma d'una societat abstracta, sinó de dos camps irreconciliables que combaten amb les armes a la mà. Suprimim la premsa de la contrarevolució com destruïm les seues posicions fortificades, els seus dipòsits, les seues comunicacions, els seus serveis d'espionatge. Ens privem de les revelacions dels cadets i menxevics sobre la corrupció de la classe obrera. Però, en canvi, desfem victoriosament les bases de la corrupció capitalista.

Kautsky va més lluny en el desenvolupament del seu tema: es lamenta que impedim la publicació dels periòdics dels socialistes revolucionaris i dels menxevics i fins que (cosa que també ocorre) detinguem els seus directors. ¿És que aquí no es tracta de "matisos" que existeixen en el proletariat o en el moviment socialista? El nostre pedagog, darrere d'aquestes paraules, no veu els fets. Els menxevics i socialistes revolucionaris no constitueixen per a ell més que tendències polítiques, mentre que en el curs de la revolució s'han transformat en organitzacions íntimament lligades amb els contrarevolucionaris i que ens fan una guerra oberta. L'exèrcit de Koltxak ha estat format pels socialistes revolucionaris (com de fals i buit sona avui aquest nom!) i recolzat pels menxevics. Al front nord, els uns i els altres combaten contra nosaltres fa any i mig. Els directors menxevics del Caucas, antics aliats dels Hohenzollern, aliats avui de Lloyd George, detenien i afusellaven els bolxevics de perfecte acord amb els oficials anglesos i alemanys. Els menxevics i els socialistes revolucionaris de la Rada De Kouban han creat l'exèrcit de Denikin. Els menxevics estonians, membres del govern, han pres part directament en l'última ofensiva de Iudenitx contra Petrograd.

Tals són les “tendències” del socialisme... Kautsky creu que es pot estar en guerra declarada amb els menxevics i socialistes revolucionaris, que, amb ajuda dels exèrcits de Iudenitx, de Koltxak, de Denikin, creats gràcies al seu concurs, obren en contra nostre, i concedir al mateix temps, a la reraguarda del nostre front, la llibertat de premsa a aquests “innocents matisos”. Si el conflicte entre els socialistes revolucionaris i els menxevics hauria pogut ésser resolt per la persuasió i el vot, és a dir, si no estigueren darrere els imperialismes russos i estrangers, no hi hauria guerra civil.

Kautsky, naturalment, està disposat a “condemnar” (supèrflua gota de tinta) el bloqueig, el suport atorgat a Denikin per *l'Entente*, i el terror blanc. Però des de l'altura de la seua imparcialitat no pot deixar de trobar circumstàncies atenuants a aquest últim. El terror blanc, fixen-s'hi vostès bé, no viola els seus principis, mentre que els bolxevics, en aplicar el terror roig, són infidels al “valor sagrat” de la vida humana, proclamat per ells.... Però Kautsky s'absté d'explicar què significa en la pràctica el respecte al valor sagrat de la vida humana i en què es diferencia del manament “No mataràs”. ¿Quan un bandit alça el seu ganivet sobre un xiquet, es pot matar al primer per a salvar el segon? ¿No és açò un atemptat contra el “valor sagrat” de la vida humana? ¿Pot hom matar un bandit per a salvar la pròpia vida? ¿És admissible la insurrecció dels esclaus contra els seus amos? ¿Ho és que un home assolisca la llibertat a costa de la vida dels seus carcellers? Si la vida humana és en general sagrada i inviolable, cal renunciar a recórrer no sols al terror, a la guerra, sinó també a la revolució. Kautsky no se n'adona del significat contrarevolucionari del “principi” que tracta d'imposar-nos. Veurem, d'altra banda, que ens retrau haver concertat la pau De Brest-Litovsk. Segons la seua opinió, havíem d'haver seguit la guerra. Però llavors, en què es converteix el “valor sagrat” de la vida humana? ¿Deixarà d'ésser sagrada la vida quan es tracta d'individus que parlen un altre idioma? ¿O Considera Kautsky que els assassinats en massa, organitzats d'acord amb les regles de l'estratègia i la tàctica modernes, no són assassinats? Certament, és difícil afirmar en la nostra època un principi més hipòcrita i inepte. Mentre la mà d'obra i, per consegüent, la vida siga un article de comerç, d'explotació i dilapidació, el principi del “valor sagrat de la vida humana” no serà sinó la més infame de les mentides, l'objecte de la qual és mantenir els esclaus sota el jou.

Hem lluitat contra la pena de mort introduïda per Kerenski, perquè era aplicada pels tribunals marcialis de l'antic exèrcit contra els soldats que es negaven a continuar la guerra imperialista. Hem arrancat aquesta arma de mans dels antics Consells de Guerra. Hem destruït aquestes institucions i llicenciat l'antic exèrcit que les havia creat. En exterminar en l'Exèrcit Roig i en tot el país en general als conspiradors revolucionaris, que tractaven de restablir el vell règim mitjançant la insurrecció, l'assassinat, la desorganització, hem procedit de

conformitat amb les fèrries lleis de la guerra, per les quals volem assegurar la nostra victòria.

Si se cerquen les contradiccions formals no cal ni dir-ho que cal observar, abans que res, el terror blanc, arma de les classes que es tenen per cristianes, que protegeixen la filosofia idealista i estan fermament convençudes que la personalitat (la seua) és la personalitat humana, fi en si. Pel que a nosaltres es refereix, mai hem perdut el temps en els xarlatanismes dels pastors kautskistes i dels quàquers vegetarians sobre el “valor sagrat” de la vida humana. Sempre hem estat revolucionaris i avui, amos ja del poder, ho continuem essent. Perquè la personalitat humana arribe a ésser sagrada cal destruir primer el règim social que l’oprimeix. I aquesta obra únicament pot realitzar-se a sang i foc.

Existeix, a més, una altra diferència entre el terror blanc i el terror roig. L’actual Kautsky ho ignora, però per a un marxista té una importància capital. El terror blanc és l’arma d’una classe històricament reaccionària. Mentre afirmàvem la impotència de les repressions de l’estat burgès contra el proletariat, no hem negat mai que mitjançant els arrestos i les represàlies les classes dirigents puguen, en certes condicions, endarrerir temporalment l’esclat de la revolució social. Però estàvem convençuts que no aconseguirien evitar-ho. La nostra certesa provenia que el proletariat és una classe històricament ascendent, i que la societat burgesa no pot desembolicar-se sense augmentar les forces del proletariat. La burgesia en els moments actuals és una classe en decadència. No sols no exerceix el paper essencial en la producció sinó que, pels seus mètodes imperialistes d’apropiació, destrueix l’economia nacional i la cultura humana. No obstant això, la vitalitat històrica de la burgesia és colossal. Se sosté en el poder i no vol soltar la presa. Gràcies a açò, amenaça arrossegar en la seua caiguda a tota la societat. Cal arrancar-se’l de les mans, i de tallar-li aquestes per a aconseguir-ho... El terror roig és l’arma emprada contra una classe condemnada a perir i que no es resigna a això. Si el terror blanc només pot endarrerir l’ascensió històrica del proletariat, el terror roig no fa més que precipitar la caiguda de la burgesia. En certes èpoques, l’acceleració (que fa guanyar temps) té una importància decisiva. Sense el terror roig, la burgesia russa, aliada amb la burgesia mundial, ens hauria aixafat molt abans de l’adveniment de la revolució a Europa. Cal ésser cec per a no veure-ho, o un falsari per a negar-ho. Qui concedeix importància revolucionària històrica a l’existència mateixa del poder soviètic ha de sancionar igualment el terror roig. I Kautsky, després d’haver esborrallat muntanyes de paper contra el comunisme i el terrorisme d’aquests dos últims anys, es veu obligat a reconèixer al final del seu llibre que el poder dels soviets russos representa actualment el factor principal de la revolució mundial. “Pense’s com es pense dels mètodes bolxevics, el fet que en una gran nació no sols haja pujat al poder un govern proletari, sinó que porte ja en ell més de dos anys sostenint-se en les més difícils

circumstàncies, ha d'elevat enormement el sentiment de la seua força a les classes proletàries de tots els països. Per aquest fet, els bolxevics han treballat molt eficaçment per la causa de la revolució mundial". Aquesta declaració ens sorprèn profundament, com el reconeixement d'una veritat històrica que sobrevé en el moment en què menys s'esperava. Fent front al món capitalista coalitzat, els bolxevics han realitzat una obra històrica considerable. No s'han mantingut en el poder només per la força de la idea, sinó també per la força de les armes. La confessió de Kautsky és la seua sanció involuntària dels mètodes del terror roig i, alhora, la més severa condemna dels seus propis procediments crítics.

La influència de la guerra

Kautsky veu en la guerra, en la seua espantosa influència sobre els costums, una de les causes del caràcter sagnant de la lluita revolucionària. Açò és indiscutible. Semblant influència, amb totes les conseqüències que se'n deriven, podia preveure's ja en l'època en què Kautsky no sabia encara si hom havia de votar a favor o en contra dels crèdits militars.

"L'imperialisme trencà a viva força l'equilibri inestable de la societat (escrivíem fa uns cinc anys en un llibre alemany sobre *La Guerra i la Internacional*). Destruí les rescloses per les quals la socialdemocràcia contenia el torrent d'energia revolucionària i el canalitzà en el seu llit. Aquesta formidable experiència històrica, que ha desfet d'un colp la Internacional Socialista, porta al seu si, al mateix temps, un perill mortal per a la societat burgesa. S'ha arrancat el martell de mans de l'obrer per a substituir-lo per l'espasa. L'obrer, lligat per complet a l'engranatge de l'economia capitalista, s'ha trobat de sobte allunyat del seu medi i aprèn a veure els fins de la col·lectivitat per damunt del benestar domèstic i de la vida."

"Com empunya en els seus mans les armes que ha forjat ell mateix, es col·loca en tal situació que la sort política de l'Estat depèn immediatament d'ell. Els que normalment l'oprimien i menyspreaven, li afalaguen ara i cerquen els seus favors. Al mateix temps, aprèn a conèixer íntimament als canons que, segons Lassalle, constitueixen una de les parts més importants de la Constitució. Franqueja els límits de l'Estat, pren part en les requisicions violentes, veu passar les ciutats d'unes mans a altres sota els seus colps. Es produeixen canvis que la seua generació no havia presenciats mai."

"Si els obrers avançats saberen teòricament que la força és la mare del dret, el seu mode polític de pensar els ompliria, per descomptat, d'un esperit de possibilisme i adaptació a la legalitat burgesa. Ara, la classe obrera aprèn a menysprear profundament i a destruir per la violència aquesta legalitat. Els enormes canons inculquen a la classe obrera la idea que quan no es pot desviar

un obstacle, queda encara el recurs de trencar-lo. Quasi tots els adults passen per aqueixa horrorosa escola de realisme social que és la guerra, creadora d'un nou tipus humà”

“Sobre totes les normes de la societat burgesa (amb el seu dret, la seua moral i la seua religió) està suspès avui el puny de la necessitat de ferro: ‘La necessitat no reconeix llei’, declarava el canceller alemany el 4 d’agost de 1914. Els monarques baixen a la plaça pública a parlar com a carreters, a acusar-se de perfídia els uns als altres. Els governs xafen les obligacions que han contret solemnement, i l’Església nacional, com un forçat, encadena el seu Déu i Senyor al canó nacional.”

“¿No és evident que aquestes circumstàncies han de provocar els canvis més profunds en la vida psíquica de la classe obrera, després d’haver-la guarit radicalment de l’hipnotisme de la legalitat, resultat d’una època de política estroncada? Les classes posseïdores hauran de convèncer-se prompte d’això, horroritzades. El proletariat, que ha passat per l’escola de la guerra, al primer obstacle seriós que sorgisca en el seu propi país, sentirà la necessitat imperiosa d’emprar el llenguatge de la força. ‘La necessitat no reconeix llei’ llençarà al rostre dels que tracten de detenir-lo amb les lleis de la societat burgesa... I la terrible necessitat que ha regnat en el curs d’aquesta guerra, sobretot al final, incitarà a les masses a aixafar moltes, moltes lleis”. (p. 34)

Tot açò és indiscutible. Però cal afegir a més que la guerra no ha exercit menys influència sobre la psicologia de les classes dominants; en la mateixa mesura en què les masses han esdevingut exigents, la burgesia s’ha fet intractable.

En temps de pau, els capitalistes asseguraven els seus interessos pel robatori “pacífic” del salari. En temps de guerra, s’han procurat aquests mateixos interessos fent exterminar multituds de vides humanes, el que ha afegit al seu esperit de dominació una nova característica “napoleònica”.

Durant la guerra, els capitalistes s’havien acostumat a enviar a la mort a milions d’esclaus, nacionals i colonials, en nom dels beneficis que obtenien de les mines, ferrocarrils, etc.

En el curs de la guerra han sortit de l’alta, mitja i petita burgesia centenars de milers d’oficials, de combatents professionals (homes el caràcter dels quals, temperat en la guerra, s’ha alliberat de totes les conveniències externes), de soldats qualificats, disposats i capaços de defensar amb aferrissament fronterer en l’heroisme la situació privilegiada de la burgesia que els ha elevat.

La revolució hauria estat probablement més humana si al proletariat se li hagués oferit la possibilitat d'alliberar-se de “tota aqueixa banda”, com Marx deia. Però el capitalisme, en el curs de la guerra, ha fet caure sobre els treballadors una càrrega de deutes massa indiscutible; arruïnà excessivament la producció perquè es puga parlar seriosament d'aquesta llibertat, a costa de la qual la burgesia consentiria a admetre la revolució sense murmurar molt. Les masses han perdut molta sang; han patit excessivament, s'han insensibilitzat massa per a prendre semblant decisió, econòmicament irrealitzable.

Altres circumstàncies que actuen en el mateix sentit vénen a afegir-se a aquestes. La burgesia dels països vençuts, enfurida per la derrota, estan disposades a carregar amb les responsabilitats al poble, als obrers i camperols que no han estat capaços de seguir “la gran guerra nacional” fins al final. Des d'aquest punt de vista, les explicacions d'una insolència sense exemple, donades per Ludendorff a la Comissaria de l'Assemblea Constituent, són d'allò més instructiu. Les bandes de Ludendorff cremaven en desitjos de rentar-se la vergonya del seu rebaixament internacional amb la sang del seu propi proletariat. Quant a la burgesia dels països victoriosos, plena l'arrogància, està més disposada que mai a defensar la seua situació social recorrent als abominables mitjans que li han donat la victòria. Hem vist que la burgesia internacional s'ha mostrat incapaç d'organitzar el repartiment del botí sense guerres ni ruïnes. Pot, en general, renunciar sense combat al botí? L'experiència dels cinc últims anys no permet cap dubte a aquest respecte; si abans, pel més pur utopisme, s'havia pogut esperar que l'expropiació de les classes posseïdores (gràcies a la “democràcia”) passés inadvertida, es realitzés sense dolor, sense aixecament, sense xocs armats, sense temptatives de contrarevolució i sense aferrissades repressions, avui ens veiem obligats a admetre que la situació tan diferent que ens ha estat llegada per la guerra imperialista no fa més que duplicar i triplicar el caràcter despietat de la guerra civil i de la dictadura del proletariat.

V

LA COMUNA DE PARÍS I LA RÚSSIA DELS SOVIETS

Curt episodi de la primera revolució fet per i per al proletariat i que acabà amb el triomf dels seus enemics. Aquest episodi (des del 18 de març al 28 de maig) durà setanta-dos dies.

(La Comuna de París del 18 de març de 1871, P. L. Lavrov, Petrograd, Edició de la llibreria “Goloss”, 1919, pàgina 160)

Els partits socialistes de la Comuna no estaven preparats

La Comuna de París de 1871 fou el primer assaig històric, feble encara, de dominació de la classe obrera. Nosaltres venerem el record de la Comuna tanmateix la seua experiència massa limitada, de la falta de preparació dels seus militants, de la confusió del seu programa, de l'absència d'unitat entre els seus directors, de la indecisió dels seus projectes, de l'excessiva torbació en les execucions i de l'espantós desastre que en resultà. Saludem en la Comuna (segons una expressió de Lavrov) l'aurora, encara que pàl·lida, de la primera república proletària. Kautsky no ho entén així. Ha consagrat la major part del seu llibre *Terrorisme i Comunisme* a establir un paral·lel, grollerament tendenciós, entre la Comuna i el poder soviètic i veu les qualitats predominants d'aquella allí on nosaltres veiem les seues malaurances i les seues equivocacions.

Kautsky procura demostrar amb gran ardor que la Comuna de París de 1870-71 No fou "artificialment" preparada; abans bé, que sorgí espontàniament, agafant d'improvís els revolucionaris, mentre que la Revolució Russa d'octubre-novembre, per contra, fou preparada minuciosament pel nostre partit. Açò és indiscutible. Com no té el valor de formular amb claredat les seues idees profundament reaccionàries, Kautsky evita dir-nos amb franquesa si els revolucionaris de París de 1871 mereixen ésser aprovats per no haver previst la insurrecció proletària i, per tant, per no hi estar preparats, o si nosaltres hem d'ésser condemnats per haver previst l'inevitable i per haver-nos avançat conscientment als esdeveniments. Tota l'exposició de Kautsky està escrita de tal manera que produeix la següent impressió en l'esperit del lector: ha caigut una desgràcia sobre els comunsers (¿no manifestà un dia el seu pesar el filisteu bàrbar Volmar perquè els comunsers en compte d'anar-se'n al llit s'apoderaren del poder?), i per això mereixen tota la nostra indulgència; els bolxevics, per la seua banda, s'han avançat conscientment a la desgràcia (la conquesta del poder), i això no s'ho perdonarà hom ni en aquest món ni en l'altre. Plantejar la qüestió d'aquesta manera pot semblar un absurd increïble. Però no per això deixa d'ésser menys cert que és una conseqüència inevitable de la posició dels "independents kautskistes", que fiquen el cap entre els muscles per a no veure res, i que no poden fer un pas cap avant si abans no han rebut un colp a l'esquena.

"La principal preocupació (escriu Kautsky) de l'Assemblea Nacional i del cap de l'Executiu elegit per ella, Thiers, fou la d'humiliar París, llevar-li la seua primacia de capital, la seua administració autònoma i, finalment, desarmar-lo per a llançar-se amb seguretat al colp d'estat. D'aquesta situació nasqué el conflicte que produí la insurrecció parisenca. Es veu clarament que aquesta insurrecció fou totalment diferent del colp d'estat del bolxevisme, que treia la seua força del desig viu de pau, que tenia darrere de si els camperols, que en

l'Assemblea no tenia davant cap monàrquic, sinó tan sols a socialistes revolucionaris i menxevics.”

“Els bolxevics assoliren el poder per un colp d'estat sàviament preparat, que els féu amos d'un sol colp de tota la maquinària política, la que utilitzaren del mode més enèrgic i desconsiderat per a desposseir políticament i econòmica als seus adversaris, fins i tot els proletaris.”

“En canvi, els més sorpresos per la sublevació de la Comuna foren els revolucionaris mateixos. I a una gran part d'ells el conflicte se'ls vingué al damunt quan menys el desitjaven”.

A fi que es formen una idea perfectament clara del sentit real del que s'ha dit aquí per Kautsky a propòsit dels comuners aportarem el següent testimoni interessantíssim:

“L'1 de març de 1871 (escriu Lavrov en el seu instructiu llibre sobre la Comuna), açò és, sis mesos després de la caiguda de l'Imperi i alguns dies abans de l'explosió de la Comuna, els directors de la Internacional a París seguien sense tenir un programa polític”².

“Després de 18 de març (escriu aquest mateix autor) París estava en mans del proletariat; però els caps d'aquest, desconcertats pel seu inesperat poder, no prengueren les mesures de seguretat més elementals”³.

“No esteu a l'altura del vostre paper, i la vostra única preocupació és esquivar les responsabilitats”, declarà un membre del Comitè Central de la Guàrdia Nacional. “Hi havia en això molta veritat (escriu Lissagaray, membre i historiador de la Comuna); però la manca d'organització prèvia i de preparació, en el moment mateix de l'acció, obeeix generalment a què els papers incumbeixen a homes que no tenen la suficient altura per a exercir-los”.

Resulta pel que precedeix (més tard apareixerà amb més evidència encara) que la carència d'un programa de lluita directa en els socialistes parisencs per a la conquesta del poder s'explica pel seu amorfisme teòric i el seu desordre polític, però de cap manera per consideracions de tàctica superiors.

Està fora de dubte que la fidelitat del Mateix Kautsky a les tradicions de la Comuna es manifestarà sobretot per la profunda sorpresa amb què acollirà la revolució proletària a Alemanya, en la que ell no veu més que un conflicte

² La “Commune” de París del 18 de març de 1871, P. L. Lavrov, Edició de la llibreria de “Goloss”, Petrograd, 1919, pàgines 64-65)

³ Idem, pàgina 71.

“profundament indesitjable”. Nosaltres dubtem, no obstant això, que les generacions futures l’honren per això. L’essència mateixa de la seua analogia històrica no és més que una barreja de confusions, de reticències i d’arabescs.

Les intencions que tenia Thiers respecte a París, també les tenia Miliukov, sostingut per Txernov i Tseretelli, respecte a Petrograd. Tots, de Kornilov a Potresov, repetien diàriament que Petrograd s’havia aïllat del país, que no tenia res de comú amb ell, i que, depravat fins a la medul·la, volia imposar la seua voluntat a la nació. Desacreditar i rebaixar Petrograd, tal era la tasca primordial de Miliukov i els seus acòlits. I açò ocorria en una època en què Petrograd era el vertader focus de la revolució, que no havia aconseguit refermar-se en cap altra banda del país. Per a donar a la capital una bona lliçó, Rodzianko, expresident de la Duma, parlava francament de lliurar Petrograd als alemanys, com s’havia fet ja amb Riga. Rodzianko no feia més que precisar el que constituïa el propòsit de Miliukov, que Kerenski recolzava amb tota la seua política.

Com Thiers, Miliukov volia desarmar el proletariat. Però el pitjor era que per mediació de Kerenski, Txernov i Tseretelli, al juliol de 1917, quasi s’havia desarmat al proletariat petersburgès. Aquest havia recuperat les armes a l’agost, quan l’ofensiva de Kornilov contra Petrograd. Aquest nou armament del proletariat fou un factor important per a la preparació de la Revolució d’octubre-novembre. Així, perquè, els punts pels quals oposa Kautsky la insurrecció de març dels obrers parisencs a la nostra revolució d’octubre-novembre coincideixen en certa manera.

Però en què es diferencien? Abans que res, en què Thiers realitzà els seus sinistres propòsits, que París fou pres i foren assassinats milers d’obriers, mentre que Miliukov fracassà lamentablement ja que Petrograd ha continuat com la ciutadella inexpugnable del proletariat, i els caps de la burgesia russa hagueren d’acudir a Ucraïna a sol·licitar l’ocupació de Rússia pels exèrcits del kàiser. Açò ha ocorregut evidentment, en gran part, per culpa nostra i estem disposats a afrontar la responsabilitat que això supose. La diferència essencial consisteix també (i açò s’ha fet sentir més d’una vegada en el curs ulterior dels esdeveniments) en què mentre els comuns partien amb preferència de consideracions patriòtiques, nosaltres ens col·locàvem invariablement en el punt de vista de la revolució internacional. La derrota de la Comuna provocà la destrucció de *facto* de la Primera Internacional. La victòria del poder soviètic ha conduït a la fundació de la Tercera Internacional.

Però Marx (en vespres de la revolució) aconsellava els comuns no la insurrecció, sinó l’organització! En rigor es comprendria que Kautsky aportés aquest testimoni per a demostrar com s’adonava Marx de la gravetat de la

situació a París. Kautsky, però, com tots els mandarins en la socialdemocràcia, veu en l'organització principalment un mitjà de detenir l'acció revolucionària.

Encara que ens limitem al problema de l'organització, convé no oblidar que la revolució de novembre fou precedida pels nou mesos d'existència del govern de Kerenski, en el curs dels quals el nostre partit s'ocupà, no sense èxit, de tasques d'agitació i organització. La Revolució de novembre esclatà després de què assolirem una indiscutible majoria en els Soviets d'obriers i soldats de Petrograd, de Moscou i, en general, de tots els centres industrials del país i transformat els Soviets en poderoses organitzacions dirigides pel nostre partit. En fi, teníem darrere de nosaltres l'heroica Comuna de París, de l'aixafament de la qual havíem deduït que és missió dels revolucionaris preveure els esdeveniments i preparar-se per a rebre'ls. Una vegada més, aquests són els nostres errors.

La Comuna de París i el terrorisme

Kautsky únicament presenta un ampli paral·lel entre la Comuna i el poder soviètic per a calumniar i menystenir la viva i triomfant dictadura del proletariat a favor d'una temptativa de dictadura que es remunta a un passat ja remot.

Kautsky cita amb excessiva satisfacció una declaració del Comitè Central de la Guàrdia Nacional, datada el 19 de març, sobre l'assassinat dels generals Lecomte i Clement Thomas, comesa pels soldats: "El diem indignats. És una taca de sang amb què es vol macular el nostre honor. És una miserable calúmnia. Nosaltres no hem ordenat mai el crim; la Guàrdia Nacional no ha participat en gens ni mica en la perpetració de l'assassinat".

El Comitè Central, naturalment, no tenia per què carregar amb la responsabilitat d'un assassinat en què no havia intervingut per a res. Però el to patètic i sentimental de la declaració caracteritza perfectament la tímida política d'aquests homes davant l'opinió pública burgesa. Hauríem de sorprendre'ns per això? Els representants de la Guàrdia Nacional eren, majoritàriament, homes de calibre revolucionari molt modest. "No hi ha cap d'ells el nom del qual siga conegut (escriu Lissagaray). Són petitburgesos, botiguers d'ultramars, aliens a les organitzacions, reservats i gairebé tots estranys a la política."

"Un discret sentiment, temorós, de terrible responsabilitat històrica i el desig de sostroure-se'n com més aviat millor (escriu Lavrov a aquest respecte) es transparenta en totes les proclames del Comitè Central, en les mans de les quals caigué París".

Després d'haver citat, per a vergonya nostra, aquesta declaració sobre l'efusió de sang, Kautsky, com Marx i Engels, critica la indecisió de la Comuna: "Si els

parisencs (és a dir, els comuners) haguessen perseguit Thiers, potser haurien assolit apoderar-se del govern. Les tropes que sortien de París no haurien oferit la menor resistència... Però Thiers pogué escapar-se sense dificultat. Hom permeté que es portés amb d'ell les seues tropes i que les reorganitzés a Versalles, on les enfortí, animant-les d'un nou esperit”.

Kautsky no pot comprendre que són els mateixos homes i per les mateixes causes els qui publicaren l'esmentada declaració del 19 de març i els que permeteren Thiers que es retirés sa i estalvi i reorganitzés el seu exèrcit. Si els comuners haguessen pogut vèncer només exercint una influència moral, la seua declaració hauria tingut una gran importància. Però no fou aquest el cas. En els fons, el seu sentimentalisme humanitari no era més que el revers de la seua passivitat revolucionària. Els homes als qui pel capritx de l'atzar els caigué en sort el govern de París i que no compregueren la necessitat aprofitar-se'n immediatament i total per a llançar-se en persecució de Thiers, per tal d'aixafar-lo sense remei, per a agafar l'exèrcit en els seus mans, per a efectuar la neteja necessària en el cos de comandament, per a apoderar-se de la província; aquests homes, dic, no podien, naturalment, estar disposats a castigar amb rigor els elements contrarevolucionaris. Hi ha una connexió estreta entre les coses. Era impossible perseguir Thiers sense detenir els seus agents a París i afusellar els espies i conspiradors. En haver condemnat l'assassinat dels generals contrarevolucionaris com un crim abominable, hauria estat pueril voler desenrotllar l'energia entre les tropes que haguessen perseguit Thiers, manades per generals contrarevolucionaris.

En la revolució, una energia superior equival a una humanitat més elevada. “Precisament els homes que concedeixen tant de valor a la vida humana, a la sang humana (escriu molt encertadament Lavrov), són els que han de fer tot allò que estiga al seu abasta per tal d'obtenir una victòria prompta i decisiva i actuar després amb la major rapidesa possible per a la submissió enèrgica dels enemics; perquè només procedint d'aquesta manera es pot tenir el mínim de pèrdues inevitables i de sang vessada”.

La declaració del 19 de març pot, no obstant això, ésser apreciada més exactament si es considera, no com una professió de fe absoluta, sinó com l'expressió d'un estat d'ànim passatger sobrevingut l'endemà d'una victòria inesperada, obtinguda sense el menor vessament de sang. Totalment aliè a la comprensió de la dinàmica de la revolució i a l'estat d'ànim que es modifica ràpidament a conseqüència de les condicions interiors, Kautsky pensa per mitjà de fórmules mortes i deforma la perspectiva dels esdeveniments amb analogies arbitràries. No comprèn que aquesta generosa indecisió és, generalment, pròpia de les mesos de la primera època de la revolució. Els obrers únicament inauguren l'ofensiva sota l'imperi d'una necessitat fèrria, al igual que no

estableixen el terror roig sinó davant l'amenaça dels assassinats contrarevolucionaris. El que Kautsky descriu com el resultat de la moral elevada del proletariat parisenc de 1871, en realitat no fa més que caracteritzar la primera etapa de la guerra civil. Fets semblats s'han observat igualment entre nosaltres.

En Petrograd, conquerim el poder en octubre-novembre gairebé sense vessament de sang i fins i tot sense detencions. Els ministres del Govern de Kerenski foren alliberats immediatament després de la revolució. Encara més; després que el poder passà a mans del Soviets, el general cosac Krasnov, que s'havia dirigit contra Petrograd d'acord amb Kerenski i havia estat fet presoner en Gaxina, fou posat en llibertat, sota paraula d'honor, l'endemà. "Magnanimitat" semblant a la que hom veu en els primers dies de la Comuna. Però que no per això deixà d'ésser un error. El general Krasnov, després d'haver combatut contra nosaltres al Sud, prop d'un any, després d'haver assassinat molts milers de comunistes, ha atacat recentment una altra vegada Petrograd; però ara a les files de l'exèrcit de Iudenitx. La revolució proletària es féu més violenta després de la sublevació dels junkers en Petrograd i, sobretot, després de la rebel·lió (tramada pels cadets, socialrevolucionaris i menxevics) dels txecoslovacs a la regió del Volga, on foren degollats milers de comunistes, després de l'atemptat contra Lenin, l'assassinat d'Uritski, etc.

Aquestes mateixes tendències, encara que només en les seues primeres fases, les observem també en la història de la Comuna. Impedida per la lògica de la lluita, adoptà en principi el procediment de les amenaces. La creació del Comitè de Salut Pública fou dictada per molts dels seus partidaris, per la idea de terror roig. Aquest Comitè estava destinat a "tallar el cap dels traïdors" (*Journal Officiel*, núm. 123), i a "castigar la traïció" (el mateix periòdic, núm. 124). Entre els decrets d'"amença" convé assenyalar la disposició del 3 d'abril sobre el segrest dels béns de Thiers i els seus ministres, la demolició de sa casa, la destrucció de la Columna Vendome i, en especial, el decret sobre els ostatges. Per cada presoner o partidari de la Comuna afusellada pels versallesos, s'havia d'afusellar triple nombre d'ostatges. Les mesures preses per la Prefectura de Policia, dirigida per Raoul Rigault, eren de caràcter purament terroristes, encara que no sempre conformes al fi perseguit. La seua realitat era sufocada per l'esperit de conciliació informe dels directors de la Comuna, pel seu desig d'harmonitzar, mitjançant frases buides, la burgesia amb el fet succeït, per les seues oscil·lacions entre la ficció de la democràcia i la realitat de la dictadura. Aquesta última idea ha estat admirablement formulada per Lavrov en el seu llibre sobre la Comuna.

"El París dels rics i dels proletaris indigents, dels contrastos socials, com a comunitat política, exigia en nom dels principis liberals una completa llibertat

de paraula, de reunió, de crítica del govern, etc. El París que acabava de fer la revolució en interès del proletariat i que s'havia compromès a realitzar-la en les institucions, reclamava, com a Comuna del proletariat obrer emancipat, mesures revolucionàries, dictatorials, contra els enemics del nou règim”.

Si la Comuna de París no hagués fracassat, si hagués pogut sostenir-se en una lluita ininterrompuda, s'hauria vist obligada, sens dubte, a recórrer a mesures cada vegada més rigoroses per tal d'aixafar la contrarevolució. És veritat que, llavors, Kautsky no hauria pogut oposar els humanitaris comuners als bolxevics inhumans. Però, en canvi, tampoc Thiers hauria pogut cometre la seua monstruosa sagnia del proletariat de París. La història, de totes maneres, n'hauria sortit millor parada.

El Comitè Central absolut i la Comuna “democràtica”

“El 19 de març (refereix Kautsky), en la reunió del Comitè Central de la Guàrdia Nacional, demanaven uns que es marxés immediatament sobre Versalles; altres, que s'apel·lés als electors, i altres, que allò primer que calia fer era adoptar mesures revolucionàries. Com si cadascun d'aquests passos (segons ens ensenya el nostre autor amb una gran profunditat de pensament) foren excloents, i no igualment de necessaris”.

En les línies següents a aquestes, que tracten d'aquests desacords al si de la Comuna, ens ofereix Kautsky una sèrie de trivialitats sobre les relacions recíproques entre les reformes i la revolució. En realitat, la qüestió es plantejava així: si es volia prendre l'ofensiva contra Versalles i fer-ho sense perdre un minut, calia reorganitzar immediatament la Guàrdia Nacional i posar al seu capdavant els elements més combatius del proletariat parisenc, cosa que hauria provocat una deliberació temporal de París en la seua posició revolucionària. Però organitzar les eleccions a París, fent sortir dels seus murs l'elit de la classe obrera, hauria estat mancat de sentit, des del punt de vista del partit revolucionari. És cert que la marxa sobre Versalles i les eleccions en la Comuna no es contradeien en gens ni mica teòricament, però en la pràctica s'excloïen: per a l'èxit de les eleccions calia suspendre la marxa sobre Versalles; per a l'èxit d'aquesta, calia suspendre les eleccions. En fi, si es posaven en campanya, el proletariat debilitava provisionalment París, pel que resultava indispensable prevenir-se contra totes les possibilitats de sorpreses contrarevolucionàries a la capital; perquè Thiers no s'hauria detingut davant res per tal d'encendre, a l'esquena dels comuners, l'incendi de la reacció. Calia establir a la capital un règim més militar; açò és, més rigorós. Els comuners “es veïen obligats a lluitar (escriu Lavrov) contra una multitud d'enemics interiors que abundaven a París i que ahir mateix s'havien aixecat als voltants de la Borsa i la plaça de La Vendome, que tenien representants seus en la Guàrdia Nacional, que disposaven de premsa, que celebraven assemblees, que mantenien quasi al descobert

relacions amb els versallesos, i que es feien més resolts i audaços a cada nova imprudència o fracàs de la Comuna”. Era també precís prendre simultàniament una sèrie de mesures d'ordre econòmic i financer per a atendre, sobretot, a les necessitats de l'exèrcit revolucionari. Totes aquestes mesures (les més indispensables de la dictadura revolucionària) difícilment s'haurien pogut harmonitzar amb una gran campanya electoral. Però Kautsky no comprèn absolutament res sobre què és de fet una revolució. Creu que conciliar teòricament significa realitzar pràcticament.

El Comitè Central havia fixat les eleccions per al 22 de març, però sense confiança en si mateix, horroritzat de la seua il·legalitat. En voler obrar d'acord amb una institució més “legal”, entaulà negociacions, inútils i interminables d'altra banda, amb l'assemblea, desproveïda d'autoritat, dels alcaldes i diputats de París, disposat a repartir-se el poder amb ella, encara que no fóra més que per a arribar a una acord. Així perdé hom un temps preciós.

Marx, sobre el qual Kautsky tracta de recolzar-se sempre, d'acord amb un vell costum, no ha proposat mai que s'elegís la Comuna i es llancés simultàniament als obrers a una campanya militar. En la seua lletra A Kügelmann del 12 d'abril de 1871, Marx escrivia que el Comitè Central de la Guàrdia Nacional havia abandonat massa aviat els seus poders per a deixar el camp lliure a la Comuna. Kautsky, segons les seues pròpies paraules, “no comprèn” aquesta opinió de Marx. La qüestió, no obstant això, és ben senzilla. Marx s'adonava perfectament que el que havia de fer-se no era córrer darrere de la legalitat, sinó donar un colp mortal a l'enemic. Si el Comitè Central hagués estat compost de vertaders revolucionaris (diu amb gran encert Lavrov), hauria actuat de molt distint mode. Hauria estat imperdonable, per la seua banda, concedir deu dies als seus enemics abans de l'elecció i convocatòria de la Comuna, perquè pogueren triomfar de nou en el moment en què els directors del proletariat abandonaven la seua missió i no es creien amb dret a dirigir el proletariat. La fatal manca de preparació dels partits populars ocasionava la creació d'un Comitè que considerava obligatoris aquests deu dies d'inacció.

Les aspiracions del Comitè Central, desitjosos de lliurar el poder com més aviat possible millor a un govern “legal”, estaven dictades menys per les supersticions d'una democràcia formal, que, d'altra banda, no faltaven, que per la por a les responsabilitats. Sota pretext que no era més que una institució provisional, el Comitè Central, tot i que tenia a les seues mans tota la maquinària del poder, es negà a prendre les mesures més necessàries i urgents. Però la Comuna no tornà a concedir tot el poder polític al Comitè Central, que seguí, sense preocupar-se molt, immiscint-se en tots els assumptes. Hi resultà una dualitat de poders summament perillosa, sobretot pel que fa a la situació militar.

El 3 de maig el Comitè envià a la Comuna una delegació que exigia que se li lliurara de nou la direcció del Ministeri de la Guerra. Com diu Lissagaray, fou plantejada una altra vegada aquesta qüestió: “Si convenia dissoldre el Comitè Central o detenir-lo, o si calia tornar-li a concedir la direcció del Ministeri de la Guerra”.

D’una manera general es tractava, no dels principis de la democràcia, sinó de l’absència d’un programa d’acció en ambdues bandes, i del desig comú, tant a l’organització revolucionària absoluta, personificada en el Comitè Central, com a l’organització “democràtica” de la Comuna, que la part oposada, carregués amb les responsabilitats, no renunciant per això enterament al poder. Semblants relacions polítiques no són dignes d’imitació.

“Però el Comitè Central (així es consola Kautsky) mai intentà discutir el principi que el poder suprem correspon als elegits pel sufragi universal... En aquest punt, doncs, la Comuna de París fou el contrari que la República dels Soviets”. No hi hagué unitat de voluntat governamental, com tampoc audàcia revolucionària, però sí dualitat de poder, i el resultat fou el seu enderrocament ràpid i espantós. En canvi (no és aquest suficient consol?) no s’atacà en gens ni mica el “principi” de la democràcia.

La Comuna democràtica i la Dictadura revolucionària

El camarada Lenin ha demostrat ja a Kautsky que pretendre descriure la Comuna com una democràcia formal no és més que xarlatanisme teòric. La Comuna, tant per les tradicions com per les intencions dels seus dirigents (els blanquistes), era l’expressió de la dictadura revolucionària d’una ciutat sobre el país sencer. Així ocorregué en la Gran Revolució francesa; el mateix hauria ocorregut en la revolució de 1871, si la Comuna no hagués caigut tan prompte.

El fet que en el mateix París el poder fóra elegit sobre la base del sufragi universal no exclou aquest fet força més important: l’acció militar de la Comuna, d’una ciutat, contra la França camperola; és a dir, contra tota la nació. Perquè el gran demòcrata Kautsky pogués estar satisfet amb raó hauria estat necessari que els revolucionaris de la Comuna haguessen consultat amb antelació, per mitjà del sufragi universal, a tota la població francesa per a saber si devien o no fer la guerra a les bandes de Thiers.

En fi, en el mateix París, les eleccions s’efectuaren després de la fugida de la burgesia, partidària de Thiers, o almenys dels seus elements més actius, i després de l’evacuació dels exèrcits de l’ordre. La burgesia que quedava a París, tanmateix tota la seua impertinència, no temia menys les batalles revolucionàries, i davall la impressió d’aquest temor (pressentiment de l’inevitable terror roig de l’esdevenidor) hom celebrà les eleccions. Consolar-se

perquè el Comitè Central de la Guàrdia Nacional, sota la dictadura (malauradament, blana i informe) s'efectuaren les eleccions i, així, no haja atacat el principi de sufragi universal, és, en realitat, amollar estocades en l'aire.

Multiplicant les comparacions inútils, Kautsky s'aprofita de la ignorància dels seus lectors. Al novembre de 1917 elegirem també en Petrograd una Comuna (la Duma municipal) sobre la base del mateix sufragi "democràtic", sense restriccions per a la burgesia. En aquestes eleccions, a conseqüència del boicot que ens declararen els partits burgesos, obtinguérem una indiscutible majoria⁴. La Duma, elegida democràticament, es sotmeté per la seua pròpia voluntat al Soviet de Petrograd; és a dir, cregué que el fet de la dictadura del proletariat estava molt per damunt del "principi" del sufragi universal; i algun temps després es dissolia per iniciativa pròpia a favor d'una de les seccions del Soviet petersburgès. D'aquesta manera el Soviet de Petrograd (vertader pare del poder soviètic) té, per gràcia divina, una aurèola "formalment" democràtica que no cedeix en res a la Comuna de París.

En les eleccions del 26 de Març foren elegits noranta membres de la Comuna, quinze dels quals pertanyien al partit del govern (Thiers) i altres sis eren radicals burgesos, que no per ésser en tot adversaris del govern, censuraven menys la insurrecció dels obrers parisencs.

"Una república soviètica no hauria permès que semblants elements haguessen presentat la seua candidatura, i menys tolerat que fossen elegits. Però la Comuna, respectuosa com era amb la democràcia, no presentà el menor obstacle a la seua elecció". Ja hem vist més amunt com desbaratava Kautsky en tots els sentits. En primer lloc, en la fase anàloga de desenvolupament de la Revolució Russa s'han celebrat eleccions democràtiques al municipi de Petrograd, durant les quals el poder soviètic deixà en plena llibertat els partits; i si els cadets, els socialistes revolucionaris i els menxevics, que tenien la seua premsa amb què invitaven obertament la població a què derroqués el govern dels Soviets, boicotejaren aquestes eleccions fou exclusivament perquè aleshores creien que aviat acabarien amb nosaltres per la força de les armes. En segon terme, no hi hagué en la Comuna de París democràcia que agrupés totes les classes. No hi havia lloc per als diputats burgesos, conservadors, liberals i gambettistes.

⁴ No és gratuït fer notar que a les eleccions comunals de 1871, a París, hi participaren 230.000 electors. En les eleccions municipals de Petersburg del 9 de novembre de 1917, tot i el boicot que declararen tots els partit exceptuant-ne el nostre i el dels socialistes revolucionaris, que gairebé no tenia cap influència a la capital, hi participaren 400.000 electors. París en 1871 tenia 2.000.000 d'habitants. Petersburg en tenia, al 1917, els mateixos que París en 1871. Cal tenir present, a més a més, que el nostre sistema electoral era incomparablement més democràtic puix que el Comitè Central de la Guàrdia Nacional havia fet les eleccions sobre la base de la llei electoral de l'imperi.

“Gairebé tots aquests individus (escriu Lavrov), instantàniament o no, però prompte de totes maneres, sortiren dels Consells de la Comuna; és veritat que haurien pogut ésser els representants de París (de la ciutat lliure davall l’administració de la burgesia), però foren destruïts per complet en la Comuna que, de grau o per força, completament o incompleta, encarnava sense disputa la revolució del proletariat i la temptativa, malgrat que feble, de crear les formes d’una societat que harmonitzaren amb aqueixa revolució”. Si la burgesia petersburgesa no hagués boicotejat les eleccions comunals, els seus representants haurien entrat en la Duma de Petrograd. Hi haurien romàs fins a la primera insurrecció dels socialistes revolucionaris i cadets, després de la qual (amb o sense el permís de Kautsky) haurien estat probablement detinguts si no hagueren abandonat la Duma a temps, com feren en un cert moment els membres burgesos de la Comuna de París. El curs dels esdeveniments hauria estat el mateix, excepte alguns episodis que haurien transcorregut altrament.

Glorificant la democràcia de la Comuna i acusant-la alhora per no haver tingut audàcia pel que fa a Versalles, Kautsky no comprèn que les eleccions comunals que s’efectuaren amb la participació en doble sentit dels alcaldes i diputats “legals”, reflectien l’esperança de la cloenda d’un acord pacífic amb Versalles. Aquest és, no obstant això, el fons de les coses. Els directors volien una aliança, no la lluita. Les masses no havien exhaurit encara les seues il·lusions. Les pseudoautoritats revolucionàries encara no havien tingut temps d’ésser lamentablement derrocades. A tot açò s’anomenava “democràcia”.

“Hem de dominar els nostres enemics per la força moral... (preconitzava Vermorel). No cal atemptar contra la llibertat ni la vida de l’individu...”. Vermorel, que aspirava a conjurar la “guerra civil”, invitava la burgesia liberal (a la que abans estigmatitzés tant) a constituir un “poder regular, reconegut i respectat per tota la població parisenca”. El *Journal Officiel*, publicat sota la direcció de l’internacionalista Longuet, escrivia: “El lamentable error que, en les jornades de juny de 1848, armà dues classes socials una contra l’altra, no pot ja reproduir-se més. L’antagonisme de classes ha cessat d’existir” (30 de març). I més tard: “d’ara en avant ja no hi haurà discòrdies, perquè mai ha existit tan poc odi ni hi ha hagut tan pocs antagonismes socials” (3 d’abril). En la sessió de la Comuna del 25 d’abril, no sense raó es vanaglorià Jourde que “la Comuna no hagués mai atacat en gens ni mica la propietat”. Així creien guanyar-se la confiança dels mitjans burgesos i endinsar-se vers un acord.

“Aquestes seguretats (diu molt encertadament Lavrov) no desarmaren de cap manera els enemics del proletariat, que sabien perfectament l’amenaça que suposava el triomf d’aquest últim; al contrari, llevaren al proletariat tota energia combativa i el cegaren, intencionadament, en presència d’enemics irreductibles”. Però aquestes afeblidores garanties estaven indissolublement

unides a la ficció de la democràcia. La forma de pseudolegalitat feia creure que la qüestió podia resoldre's sense lluita. “En allò tocant les masses de la població (escriu un membre de la Comuna, Arthur Arnoult), estaven convençudes, no sense raó, de l'existència d'una acord tàcit amb el govern”. Els conciliadors, impotents per a atreure la burgesia, induïen, com sempre, a error el proletariat.

Que sota les condicions de la inevitable guerra civil que començava ja, el parlamentarisme no expressava sinó la impotència conciliadora dels grups directors, és el que acredita del mode més evident la forma insensata de les eleccions complementàries per a la Comuna (16 d'abril). En aquell moment “no hi havia més que votar”, escriu Arthur Arnoult. La situació era tràgica, fins a l'extrem que no es tenia ni el temps, ni la sang freda necessàries, perquè les eleccions generals poguessen donar el resultat abellit. “Tots els homes fidels a la Comuna estaven a les fortificacions, en els forts, als llocs avançats. El poble no concedia cap importància a aquestes eleccions complementàries. En els fons, no passaven d'ésser parlamentarisme. No era aquell el moment de comptar els electors, sinó de tenir soldats; no de saber si havíem guanyat o perdut en consideració per a l'opinió de París, sinó de defensar París contra els versallesos”. Aquestes paraules haurien pogut fer comprendre a Kautsky per què no és tan fàcil combatre en la realitat la guerra de classes amb una democràcia que les integre totes.

“La Comuna no és una Assemblea Constituent (escrivia Millière, un dels caps més fins de la Comuna), és un Consell de guerra. Únicament ha de tenir un fi: la victòria; una arma, la força; una llei, la salvació pública”.

“Mai pogueren comprendre (escriu Lissagaray, acusant els líders) que la Comuna era una barricada i no una administració”. Únicament al final començaren a adonar-se'n, quan ja era massa tard, Kautsky no ho ha comprès encara. I res fa preveure que pugui arribar algun dia a comprendre-ho.

La Comuna fou la negació viva de la democràcia formal, perquè en el seu desenvolupament marcà la dictadura del París obrer sobre la nació camperola. Aquest fet s'imposa a tots els altres. Qualsevulla que fossin els esforços dels polítics rutinaris al si mateix de la Comuna per a agafar-se a la visibilitat de la legalitat democràtica, cada acció de la Comuna, insuficient per a la victòria, era prou per a convèncer de la il·legalitat de la seua naturalesa.

La Comuna, açò és, el Municipi parisenc, abrogà el reclutament nacional. Titulà al seu òrgan oficial *Journal officiel de la République française* (Diari Oficial de la República Francesa). Encara que tímidament, ficà les mans en la Banca de

França. Proclamà la separació de l'Església i l'Estat i suprimí el pressupost de cultes. Entaulà relacions amb les ambaixades estrangeres, etc. Tot això, en nom de la dictadura del proletariat. Però el demòcrata Clemenceau, que aleshores ja vivia i era ja home de vigor, es negà a reconèixer aquest dret.

En l'assemblea del Comitè Central declarà Clemenceau: "La insurrecció té un origen il·legal. Aviat semblarà ridícul el Comitè, i els seus decrets seran menyspreables. A més, París no té dret a aixecar-se contra França, i ha d'acceptar formalment l'autoritat de l'Assemblea".

La missió de la Comuna era dissoldre l'Assemblea Nacional. Per desgràcia, no pogué assolir-ho. I Kautsky, ara, tracta de cercar circumstàncies atenuants a aquests criminals designis.

Argüeix que els comunistes tenien adversaris monàrquics en l'Assemblea Nacional, mentre que nosaltres, en l'Assemblea Constituent, teníem en contra a... socialistes: socialistes revolucionaris i menxevics. Açò és el que pot qualificar un eclipsi total d'esperit! Kautsky parla dels menxevics i socialistes revolucionaris, però oblida l'únic enemic seriós: els cadets. Precisament ells constituïen el nostre partit "versallès" rus; açò és, el bloc dels propietaris en nom de la propietat, i el professor Miliukov parodiava com millor podia al petit gran home. Des de molt prompte (molt de temps abans de la revolució d'octubre) Miliukov havia començat a cercar un Gallifet que creia haver trobat, l'un rere l'altre, en les persones dels generals Kornilov, Alexeiev, Kaledin, Krasnov; i després que Koltxak relegà a segon terme els partits polítics i dissolgué l'Assemblea Constituent, el partit cadet, únic partit burgès seriós, no sols no li negà el seu suport, sinó que, per contra, li dispensà una simpatia cada vegada més gran.

Els menxevics i socialistes revolucionaris no exerciren en Rússia cap paper autònom, com li ocorre d'altra banda al partit de Kautsky en els successos revolucionaris d'Alemanya. Havien basat tota la seua política en la coalició amb els cadets, assegurant-los així una situació preponderant, que de cap manera corresponia a la correlació de forces polítiques. Els partits socialrevolucionari i menxevic no eren més que un aparell de transmissió, destinat a conquerir en els mítings i les eleccions la confiança política de les masses revolucionàries despertes, per a beneficiar amb això el partit cadet imperialista i contrarevolucionari, independentment, clar està, del resultat de les eleccions. La dependència de la majoria menxevic i socialrevolucionària respecte a la minoria cadet no era més que una burla de la democràcia mal dissimulada. Però açò no és tot. A tot arreu del país on el règim "democràtic" es perpetuava suficientment, sobrevenia inevitablement un colp d'estat contrarevolucionari que acabava amb això. Així ocorregué en Ucraïna, on la Rada democràtica, que

havia venut el poder soviètic a l'imperialisme alemany, es veié desfeta al seu torn per la monarquia de Skoropadski. Així va ocórrer (i és l'experiència més important de la nostra "democràcia") en Sibèria, on l'Assemblea Constituent, oficialment governada pels socialrevolucionaris i menxevics (a causa de l'absència dels bolxevics), i dirigida de fet pels cadets, provocà la dictadura de l'almirall tsarista Koltxak. Així ocorregué al Nord, on els membres de la Constituent, personificada pel govern del socialrevolucionari Txaikovski, no foren més que figurants en presència dels quals actuaven els generals contrarevolucionaris russos i anglesos. En tots els petits governs limítrofs passà o passa el mateix: a Finlàndia, a Estònia, a Lituània, a Polònia, a Geòrgia, en Armènia, on, sota el pavelló aparent de la democràcia, s'hi referma el règim dels propietaris, dels capitalistes i del militarisme estranger.

L'obrer parisenc de 1871
El proletariat petersburgès de 1917

Un dels paral·lels més roïns, que res justifica i que és políticament vergonyós, traçat per Kautsky entre la Comuna i la Rússia soviètica, és el que es refereix al caràcter de l'obrer parisenc de 1871 i del proletariat rus de 1917-1919. Kautsky ens descriu al primer com un revolucionari entusiasta, capaç de la més elevada abnegació, mentre que al segon ens el presenta com un egoïsta, un utilitari i un desenfrenat anarquista.

L'obrer parisenc té darrere si tot un passat perfectament definit que no necessita recomanacions revolucionàries i sí defensar-se de les alabances de l'actual Kautsky. Amb tot, el proletariat de Petrograd no té ni pot tenir per què renunciar a comparar-se amb el seu germà major. Els tres anys de lluita ininterrompuda dels obrers petersburguesos, primer per la conquesta del poder, després pel seu manteniment i consolidació, enmig de patiments com no s'han vist mai, malgrat la fam, el fred, els perills constants, constitueixen un fet excepcional en els annals de l'heroïsmes i l'abnegació de les masses. Kautsky, com demostrarem, considera, per a comparar-los amb l'elit dels comuners, els elements més foscs del proletariat rus. En res es distingeix, en aquest punt, dels sicofants burgesos per als quals els morts de la Comuna són moltíssim més simpàtics que els vius. El proletariat petersburgès ha pres el poder quaranta-cinc anys més tard que els obrers de París. Aquest espai de temps ens ha dotat d'una immensa superioritat. El caràcter petit burgès i artesà del París vell i, en part, del nou, és totalment aliè a Petrograd, centre de la indústria més concentrada del món. Aquesta última circumstància ens ha facilitat considerablement la tasca d'agitació i organització i l'establiment de règim dels Soviets. El nostre proletariat està molt lluny de posseir les riques tradicions del proletariat francès. Però, en canvi, en els primers dies de la present revolució, el record de la gran experiència fracassada de 1905 estava encara viu en la memòria de la generació actual, que no oblidava el deure de venjança que l'havien llegat. Els obrers russos no han passat, com

els francesos, per la llarga escola de la democràcia i del parlamentarisme que, en certes èpoques, fou un factor important per a la cultura política del proletariat. Però, d'altra banda, l'amargor de les decepcions i el verí de l'escepticisme (que paralitzen la voluntat revolucionària del proletariat francès, fins una hora que creiem pròxima) no havien tingut temps d'infiltrar-se en l'ànima de la classe obrera russa.

La Comuna de París patí una derrota militar abans que sorgiren, en tota la seua gran magnitud, els problemes econòmics. Tanmateix les excel·lents qualitats guerreres dels treballadors parisencs, la situació militar de la Comuna fou molt aviat desesperada: la indecisió i l'esperit de conciliació de les esferes superiors havien engendrat la desagregació de les capes inferiors.

Es pagava el sou de Guàrdia Nacional a 162.000 soldats rasos i 6.500 oficials; però el nombre dels que realment combatien, sobretot després de la sortida infructuosa del 3 d'abril, oscil·lava entre 20.000 i 30.000 soldats.

Aquests fets no comprometen res als obrers parisencs, ni donen a ningú dret a negar el seu valor o a considerar-los com a desertors, encara que els casos de deserció no hi mancaren. La capacitat guerrera d'un exèrcit requereix sobretot l'existència d'un organisme director regular i centralitzat. Els comuners no en tenien ni tan sols la més petita idea.

El Departament de Guerra de la Comuna ocupava, segons l'expressió d'un autor, una cambra ombrívola on tothom s'atropellava. El despatx del ministre estava ple d'oficials, de guàrdies nacionals que exigien ara pertrets militars, bé provisions, o que es queixaven que no se'ls rellevés. Allí hom el deia que anaren a veure el comandant de la plaça. "Alguns batallons romanien a les trinxeres de vint a trenta dies, mentre altres estaven sempre de reserva. Aquest abandonó matà molt prompte tota disciplina. Els més valents només volien dependre de si mateixos; els altres es retiraven. Els oficials feien igual; uns abandonaven els seus llocs per a córrer en auxili del company exposat al foc de l'enemic; altres se n'anaven a la ciutat" (P. Lavrov, *La Comuna de París del 18 de març de 1871*, 1919, p. 100).

Semblant règim no podia seguir impune. La Comuna sotaiguada en sang. Però trobeu en Kautsky un consol, únic en el seu gènere: "Mai la guerra (diu, movent el cap) ha estat el fort del proletariat".

Aquest aforisme, digne de Pangloss, està a l'altura d'un altre apotegma de Kautsky, a saber: que la Internacional no és una arma d'èpoques de guerra, sinó per naturalesa "un instrument de pau".

Tot el Kautsky d'avui es resumeix en els fons en aqueixos dos aforismes, el valor dels quals a penes és superior al zero absolut. "Mai ha estat la guerra, ja veuen vostès, el fort del proletariat; encara més en la mesura que la Internacional no ha estat creada per a un període de guerra". El vaixell de Kautsky ha estat construït per a navegar sobre les aigües manses dels estanys, no per a afrontar la plena mar i suportar els temporals. Si comença a fer aigua i enfonsar-se, el fort sense disputa és la tempestat, són els elements, la immensitat de les onades i tota una sèrie de circumstàncies imprevistes a què no destinava Kautsky el seu magnífic instrument.

El proletariat internacional s'ha imposat la missió de conquerir el poder. Siga o no la guerra civil "en general" un dels atributs indispensables de la revolució "en general", de totes maneres és indiscutible que el moviment alliberador del proletariat, a Rússia, en Alemanya i en determinades parts de l'antiga Àustria-Hongria, ha revestit la forma d'una guerra civil a mort, i no sols als fronts de l'interior, sinó als fronts exteriors. Si la guerra no és el fort del proletariat i si la Internacional obrera no val més que per a les èpoques pacífiques, cal fer una creu sobre la revolució i el socialisme, perquè la guerra és un dels forts del govern capitalista, que, amb tota seguretat, no permetrà que l'obrer conquereixca el poder sense guerra. Ja només falta considerar el que s'anomena "democràcia socialista" com un paràsit de la societat capitalista i del parlamentarisme burgès; és a dir, sancionar clarament el que fan en política els Ebert, els Scheidemann, els Renaudel, i allò contra què creiem que Kautsky s'aixeca encara.

La guerra no era el fort de la Comuna. Per aquesta raó fou aixafada. I com de despietadament!

"Cal remuntar-s'hi (escrivia en el seu temps l'escriptor liberal modern Fiaux) fins a les proscripcions de Sila, d'Antoni i d'Octavi per a trobar assassinats semblants en la història de les nacions civilitzades; les guerres religioses davall els últims Valois, la nit de Saint-Barthélemy, l'època del terror, no eren, en comparació, més que jocs de xiquets. Només en l'última setmana de maig s'aixecaren en París 17.000 cadàvers de federats insurrectes... El 15 de juny es continuava matant encara.... "

"...La guerra, en general, mai ha estat el fort del proletariat...".

Que fals és açò! Els obrers russos han demostrat que són capaços de dominar també la "màquina guerrera". Açò significa un enorme progrés sobre la Comuna. No és una abjuració de la Comuna (perquè la tradició de la Comuna no és impotència), sinó la continuació de la seua obra. La Comuna era feble. Per a portar a terme la seua missió, nosaltres ens hem fet forts. La Comuna fou

aixafada. Nosaltres assestem colp rere colp als seus botxins, La vengem i en prenem la revenja.

* * *

Dels 162.000 guàrdies nacionals que cobraven el seu sou, 20 o 30.000 anaven a la lluita. Aquestes xifres serveixen de matèria interessant per a les deduccions que s'hi poden treure del paper de la democràcia formal en període revolucionari. La sort de la Comuna no es decidí en les eleccions, sinó en els combats contra els exèrcits de Thiers.

En els fons, foren aquests 20 o 30.000 homes (la minoria més abnegada i lluitadora) els que fixaren en els combats els destins de la Comuna. Aquesta minoria no era una cosa a banda, no feia més que expressar amb més valor i abnegació la voluntat de la majoria. Però, de totes maneres, no passaren d'ésser la minoria. Els altres guàrdies nacionals, que s'ocultaren en el moment crític, no eren adversaris de la Comuna, no; la defensaven activament o passiva, però eren menys conscients, menys resolts. Sobre l'arena de la democràcia política, la inferioritat del seu sentit social féu possible la il·lusió dels aventurers i dels cavallers d'indústria, dels parlamentaris petitburgesos i dels ximpls honrats que s'enganyaven a si mateixos. Però quan es veié que es tractava d'una clara guerra de classes, seguiren, més o menys, a l'abnegada minoria. Aquesta situació trobà la seua expressió en la creació de la Guàrdia Nacional. Si l'existència de la Comuna s'hagués prolongat, les relacions recíproques entre l'avantguarda i la massa del proletariat s'haurien reforçat cada vegada més. I l'organització que s'hauria constituït i consolidat en el procés d'una lluita declarada hauria esdevingut en tant que organització de les masses treballadores, en l'òrgan de la seua dictadura, en el soviets dels delegats del proletariat en armes.

VI MARX I KAUTSKY

Kautsky rebutja desdenyosament l'opinió de Marx sobre el terror, exposada per aquest en la *Nova Gasetta del Rin*. En aquell temps Marx era massa "jove", ja veuen vostès (és Kautsky qui ens ho fa veure); les seues opinions, doncs, no havien tingut temps de suavitzar-se, no experimentaven encara, direm nosaltres, aqueix reblaniment general característic que s'observa en un cert nombre de teòrics quan arriben als setanta anys. Per a establir un contrast amb el Marx de 1841-1849, que estava aleshores en tot el seu apogeu (era l'autor d'*El Manifest Comunista*), Kautsky prefereix citar el Marx de la maduresa, al contemporani de la Comuna; davall la ploma de Kautsky, aquest bon Marx, desposseït d'altra banda de la seua blanca cabellera de vell lleó, ens apareix com un raonador venerable, devotament inclinat davant els altars de la democràcia, que ens llença un sermó sobre la sagrada inviolabilitat de la vida humana i parla amb tot

respecte sobre la seductora política de Scheidemann, de Vandervelde i, sobretot, del seu nebot Jean Longuet. En una paraula, convertit a la saviesa per l'experiència, Marx no és més que un brau i honrat partidari de Kautsky.

De la immortal *La guerra civil a França*, les pàgines de la qual reviu amb particular intensitat en la nostra època, Kautsky no en cita més que un petit nombre de línies (aquelles en les quals el profund teòric de la revolució social traça un paral·lel entre la generositat dels comuners i la ferocitat burgesa dels versallesos). Aquestes línies han estat lacerades per Kautsky, que no les ha deixat més que en un sentit general. Marx, predicador d'una caritat abstracta, apòstol de la filantropia universal! Diria hom que es tracta de Buda o de Tolstoi... Per a reaccionar contra una campanya de calúmnies internacionals que tractava de presentar els comuners (als defensors i dones de la Comuna) com a éssers prostituïts; contra aquestes infames calúmnies que atribuïen als vençuts trets de salvatgisme, fruit de la imaginació pervertida dels burgesos triomfadors, Marx donava a conèixer i subratllava alguns actes de clemència i de grandesa d'ànima, que, certament, no eren generalment sinó les conseqüències lamentables d'una certa irresolució en la conducta dels comuners. Es concep, d'altra banda, que Marx haja procedit així: en fer-ho, continuava essent fidel a si mateix. No era ni un pedant vulgar ni el procurador de la revolució: en traçar una anàlisi purament científica de valor de la Comuna, sabia fer de pas una apologia de la Revolució. No s'acontentava d'explicar i criticar; defensava, combatia també. Però quan feia ressaltar la clemència de la Comuna que havia perdut la partida, no tenia cap dubte sobre les mesures que per a guanyar aquesta mateixa partida hauria de prendre una futura Comuna.

L'autor de *La guerra civil a França* acusa el Comitè Central, que era llavors el que avui anomenaríem el Soviet dels delegats de la Guàrdia Nacional, d'haver cedit el lloc prematurament a La Comuna anomenada per elecció. Kautsky "no comprèn" les raons d'aquesta censura. Aquesta confessió conscient d'incapacitat de la seua comprensió és un especial indicatiu de l'estupidesa que envaeix Kautsky quan vol jutjar les coses de la revolució. El primer lloc, segons Marx, havia de pertànyer a un òrgan de combat, que hauria estat el centre de la insurrecció i de les operacions militars contra els versallesos, i no a una administració autònoma de la classe obrera. Aquesta només havia d'entrar en funcions més tard.

Marx acusa la Comuna de no haver pres immediatament l'ofensiva contra Versalles, d'haver-se mantingut en una actitud defensiva, que si produeix, és cert, una impressió "més agradable" i permet apel·lar a la llei moral i als drets sagrats de la vida humana, en èpoques de guerra civil mai mena a la victòria. I Marx feia vots primer que res per la victòria de la revolució. No diu una paraula per a posar el principi de la democràcia per damunt dels interessos de la classe

militant. Al contrari, amb aqueix profund menyspreu que caracteritza en ell al revolucionari i comunista, Marx (no el jove redactor de *La Gasetta del Rhin*, sinó l'esperit madur, l'autor d'*El Capital*, en suma, el Marx potent de la cabellera lleonina no tallada encara pels barbers de l'escola de Kautsky) ens parla, amb profund menyspreu, de "l'atmosfera artificial del parlamentarisme" on els petits Thiers (cossos petits, petites ànimes) apareixen com a gegants. El llibre *La guerra civil a França*, després del sofisticat, àrid i pedant fullet de Kautsky, ens refresca com una tempestat.

Tanmateix l'afirmació calumniosa de Kautsky, Marx no participa de cap manera de l'opinió que té a la democràcia per l'última paraula, per la solució incondicionada i suprema de la història. El desenvolupament de la societat burgesa, del que ha sorgit la democràcia contemporània, no constitueix de cap manera la democratització gradual amb què somiés, abans de la guerra, el més gran utopista de la democràcia socialista, Jean Jaurés; que somia ara el més savi de tots els pedants, Karl Kautsky. Marx considera l'imperi de Napoleó III com "l'única forma de govern acceptable en una època en què la burgesia ha perdut la capacitat de governar al poble i que la classe obrera encara no ha adquirit aquesta capacitat". Així, doncs, no és la democràcia, sinó el bonapartisme el que, des del punt de vista de Marx, representa la fase última del poder de la burgesia. Els que s'atenen a la lletra sense comprendre el contingut diran que Marx s'enganyava, perquè l'imperi de Bonaparte ha estat substituït per la "república democràtica". I la substitució dura ja cinquanta anys. Però Marx no s'enganyava; en els fons tenia raó. La tercera república ha estat l'època de la descomposició total de la democràcia. El bonapartisme ha trobat en la república financera de Poincaré i Clemenceau una expressió més acabada que la que havia trobat en l'Imperi. Cert que la tercera república no se cenyia la corona imperial, Però vetllava sobre ella, en canvi, l'ombra del tsar de Rússia.

En la seua apreciació de la Comuna, Marx evita atentament l'ús de la terminologia democràtica (moneda deteriorada per un ús massa llarg). "La Comuna era, escriu, una institució, no parlamentària, sinó obrera, i reunia les funcions dels dos poders, executiu i legislatiu". El que Marx estima, sobretot, no és la forma democràtica, tan volguda per Kautsky, sinó el caràcter essencial de classe. Com se sap, la Comuna havia suprimit la política i l'exèrcit regular i decretat la secularització dels béns eclesiàstics. Féu tot açò sortint del dret revolucionari-dictatorial de París, sense consultar amb el poder sobirà de la democràcia que, durant aqueix període, si ens atenim a les formes establides, trobava una expressió molt més "legal" en l'Assemblea Nacional de Thiers. La revolució, però, no es fa amb els vots. "L'Assemblea Nacional (diu Marx) només exercia un paper episòdic en aquesta revolució, el representant autèntic de la qual continuava essent París armat". Què lluny està tot açò del formalisme democràtic!

“Hauria bastat que el règim comuner (continua dient Marx) s’establís a París i als centres secundaris, per a obligar l’antic poder Central a cedir el lloc, fins i tot a les províncies, a administracions autònomes de productors”. La tasca del París revolucionari consistia doncs, segons Marx, no en demanar per a la seua victòria el consentiment poc ferm d’una Assemblea Constituent, sinó en cobrir tota França d’una xarxa de municipis, agrupats al voltant del centre i no constituïts d’acord amb els principis enganyosos de la democràcia, sinó basats en una indiscutible autonomia administrativa dels productors.

Kautsky retreia a la Constitució Soviètica la multiplicitat de graus de sistema electoral, oposada a les receptes de la democràcia burgesa. Marx caracteritza l’estructura de la França obrera, tal com l’havia esbossat la Comuna, de la manera següent: “Una gerència general dels assumptes de totes les comunes rurals de cada districte havia d’estar confiada a una Assemblea autoritzada de persones competents, que residís en el cap del districte; les Assemblees de districtes devien, al seu torn, estar representades en l’Assemblea Nacional, resident a París”.

Com s’hi veu, Marx no tenia res a oposar a la multiplicitat de graus del sistema electoral, quan es tractava d’organitzar l’estat proletari. En una democràcia burgesa, aquesta multiplicitat esborra les línies distintives dels partits i les classes. Però el sistema d’“autonomia administrativa dels productors”, açò és, en l’estat purament proletari, la multiplicitat de graus és una qüestió que interessa no a la política, sinó al mecanisme de l’administració autònoma i, amb certes restriccions, pot oferir avantatges anàlegs als que ja té en el domini de l’organització professional.

Els filisteus de la democràcia s’indignen en veure la desigualtat que existeix entre els obrers i camperols en allò que fa al dret d’estar representats, desigualtat que en la Constitució dels Soviets fa patent la diferència dels papers que exerceixen en la revolució la ciutat i el camp. Marx escriu: “La Comuna volia que els productors del camp estigueren subordinats a la direcció del cap de districte i assegurar-los en la persona dels obrers de la ciutat la representació dels seus interessos”. En efecte, no es tracta de decretar sobre el paper la dignitat del camperol i l’obrer, sinó de posar aquell al nivell intel·lectual d’aquest. Totes les qüestions referents a l’estat proletari són estudiades per Marx des del punt de vista de la dinàmica revolucionària de les forces vives, no com un joc d’ombres xineses sobre la pantalla de fira del parlamentarisme.

Per a arribar al límit màxim de la seua caducitat intel·lectual, Kautsky nega el poder sobirà dels Soviets obrers, dient que no hi ha distinció jurídica entre el proletariat i la burgesia. Del fet de no estar establides legalment les distincions

socials, en dedueix Kautsky l'arbitrarietat de la dictadura soviètica. Marx diu exactament el contrari: “La Comuna era una forma de govern molt elàstica, mentre que totes les formes governamentals que l’havien precedida es distingien per la seua rigidesa. El secret de la Comuna consisteix en el fet que era, per essència, el poder de la classe treballadora, el resultat de la lluita sostinguda entre productors i acaparadors, la forma política tant de temps cercada que permetia realitzar l’emancipació econòmica del treball”. El secret de la Comuna consistia en el fet que era, en essència, el poder de la classe treballadora. Aquest secret, tan ben explicat per Marx, és avui encara per a Kautsky un secret guardat amb set claus.

Els fariseus de la democràcia parlen amb indignació de les repressions exercides pel poder soviètic, de la suspensió dels periòdics, dels arrestos i les execucions. Marx replica “a les mesquines intencions dels lacais de la premsa” i als reptxes “dels retòrics burgesos ben intencionats” respecte a les repressions dictades per la Comuna, amb aquestes paraules: “No contents de sostenir obertament una guerra sagnant contra París, els versallesos tractaven en secret de penetrar a la ciutat mitjançant la corrupció i els complots. ¿Podia la Comuna, en semblant moment, *sense cometre una traïció del mode més ignominiós*, observar, les formes convencionals del liberalisme, com si la pau, en torn seu, mai hagués estat torbada? Si haguera animat al poder de la Comuna el mateix esperit que al poder de Thiers, efectivament no hauria existit cap raó per a prohibir la publicació dels periòdics del partit de l’ordre: a París i els periòdics de la Comuna a Versalles”. Així, doncs, allò que Kautsky exigeix en nom dels més sagrats principis de la democràcia, ho denuncia Marx com una traïció ignominiosa.

Quant a les devastacions que hom ha retret a la Comuna, com es fa ara al poder soviètic, Marx les creu fruit “de la necessitat ineluctable, les conseqüències de les quals són relativament de poca importància en la lluita, gegantina, entaulada entre la nova societat que s’eleva i l’antiga que acaba de caure”. Les devastacions, les crueltats, són sempre inevitables en la guerra. Només els sicofants poden considerar-les com a crims “en la guerra dels oprimits contra els seus opressors, *única guerra justa que haja presenciada la història*” (són les paraules de Marx). I no obstant això, el nostre tenaç acusador Kautsky, en el seu llibre, no pensa ni un moment en recordar que tenim l’obligació de defensar sense respir la revolució i que estem sostenint la guerra més aferrissada contra els opressors del món sencer “*única guerra justa que haja presenciada la història*”. Una vegada més Kautsky es colpeja el pit en veure que el poder soviètic, en el curs de la guerra civil, no retrocedint davant cap mitjà rigorós, captura ostatges. Amb la seua inconsciència i mala fe habituals, estableix un altre paral·lel entre el poder soviètic, tan cruel, i la Comuna, tan humana. Heus aquí clarament i concisa expressat allò que Marx pensa sobre aquest assumpte: “Quan Thiers,

des del principi de la guerra civil deixà que es manifestés l'hàbit tan humà d'afusellar els comuners presoners, a la Comuna *no li quede un altre recurs*, per a salvar la vida d'aquests, que agafar ostatges, d'acord amb la pràctica introduïda pels prussians. Com els versallesos no deixaven d'afusellar els presoners, sacrificaven, naturalment, els ostatges. *¿Com continuar respectant-los*, després de la matança increïble amb què els pretorians de Mac-Mahon festejà la seua entrada a París?". Com (preguntarem nosaltres amb Marx), com es podria procedir altrament durant la guerra civil, quan la contrarevolució, ama d'una part considerable del territori nacional, s'apodera on pot dels obrers desarmats, de les seues dones, de les seues mares, i els afusella i penja? ¿Què fer, sinó agafar ostatges entre les persones en les que la burgesia diposita la seua confiança, i suspendre sobre els seus caps l'espasa de Dàmocles? No seria molt difícil provar que totes les crueltats comeses pel poder soviètic han estat necessàries per a atendre les necessitats de la defensa revolucionària. No creiem, emperò, que hàgem d'entrar aquí en debats d'aquesta demostració. Però a fi de facilitar l'apreciació de les condicions de la lluita, esmentarem només un fet: mentre els guàrdies blancs, com els seus aliats anglofrancesos, afusellen, sense excepció, tot comunista que cau a les seues mans, l'Exèrcit Roig perdona la vida a tots els presoners sense excepció, fins i tot als oficials superiors.

“Conscient en el més alt grau de la seua missió històrica, resolta, heroicament decidida a quedar a l'altura de la seua missió (escrivia Marx), la classe obrera pot respondre amb un somriure de menyspreu a les baixes invectives dels lacais de la premsa i als aires protectors dels teòrics burgesos ben intencionats, la ignorància radical de la qual llança el clixé, el lloc comú i les estupideses pròpies de la seua casta, amb la fatídica entonació dels oracles d'una ciència infal·lible”.

Si els teòrics burgesos ben intencionats exerceixen a vegades el paper de teòrics retirats de la Segona Internacional, açò no vol dir que hagen privat les estupideses de la seua casta del dret a continuar essent allò que són: estupideses.

VII LA CLASSE OBRERA I LA SEUA POLÍTICA SOVIÈTICA

El proletariat rus

La iniciativa de la revolució socialista ha partit, per la força de les circumstàncies, no del vell proletariat de l'Europa occidental, amb les seues potents organitzacions polítiques i professionals, amb les seues fortes i serioses tradicions del parlamentarisme i tradeunionisme, sinó de la jove classe obrera d'un país endarrerit. La història, com sempre, ha seguit la línia de menor resistència. L'època revolucionària ha fet irrupció per la porta que menys atentament s'havia atrinxerat. Les dificultats extraordinàries, sobrehumanes (ens

atrevim a dir) amb què ha aïrnat el proletariat rus, han preparat, precipitat i facilitat considerablement l'obra revolucionària del proletariat de l'Europa occidental, encara pendent.

En compte de considerar la revolució russa com el punt de partida d'una època revolucionària del món sencer, Kautsky continua deliberant sobre la qüestió de saber si el proletariat rus no s'ha precipitat massa en fer-se amo del poder.

Heus aquí la seua explicació: “Junt amb un alt nivell de l'educació popular, és condició prèvia del socialisme una moral elevada en les masses, una moral que s'expressa... en forts instints socials, sentiments de solidaritat, etc... Ja hem vist (Hi afegeix Kautsky per a donar-nos una lliçó) que en els proletaris de la Comuna parisenca hi havia una moral semblant. Aquesta moral, per contra, manca a la massa que dóna avui el to al proletariat bolxevic”.

Tenint en compte el fi que persegueix Kautsky, li importa poc desacreditar davant els seus lectors els bolxevics com a partit polític. Sabedor que el bolxevisme i el proletariat rus són una única i mateixa cosa, Kautsky fa quant pot per desacreditar el proletariat rus en el seu conjunt, presentant-lo com una massa informe, sense ideals, àvida de satisfaccions immediates i dirigida només pels seus instints i les suggestions del minut present. En el curs del seu llibre, Kautsky suscita moltes vegades la qüestió del nivell intel·lectual i moral dels obrers russos i sempre per a enfosquir els seus colors, per a caracteritzar millor la seua ignorància, la seua estupidesa i la seua barbàrie. A fi que el contrast amb l'època de la Comuna ressalté més, cita a manera d'exemple, el d'una indústria de guerra en què els representants obrers havien establert un servei nocturn a fi de que sempre hagués a la fàbrica un obrer per a lliurar armes reparades a qui hi anés a demanar-les. “I [deia el reglament] com en les presents circumstàncies és urgentment necessari estalviar els diners de la Comuna, aquestes guàrdies nocturnes no tindran remuneració... Sens dubte [conclou Kautsky], aquests obrers no consideraven l'època de la seua dictadura com una conjuntura favorable per a satisfaccions personals i per a l'elevació de les salaris”. Quant a la classe obrera russa, són altres calces. No té consciència dels seus deures, les seues idees no tenen estabilitat, no té resistència, abnegació, etc. No és més capaç de donar-se caps dignes d'aquest nom (són els acudits de Kautsky) que ho era el baró de Munchausen de sortir del pantà, tirant-se ell mateix de la cabellera. Aquesta comparació entre el proletariat rus i el senyor alemany de crac és suficient per a donar una idea clara de la insolència amb què Kautsky tracta a la classe obrera russa.

Extrau dels nostres discursos i articles passatges en què denunciem algun costat roí, certs defectes del nostre món obrer i s'esforça per demostrar que la passivitat, la ignorància i l'egoisme basten per a caracteritzar les facultats i la

conducta del proletariat rus en una època, de 1917 a 1920, que és l'època de la més gran de totes les èpoques revolucionàries.

Podria dir hom que Kautsky ignora, que no ha escoltat mai, que no pot endevinar ni suposar tan sols que, durant la guerra civil, el proletariat rus ha tingut més d'una vegada ocasió d'efectuar un treball desinteressat i establir "totalment gratis" un servei nocturn, i no el d'un obrer durant una nit, sinó el de milers i milers d'obriers durant una llarga sèrie de nits transcorregudes entre contínues alarmes. Quan Iudenitx marxava sobre Petrograd, bastava amb un telefonema del Soviet perquè milers d'obriers acordaren vetllar als seus llocs dies i setmanes senceres, en totes les fàbriques i quarters de la ciutat. I no era l'entusiasme dels primers dies de la Comuna de Petrograd el que els hi impulsava; ocorria açò després de dos anys de guerra, quan imperaven el fred i la fam.

El nostre partit mobilitza dues o tres vegades a l'any un nombre considerable dels seus membres per a enviar-los al front. En una extensió de 8.000 verstes, aquests homes van a fer-se matar i a ensenyar a morir els altres. I quan a Moscou, el Moscou que pateix fam i fred, que ja ha fornit l'elit dels seus obrers per a les necessitats del front, es notifica la "setmana de la partida", les masses proletàries envien a les nostres files, en un espai de set dies, destacaments de 15.000 homes. I en quin moment? En el moment en què en poder Soviètic l'amenaçava el major perill, quan acabaven d'arrabassar-nos Orel, quan Denikin s'apropava a Tula i Moscou. En un dels períodes més greus, quan Iudenitx amenaçava Petrograd, el proletariat de Moscou forní en una setmana al nostre partit 15.000 homes, que es preparaven d'un dia a l'altre a ésser mobilitzats i enviats al front. Pot dir-se, sense por d'equivocar-se, que el proletariat de Moscou no s'ha mostrat mai, excepte a la setmana de la gran insurrecció, al novembre de 1917, tan unànime en el seu entusiasme revolucionari, en la seua abnegació per a combatre, com ho fou en aqueixos dies de risc i sacrificis.

Quan el nostre partit plantejà a discussió el treball suplementari del dissabte i diumenge, l'idealisme revolucionari del proletariat trobà la seua expressió més elevada en el voluntariat del treball. Al principi, foren desenes i centenars, després milers, més tard desenes i centenars de milers d'obriers els que, renunciant a tot salari, consagraren totes les setmanes unes hores de treball als interessos de la regeneració econòmica del país. Els que d'aquesta sort procedien eren homes insuficientment alimentats, amb les bótes trencades, amb la roba interior bruta, perquè el país no té calçat i sabó. Així és aqueix proletariat bolxevic a què Kautsky aconsella rebre lliçons d'abnegació. Però per tal d'aclarir més els fets i el seu encadenament, ens basta recordar que tots els elements egoistes, burgesos, baixament interessats del proletariat; tots els que tracten de no anar al front ni realitzar el treball del dissabte, que s'ocupen del

contraban i que, a les setmanes de fam, exciten a la vaga els obrers; tots aqueixos voten en les eleccions als soviets als menxevics, açò és, als partidaris russos de Kautsky.

Kautsky cita les nostres pròpies paraules per a fer notar que ja abans de la Revolució de novembre ens adonàvem de les faltes d'educació del proletariat rus; però que, considerant inevitable el pas del poder a les mans de la classe obrera, ens crèiem amb dret a esperar que en el curs mateix de la lluita, gràcies a l'experiència que naixeria i amb l'ajuda del proletariat dels altres països, assoliríem vèncer les dificultats i assegurar l'establiment definitiu del règim socialista a Rússia. A aquest respecte, Kautsky obre la interrogació següent: "S'atreveria Trotski a pujar en una locomotora i posar-la en marxa, confiant que mentre aprendria a menar-la? Abans de posar-se a dirigir una locomotora cal saber manejar-la. Abans de fer-se càrrec de la producció, el proletariat necessita capacitar-s'hi per a dirigir-la".

Aquesta comparació edificant podria honrar un pastor d'aldea, tot i que no per això seria menys estúpida. Tindria molt més fonament dir: "¿S'atreveria Kautsky a muntar a cavall abans d'haver après a sostenir-se en la cadira de muntar i a portar al seu quadrúpede al pas, al trot, al galop, a tota marxa?". Tenim raons per a creure que Kautsky no s'atreveria a realitzar aquesta experiència tan perillósament i entera bolxevic. Però, d'altra banda, temem que Kautsky, en no atrevir-se a muntar a cavall, experimente alguna dificultat a aprendre els misteris de l'equitació. Perquè el principal prejudici bolxevic consisteix a creure que per a aprendre a muntar a cavall s'ha de fer un primer assaig sense preparació.

En allò que fa a la conducció d'una locomotora, el nostre prejudici no és tan persuasiu de primera intenció; però, amb tot, és igualment vertader. Ningú ha après a conduir una locomotora sense moure's del seu despatx. Cal pujar-hi, posar la mà al regulador, fer-lo girar. Cert que l'estudi de la marxa en una locomotora es fa pràcticament, en maniobres dirigides per un mecànic experimentat, com a muntar a cavall s'aprèn en un picador sota la direcció d'un picador. Però per a governar un poble és impossible recórrer a aquests procediments artificials d'estudi. La burgesia no ha creat per al proletariat escoles d'Administració Pública i no li confia, per a assajos temporals, la palanca de l'Estat. A més que, fins per a muntar a cavall, els obrers i camperols no necessiten picadors ni lliçons de picadors.

Convé afegir a aquestes consideracions una altra que possiblement és la més important: ningú deixa escollir el proletariat entre muntar a cavall o no muntar, entre conquerir el poder immediatament o deixar-lo per a més tard. Hi ha circumstàncies en què la classe obrera s'hi veu obligada a apoderar-se del

poder, davant l'amença de la seua pròpia desaparició, políticament parlant, per a un llarg període històric. Una vegada ama del poder, és impossible acceptar, a capritx, determinades conseqüències d'aqueix acte i refusar les restants. Si la burgesia capitalista se serveix, conscientment i maligna, de la desorganització de la producció com a mitjà de lluita política per a recuperar el poder sobirà, el proletariat està obligat a socialitzar les empreses siga com siga, sense preguntar-se si açò és o no avantatjós per a ell *en aquell moment donat*. I quan s'ha encarregat de la producció, es veu precisat, davall la pressió d'una necessitat fèrria, a aprendre, a realitzar per experiència aquesta obra tan difícil, a organitzar el sistema econòmic socialista. Quan va a cavall, el genet ha de guiar l'animal, sota pena de trencar-se el cap.

Per a donar als seus devots partidaris i a les seues devotes una idea precisa del nivell moral del proletariat rus. Kautsky cita, en la pàgina 115 de la seua obra, el següent mandat, lliurat, segons ell, pel Soviet obrer de Mourzilovka: "El Soviet, per la present, atorga plens poders al camarada Gregori Sareief per a requisar al seu gust i conduir als quarters, a fi de satisfer les necessitats de la divisió d'artilleria, 60 dones i xicotes triades d'entre la classe dels burgesos i especuladors. 16 de setembre de 1918" (Publicat pel doctor Nath Wintch-Maleieff en el seu llibre *What are the Bolchewists doing*, Lausanne, 1919).

Sense posar en dubte un sol instant la falsedat d'aquest document i el caràcter mentider de semblant comunicació, doní ordre de procedir a una investigació detallada per a conèixer els fets o episodis que haurien pogut servir de pretext a aquesta ficció. Heus aquí allò que s'ha establert per una investigació summament escrupolosa:

I. Al districte de Briansk no hi ha cap localitat coneguda amb el nom de Mourzilovka. Tampoc s'hi troba aquest nom als districtes propers. El nom més semblat al citat és el de Mouraviofka, poble del districte de Briansk. Però mai hi ha hagut en ell cap divisió d'artilleria ni ha ocorregut res que pogués tenir quelcom de comú amb el "Document" més amunt citat.

II. La investigació s'ha fet en tots els regiments d'artilleria, i enlloc s'ha pogut descobrir el menor indici que recordés, ni de lluny, el fet que cita Kautsky en els mateixos termes que el seu inspirador.

III. En fi, en la investigació s'ha preguntat si s'havia escoltat parlar, a la localitat, d'alguna ciutat que s'anomenés Mourzilovka, i no s'ha descobert res. I no per falta de ganes! Però el contingut de la calúmnia en qüestió està en

contradicció massa evident amb els costums i opinió pública dels obrers i camperols que dirigeixen els soviets, fins a les regions més endarrerides.

Així, doncs, aquest document pot ésser tingut per una calúmnia de baixa estofa.

En el moment en què es procedia a la informació que acabe de parlar, el camarada Zinoviev m'envià un número d'un periòdic suec (*Svenska Dagbladet*), del 9 de novembre, on s'hi reproduïa, en facsímil, un mandat en els termes següents:

MANDAT

“El portador de la present, el camarada Karaseief, està investit del dret a socialitzar a la ciutat d'Ekaterin... (en aquest espai buit hi ha una ratllada) a totes les dones de 16 a 36 anys que designe el camarada Karaseief.

“El Glavkom Ivattxev”.

Aquest document és encara més ridícul, més impúdic que el que cita Kautsky. La ciutat d'Ekaterinodar, centre de la regió de Kouban, només ha estat, com se sap, poc de temps en poder dels soviets. Poc atent, evidentment, a la cronologia revolucionària, l'autor d'aquesta calúmnia ha omès la data en el seu document, per por a indicar que el tal Glavkom Ivattxev havia socialitzat les dones d'Ekaterinodar en l'època en que la ciutat estava ocupada per la soldadesca de Denikin. Que aquest document haja pogut enganyar algun burgès suec dels més obtusos no té res d'estrany. Però el lector rus veurà immediatament que no sols és una calúmnia, sinó una calúmnia fabricada *per un estranger amb un diccionari a la mà*. És curiós advertir que els noms dels dos “socialitzadors” de dones (Gregori Sareief i el camarada Karaseief). Tenen una consonància totalment aliena a la llengua russa. La Terminació -eief en els noms de família russos es troba rarament i només en certes combinacions. Però l'acusador dels bolxevics, l'autor del fullet anglès que cita Kautsky, té precisament un nom que acaba en -eief (Wintsch-Maleief). És evident que aquest individu, aquest espia anglobúlgar, tancat al seu despatx de Lausanne, crega “socialitzadors” de dones la seua imatge (en el sentit més rigorosament exacte de la paraula).

En tot cas, els companys i inspiradors de Kautsky són força estranys!

Els soviets, els sindicats i el partit

Els soviets, en tant que forma d'organització de la classe obrera, representen per a Kautsky, amb relació als partits i a les organitzacions professionals dels països més avançats, no una forma superior d'organització, sinó una falsificació, un anar de mal en pitjor (Notbekelf), que ens acontentem a falta d'organitzacions polítiques. Posem que açò siga cert per a Rússia. Però expliqueu-nos llavors per

què els soviets han fet la seua aparició a Alemanya! ¿No convindria renunciar a ells per complet en la república d'Ebert? Sabem que, malgrat açò, Hilferding, les opinions del qual s'apropen tant a les de Kautsky, proposava, no fa molt, que s'introduïren els soviets en la constitució. Kautsky no en diu res.

Si hom considera els soviets com a una institució massa "primitiva", s'ha de reconèixer també, per a ésser justs, que la lluita oberta, la lluita revolucionària és un procediment més "primitiu" que l'acció parlamentària. Però aquesta és artificial i complicada, i només pot interessar, per consegüent, una classe superior poc nombrosa. La revolució únicament és possible on les masses estan directament interessades. La Revolució de novembre ha mobilitzat tantes masses com mai hauria pensat a reunir el partit socialdemòcrata. Per vastes que fossen les organitzacions del partit i dels sindicats a Alemanya, la revolució els ha superat en extensió d'un sol colp. Les masses revolucionàries han trobat la seua representació immediata en una organització molt senzilla i accessible a tot el món: en els seus soviets de delegats. Es pot confessar que el Soviet de delegats no s'eleva a l'altura del partit o del sindicat, pel que fa a la claredat del programa o la reglamentació de l'organització. Però està, i amb molt, força per damunt dels sindicats i del partit quant al nombre d'homes capaços d'aportar a la lluita revolucionària, i aquesta superioritat numèrica proporciona al Soviet, en èpoques de revolució, avantatges indiscutibles. El Soviet engloba els treballadors de totes les indústries, de totes les professions, siga quin siga el grau del seu desenvolupament intel·lectual o el nivell de la seua instrucció política, a causa de què es veu objectivament obligat a formular els interessos generals del proletariat.

El *Manifest del Partit Comunista* considerava que la missió dels comunistes consistia precisament en formular els interessos generals, els interessos històrics de tota la classe obrera.

"Els comunistes es distingeixen dels altres partits proletaris [segons els termes del manifest] perquè, d'una banda, en la lluita dels proletaris de les diferents nacions, fan valdre i defensen els interessos de tota la massa proletària independentment de les nacionalistes; i perquè, d'altra banda, en totes les fases de la lluita entaulada entre el proletariat i la burgesia, són els representants constants de l'interès del moviment, pres en el seu conjunt". L'organització de classe dels soviets personifica aquest moviment considerat "en el seu conjunt". Per on es veu com i per què els comunistes han pogut i degut arribar a ésser el partit director dels soviets.

Però també s'hi veu com de falsa és l'apreciació dels soviets feta per Kautsky, segons la qual aquests són una espècie de "falsificació" del partit, i l'estupidesa de la temptativa realitzada per Hilferding per a introduir els soviets, en qualitat

d'instrument secundari, en el mecanisme de la democràcia burgesa. Els soviets són una organització proletària revolucionària i tenen un valor, bé com a òrgan de lluita per a la conquesta del poder, bé com a instrument del poder de la classe treballadora.

Com no pot concebre la funció revolucionària dels soviets, Kautsky presenta com un defecte fonamental el que constitueix el seu principal mèrit. “La distinció entre burgès i obrer [diu] no pot fer-se enlloc exactament; és quelcom arbitrari, el que fa que el sistema de consells siga molt apropiat per a fundar una dictadura arbitrària, però molt inadequat per a instaurar una constitució política clara i sistemàtica”.

Si llavors creiem a Kautsky, una dictadura de classe no pot crear institucions que convinguen a la seua naturalesa, perquè no hi ha demarcació irreprotxable entre les classes. Però llavors, parlant en termes més generals, què farem de la lluita de classes? Perquè ha estat precisament en la multiplicitat de graus de l'escala social que separen a la burgesia del proletariat, on els ideòlegs de la petita burgesia han trobat sempre el seu argument més ferm contra el “principi” de la lluita de classes. Kautsky es deté, embargat per un dubte, en el moment en què el proletariat, després d'haver sobreeixit a l'amorfisme i inestabilitat de les classes intermèdies, arrossegant al seu darrere una part d'aquestes classes i enviant la resta al camp de la burgesia, organitza de fet la seua dictadura en el règim governamental dels soviets. Els soviets són un instrument de domini proletari que no poden ésser substituïts per res, precisament perquè els seus quadres són flexibles i elàstics i totes les modificacions no sols socials, sinó també polítiques que es produeixen en la posició relativa de les classes, poden trobar immediatament la seua expressió en el mecanisme soviètic. Començant per les grans fàbriques, els soviets fan entrar després en la seua organització als obrers dels tallers i als empleats de comerç; d'ací es traslladen als pobles, organitzen la lluita dels camperols contra els grans terratinents, i aixequen més tard a les capes inferiors i mitjanes del món camperol contra els camperols rics (els “personatges importants”). L'Estat Obrer pren al seu servei innumerables empleats que pertanyen, en certs aspectes, a la burgesia i al món intel·lectual burgès. A mesura que s'acostumen a la disciplina del règim soviètic, adquireixen la possibilitat de fer-se representar en el sistema dels soviets. Eixamplant-se i reduint-se a vegades, segons s'estenguen o disminueixen les posicions socials conquerides pel proletariat, el sistema soviètic continua essent l'instrument de govern de la revolució social en la seua dinàmica interna, en els seus errors i en els seus èxits. Quan la revolució social haja triomfat definitivament, el sistema soviètic s'estendrà a tota la població, i per això mateix perdrà, des de llavors, el seu caràcter governamental, i es transformarà en una poderosa cooperació de productors i consumidors.

Si el partit i els sindicats han estat organismes destinats a preparar la revolució, els soviets són l'arma d'aquesta revolució.

Després del triomf de la revolució, els soviets esdevenen òrgans del poder. El paper del partit i dels sindicats, sense disminuir d'importància, es modifica essencialment.

La direcció general dels assumptes està concentrada a mans del partit. Açò no vol dir que el partit governe d'una manera immediata, perquè la seua estructura no és adequada per a aquest gènere de funcions. Però té vot decisiu en totes les qüestions de principi que s'hi presenten. Fins i tot més: l'experiència ens ha obligat a decidir que en tots els problemes polèmics, en tots els conflictes que puguen sorgir entre administracions i en els conflictes entre persones dins de les administracions mateixes, l'última paraula pertanga al Comitè Central del partit. Açò estalvia molt de temps i energia, i, en les circumstàncies més difícils, en les discussions més enutjoses, garanteix la indispensable unitat d'acció. Semblant règim únicament és possible si l'autoritat del partit és indiscutible i si la seua disciplina no deixa res que desitjar. Per fortuna per a la revolució, el nostre partit compleix igualment aquestes dues condicions. Quant a saber si en altres països, el passat de les quals no els ha llegat una forta organització revolucionària, temperada en el combat, es podrà disposar, quan arribe l'hora de la revolució proletària, d'un Partit Comunista tan autoritzat com el nostre, és cosa difícil de dir per endavant. És evident, però, que la solució d'aquest problema exercirà una influència considerable sobre la marxa de la revolució en cada país.

El paper excepcional que exerceix el Partit Comunista quan triomfa la revolució proletària és perfectament comprensible. Es tracta de la dictadura d'una classe. La classe es compon de diferents capes, els sentiments i opinions de la qual no són unànimes i el nivell intel·lectual dels quals varia. Ara bé, la dictadura pressuposa unitat de voluntat, unitat de tendència, unitat d'acció. Per quin altre procediment es podria implantar? La dominació revolucionària del proletariat suposa dins del proletariat mateix la dominació d'un partit dotat d'un programa definit d'acció i d'una disciplina interna indiscutible.

La política de bloc està en íntima contradicció amb el règim de la dictadura proletària. Ens referim, no a un bloc constituït amb els partits burgesos, del que ni tan sols podria parlar-se, sinó a un bloc de comunistes amb altres organitzacions "socialistes" que representen, en diversos graus, les velles idees i els prejudicis de les masses laborioses.

La revolució destrueix ràpidament tot allò que és inestable, acaba amb tot allò que és artificial; les contradiccions encobertes pel bloc es palesen sota la pressió

dels esdeveniments revolucionaris. Ho hem comprovat en l'exemple d'Hongria, on la dictadura del proletariat prengué la forma política d'una coalició dels comunistes amb els socialistes, que eren tan sols els partidaris disfressats d'una aliança amb la burgesia. La coalició es desmembrà de seguida. El Partit Comunista ha pagat car la incapacitat revolucionària i la traïció política dels seus companys d'aventura. És absolutament evident que hauria estat més avantatjós per als comunistes hongaresos conquerir el poder més tard, donant prèviament als socialistes de l'esquerra (els de l'aliança amb la burgesia) el temps necessari per a comprometre's a fons. Cert que pot preguntar-se si depenia d'ells obrar així. De totes maneres, el bloc amb aquests socialistes, que no ha servit més que per a ocultar provisionalment la debilitat dels comunistes hongaresos, els ha impedit refermar-se, en detriment dels seus intempestius aliats, i els ha menat a una catàstrofe.

La mateixa idea es confirma amb l'exemple mateix de la revolució russa. El bloc de bolxevics i socialrevolucionaris de l'esquerra, després d'haver durat alguns mesos, acabà amb una ruptura sagnant. Cert que en aquesta qüestió no hem estat nosaltres, els comunistes, els qui hem pagat la major part de les despeses, sinó els nostres infidels companys. És evident que un bloc en què érem els més forts i on, per consegüent, no corriem massa risc en pretendre utilitzar, per una etapa només, l'extrema esquerra de la democràcia (la dels petitburgesos), és evident, dic, que aquest bloc, des del punt de vista tàctic, no donava motius per a censurar-nos. No obstant això, aquest episodi de la nostra aliança amb els socialrevolucionaris de l'esquerra mostra clarament que un règim de transaccions, de conciliacions, de concessions mútues (i en açò consisteix el règim del bloc) no pot durar molt en una època en què les situacions canvien amb la màxima rapidesa, en una època en què és sobretot necessària la unitat de mires per a fer possible la unitat d'acció.

Més d'una vegada se'ns ha acusat d'haver practicat la dictadura del partit en compte de la dictadura dels soviets. I, no obstant això, pot hom afirmar, sense por a equivocar-se, que la dictadura dels soviets únicament ha estat possible gràcies a la dictadura del partit. Gràcies a la claredat de les seues idees teòriques, gràcies a la seua forta organització revolucionària, el partit ha assegurat als soviets la possibilitat de transformar-se d'informes parlaments obrers que eren, en un instrument de domini del treball. En aquesta substitució del poder de la classe obrera pel poder del partit no hi ha hagut gens casual, i fins i tot, en els fons, no existeix en això cap substitució. Els comunistes expressen els interessos fonamentals de la classe treballadora. És perfectament natural que en una època en què la història posa a debat la discussió d'aquests interessos en tota la seua magnitud, els comunistes es convertisquen en els representants reconeguts de la classe obrera en la seua totalitat.

Però qui vos garanteix (ens pregunten alguns esperits malèvols) que el vostre partit serà precisament el que expresse els interessos del desenvolupament històric? En suprimir o enfonsar en l'ombra els altres partits, vos heu desembarassat de la seua rivalitat política, font d'emulació, i, gràcies a això, vos heu privat de la possibilitat de comprovar la vostra línia de conducta.

Aquesta observació està dictada per una idea purament liberal de la marxa de la revolució. En una època en què tots els antagonismes de classe apareixen francament i la lluita política es transforma amb rapidesa en guerra civil, el partit dirigent té a la mà prou materials i criteris, a banda de la tirada possible dels periòdics menxevics, per a comprovar la seua línia de conducta. Noske anihila els comunistes alemanys i, no obstant això, el seu nombre no deixa d'augmentar. Nosaltres hem aixafat els menxevics i socialrevolucionaris, i no en queda ni rastre. Aquest criteri ens basta. En tot cas, la nostra missió no consisteix en avaluar a cada minut, per mitjà d'una estadística, la importància dels grups que representen cada tendència, sinó en assegurar la victòria de la nostra tendència pròpia (la de la dictadura proletària) i en trobar en el procés d'aquesta dictadura, en els distints raonaments que s'oposen al bon funcionament del seu mecanisme interior, un criteri suficient per a avalar els nostres actes.

La conservació prolongada de la "independència" del moviment sindical en l'època de revolució proletària és tan impossible com la política dels blocs. Els sindicats passen a ésser, en aquesta època, els òrgans econòmics més importants del proletariat amo del poder. Per aquest mateix fet, estan sota la direcció del Partit Comunista. El Comitè Executiu del nostre partit s'encarrega de resoldre, no sols les qüestions de principi sobre el moviment professional, sinó també els conflictes seriosos que poden sorgir a l'interior d'aquestes organitzacions.

Els sequaços de Kautsky acusen en poder soviètic d'ésser la dictadura "d'una part" únicament de la classe obrera. "Si almenys [clamen] fóra la dictadura de tota la classe". No és difícil adonar-se exactament del que volen dir amb açò. La dictadura del proletariat significa, en essència, la dominació immediata d'una avantguarda revolucionària que es recolza en les masses i que obliga els resagats a què s'hi unisquen quan cal. Açò concerneix també als sindicats. Després de la conquesta del poder pel proletariat, els sindicats adquireixen un caràcter obligatori. Han d'agrupar a tots els obrers industrials. El partit segueix assimilant-se només als més conscients i abnegats. És molt circumspecte quan es tracta d'eixamplar els seus rengles. D'ací la funció directora que exerceix als sindicats la minoria comunista; funció que correspon al domini exercit pel Partit Comunista en els soviets, i que és l'expressió política de la dictadura del proletariat.

Les unions professionals o sindicats d'ofici carreguen amb el pes immediat de la producció. Expressen no sols els interessos dels obrers industrials, sinó els de la mateixa indústria. Al principi es manifesten a vegades als sindicats tendències tradeunionistes, excitant-los a comerciar en les seues relacions amb l'Estat Soviètic, a posar condicions, a exigir garanties. Com més temps passa, més compte es donen els mateixos que són els òrgans productors de l'Estat Soviètic, i, llavors, responent de la seua sort, no s'oposen a ell: es confonen amb ell. Les unions curen d'establir la disciplina del treball. Exigeixen dels obrers una labor intensiva en les més penoses condicions, fins tant que l'Estat proletari compte amb els recursos precisos per a modificar aquestes condicions. Els sindicats s'encarreguen d'exercir repressions revolucionàries contra els indisciplinats, contra els elements turbulents i paràsits de la classe treballadora. Abandonant la política de les *Trade Unions*, que és, en certa manera, inseparable del moviment sindical en una societat capitalista, els sindicats se sumen totalment a la política del comunisme revolucionari.

Política seguida respecte als camperols

Els bolxevics “volien [blasma Kautsky] vèncer al camp als camperols benestants no concedint drets polítics més que als camperols pobres. Algun temps després, no obstant això, se'ls concediren també als primers”.

Kautsky enumera les “contradiccions” exteriors de la nostra política respecte als camperols sense tocar la qüestió de la seua orientació interna i de les contradiccions inherents la situació econòmica i política del país.

La classe camperola rusa, en el moment en què s'hi implantà el règim soviètic, comprenia tres capes: els camperols pobres, que majoritàriament vivien de la venda del seu treball i necessitaven comprar els aliments per a poder mantenir-se; els de classe intermèdia, que tenien cobertes totes les seues necessitats, gràcies als productes de les seues terres, els sobrants de les quals venien; els rics, els potentats (*kulaks*, en rus), que compraven sistemàticament la mà d'obra i venien els productes de les seues explotacions agrícoles. No cal dir que aquests grups no es distingeixen ni per signes particulars ni per la seua homogeneïtat en tot el país. Els camperols pobres, no obstant això, eren en el seu conjunt indiscutiblement els aliats naturals del proletariat de les ciutats, mentre que els camperols rics eren també sense disputa els seus enemics irreconciliables; les capes intermèdies, les majors en nombre, vacil·laven extraordinàriament.

Si el país no hagués estat tan esgotat, si el proletariat hagués tingut la possibilitat de subministrar a les masses camperoles els articles de primera necessitat i allò necessari per a satisfer les seues necessitats intel·lectuals, l'assimilació de les grans masses camperoles al nou règim hauria estat força menys dolorosa. Però la desorganització econòmica del país, que no era

conseqüència de la nostra política agrària i d'abastiments, sinó que derivava de causes anteriors, priva a les ciutats de tota possibilitat d'abastir el camp de productes de la indústria tèxtil o metal·lúrgica, d'articles colonials, etc. La indústria, amb tot, no podia renunciar a traure dels camps alguns productes, tot i que pocs. El proletariat exigia als camperols avançaments de queviures, préstecs garantits per les riqueses que es disposava a crear. La moneda fiduciària, desacreditada després, representava aquestes riqueses futures. Però les masses camperoles no són capaces d'eleva-se fins al punt de vista històric. Lligades al poder dels soviets per la liquidació de les grans propietats i en veure-hi una garantia contra la restauració del tsarisme, no és rar no obstant això, que li neguen els seus cereals, trobant poc avantatjosa la seua venda mentre no reben en canvi teixits, petroli, etc.

El poder soviètic volia, naturalment, que tot el pes de l'impost d'abastiments recaigués sobre els camperols rics. Però en les amorfes relacions socials del camp, els camperols rics i influents habituats a això, trobaven mils estratagemes per a desprendre's del pes de l'impost i carregar amb ell als camperols acomodats de la classe intermèdia, fent-los així enemics del poder dels soviets.

S'imposava sembrar la desconfiança en les masses camperoles, despertar la seua hostilitat contra els "rics". Els comitès de la Pobresa Rural serviren per a això. Es creaven en els baixos fons i els componien dels oprimits d'abans, els últims, els rebutjats a un segon pla, els privats de tot dret. Hi havia entre ells, naturalment, elements mitjà paràsits, cosa que brindà una excel·lent ocasió per a la propaganda demagògica dels "socialistes" narodniki, els discursos de la qual trobaven un ressò ple de gratitud en el cor dels potentats. El fet mateix del pas del poder als camperols pobres al camp tenia una profunda significació revolucionària. A fi de dirigir els semiproletaris del camp, el partit hi enviava obrers avançats de les ciutats, que realitzaven un treball inapreciable. Els comitès de la Pobresa Rural contra els camperols rics, recolzats pel govern, posaren a les capes intermèdies de la classe camperola en l'obligació d'escollir no sols entre el poder dels soviets i el dels propietaris, sinó també entre la dictadura del proletariat i dels elements i l'arbitrarietat dels rics. Per una sèrie de lliçons, algunes força cruels, els camperols de les capes intermèdies es convenceren que el règim dels soviets, que havia expropiat els propietaris i dissolt els policies, imposava al seu torn als camperols noves obligacions i sacrificis. Semblant experiència de pedagogia política, concernent desenes de milions de camperols d'aquesta classe, no fou agradable ni còmoda, ni forní tampoc resultats immediats i indiscutibles. Es produïren aixecaments de camperols acomodats (els de la classe intermèdia), aliats amb els rics i que queien tot seguit sota la direcció dels grans propietaris; els agents del poder local i més especialment els comitès de la Pobresa Rural cometeren abusos. Però s'assolí el fi polític essencial. Si els camperols rics no foren anihilats,

quedaren almenys crebantats profundament i perderen la confiança en sí mateixos. En romandre políticament amorfa, com ho és econòmicament, la categoria intermèdia de camperols s'ha acostumat a tenir per representant seu, no el xarlatà ric de l'aldea, sinó l'obrer avançat. Una vegada aconseguit el resultat capital, els comitès de la Pobresa, per la seua qualitat d'institució temporal, hagueren de cedir el lloc als soviets, on els camperols de la categoria intermèdia estan representats alhora que els pobres. Aquests Comitès havien exercit el paper d'una falca esmolada ficada en la massa de camperols.

Els comitès de la Pobresa camperola van viure prop de sis mesos, de juny a desembre de 1918. Tant en la seua creació com en la seua supressió, Kautsky no hi veu més que “vacil·lacions” de la política dels soviets. S'absté, però, de fer la menor al·lusió a cap mitjà pràctic. D'altra banda, d'on el trauria? L'experiència que estem vivint no té precedents, i els problemes que resol el poder soviètic en la pràctica no tenen solució en els llibres. On Kautsky denuncia contradiccions polítiques, hi ha en realitat maniobres actives del proletariat que actua sobre la massa camperola encara confiada i delicada. El veler ha de maniobrar amb vent, i ningú creu veure contradiccions en els moviments que li permeten seguir el seu rumb.

En la qüestió de les comunes agrícoles i explotacions soviètiques, es poden igualment advertir “contradiccions” que indiquen al mateix temps errors aïllats i distintes etapes en la revolució. Quantes terres serà a Ucraïna l'Estat soviètic i quantes lliurarà als camperols? Quina orientació es donarà a les comunes agrícoles? En quina mesura han de recolzar-se per a no fomentar el parasitisme? Com assegurar-hi el control? Heus aquí una sèrie de problemes nous plantejats per l'obra econòmica socialista, la solució dels quals no prejutja ni la teoria ni la pràctica, i en la solució dels quals la línia de conducta principal, traçada pel programa, també ha de trobar la seua aplicació pràctica i la seua comprovació experimental a costa de desviacions momentànies inevitables, ara cap a la dreta, ara cap a l'esquerra.

Però el fet que el proletariat rus haja trobat un suport a la classe camperola, Kautsky el gira contra nosaltres perquè “introdueix en el règim soviètic un element reaccionari, eliminat (!) en la Comuna parisenca, perquè la seua dictadura no es fundava en soviets camperols...”.

Com si ens fóra possible recollir l'herència del règim feudal burgès eliminant al nostre antull l'“element econòmic reaccionari”! Però no és açò tot. Després d'haver enverinat el poder soviètic amb un element reaccionari, la classe camperola ens privà del seu suport. Avui “execra” als bolxevics. Kautsky ho sap de bona font: per les ràdios de Clemenceau i les parleries dels menxevics.

De fet, les grans masses camperoles pateixen la manca de productes manufacturats de primera necessitat. Però també és cert que tots els altres règims, sense excepció (i se n'han vist molts en algunes parts de Rússia en aquests tres darrers anys), deixar caure sobre els muscles dels camperols una càrrega encara més pesada. Ni el govern monàrquic ni el democràtic han pogut augmentar l'estoc de mercaderies. L'un i l'altre necessitaven el blat i els cavalls que posseïen els camperols. Els governs burgesos (comptant entre aquests als kautskistes-menxevics) empraven un instrument purament burocràtic, que comptava amb les necessitats de l'economia rural menys que el soviètic, format pels obrers i camperols. El camperol de la categoria intermèdia hi deduí com a conclusió, malgrat les seues vacil·lacions, el seu descontent i fins els seus aixecaments, que, qualssevol que fossen les dificultats que se li presentaren en el règim bolxevic, la vida li seria infinitament més dura en qualsevol altre règim. És totalment exacte que l'ajuda del camp fou "eliminada" en la Comuna parisenca. Però, en canvi, no fou eliminada per l'exèrcit camperol de Thiers! Mentre, el nostre exèrcit, les quatre cinquenes parts del qual són camperols, es bat amb entusiasme (assolint victòries) per la República dels Soviets. I Aquest sol fet, desmentint Kautsky i els que l'inspiren, és la millor apreciació de la política seguida pel poder soviètic respecte als camperols.

El poder soviètic i els especialistes

"Els bolxevics (refereix Kautsky) creien al començament que podrien prescindir dels intel·lectuals, dels especialistes". Convençuts després de la necessitat del seu concurs; abandonaren les seues cruels represàlies i procuraren la seua cooperació apel·lant a tots els procediments, sobretot oferint sous elevats. I Kautsky diu irònicament: "Així, doncs, el millor procediment per a atreure al treball als intel·lectuals consisteix en maltractar-los despietadament en el començament". I així és. Amb permís de tots els filisteus, la dictadura del proletariat comença precisament maltractant les classes abans dominants per a obligar-les a reconèixer el nou règim i a sotmetre-s'hi. Educats en el prejudici de l'omnipotència burgesa, els intel·lectuals professionals trigaren molt a creure, a poder creure, a voler creure que la classe obrera fóra capaç d'administrar el país, que no hagués conquerit el poder sols atzar, que la dictadura del proletariat fóra un fet ineludible. Els intel·lectuals burgesos consideraven, doncs, amb gran lleugeresa les seues obligacions envers l'Estat Obrer, tot i que entraven al seu servei, i els semblava completament natural, dins d'un règim proletari, ja lliurar als imperialistes estrangers o als guàrdies blancs els secrets militars i els recursos materials, ja rebre per a la propaganda antisoviètica subsidis de Wilson, de Clemenceau o de Mirbach. Calia demostrar-los amb fets (i demostrar-los-hi fermament) que el proletariat no havia pres el poder per a permetre a costa seua bromes de gust tan dubtós.

En les nostres mesures de rigor contra els intel·lectuals, el nostre petit burgès veu: “la conseqüència necessària, però no justa, d’una política que tractà de guanyar-se els intel·lectuals no per convicció, sinó a puntellades”. Kautsky pensa seriosament, doncs, que hom pot guanyar el concurs dels intel·lectuals per a l’obra de construcció socialista amb la persuasió com a única arma, i açò mentre impera encara en els altres països una burgesia que no retrocedeix davant l’ús de cap procediment per a intimidar, corrompre o seduir els intel·lectuals russos a fi de convertir-los en instruments de la servitud, de la colonització de Rússia.

En compte d’analitzar les fases de la lluita, Kautsky proposa, respecte als intel·lectuals, receptes escolars. És completament fals que el nostre partit, per no comprendre el paper dels intel·lectuals en l’obra de reorganització econòmica i cultural que hem de realitzar, haja intentat prescindir-ne. Al contrari. Quan la lluita per la conquesta i la consolidació del poder estava en el seu període més agut, en el moment en què gairebé tots els intel·lectuals formaven un batalló de la burgesia, lluitant obertament contra nosaltres o sabotejant les nostres institucions, el poder soviètic sostenia una guerra despietada contra els “especialistes” perquè s’adonava de la seua extraordinària capacitat organitzadora mentre, limitant-se a complir les missions que els confia una de les classes fonamentals, no alimenten la idea de tenir la seua política “democràtica” personal. Només després d’haver crebantat la resistència d’aquests elements per una lluita implacable, se’ns oferí la possibilitat d’invitar al treball els especialistes. I ho férem immediatament. La cosa no era tan senzilla. En virtut de les relacions existents en la societat capitalista entre l’obrer i el director de fàbrica, entre l’empleat d’oficina i l’administrador, entre el soldat i l’oficial, subsistia una profunda desconfiança de classe envers els especialistes, desconfiança augmentada durant el primer període de guerra civil. Els intel·lectuals s’havien proposat matar la revolució obrera per fam i per fred, els costés el que els costés. Era precís aplacar els ressentiments dels treballadors, passar de la batalla aferrissada a una col·laboració pacífica; i la cosa no era fàcil. Les masses havien d’acostumar-se a veure en l’enginyer, en l’agrònom, en l’oficial, no a l’explotador d’ahir, sinó al col·laborador útil d’avui, a l’especialista indispensable posat a la disposició de la República dels Soviets. Ja hem mostrat l’error de Kautsky en atribuir al poder soviètic la intenció de substituir els especialistes per proletaris. Però en les grans masses proletàries sí es manifestava una certa inclinació en aquest sentit. Una classe jove que acaba de donar proves de la seua aptitud per a vèncer els majors obstacles, que acaba de trencar l’encant místic que protegia la sobirania dels posseïdors, que s’ha convençut que “les arts humanes no són cosa de déus”, una classe de tal naturalesa revolucionària havia d’inclinar-se necessàriament (almenys, els seus elements més endarrerits) a valorar massa, de primera

intenció, la seua aptitud per a concloure totes les qüestions sense haver de recórrer als especialistes cultes de la burgesia.

Sempre que s'han manifestat aquestes tendències de mode quelcom precís, les hem combatut.

“A L’hora present, refermat ja el poder dels soviets (dèiem en la Conferència Urbana de Moscou, el 28 de març de 1918), la lluita contra el sabotatge ha de tendir a transformar els sabotejadors d’ahir en servidors, en agents, en directors tècnics, per tot arreu on els necessite el nou règim. Si no ho aconseguim, si no atraïem totes les forces que ens són necessàries, sinó les posem al servei dels soviets, la nostra lluita d’ahir contra el sabotatge, militar i revolucionari, serà per això mateix condemnada; s’haurà demostrat la seua inutilitat, la seua esterilitat.

“Els tècnics, els enginyers, els metges, els mestres, els oficials d’ahir contenen, com a màquines inanimades, una part del nostre capital nacional, que tenim dret a explotar, a utilitzar, si volem resoldre d’una manera general els problemes essencials que se’ns plantegen.”

“La democratització (i açò és l’abecé de tot marxista) no consisteix en negar el valor de les competències, el valor de les persones que posseeixen coneixements especials, i en substituir-los sempre i per tot arreu per col·legis (*bureaux*) formats per elecció.”

“Aquests *bureaux*, integrats pels millors elements de la classe treballadora, però que no posseeixen coneixements tècnics, no poden reemplaçar el tècnic procedent de les escoles especials i que sap realitzar un treball especial. La difusió del sistema dels *bureaux* anomenats per elecció que observem en tots els dominis és la reacció molt natural d’una classe jove, revolucionària, oprimida fins ara, que rebutja l’autoritat personal dels seus amos d’ahir, dels patrons i directors, i els substitueix en totes bandes per representants seus anomenats per elecció. És (dic) una reacció revolucionària perfectament natural i sana en els seus orígens, però no l’última paraula sobre la construcció econòmica de l’Estat Proletari.”

“La nostra marxa ulterior requereix la limitació pròpia d’aqueixos *bureaux*, una sana i saludable autorestricció dels poders de la classe obrera que discernisca en quins casos pertany l’última paraula al representant elegit pels obrers, i en quins altres convé cedir el lloc al tècnic, a l’especialista, dotat de coneixements especials, a què pot imposar-se una gran responsabilitat i a qui s’ha de vigilar atentament en matèria política. Però és indispensable concedir a l’especialista plena llibertat d’acció per a realitzar una labor creadora, perquè cap tècnic, per

poc capaç que siga, pot treballar en el seu domini propi si està subordinat a un buró compost per persones incompetents.”

“Els que temen aquesta necessitat acrediten una profunda desconfiança inconscient envers el règim soviètic. Els que es figuren que en confiar llocs tècnics als sabotejadors d’ahir posem en perill els fonaments mateixos del règim, obliden que cap enginyer ni cap general poden fer trontollar el règim soviètic (invencible en el sentit econòmic i polític), i que no pot trobar la seua pedra d’escàndol més que en la seua pròpia incapacitat de resoldre els problemes d’organització creadora.”

“Aquest règim necessita treure de les antigues institucions tot allò que tenen de viable i valuós, i emprar-ho tot en l’obra nova.”

“Si no ho férem, camarades, no realitzariem les nostres tasques essencials, puix que ens seria impossible rebutjar totes les forces acumulades pel passat i trobar en el nostre propi entorn tots els especialistes precisos.”

“Açò vindria a ésser, en suma, el mateix que renunciar a servir-nos de totes les màquines que fins avui han contribuït a l’exploració dels treballadors. La bogeria de semblant determinació és manifesta. Fer treballar els especialistes competents és tan necessari per a nosaltres com posar en el nostre actiu tots els mitjans de producció i transport i, en termes generals, totes les riqueses del país. Hem de fer sense tardança el recompte dels tècnics especialistes i sotmetre’ls de fet al treball obligatori, oferint-los un gran camp d’activitat i exercint un control polític sobre ells”⁵.

La qüestió dels especialistes es plantejava, des del principi, d’una manera singularment aguda pel que fa al domini militar. I aquí fou resolta en primer terme davant la pressió d’una necessitat ineludible.

En l’administració de la indústria i transports, les formes d’organització indispensables no s’han perfeccionat del tot encara. Açò obeeix que en els dos primers anys hem hagut de sacrificar els interessos del transport i la indústria als de la defensa militar. El curs tan canviant de la guerra civil ha estat, d’altra banda, un obstacle contra l’establiment de relacions normals entre els especialistes i el poder soviètic. Els tècnics competents de la indústria i transport, els metges, els mestres, els professors s’aliaven als exèrcits derrotats de Denikin i Koltxak, o eren portats a la força. Només ara, quan la guerra civil toca al seu terme, els intel·lectuals es reconcilien amb el poder soviètic o

⁵ *El treball, la disciplina i l’ordre salvaran la República Socialista dels Soviets*, Moscou, 1918. Kautsky coneix aquest opuscle, que cita en diverses ocasions cosa que no li impedeix abandonar els passatges que nosaltres citem i que palesen l’actitud del poder soviètic envers els intel·lectuals.

s'inclinen davant ell. Els problemes econòmics apareixen en el primer pla. L'organització científica de la producció és un dels més importants. Un immens camp d'activitat s'obre davant els especialistes, i la direcció general de la indústria es concentra en el mans del partit proletari.

La política internacional del poder soviètic

“Els bolxevics (raona Kautsky) conqueriren el poder polític perquè el seu partit fou el que amb més energia demanà la pau, la pau a qualsevol preu, la pau separada, sense cuidar-se de l'efecte que açò podia produir en la situació general internacional, ni de si afavorien amb la seua actitud la victòria de la monarquia militar alemanya, entre els protectors de la qual es comptaren durant llarg temps, el mateix que els rebels indis o irlandesos o els anarquistes italians”.

Kautsky, doncs, no sap més que una cosa sobre les causes de la nostra victòria: que representàvem l'aspiració a la pau. No explica la solidesa del poder soviètic quan aquest tornà a mobilitzar una part considerable de l'exèrcit imperial per a rebutjar victoriosament, durant dos anys, als seus enemics polítics.

Sens dubte, la consigna “pau” ha exercit un enorme paper en la nostra lluita, però era precisament perquè atacava la guerra *imperialista*. No eren els soldats fatigats els qui la defensaven més vigorosament, sinó els obrers avançats, per als quals la pau significava, no el repòs, sinó una lluita irreconciliable contra els explotadors. Aquests mateixos obrers donarien les seues vides més tard al front soviètic en nom de la pau.

Afirmar que exigíem la pau sense preocupar-nos de l'efecte que podria produir en la situació internacional, és repetir amb força retard la calumniosa dita dels cadets i menxevics. El paral·lel traçat entre nosaltres i els nacionalistes germanòfils de l'Índia i Irlanda es basa en què l'imperialisme alemany *intentà*, en efecte, utilitzar-nos com als indis i irlandesos. Però els patrioters francesos han treballat també per a utilitzar en la seua interès propi a Liebknecht, a Rosa Luxemburg i fins i tot a Kautsky i Bernstein. Es tracta, primer que res, de saber si permetérem que ens utilitzaren. ¿Ha donat la nostra línia de conducta, encara que només siga una vegada, als obrers europeus, el menor motiu perquè se'ns haja cregut vinculats a l'imperialisme alemany? Basta de recordar la marxa de les negociacions de Brest-Litovsk, la seua ruptura i l'ofensiva alemanya de febrer de 1918 per a descobrir el cinisme de l'acusació de Kautsky. Parlant amb propietat, no va haver-hi pau entre nosaltres i els imperialistes alemanys, no la hi hagué ni un sol dia. Als fronts d'Ucraïna i del Caucas havíem prosseguit la guerra, en la mesura que les nostres forces ens ho permetien, Sense dir-ho en veu alta. Érem massa febles per a fer-la en tot el front rus-alemany; i, aprofitant-nos de la partida del gros de les forces alemanyes per al front occidental, sostinguérem durant algun temps una ficció de pau. Si l'imperialisme alemany

era en 1917 i 1918 prou fort per a imposar-nos la pau de Brest-Litovsk, tanmateix tots els esforços que férem fi d'alliberar-nos d'aquell nus escorredor, la culpa estava principalment en la vergonyosa actitud de la socialdemocràcia alemanya, l'ornament necessari de la qual era Kautsky. La qüestió de la pau de Brest-Li-tovsk fou conclosa el 4 d'agost de 1918. Aleshores, Kautsky, en compte de declarar la guerra a l'imperialisme alemany (guerra que exigí més tard al poder soviètic, impotent encara en 1918 des del punt de vista militar), proposà votar els crèdits de guerra "en certes condicions", i es conduí de tal manera, en general, que foren necessaris mesos per a posar en clar la seua actitud i saber si era o no partidari de la guerra. Aquest covard polític, que en el moment decidí abandonà totes les posicions fonamentals del socialisme, s'atreveix a acusar-nos d'haver-nos vist obligats a donar, en un cert moment, un pas enrere (purament material), i això que ho férem perquè ens havia traït la socialdemocràcia alemanya, depravada pel kautskisme; és a dir, per una postració política teòricament dissimulada.

Que no ens cuidàvem de la situació internacional! El que ocorre és que pel que fa a aquesta situació teníem un criteri més profund que ningú, i que no ens ha enganyat. Com a força militar activa, l'exèrcit rus no existia des d'abans de la Revolució de febrer. La seua desagregació definitiva era una cosa inevitable. Si la Revolució de febrer no hagués esclatat, el règim tsarista hauria acabat per transigir amb la monarquia alemanya. Però la Revolució de febrer, que féu avortar aquesta transacció, precisament perquè era una revolució vertadera, desfeu definitivament l'exèrcit, basat en un principi monàrquic. Tard o d'hora, aquest exèrcit s'havia de polvoritzar. La política militar de Kerenski era la de l'estruç. Tancava els ulls davant la descomposició de l'exèrcit i llençava frases sonores i amenaçava amb eloqüència l'imperialisme alemany.

Sota aquestes condicions, únicament ens quedava una sortida: proclamar la necessitat de la pau, que era una conclusió inevitable de la impotència militar de la revolució i fer d'aquest lema un mitjà d'acció revolucionària en tots els pobles d'Europa; en compte d'esperar passivament amb Kerenski la catàstrofe militar que s'apropava, i que hauria pogut soterrar davall les seues runes la nostra pròpia revolució, apoderar-nos d'aquest lema de la pau i arrossegar el proletariat europeu, sobretot els obrers austroalemanys. Amb aquest esperit hem prosseguit les nostres negociacions de pau i redactat les nostres notes als governs de l'*Entente*.

Prolongàrem en la mesura que era possible les negociacions de pau per a donar temps a què les masses obreres d'Europa compregueren precisa i clarament el que era el poder soviètic i quina la seua política. La vaga de gener de 1918 a Alemanya i Àustria ens demostrà que havíem obrat bé. Aquesta vaga fou el primer preàmbul seriós de la revolució alemanya. Els imperialistes alemanys

s'adonaren que érem per a ells un perill mortal. El llibre de Ludendorff ho fa entendre clarament. Cert que els imperialistes alemanys no emprengueren més croades obertes contra nosaltres; però on podien fer-nos una guerra clandestina, enganyant els obrers amb el concurs de la socialdemocràcia alemanya, no malbarataven l'ocasió; per exemple, a Ucraïna, en la conca del Don, en el Caucas. El comte Mirbach, des de Moscou, en la Rússia central, havia convertit la capital moscovita, arran de la seua arribada, en el centre de tots els complots contrarevolucionaris contra el poder soviètic, de la mateixa manera que el camarada Joffe estava en Berlín en estret contacte amb la revolució alemanya. L'extrema esquerra d'aquesta revolució, el partit de Karl Liebknecht i Rosa Luxemburg, estava d'acord amb nosaltres. La revolució alemanya revestí, des del principi, la forma soviètica, i el proletariat alemany, malgrat la pau de Brest-Litovsk, no dubtà ni un instant que estàvem amb Liebknecht i no amb Ludendorff. Aquest, en comparèixer al novembre de 1910 davant la Comissió del Reichstag, referí que "L'Alt Comandament havia exigít la creació d'una institució que tingués com a objecte descobrir les aliances que existien entre les tendències revolucionàries russa i alemanya. Després de l'arribada de Joffe a Berlín es constituïren consolats russos en nombroses ciutats alemanyes. Aquest fet tingué conseqüències desastroses per a la flota i per a l'exèrcit". Kautsky, no obstant això, té la gosadia d'escriure tristament: "Si les coses han arribat fins una revolució en Alemanya; la culpa, en veritat, no és d'ells" (dels bolxevics).

Si en 1917 i 1918 haguérem tingut la possibilitat de mantenir, per mitjà d'una abstenció revolucionària, el vell exèrcit tsarista, en compte d'activar la seua destrucció, hauríem prestat el nostre concurs a l'*Entente*, ajudant-la a arruïnar i espoliar Alemanya, Àustria i els altres països del món. Amb semblant política, ens hauríem trobat, en el moment decisiu, tan completament desarmats com ara Alemanya, mentre que avui, gràcies a la Revolució d'Octubre i a la pau de Brest-Litovsk, el nostre país és l'únic que segueix en peu amb les armes a la mà, enfront dels aliats. No sols no ajudàrem els Hohenzollern amb la nostra política internacional a ocupar una posició mundial predominant sinó que, per contra, amb el nostre colp d'estat d'octubre, contribuïrem poderosament a la seua caiguda definitiva. Al mateix temps aconseguïrem una treva militar que ens féu possible la creació d'un exèrcit fort i nombrós, el primer exèrcit proletari que registren els annals del món i al que no poden vèncer els xacals de l'*Entente*.

A la tardor de 1918, després de la derrota dels exèrcits alemanys, travessàrem el moment més crític de la nostra situació internacional. En compte de dos camps poderosos, que es neutralitzaven més o menys mútuament, teníem davant nosaltres una *Entente* victoriosa, en l'apogeu del seu poder mundial, i a Alemanya aixafada, la brivada burgesia que hauria considerat com un no-re saltar a la gola del proletariat rus per un os llançat des de la cuina de Clemenceau. Proposàrem la pau a l'*Entente* i estàvem disposats (puix que

estàvem obligats) a signar les condicions més dures. Però Clemenceau, la rapinya imperialista del qual havia conservat intactes tots els trets de la seua estupidesa burgesa, negà als Junkers alemanys l'os que sol·licitaven i decidí alhora adornar l'Hotel dels Invàlids amb els trofeus dels caps de la Rússia soviètica. En política ens prestaren un servei enorme. Ens defensàrem amb èxit i fins avui continuem fermes.

¿Quina era, doncs, la idea directriu de la nostra política exterior després que els primers mesos de funcionament del govern dels soviets revelaren l'estabilitat prou considerable dels governs capitalistes d'Europa? Açò és precisament el que Kautsky, confós, vol explicar ara com un resultat de la casualitat: *el nostre desig de sostenir-nos el major temps possible*. Nosaltres compreníem amb perfecta claredat que el fet mateix de l'existència del poder soviètic era un esdeveniment de la major importància revolucionària. I aquesta idea lluminosa ens dictà concessions i retrocessos temporals, no en matèria de principis, no obstant això, sinó en el domini de les conclusions pràctiques, que deriven de l'apreciació justa i sòbria de la nostra pròpia força. Ens replegàvem quan calia, com un exèrcit que abandona una ciutat a l'enemic i fins i tot una fortalesa, a fi de recobrar l'alè després d'aquesta retirada, no sols per a la defensiva, sinó també per a l'ofensiva. Ens replegàvem com a vaguistes que no tingueren avui forces ni recursos, però que, amb les dents estretes, es preparen per a reprendre la lluita l'endemà. Si no haguérem tingut una fe indestructible en la importància mundial de la dictadura soviètica, no haguérem consentit tots els durs sacrificis de Brest-Litovsk. Si la nostra fe hagués estat en contradicció amb la realitat de les coses, el tractat de Brest-Litovsk hauria estat assenyalat en la història com la capitulació inútil d'un règim condemnat a la perdició. Així apreciaven aleshores la situació, no sols els Kuhlmann, sinó també els Kautsky de tots els països. Quant a nosaltres, havíem apreciat amb exactitud la nostra debilitat d'aleshores i la nostra potència futura. L'existència de la república d'Ebert, amb el seu sufragi universal, el seu engany parlamentari, la seua "llibertat" de premsa i els seus assassinats de líders obrers, no fa més que afegir un anella a la cadena històrica de l'esclavitud i la ignomínia. L'existència de la República dels Soviets és un fet d'importància revolucionària incommensurable. Era necessari mantenir, aprofitant-se del conflicte de les nacions capitalistes, de la continuació de la guerra imperialista, de l'arrogància dels Hohenzollern, de l'estupidesa de la burgesia mundial en totes les qüestions fonamentals concernents la Revolució, de l'antagonisme entre els Estats Units i Europa i de les relacions inexplicables dels països aliats; calia menar el navili soviètic, encara inacabat, a través d'un mar procel·lós entre roques i esculls i, sempre navegant, acabar la seua construcció i el seu armament.

Kautsky es decidí a acusar-nos, una vegada més, per no haver anat contra un enemic poderós a principis de 1918, quan érem febles i estàvem desarmats. Si

ho haguérem fet, hauríem estat vençuts⁶. La primera temptativa important del proletariat per a conquerir el poder hauria patit un fracàs complet. L'esquerra revolucionària del proletariat europeu hauria rebut un colp dels més dolorosos. L'*Entente* hauria signat la pau amb els Hohenzollern davant el cadàver de la Revolució Russa, i el capitalisme mundial hauria obtingut una treva de molts anys. Kautsky ens calumnia, sense mica de vergonya, quan diu que, en signar la pau de Brest-Litovsk, No pensàrem en la influència que havia d'exercir sobre els destins de la revolució alemanya. En aquells dies discutírem la qüestió des de tots els punts de vista, sense tenir present més que un sol criteri: el dels interessos de la revolució mundial. Arribàrem a la conclusió que aquests interessos exigien imperiosament el manteniment del poder dels soviets, sol i únic en el món sencer. I ens assistia la raó. Però Kautsky esperava la nostra caiguda, potser sense impaciència, però amb una seguretat indestructible, i en aquesta suposada caiguda havia basat tota la seua política internacional.

El procés verbal de la sessió del govern de coalició del 19 de novembre de 1918, publicat pel Ministeri Bauer, parla del següent: Primer, represa de la discussió sobre l'actitud d'Alemanya envers la República dels Soviets. Haase recomana una política de contemporització. Kautsky s'adhereix a l'opinió d'Haase: "És precís (diu) ajornar la decisió definitiva sobre açò, perquè el govern soviètic no podrà sostenir-se i caurà inevitablement d'ací a unes setmanes...".

Així, doncs, en el moment en què la situació del poder soviètic era, en efecte, més precària i penosa, puix la derrota del militarisme alemany semblava donar a l'*Entente* la possibilitat d'anihilar-nos "en unes setmanes", Kautsky no manifesta cap desig de socórrer-nos i, no limitant-se a rentar-se les mans en aquest assumpte, pren part activa en la traïció contra la Rússia Revolucionària. Per a facilitar el paper de Scheidemann (convertit en el defensor fidel de la burgesia, en compte d'ésser el seu enterramorts, d'acord amb la funció que li assignava el seu programa propi), Kautsky s'afanya a convertir-se ell mateix en l'enterramorts del poder soviètic. Però aquest poder és viu i sobreviurà a tots els seus enterramorts.

⁶ El periòdic vienès *Arbeiter-Zeitung* oposa, com de costum, els comunistes russos, prudents i raonables, als austríacs. "No ha signat Trotski [escriu el periòdic], amb el seu perspicaç colp de vista i la seua comprensió d'allò que és possible, la pau forçada de Brest-Litovsk, encara que haja servit per a la consolidació de l'imperialisme alemany? La pau de Brest-Litovsk fou tan cruel i vergonyosa com la de Versalles. ¿Es pot seguir d'aquí que Trotski havia d'haver-hi continuat la guerra contra Alemanya? ¿D'haver-ho fet, no hauria perit la Revolució Russa ja fa molt de temps? Trotski s'inclinà davant la necessitat inevitable, i, preveient la revolució alemanya, signà el tractat vergonyós". El mèrit d'haver previst totes les conseqüències de la pau de Brest-Litovsk pertany a Lenin. Però açò, és clar, no canvia en res l'argumentació de l'òrgan kautskista vienès.

VIII LES QÜESTIONS D'ORGANITZACIÓ DEL TREBALL

El poder soviètic i la indústria

Si en el primer període de la revolució soviètica els més greus reprotxes del món burgès es dirigien contra la nostra crueltat, contra el nostre esperit sanguinari, després, quan aquest argument es debilità per l'ús, hom començà a fer-nos responsables de la desorganització econòmica del país. D'acord amb la seua missió actual, Kautsky tradueix metòdicament en un idioma que té la pretensió d'ésser marxista, totes les acusacions de la burgesia, que imputa al poder soviètic la ruïna de la indústria russa: els bolxevics han donat començament a la socialització sense pla preconcebut, han socialitzat allò que no estava madur per a la socialització; la classe obrera russa no està preparada encara per a dirigir la producció, etc.

Repetint i combatent aquests diversos motius d'acusació, Kautsky s'obstina a silenciar les causes essencials de la nostra desorganització econòmica: la matança imperialista, la guerra civil, el bloqueig.

Des del principi de la seua existència, el govern dels soviets es veié privat de carbó, de petroli, de cotó i de metall. L'imperialisme austroalemany primer, l'imperialisme de l'*Entente* després, actuant d'acord amb els grans blanc-russos, desposseïren Rússia del jaciment hulla i metal·lúrgic de Donetz, de les regions petrolíferes del Caucas; del Turkestà, que ens subministrava el cotó; de l'Ural i les seues immenses riqueses en metalls en brut; de la Sibèria, rica en ramat i cereals. El jaciment de Donetz subministrava normalment a la nostra indústria el 94 per cent del combustible mineral i el 74 per cent dels metalls en brut que aquella consumia. L'Ural donava el complement: 20 per cent de metalls en brut i 4 per cent d'hulla. En el curs de la guerra civil perdérem aquestes dues regions. Al mateix temps perdérem els 500 milions de *puds* de carbó que rebíem de l'estranger. Simultàniament ens quedàrem sense petroli, perquè l'enemic s'havia apoderat de tots els pous. És precís no tenir vergonya per a parlar, donades aquestes condicions, de la influència dissolvent de les socialitzacions "prematures", "bàrbares", etc., sobre una indústria totalment privada de combustible i de matèries primeres. Pertanga una fàbrica a un *trust* capitalista o a un estat proletari, estiga o no socialitzada, les seues xemeneies no poden tirar fum sense carbó i petroli. Quelcom d'açò es pot aprendre a Àustria i fins i tot en Alemanya. Cap empresa tèxtil, administrada d'acord amb els més savis mètodes de Kautsky (admetent un instant que amb els mètodes de Kautsky puga hom administrar una mica més que un tinter), produirà teixits de cotó de cap índole si no compta amb provisions de cotó en brut. Ara bé, nosaltres estàvem privats del de Turkestà alhora que del d'Amèrica. A més (repetim) ens mancava combustible.

Cert que el bloqueig i la guerra civil han estat conseqüències de la revolució proletària en Rússia. Però no se segueix d'aquí de cap mode que les innumerables ruïnes amuntades pel bloqueig anglofrancès i per les campanyes de bandidatge de Koltxak i Denikin, puguin ésser imputades a la ineficàcia dels mètodes econòmics soviètics.

La guerra imperialista que precedí la revolució danyà molt més la nostra jove indústria, amb les seues insaciabls exigències tècniques i materials, que la dels més poderosos estats capitalistes. Els nostres transports, sobretot, patiren una crisi espantosa. L'exploració dels ferrocarrils augmentà considerablement, provocant en conseqüència la usura del corresponent material, quan la seua renovació estava reduïda al mínim. La ineluctable reglamentació de comptes fou precipitada per la crisi de combustible. La pèrdua quasi simultània del carbó del Donetz i del petroli del Caucas ens obligà a recórrer a l'ús de la fusta per als ferrocarrils. Com les reserves de fusta no havien estat preparades per a açò, calgué usar la fusta acabada de tallar, humida, i la seua acció sobre les locomotores, ja gastades, fou deplorable. Veiem, doncs, com les causes principals de la ruïna dels transports russos actuen des d'abans de novembre de 1917. I fins i tot aquelles que s'enllacen directament o indirecta amb la Revolució d'Octubre, encara que s'hagen d'esmentar entre les conseqüències polítiques d'aquesta, no tenen res a veure amb els mètodes d'economia socialista.

No cal ni dir-ho que l'efecte de les sacssades polítiques no es manifestà només en la crisi dels transports i del combustible. Si la indústria mundial tendia, sobretot en el curs dels últims decennis, a formar un sol organisme únic, aquesta tendència es manifestava més encara en la indústria nacional. No obstant això, la guerra i la revolució, dividien, desmembraven la indústria. La ruïna industrial de Polònia, de les regions del Bàltic i Petrograd, començà sota el tsarisme, i durant el govern Kerenski seguí estenent-se sense aturar-se a nous districtes.

Les evacuacions indefinides, simultànies a la ruïna de la indústria, significaven també la ruïna dels transports. Durant la guerra civil, els fronts de la qual eren mòbils, les evacuacions revestiren un caràcter encara més febril i destructor. Els dos bel·ligerants, en abandonar temporalment algun centre industrial, prenién totes les mesures imaginables per a inutilitzar les fàbriques o serveis que caurien a mans de l'enemic: Es portaven les màquines més útils o les seues peces més delicades, com també als millors tècnics i obrers. L'evacuació anava seguida d'una reevacuació que acabava ben sovint en la ruïna, tant dels articles transportats com dels ferrocarrils. Uns quants districtes industrials de primera importància (sobretot a Ucraïna i a la regió de l'Ural) passaren així d'unes mans a altres nombroses vegades.

Afegim a açò que en el moment en què la destrucció de la ferramenta industrial revestia proporcions inusitades, cessà per complet la importació de màquines estrangeres, que abans havia exercit un paper decisiu en la nostra indústria.

Però els elements materials de la indústria (edificis, màquines, riells, combustible) no han estat els únics que han patit aquestes terribles conseqüències de la guerra i la revolució; la força viva, creadora de la indústria, el proletariat, ha patit més o, almenys, tant. El proletariat ha fet la Revolució d'octubre-novembre, ha implantat i defensat el règim dels soviets, ha sostingut una lluita ininterrompuda contra els blancs. Ara bé, els obrers competents són, per regla general, els més avançats. La guerra civil privà al treball industrial, per molt de temps, dels millors treballadors, per desenes de milers; molts milers s'han perdut per sempre. Les càrregues més pesades de la revolució socialista recauen sobre l'avantguarda proletària i, per tant, sobre la indústria.

Durant dos anys i mig tota l'atenció del govern dels soviets s'ha concentrat en la resistència per les armes; les seues millors forces, els seus recursos més importants eren consagrats al front.

La lluita de classes, generalment, origina perjudicis a la indústria. Tots els filòsofs que s'han fet apòstols de l'harmonia social s'ho han retret fa ja molt de temps. En períodes de vagues econòmiques ordinàries, els obrers consumeixen sense produir. La lluita de classes, en la seua forma més intensa (la lluita amb armes), dóna colps tant més terribles. Però és evident que no es pot considerar de cap manera la guerra civil com un mètode d'economia socialista.

Les causes que hem indicat són més que suficients per a explicar la precària situació econòmica de la Rússia dels soviets. ¿Sense combustible, sense metalls, sense cotó, amb els transports desfets, amb la maquinària espatllada, amb la mà d'obra escampada pel país després d'haver estat delmada als fronts, encara cal cercar en l'utopisme econòmic dels bolxevics una causa suplementària de la ruïna de la nostra indústria? No, cada una de les causes indicades basta per a suggerir aquesta pregunta: com ha pogut conservar-se, en aquestes condicions, una certa activitat a les fàbriques i manufactures?

I aquesta activitat existeix sobretot en la indústria militar, viva avui a costa de les altres. El poder soviètic ha hagut de crear-la, com el seu exèrcit, amb les ruïnes que havia recollit. La indústria militar, restablerta en aquestes condicions inversemblantment difícils, ha complert i continua complint la seua missió: l'Exèrcit Roig està vestit, calçat, armat. Té fusells, cartutxos, obusos i tot allò que necessita.

Tan prompte com entreveiérem la pau, després de la derrota de Koltxak, Iudenitx i Denikin, ens plantejarem en tota la seua magnitud els problemes de l'organització de la indústria. I tres o quatre mesos d'intensa labor en aquest sentit bastaren per a posar fora de dubte que el poder soviètic, gràcies al seu estret contacte amb les masses populars, gràcies a la flexibilitat del seu aparell d'estat i a la seua iniciativa revolucionària, disposa per al renaixement econòmic de recursos i mètodes que cap altre estat posseeix ni ha posseït mai.

Cert que es presentaren davant nosaltres noves qüestions, que haguérem de fer front a noves dificultats. La teoria socialista no tenia ni podia tenir respostes preparades per a totes aquestes qüestions. Cal trobar les solucions per experiència, i per l'experiència comprovar la seua validesa. El kautskisme pertany a una època anterior als immensos problemes resoltos pel poder soviètic. Davall la forma del menxevisme segueix una marxa embarassada, oposant a les mesures de la nostra obra econòmica els prejudicis d'un escepticisme petit burgès, intel·lectual, burocràtic.

A fi de posar al lector al corrent de l'essència mateixa de les qüestions referents a l'organització del treball, com ara les que es presenten ara davant nosaltres, l'autor d'aquest llibre creu fer una cosa útil reproduint l'informe que presentà al tercer Congrés Panrus dels sindicats. Per a més claredat, estarà completat per nombrosos passatges presos dels informes presentats per l'autor al Congrés Panrus dels Soviets d'Economia Popular i al IX Congrés del Partit Comunista Rus.

Informe sobre l'organització del treball

Camarades! La guerra civil acaba. Al front oest la situació continua essent incerta. Encara és possible que la burgesia polonesa desafie al seu propi destí... Però si açò ocorreguera (i nosaltres no fem res per a provocar-ho), la guerra no exigirà de nosaltres l'aclaparadora tensió de forces que la lluita simultània en quatre fronts ha requerit. La terrible pressió de la guerra s'afebleix. Les necessitats i labors econòmiques atreuen cada vegada més la nostra atenció. La història ens col·loca directament enfront de la nostra obra fonamental: l'organització del treball sobre noves bases socials. En el fons, l'organització del treball constitueix l'organització de la nova societat, perquè tota societat descansa en el treball. Si la societat vella estava basada en una organització del treball que beneficiava la minoria, la qual disposava de l'instrument de pressió governamental contra la immensa majoria dels treballadors, nosaltres realitzem ara la primera temptativa que la Història universal registra d'organització del treball en benefici de la classe obrera. Açò, no obstant això, no exclou l'instrument de pressió en totes les seues formes, de les més suaus a les més rudes. L'element de pressió, de coerció, no sols no abandona l'escena històrica,

sinó que, per contra, exercirà un paper importantíssim durant un període prou considerable.

Seguint la regla general, L'home procurarà alliberar-se del treball. L'assiduitat no és una virtut innata en ell; es crea per la pressió econòmica i per l'educació del medi social. Hom pot afirmar que l'home és un animal prou peresós. En el fons, en aquesta qualitat, principalment, s'ha fundat el progrés humà. Si l'home no hagués tractat d'estalviar les seues forces, si no s'hagués esforçat per aconseguir amb el mínim d'energia el màxim de productes, no hi hauria hagut un desenvolupament de la tècnica ni cultura social. Considerada, doncs, des d'aquest punt de vista, la peresa de l'home és una força progressista. El vell marxista italià Artur Labriola ha arribat a imaginar l'home futur com un "gandul genial i feliç". No obstant això, no cal deduir d'açò que el partit i els sindicats hagen de preconitzar aquesta qualitat com un deure moral. No cal. A Rússia, la peresa és excessiva. L'obra d'organització social consisteix precisament en introduir la "peresa" en quadres definits, per a disciplinar-la, i en estimular l'home amb l'auxili dels mitjans i mesures que ell mateix imaginà.

El treball obligatori

La clau de l'economia és la mà d'obra, siga aquesta qualificada, poc qualificada, bruta, etc. Trobar els mitjans per a arribar a conèixer-la amb exactitud, per a mobilitzar-la, repartir-la, utilitzar-la de manera productiva, significa resoldre pràcticament el problema de la nostra reconstrucció econòmica. Aquesta és l'obra de tota una època; obra grandiosa. La seua dificultat augmenta perquè hem de reorganitzar el treball sobre bases socialistes, en condicions d'una enorme i espantosa pobresa.

Com més es gasta la ferramenta i més es deterioren el material mòbil i els ferrocarrils, menys possibilitats tenim de rebre de l'estranger en termini breu una quantitat quelcom respectable de màquines, i la qüestió de la mà d'obra adquireix més importància.

Segons sembla, disposem d'una mà d'obra força considerable. Però com reunir-la? Com portar-la al peu de l'obra? Com organitzar-la industrialment? Quan aquest hivern engegàrem la tasca de llevar la neu que feia impracticables les vies fèrries, xocàrem ja amb grans dificultats, que no poguérem vèncer amb la compra de mà d'obra per la depreciació dels diners i l'absència gairebé completa d'articles manufacturats. Les necessitats de combustible no poden satisfer-se, ni fins i tot parcialment, sense la utilització d'una tal quantitat de força obrera com mai s'ha empleat per a la tala d'arbres i l'extracció de la torba i la hulla. La guerra civil ha destruït les vies fèrries, els ponts, les estacions. Per a la producció en gran escala de fusta de cremar, de torba, com per a altres treballs, calen locals per als treballadors, encara que només siguen campaments

provisionals de barraques. D'aquí s'infereix, a més a més, la necessitat d'una important mà d'obra per als treballs de construcció. També és necessària una considerable quantitat de mà d'obra per a l'organització del servei fluvial. I així successivament.

La indústria capitalista s'alimentava en grans proporcions de mà d'obra auxiliar entre els elements que emigraven del camp. La falta de terres de labor, que es feia notar cruelment, llençava al mercat constantment cert sobrant de mà d'obra. L'estat, per l'establiment d'imposts, l'obligava a vendre's. El mercat oferia mercaderies al camperol. A l'hora present, aquesta situació ha desaparegut. El camperol té més terra, però com li falten els instruments agrícoles, necessita més força obrera.

El principi de l'obligació del treball és indiscutible. A més, la indústria no pot donar quasi res al camp, i el mercat no exerceix cap atracció sobre la mà d'obra. Aquesta, no obstant això, ens és més necessària que mai. No és només l'obrer qui ha de donar la seua força al poder soviètic, perquè la Rússia treballadora i, amb d'ella, els treballadors mateixos no siguen aixafats; necessitem també la força dels camperols. L'únic mitjà de procurar-nos la mà d'obra precisa per a les tasques econòmiques actuals és la implantació *del treball obligatori*.

El principi de l'obligació del treball és indiscutible per als comunistes: "qui no treballa, no menja". I com que tots han de menjar, tots estan obligats a treballar. El treball obligatori està fixat en la nostra Constitució i en el Codi del Treball. Però fins avui només era un principi. La seua aplicació únicament havia tingut un caràcter accidental, parcial, episòdic. Només ara, enfront de les qüestions que origina la reorganització del país, s'ha imposat davant nosaltres en la seua realitat implacable la necessitat de l'obligació del treball. L'única solució regular, tant en principi com en la pràctica, consisteix en considerar tota la població del país com una reserva necessària de força obrera (com una font quasi inesgotable) , i en organitzar en un ordre rigorosament establert el recompte, la mobilització i la utilització.

Com organitzar en la pràctica la mà d'obra sobre la base del treball obligatori? Fins avui, només el Ministeri de la Guerra tenia experiència pel que fa a cens, mobilització, formació i trasllat de grans masses. El nostre Departament de la Guerra ha heretat, en gran part, del passat els seus mètodes i regles tècniques. No hem pogut assolir semblant herència en el domini econòmic, perquè aquí intervenia un principi de dret privat i la mà d'obra afluïa directament a les diverses empreses industrials del mercat del treball. Era, doncs, natural, des del moment que estàvem obligats a això i, sobretot, al principi, que utilitzàrem, en gran escala, la maquinària del Ministeri de la Guerra per a la mobilització de les forces obreres.

Al centre i en províncies hem creat òrgans especials per a vetllar pel compliment del treball obligatori; a aquest respecte, funcionen ja comitès en els governs, als districtes, en els cantons. Es recolzen principalment en els òrgans centrals i locals del Departament de la Guerra. Els nostres centres econòmics: el Consell Superior d'Economia Popular, el Comissariat d'Agricultura, el Comissariat de Transports, el Comissariat d'Abastiments, determinen la mà d'obra que necessiten. El Comitè Central de l'Obligació del Treball rep totes aquestes demandes, les coordina, les posa en relació amb les fonts locals de mà d'obra, dóna les instruccions corresponents als seus òrgans locals i realitza, per mitjà d'ells, la mobilització de les forces obreres. A les regions, governs i districtes, els òrgans locals executen autònomament aquest treball, per a satisfer les necessitats econòmiques locals.

Tota aquesta organització no ha estat més que lleugerament esbossada. Dista molt d'ésser perfecta. Però el camí emprès és indiscutiblement el correcte.

Si l'organització de la nova societat té per base una organització nova del treball, aquesta organització requereix al seu torn la implantació regular del treball obligatori. Les mesures administratives i d'organització són insuficients per a realitzar aquesta obra que comprèn els fonaments mateixos de l'economia pública i de l'existència, que xoca amb els prejudicis i hàbits psicològics. L'efectivitat del treball obligatori suposa, d'una banda, una obra colossal d'educació, i, d'una altra banda, la major prudència en el mode pràctic de realitzar-la.

La utilització de la mà d'obra ha d'ésser feta amb la major economia. Quan s'hagen de verificar mobilitzacions de força obrera, és indispensable tenir present les condicions de vida econòmica de cada regió i les necessitats de la indústria agrícola de la població local. Cal prendre en consideració, en la mesura que es puga, els recursos que existien abans, els elements emigrants locals, etc. És precís que els trasllats de la mà d'obra mobilitzada es facen a petites distàncies, és a dir, que es prenga aquesta dels sectors més pròxims al capdavant del treball. Cal que el nombre dels treballadors mobilitzats corresponga a la magnitud de l'obra econòmica. És necessari que els treballadors mobilitzats siguin proveïts a temps de queviures i d'instruments de treball i que tinguin al capdavant tècnics competents, dotats d'esperit d'iniciativa. Cal convèncer els treballadors que la seua mà d'obra s'utilitza amb previsió i sense parsimònia i que no es gasta en va. Sempre que siga possible, s'haurà de substituir la mobilització directa pel treball: és a dir, imposar a un determinat cantó l'obligació de subministrar, en un temps donat, tanta quantitat de fusta, o transportar fins a tal o qual estació tants quintars de minerals, etc. En aquest domini, cal aprofitar-se particularment de l'experiència adquirida, donar

al sistema econòmic la major flexibilitat possible, tenir en compte els interessos i costums locals. Però és igualment indispensable creure fermament que el principi mateix del treball obligatori ha substituït tan radicalment i victoriosa al del reclutament voluntari com la socialització dels mitjans de producció a la propietat capitalista.

La militarització del treball

El treball obligatori seria impossible sense l'aplicació (en alguna mesura) dels mètodes de militarització del treball. Aquesta expressió ens introdueix d'un colp en el domini de les més grans supersticions i dels clamors d'oposició.

Per tal de comprendre allò que s'entén per militarització del treball en l'estat obrer i quins són els seus mètodes, cal tenir una idea clara del mode com s'ha efectuat la militarització de l'exèrcit mateix que, segons tots recorden, estava molt lluny de posseir en el primer període les qualitats "militars" requerides. En aquests dos darrers anys, el nombre de soldats que hem mobilitzat no és tan alt com el de sindicats en Rússia. Però els sindicats són obrers, i només un 15 per cent d'ells forma part de l'Exèrcit Roig; la resta d'aquest està constituït per la massa camperola. No obstant això, sabem, sense que açò oferisca lloc a dubtes, que el vertader organitzador i creador de l'Exèrcit Roig és l'obrer avançat, procedent de les organitzacions sindicals o del partit. Quan la situació als fronts de combat es feia difícil, quan la massa camperola recentment mobilitzada no donava proves de prou fermesa, ens dirigíem al mateix temps al Comitè Central del Partit Comunista i al Soviet dels Sindicats. D'aquests dos organismes sortiren els obrers avançats que anaren al capdavant de l'organització de l'Exèrcit Roig a la seua imatge, a educar, temperar, militaritzar la massa camperola.

És aquest un fet que ha de recordar-se amb claredat, perquè fa molta llum sobre la idea mateixa de la militarització, tal com es concep en l'estat obrer i camperol. La militarització del treball ha estat proclamada més d'una vegada i realitzada en diferents sectors econòmics dels països burgesos, tant en occident com a la Rússia tsarista. Però la nostra militarització es distingeix d'aqueixes altres pels seus fins i mètodes, com el proletariat conscient i organitzat per a assolir la seua emancipació es distingeix de la burgesia conscient i organitzada per a l'explotació.

D'aquesta confusió, tan inconscient com a mal intencionada, de les formes històriques de la militarització proletària i socialista amb la militarització burgesa, dimanen la major part dels prejudicis, errors, protestes i crits provocats per aquesta qüestió. En aquest mode d'interpretar les coses s'ha basat totalment l'actitud dels menxevics, els nostres kautskistes russos, tal com manifesta en la seua declaració de principis, presentada a l'actual Congrés de Sindicats.

Els menxevics no fan més que declarar-se enemics de la militarització del treball, com també del treball obligatori. Refusen aquests mètodes com “coercitius”. Proclamen que el treball obligatori provocarà una baixada de la productivitat. Quant a la militarització, no tindrà; segons ells, un altre efecte que una despesa inútil de mà d’obra.

“El treball obligatori ha estat sempre poc productiu”, tal és l’expressió exacta de la declaració dels menxevics. Aquesta afirmació ens trasllada al centre mateix de la qüestió. Perquè, segons la nostra opinió, no es tracta de cap manera de saber si és prudent o insensat declarar tal o qual fàbrica en estat de guerra; si s’ha de concedir al Tribunal Revolucionari Militar dret a castigar els obrers corromputs que roben les matèries primeres i els instruments que ens són tan útils o que ens sabotegen. No, la qüestió està plantejada pels menxevics d’una manera molt més profunda. En afirmar que el treball obligatori és sempre poc productiu, s’esforcen per destruir tota la nostra obra econòmica en l’època de transició, perquè hom no pot pensar en passar de l’anarquia burgesa a l’economia socialista sense recórrer a la dictadura revolucionària i als mètodes coercitius d’organització econòmica.

En el primer punt de la declaració dels menxevics s’afirma que vivim en l’època de transició de les formes de producció capitalista a les formes de producció socialista. Què vol dir açò exactament? I, sobretot, d’on procedeixen semblants aforismes? Des de quan creuen açò els nostres kautskistes? Ens han acusat (i aquest fou el motiu dels nostres desacords) d’utopisme socialista; afirmaven (i açò constituïa el fons de la seua doctrina) que no pot realitzar-se en la nostra època el pas al socialisme, que la nostra revolució no és més que una revolució burgesa, que nosaltres, comunistes, no fem una altra cosa que destruir el sistema econòmic capitalista, que no fem avançar un pas la nació, que la fem, al contrari, retrocedir. En açò consistia el desacord fonamental, la divergència profunda, incompatible, de què derivaven totes les restants diferències. Ara, els menxevics ens indiquen de pas, en els preliminars de la seua resolució, com quelcom que no necessita prova, que estem en el període de transició del capitalisme al socialisme; confessió totalment inesperada, que s’assembla molt a una completa capitulació d’idees, i feta amb tanta facilitat i lleugeresa que, com tota la declaració demostra, no imposa cap obligació revolucionària als menxevics. Aquests continuen essent en bloc presoners de la ideologia burgesa. Després d’haver reconegut que caminem vers el socialisme, els menxevics lluiten amb tot el furor possible contra aquests mètodes, sense els quals, en les actuals condicions greus i penoses, és impossible el pas al socialisme.

“El treball obligatori (ens diuen) és poc productiu”. Nosaltres els preguntem: Què enteneu per treball obligatori en fer aqueixa afirmació? Dit d’una altra

manera, a quin treball és antinòmic? Aparentment al treball lliure. Què ha d'entendre's en aquest cas per treball lliure? Aquesta idea ha estat formulada pels ideòlegs progressistes de la burgesia en la seua lluita contra el treball obligatori, és a dir, contra la servitud dels camperols i contra el treball regularitzat, reglamentat, dels artesans. Per treball lliure s'entenia el que es podia comprar "lliurement" en el mercat del treball. La llibertat es reduïa a una ficció jurídica sobre la base de la venda lliure de l'assalariat. No coneixem en la història altra forma de treball lliure. Que els pocs menxevics que assisteixen a aquest Congrés ens expliquen allò que entenen per treball lliure, no coercitiu, si no és la lliure venda de la mà d'obra.

La història ha conegut l'esclavitud, la servitud, el treball reglamentat de les corporacions de l'Edat Mitjana. Avui, en tot l'univers, impera el salari, que els embrutapapers grocs de tots els països oposen com una llibertat superior a "l'esclavitud" soviètica. Nosaltres, en canvi, oposedem a l'esclavitud capitalista el treball social i regulat, basat en un pla econòmic, obligatori per a tots i, per consegüent, obligatori per a tot obrer del país. Sense ell és impossible fins i tot ni pensar en l'adveniment del socialisme. L'element de pressió material, física, pot ésser més o menys gran; açò depèn de moltes condicions: del grau de riquesa o pobresa del país, del nivell cultural, de l'estat dels transports i del sistema de direcció, etc.; però l'obligació i, per consegüent, la coerció és la condició indispensable per a refrenar l'anarquia burgesa, per a la socialització dels mitjans de producció i dels instruments de treball i per a la reconstrucció del sistema econòmic d'acord amb un pla únic.

Per a un liberal, llibertat significa, en últim resultat, venda lliure de la mà d'obra. Pot o no comprar un capitalista a un preu acceptable la força de treball? Aquesta és l'única unitat de mesura de la llibertat de treball per a un liberal, i aquesta mesura és falsa, no sols respecte a l'esdevenidor, sinó també respecte al passat.

Seria absurd creure que quan existia la servitud s'efectuava el treball només davant l'amenaça de la pressió física, i que el cap de galeres estava, fuet en mà, darrere del pobre camperol. Les formes econòmiques de l'Edat Mitjana es devien a certes condicions econòmiques i originaven costums a què el camperol s'havia adaptat, que en determinats moments havia cregut justes, o la perennitat dels quals, almenys, havia admès sempre. Quan davall l'influx del canvi de les condicions materials, adoptà una actitud hostil envers ells, el govern el subjectà per la força material, provant d'aquesta manera el caràcter coercitiu de l'organització del treball.

Sense les formes de coerció governamental que constitueixen el fonament de la militarització del treball, la substitució de l'economia capitalista per l'economia

socialista no seria més que una paraula mancada de sentit. Per què parlem de militarització? No cal ni dir-ho que només per analogia, però per una analogia força significativa. Cap organització social, a banda de l'exèrcit, s'ha cregut amb dret a subordinar tan completament els ciutadans, a dominar-los tan totalment per la seua voluntat, com el govern de la dictadura proletària. Només l'exèrcit (precisament perquè ha resolt a la seua manera les qüestions de vida i mort de les nacions, dels estats, de les classes dirigents) ha adquirit el dret a exigir de l'individu una submissió completa als treballs, als fins, als mandats i a les ordenances. I ho ha assolit sobretot perquè els treballs d'organització militar coincidien amb les necessitats del desenvolupament social.

Avui, la qüestió de vida o mort de la Rússia dels soviets es decideix al front de treball. Les nostres organitzacions econòmiques amb les nostres organitzacions sindicals i industrials tenen dret a exigir dels seus membres tota l'abnegació, tota la disciplina, tota la puntualitat que fins ara només ha exigint l'exèrcit.

D'altra banda, l'actitud del capitalista respecte a l'obrer, no es funda només en un contracte "lliure"; conté també poderosos elements de reglamentació governamental i de pressió material.

La concurrència entre capitalistes ha presentat un semblant de realitat a la ficció de la llibertat de treball. Però aquesta concurrència, reduïda el mínim pels sindicats i els trusts, ha estat destruïda completament per nosaltres en abolir la propietat privada dels mitjans de producció. El trànsit al socialisme, reconegut de paraula pels menxevics, significa el pas del repartiment desordenat de la mà d'obra, gràcies al joc de la compravenda, de les oscil·lacions dels preus en el mercat i dels salaris, a una distribució racional dels treballadors, feta pels òrgans de districte, de província, de tot el país.

Aquest gènere de repartiment suposa la subordinació dels obrers sobre els qui recau al pla econòmic del govern. I en açò consisteix el treball obligatori, que, com a element fonamental, entra inevitablement en el programa de l'organització socialista del treball.

Si és impossible una organització sistemàtica de l'economia pública sense el treball obligatori, aquest, en canvi, és irrealitzable sense l'abolició de la ficció de la llibertat de treball i la seua substitució pel principi de l'obligació, que completa la realitat de la coerció.

Cert que el treball lliure és més productiu que l'obligatori pel que fa al pas de la societat feudal a la societat burgesa. Però és necessari ésser un liberal, o un kaustskià en els nostres dies, per a eternitzar aquesta veritat i estendre-la a l'època actual de transició del règim burgès al socialista. Si és cert, com diu la

declaració dels menxevics, que el treball obligatori és sempre i si guen quines si guen les circumstàncies, menys productiu, la nostra reorganització econòmica està condemnada a la ruïna: perquè no pot haver-hi a Rússia un altre mitjà per a arribar al socialisme que una direcció autoritària de les forces i els recursos econòmics del país i un repartiment centralitzat de la força de treball, conforme al pla general del govern. L'estat proletari es considera amb dret a enviar tot treballador on el seu treball siga necessari. I cap socialista seriós negarà al govern obrer el dret a castigar el treballador que s'obstine en no portar a terme la missió que se li encomane. Però (i aquesta és la raó de tot) la via menxevic de pas al "socialisme" és una via làctia, sense monopoli del blat, sense supressió dels mercats, sense dictadura revolucionària i sense militarització del treball.

Sense treball obligatori, sense dret a donar ordres i a exigir el seu compliment, els sindicats perden la seua raó d'ésser, perquè l'estat socialista en formació els necessita, no per a lluitar pel millorament de les condicions de treball (que és l'obra de conjunt de l'organització social governamental), sinó a fi d'organitzar la classe obrera per a la producció, a fi d'educar-la, de disciplinar-la, de distribuir-la, d'agrupar-la, d'establir certes categories i fixar a certs obrers als seus llocs per un temps determinat, amb el fi, en una paraula, d'introduir autoritàriament els treballadors, d'acord amb el poder, en el pla econòmic únic. Defensar, en aquestes condicions, la "llibertat" de treball, equival a defensar la recerca inútil, ineficaç i incerta de millors condicions; el pas caòtic, sense sistema, d'una a una altra fàbrica en un país famolenc, enmig de la més espantosa desorganització dels transports i dels abastiments. A banda de la desagregació de la classe obrera i una completa anarquia econòmica, ¿quin podria ésser el resultat d'aquesta insensata temptativa de combinar la llibertat burgesa de treball amb la socialització proletària dels mitjans de producció?

La militarització del treball no és, doncs, camarades, en el sentit que he indicat, un invent d'alguns polítics o homes del nostre Departament Militar, sinó que apareix com un mètode inevitable d'organització i disciplina de la mà d'obra en l'època de transició del capitalisme al socialisme. Si és cert, com s'afirma en la declaració dels menxevics, que totes aquestes formes (repartiment obligatori de la mà d'obra, el seu ús passatger o perllongat en determinades empreses, la seua reglamentació conforme al pla econòmic governamental) menen a una disminució de la productivitat, féu una creu sobre el socialisme, perquè és impossible fundar el socialisme en la baixa de la producció. Tota organització social es basa en l'organització del treball. I si la nostra nova organització del treball dóna per resultat una disminució de la producció, la societat socialista que s'està formant camina fatalment, per aqueix mateix fet, cap a la ruïna, qualsevol que siga la nostra habilitat i si guen quines si guen les mesures de salvació que imaginem.

Per aquestes raons, he dit des del principi que els arguments menxevics contra la militarització ens traslladen al centre mateix de la qüestió del treball obligatori i de la seua influència sobre la producció. ¿És veritat que el treball obligatori ha estat sempre improductiu? No hi ha més remei que respondre que aquest és el més pobre i liberal dels prejudicis. Tot el problema es redueix a saber qui exerceix una pressió, contra qui i per què: quin estat, quina classe, sota quines circumstàncies, per quins mètodes. L'organització de la servitud fou, en determinades condicions, un progrés i portà aparellat un augment de la producció. La producció augmentà també considerablement davall el règim capitalista i, per consegüent, en l'època de la compravenda lliure de la mà d'obra en el mercat del treball. Però el treball lliure i el capitalisme al complet, una vegada dins de la fase imperialista, s'han arruïnat definitivament per la guerra. Tota l'economia mundial ha entrat en un període de sagnant anarquia, de terribles commocions, de misèria, d'exhauriment, de destrucció de les masses populars. En aquestes condicions, ¿pot hom parlar de la productivitat del treball lliure, quan els fruits d'aquest treball desapareixen deu vegades més que es creen? La guerra imperialista, amb les seues conseqüències, ha demostrat la impossibilitat de l'existència ulterior d'una societat basada en el treball lliure. ¿O poseeix algú el secret que permeta separar el treball lliure del delirium tremens de l'imperialisme, dit en altres termes, de fer retrocedir la humanitat cinquanta o cent anys arrere? Si fóra cert que la nostra organització del treball (que ha de substituir al capitalisme), que la nostra organització, establida d'acord amb un pla i, per consegüent, coercitiva, originarà la ruïna de l'economia, aquesta organització significaria el fi de tota la nostra cultura, un retrocés de la humanitat cap a la barbàrie i el salvatgisme.

Per fortuna, no sols per a la Rússia dels soviets, sinó per a tota la humanitat, la filosofia de l'escassa productivitat del treball obligatori "sempre i siguen quines siguen les condicions en què es realitze" està continguda en un vell refrany liberal. La productivitat del treball és una quantitat arbitrària en el conjunt de les circumstàncies socials més complexes, i no pot ésser mesurada mai, ni definida per avançat com a forma jurídica del treball.

Tota la història de la humanitat és la història de l'organització i de l'educació de l'home social per al treball, a fi d'obtenir una major productivitat. L'home, com ja m'he atrevit a dir, és un peresós; és a dir, s'esforça instintivament per obtenir amb el mínim d'esforç el màxim de productes. Sense aquesta tendència humana no hi hauria progrés econòmic. El desenvolupament de la civilització es mesura per la productivitat de l'home, i tota forma nova de relacions socials ha de suportar la prova amb aquesta pedra de toc.

El treball "lliure" no ha nascut amb tota la seua potència productiva; només ha aconseguit una gran productivitat progressivament, per l'aplicació prolongada

de mètodes d'organització i educació del treball. Aquesta educació emprà els mitjans i procediments més diversos, que es modifiquen, a més a més, segons les èpoques. Al principi, la burgesia expulsava del seu poble a fuetades el mugic, i el deixava enmig del camí després d'haver-lo desposseït de les seues terres. I quan no volia treballar a la fàbrica, l'assenyalava amb un ferro candent, el penjava, l'enviava a galeres, i acabava per acostumar el malaurat al treball de fàbrica. Segons la nostra opinió, aquesta fase del treball "lliure" difereix molt poc dels treballs forçats, tant des del punt de vista de les condicions materials com des del punt de vista legal.

En diverses èpoques i en proporcions diferents, la burgesia ha emprat simultàniament el ferro candent, la repressió i els mètodes persuasius. A aquest efecte, els sacerdots l'han prestat un inestimable concurs. En el segle XVI es reformà l'antiga religió catòlica, que defensava el règim feudal, i adaptà a les seues necessitats una religió nova (la Reforma), que combinava la llibertat de l'ànima amb la del comerç i el treball. Formà nous sacerdots, que foren els seus guardians espirituals i servidors devots. Adoptà l'escola, la premsa, els municipis i el parlament al seu propòsit de modelar les idees de la classe treballadora. Les diverses formes de salari (amb jornal, a estall, per contracte col·lectiu) no constituïen en les seues mans sinó mitjans diversos d'aconseguir que el proletariat treballés. Cal afegir-hi distintes formes de foment del treball i d'excitació al servilisme. En fi, la burgesia ha sabut apoderar-se de les *Trade Unions* (organitzacions de la classe obrera) i aprofitar-se'n per a disciplinar els treballadors. Ha aplacat els líders, i, per mitjà d'ells, ha convençut els obrers de la necessitat del treball plàcid, que la seua obra siga irreprotxable, d'estricta compliment de les lleis de l'estat burgès. La culminació de tota aquesta tasca ha estat el sistema Taylor, en què els elements d'organització científica del procés de la producció es combinen amb els procediments més perfeccionats del sistema diaforètic.

Del que s'ha dit s'hi dedueix clarament que la productivitat del treball lliure no és quelcom determinat, establert, presentat per la història en safata d'argent. No! És el resultat d'una llarga política tenaç, repressiva, educadora, organitzadora, estimulant de la burgesia respecte a la classe obrera. A poc a poc aprengué a espremer una quantitat cada vegada més gran de productes del treball dels obrers, i el reclutament voluntari, única forma de treball lliure, normal, sana, productiva i saludable, fou a les seues mans una arma poderosa.

Una forma jurídica de treball que assegure per sí mateixa la productivitat no ha existit mai en la història ni pot existir. La forma jurídica del treball correspon a les relacions i idees de l'època. La productivitat del treball es desenrotlla sobre la base del desenvolupament de les forces tècniques, de l'educació del treball,

en virtut de l'adaptació progressiva dels treballadors als mitjans de producció, que es modifiquen constantment, i a les noves formes de relacions socials.

L'establiment de la societat socialista significa l'organització dels treballadors sobre noves bases i la seua adaptació a aquestes, la seua educació a fi d'augmentar constantment la productivitat. La classe obrera, sota la direcció de la seua avantguarda, ha de donar-se a si mateixa la seua educació socialista. Qui no comprega açò, no entén una paraula de l'abecé de la realització socialista.

Quins són, doncs, els nostres mètodes de reeducació dels treballadors? Per descomptat, són més vasts que els de la burgesia, i, a més, honrats, justos, francs, nets de tota hipocresia i de tota mentida. La burgesia havia de tirar mà de la mentida per a presentar el seu treball com a lliure, quan en realitat no sols era socialment imposat, sinó que estava fins i tot esclavitzat, puix era el treball de la majoria en benefici de la minoria. En canvi, nosaltres organitzem el treball en interès dels obrers mateixos, i per això res pot incitar-nos a ocultar o encobrir el caràcter socialment obligatori de la seua organització. No hem de retre comptes de sacerdots, de liberals ni de kautskistes. Diem clarament i franca a les masses que no poden salvar, educar i portar el país socialista a una situació brillant sinó a costa d'un treball rigorós, d'una severa disciplina i de la major puntualitat per part de tot treballador. El principal procediment que emprem és l'acció de la idea, la propaganda no de la paraula, sinó del fet. El treball obligatori revesteix un caràcter coercitiu, però açò no vol dir que supose cap violència contra la classe obrera. Si el treball obligatori hagués xocat amb l'oposició de la majoria dels treballadors, hauria quedat ferit de mort el règim soviètic. La militarització del treball, quan s'hi oposen els treballadors, és un procediment a l'Araktxeiev. La militarització del treball per la voluntat pròpia dels mateixos treballadors és un procediment de dictadura socialista. Que l'obligació i militarització del treball no van en contra de la voluntat dels treballadors, com ocorria amb el treball "lliure", ho testimonia, més que tot allò que hom pogués dir, la considerable aflluència d'obriers voluntaris als "dissabtes comunistes", fet únic en els annals de la humanitat. Mai ha presenciat el món una cosa semblant. Pel seu treball voluntari i desinteressat (una vegada per setmana i encara més de vegades) els obrers demostren brillantment que estan disposats no sols a suportar el pes del treball "obligatori", sinó, a més a més, a donar al govern un suplement de treball. Els "dissabtes comunistes", més que manifestacions esplèndides de solidaritat comunista, són la garantia més segura de l'èxit de la implantació del treball obligatori. I és necessari, mitjançant una activa propaganda, aclarir, ampliar i enfortir aquesta tendència tan profundament comunista.

L'arma moral més forta de la burgesia és la religió, mentre que la nostra és l'explicació del vertader estat de coses, la difusió dels coneixements naturals,

històrics i tècnics, la iniciació en el pla general de l'economia governamental, sobre la base del qual s'ha d'utilitzar la mà d'obra de què disposa el poder soviètic.

L'Economia Política fou, en un altre temps, el principal motiu de la nostra agitació: el règim social capitalista era un enigma, i aquest enigma l'hem desxifrat davant les masses. Ara, el mateix mecanisme del règim soviètic, que crida als treballadors als llocs més distints, ha revelat a les masses els enigmes socials. A mesura que avancem, l'economia política adquirirà una importància històrica, i les ciències, que serveixen per a escrutar la naturalesa i cercar els mitjans de sotmetre-la a l'home, ocuparan el primer pla.

Els sindicats han d'emprendre, en la més gran escala, una obra d'educació científica i tècnica per tal que a tot obrer el seu propi treball li obligue a desenvolupar l'activitat teòrica del pensament. Aquesta última, girant al voltant del treball, el perfecciona i el fa més productiu. La premsa ha de posar-se a l'altura de la missió del país, no sols com ho fa avui, és a dir, en el sentit d'una agitació general a favor d'un recrudescència de l'energia obrera, sinó també de la discussió i examen dels treballs, plans i mitjans econòmics concrets, del mode de resoldre'ls i, sobretot, de comprovar i apreciar els resultats adquirits. Els periòdics han de seguir dia a dia la producció de les fàbriques més importants, registrant els èxits i fracassos, exalçant uns i denunciant els altres...

El capitalisme rus, pel seu caràcter endarrerit, la seua independència i els trets parasitaris que en resulten, havia aconseguit, en molt menor grau que el capitalisme d'Europa, instruir, educar tècnicament i disciplinar industrialment a les masses obreres. Aquesta tasca incumbeix avui exclusivament a les organitzacions sindicals del proletariat. Un bon enginyer, un bon mecànic o un bon ajustador han de gaudir de tanta celebritat i tanta glòria com abans els militants revolucionaris, els agitadors més coneguts, i en els nostres dies els comandants i comissaris del poble més braus i capaços. Els grans i petits directors de la tècnica han d'ocupar un lloc d'honor en l'esperit públic i cal obligar els mals obrers a avergonyir-se de no estar a l'altura de la seua missió.

El pagament dels salaris obrers a Rússia es fa encara en diners i és de presumir que així ocórrega durant molt de temps. Però com més progressem, més important resultarà satisfer les necessitats tots els membres de la societat. Aleshores els salaris perdran la seua raó d'ésser. Avui no som suficientment rics per a fer semblant cosa. L'augment de la quantitat d'articles manufacturats és l'obra principal a què totes les altres se subordinen. En el moment actual, tan summament difícil, els salaris no són per a nosaltres un mitjà de fer més grata l'existència personal de cada obrer, sinó un mitjà d'apreciar allò que cada obrer aporta amb el seu treball a la república proletària.

Per aquesta raó, els salaris, tant en diners com en espècie, han de posar-se en la major concordança possible amb la productivitat del treball individual. En el règim capitalista, el treball a estall, la implantació del sistema Taylor, etc., tenien com a objecte augmentar l'exploració dels obrers i robar-los la plusvàlua. Una vegada socialitzada la producció, el treball a estall, etc., té per fi l'acreixement de la producció socialista i, per consegüent, un augment del benestar comú. Els treballadors que contribueixen més al benestar comú adquireixen el dret a rebre una part major del producte social que els peresosos, indolents i desorganitzadors.

L'estat obrer, en fi, en recompensar als uns, no pot menys de castigar als altres, és a dir, als que amb tot coneixement de causa trenquen la solidaritat obrera, destrueixen el treball comú i causen un dany considerable a la reorganització socialista del país. La repressió que té com a objecte realitzar les tasques econòmiques és una arma necessària de la dictadura socialista.

Totes les mesures enumerades, amb algunes altres, han d'assegurar el naixement de l'emulació en el domini de la producció. Sense açò, ens seria impossible elevar-nos mai per damunt d'un nivell excessivament baix. L'emulació es basa en un instint vital (la lluita per l'existència) que en el règim burgès revesteix un caràcter de concurrència. L'emulació no desapareixerà en la societat socialista perfeccionada, però revestirà, a mesura que estiga més assegurat el benestar necessari a tots, un caràcter cada vegada més desinteressat i purament ideològic. Es traduirà en una tendència a prestar els majors serveis possibles al poble, al districte, a la ciutat i a la societat tota, i serà recompensada amb la popularitat, amb el reconeixement públic, amb la simpatia, o, tal vegada, simplement, amb la satisfacció interna, resultat del sentiment del bon compliment d'una obligació. Però en el període de transició, ple de dificultats, en condicions d'extrema pobresa material i escàs desenrotllament del sentiment de solidaritat social, l'emulació ha d'anar fatalment lligada en certa manera al desig d'assegurar-se objectes d'ús personal. Tal és, camarades, el conjunt de mitjans de què disposa el govern proletari per a augmentar la productivitat del treball. Com veiem, no hi ha una solució a l'abast de la mà. La solució no figura en cap llibre. D'altra banda, no pot haver-hi encara llibre de solucions. Nosaltres no fem més que començar a escriure amb la suor i la sang dels treballadors. I vos diem: obrers i obreres, defenseu el treball reglamentari. Només perseverant en ell arribareu a construir la societat socialista. Vos trobeu enfront d'una obra que ningú realitzarà per vosaltres: l'augment de la productivitat del treball sobre noves bases socials. No resoldre el problema és perir. Resoldre'l, és fer progressar la humanitat considerablement.

Els exèrcits de treball

Empíricament i de cap manera basant-nos en consideracions teòriques. Hem arribat a plantejar la qüestió de la utilització de l'exèrcit per al treball (qüestió que ha adquirit entre nosaltres una gran importància teòrica). Per força de les circumstàncies, en alguns llocs apartats de la Rússia soviètica havien romàs un cert temps grans contingents de l'exèrcit sense prendre part en cap operació militar. Portar-los a altres fronts on es combatia era, sobretot en hivern, molt difícil, donada la desorganització dels transports. Aquest fou el cas, per exemple, del III Exèrcit, que es trobava a la regió dels Urals. Els militants que el dirigien, comprenent que no ens era possible desmobilitzar, plantejaren per sí mateixos la qüestió del seu pas a l'obra del treball i enviaren un projecte, si fa o no fa, perfecte d'exèrcit del treball.

La cosa era nova i poc fàcil. Estaven disposats a treballar els soldats rojos? Seria el seu treball prou productiu? Es justificaria? A nosaltres ens assaltaven els dubtes a aquest respecte. No hi ha necessitat de dir que els menxevics abunden en el sentit de l'oposició. Al Congrés dels Soviets d'Economia Nacional, celebrat, si no m'equivoque, al gener o a principis de febrer, és a dir, quan la qüestió no passava d'ésser un projecte, Abramovitx predeia que ens anàvem a portar irremissiblement un desengany, que aquesta empresa insensata era una utopia digna d'Araktxeiev, i així successivament. Nosaltres havíem de considerar les coses d'una altra manera. Les dificultats eren grans, cert; però no es distingien en principi de totes les altres dificultats de l'obra soviètica en general.

Vegem realment el que representava aquest III Exèrcit. Hi restaven molt poques tropes: en total, una divisió de caçadors i una altra de cavalleria (entre les dues, quinze regiments), més dos cossos especials. La resta de les tropes havia estat distribuïda molt abans entre els altres exèrcits als fronts de combat. Però l'organisme director de l'exèrcit romania intacte i nosaltres creïem molt probable que necessitàrem enviar-lo a la primavera, pel Volga, fins al front del Caucas, contra Denikin, que en aquell moment no havia estat derrotat encara per complet. El contingent total d'aquest III Exèrcit ascendia a uns 120.000 homes. En aquesta massa, on predominava l'element camperol, hi havia prop de 16.000 comunistes i simpatitzants, majoritàriament obrers de l'Ural. Era, doncs, per la seua composició, una massa camperola convertida en organització militar i dirigida per obrers d'avantguarda. Hi treballaven nombrosos especialistes militars, que ocupaven importants llocs i estaven sota el control polític general dels comunistes. Si hom fa una ullada de conjunt sobre el III Exèrcit, es veurà que és el reflex de tota Rússia soviètica. Igual si considerem l'Exèrcit Roig en la seua totalitat que l'organització del poder soviètic en un districte, en una província o en tota la República, trobarem sempre el mateix esquema d'organització: milers de camperols adaptats a noves formes de vida política,

econòmica i social per l'esforç dels treballadors organitzats que porten la direcció en tots els camps de l'activitat soviètica. Als especialistes de l'escola burgesa se'ls col·loca en llocs que requereixen coneixements especials, se'ls concedeix l'autonomia necessària; però el seu treball és inspeccionat per la classe obrera, personificada en el Partit Comunista. Des del nostre punt de vista, només és possible la implantació del treball obligatori amb la condició que es faci un reclutament entre el proletariat del camp sota la direcció dels obrers avançats. Per açò ni hi hagué ni podia haver cap obstacle de principi que s'oposés a l'aplicació al treball de l'exèrcit. Amb d'altres paraules, les objeccions de principi dels menxevics contra els exèrcits del treball no eren en els fons sinó objeccions contra el treball obligatori i contra els mètodes soviètics d'edificació socialista. I aquest és el motiu que no ens haja costat refutar-les.

Quede ben entès que no és que s'haja adaptat l'organisme militar a la direcció del treball. D'altra banda, mai hem fet res en aqueix sentit. La direcció seguia a mans dels òrgans econòmics corresponents. L'exèrcit subministrava la mà d'obra necessària en forma d'unitats compactes i organitzades, aptes per a l'execució dels treballs homogenis més senzills: retirada de les neus, tala d'arbres, obra de construcció, etc.

Avui tenim ja una experiència considerable pel que fa a la utilització de l'exèrcit del treball i d'ara en avant podem fer més que previsions. ¿Quines conclusions treure d'aquesta experiència? Els menxevics s'han afanyat a treure-les. El mateix Abramovitx, el seu orador, ha declarat al Congrés de Miners que ens hem portat un desengany, que l'exèrcit del treball no és més que una organització parasitària en què cent homes no valen el que deu treballadors. És açò cert? No. És exclusivament una crítica odiosa formulada a la lleugera per gentes que es mantenen allunyades, que ignoren els fets, que no fan més que recollir per tot arreu les deixalles i fems, el mateix quan comproven el nostre desengany que quan l'anuncien. En realitat, no sols no han fracassat els exèrcits del treball, sinó que, per contra, han fet importants progressos, han demostrat la seua vitalitat, i maniobren ara enfortint-se més cada dia. Els qui han fracassat són els profetes que ens pronosticaven la inutilitat d'aquesta empresa, que ens anunciaven que no treballaria ningú, que els soldats rojos no anirien al capdavant del treball, sinó que es tornarien a les seues cases tranquil·lament.

Aquestes objeccions estaven dictades per l'escepticisme petit burgès, per la falta de confiança en la massa i en una audaç iniciativa organitzadora. Però, en els fons, ¿no eren les mateixes objeccions que havíem de refutar quan iniciàvem les grans mobilitzacions amb fins exclusivament militars? També aleshores es tractava d'espantar-nos agitant l'espectre d'una deserció unànime (inevitable, es deia), després de la guerra imperialista. No cal ni dir-ho que la deserció ha estat cruelment castigada. Però l'experiència ha demostrat que no ha revestit, ni amb

molt, un caràcter endèmic ni la importància que ens havien anunciat. No ha destruït l'exèrcit. El llaç espiritual i organitzador, el voluntariat comunista i la pressió governamental han fet possible mobilitzar milions d'homes, constituir nombroses unitats i realitzar les obres militars més complexes. Si no hi ha altre remei, l'exèrcit ha vençut. Per la que toca al treball, esperàvem idèntics resultats. I no hem patit desil·lusions. Els soldats rojos no han desertat quan hem passat del front guerrer al capdavant del treball, com ens pronosticaven alguns escèptics. Gràcies a una agitació ben canalitzada, aquesta transició ha despertat un gran entusiasme. No neguem que alguns soldats hagen volgut abandonar l'exèrcit, però açò ocorre sempre que es traslladen grans unitats militars d'un front a un altre o des de la reraguarda a l'avantguarda i, en general, quan se les posa en moviment i la deserció potencial es transforma en deserció activa. Però quan succeïen fets semblants, intervenien les seccions polítiques, la premsa, els òrgans especials de lluita contra la deserció i el percentatge actual de la deserció en els exèrcits del treball no és major que el dels exèrcits en combat. S'havia afirmat que a conseqüència de la seua estructura interna, els exèrcits del treball no podrien donar més que un molt petit tant per cent de treballadors. Açò només en part és veritat. El III Exèrcit ha servat, com ja he dit, el seu organisme director amb un nombre molt reduït d'unitats militars. Mentre, per consideracions d'ordre militar i no econòmic, hem servat intacte l'Estat Major de l'exèrcit i la seua direcció, el percentatge dels treballadors que subministrava era excessivament baix. Dels 100.000 soldats rojos ocupats en les tasques administratives i econòmiques, només hi havia un 21 per cent de treballadors; els serveis diaris de guàrdia (facció, etc.), malgrat el gran nombre d'institucions i dipòsits militars no ocupaven més que el 16 per cent; el nombre de malalts, atacats de tifus sobretot, com el personal mèdic i sanitari no passava del 13 per cent; el d'absents per diverses raons (missions, permisos, absència il·legal) s'elevava al 25 per cent. Així, doncs, la mà d'obra disponible no era més que el 23 per cent. Aquest era el màxim de forces que el III Exèrcit podia subministrar al capdavant de treball. En realitat, al principi, únicament forní el 14 per cent de treballadors, sobretot si considerem les divisions de caçadors i cavalleria. Però tan aviat com es sabé que Denikin estava derrotat i que no necessitariem enviar al front del Caucas, a la primavera, al III Exèrcit, començarem de seguida a liquidar els diferents serveis de l'exèrcit i a adoptar de manera racional les seues institucions als nous treballs. Tot i que encara no hàgem acabat aquesta transformació, els resultats fornits ja per ella no són menys considerables. Avui⁷, l'antic III Exèrcit subministra un 38 per cent de treballadors amb relació als seus efectius. Quant a les unitats militars que treballen al seu costat a la regió de l'Ural, donen ja un 49 per cent. Aquests resultats no són menyspreables si es comparen amb el que ocorre a les fàbriques, en moltes de les quals les absències, justificades o no, passen encara del 50 per cent⁸. Afegim a açò que,

⁷ Març de 1920.

⁸ Des que escrivíem fins avui aquest percentatge ha disminuït considerablement.

ben sovint sostenen el funcionament de les fàbriques els pares dels treballadors, mentre que els soldats de l'Exèrcit Roig han d'atendre al seu propi sosteniment.

Si enviem aquests joves de 19 anys, mobilitzats per l'exèrcit de l'Ural, a talar arbres, veurem que d'uns 30.000, més del 75 per cent van al treball. Açò és ja un enorme progrés, i, a més a més, la prova que utilitzant l'instrument militar per a la seua mobilització i formació podem introduir en les unitats de treball modificacions que assegurin un alça considerable del percentatge dels participants en el procés de la producció.

D'ara en avant podrem parlar de la productivitat dels exèrcits del treball basant-nos en l'experiència adquirida. Al principi, la productivitat en els distints sectors del treball, tanmateix l'enorme entusiasme, era, certament, massa baixa. I la lectura dels primers comunicats de l'exèrcit del treball podia semblar clarament descoratjadora. En els primers temps, es necessitaven tretze a quinze jornades de treball per a la preparació d'una *sagéne* cúbica de fusta, quan la mitjana fixada, que fins i tot Avui només s'aconsegueix rarament, és de tres dies. Cal afegir que els especialistes de la matèria són capaços, en condicions favorables, de preparar una *sagéne* cúbica en un dia. Què ha succeït de fet? Les unitats militars estaven destacades lluny dels boscs de tala. Ocorria sovint que per a anar al treball i tornar d'ell calia recórrer de vuit a deu verstes, el que absorbia una part important de la jornada de treball. En els boscs faltaven les destrals i serres. Molts soldats rojos originaris de l'estepa no coneixien el bosc, no havien abatut arbres mai i no estaven familiaritzats amb la serra i la destral. Els comitès forestals de les províncies i districtes distaven molt d'haver après, des del començament, a utilitzar les unitats militars, a dirigir-les on fóra necessari, a posar-les en bones condicions. En aquestes circumstàncies, res té de sorprenent la poca productivitat del treball. Però una vegada que es corregiren aquests defectes fonamentals, s'obtingueren resultats força més satisfactoris. D'acord amb les últimes dades, La *sagéne* cúbica en aquest mateix III Exèrcit requereix quatre dies i mig de treball, cosa que no s'allunya molt de la norma actual. El fet que la productivitat augmente sistemàticament a mesura que es millora el treball, és altament consolador.

Els resultats a què pot arribar-se en aquest sentit han estat demostrats per l'experiència breu però rica del batalló d'enginyers de Moscou. La plana major del cos que dirigia les operacions començà per fixar una norma de tres dies de treball per *sagéne* cúbica de fusta. Aquesta norma aviat fou superada. En les mes de gener una *sagéne* cúbica no necessitava més que dues jornades i mitja de treball; al febrer, 21; al març: 1,5, la qual cosa representa una productivitat elevadíssima. Semblant resultat s'ha obtingut gràcies a una acció moral, a l'especificació del treball de cada u, a haver-se despertat l'amor propi del treballador, a la concessió de primes als obrers que produeixen més, o, per a

emprar el llenguatge dels sindicats, a una tarifa mòbil adaptada a totes les fluctuacions individuals de la productivitat. Aquesta experiència quasi científica ens assenyala el camí que hem de seguir d'ara en avant.

En el moment actual posseïm molts exèrcits del treball en acció: el primer exèrcit, els exèrcits de Petrograd, d'Ucraïna, del Caucas, del Volga, de reserva. Aquest últim, com hom sap, ha contribuït a augmentar la capacitat de transport del ferrocarril de Kazan-Ekaterinenburg. I en totes bandes on l'experiència de la utilització de les unitats militars s'ha fet amb alguna intel·ligència, els resultats s'han encarregat de demostrar que semblant mètode és indiscutiblement practicable i òptim.

En allò que fa al perjudici sobre l'inevitable parasitisme de les organitzacions militars, siuen quines siuen les condicions en què es troben, ha quedat definitivament desfet. L'Exèrcit Roig encarna les tendències del règim soviètic governamental. No cal pensar ja més en l'ajuda d'aquestes idees mortes de l'època desapareguda: "militarisme", "organització militar", "improductivitat del treball obligatori", sinó considerar sense prevenció les manifestacions de la nova època i no oblidar que el dissabte existeix per a l'home, no l'home per al dissabte; que totes les formes d'organització, fins i tot la militar, no són més que armes a mans de la classe obrera ama del poder, que té dret i pot adoptar, modificar, refer les seues armes, mentre no haja obtingut els resultats desitjats.

El pla econòmic únic

L'aplicació intensa del treball obligatori, així com les mesures de militarització del treball, No poden exercir un paper decisiu sinó a condició d'ésser aplicades sobre la base d'un pla econòmic únic, que comprega tot el país i totes les branques industrials. Aquest pla s'ha d'elaborar per a un determinat nombre d'anys. És natural que es dividisca en períodes, d'acord amb les etapes inevitables de la reorganització econòmica del país. Hem de començar per les tasques més simples alhora que més fonamentals.

Primer que res, cal garantir a la classe obrera la possibilitat de viure, encara que siga en les condicions més penoses, i per a això, de servir els centres industrials i salvar les ciutats. Aquest és el punt de partida. Si no volem que el camp absorbisca la ciutat i l'agricultura la indústria, si no volem "fer camperol" tot el país, hem de mantenir, encara que només siga en un nivell mínim, els nostres transports, i assegurar a les ciutats el pa, combustible i matèries primeres i al ramat farratge.

Sense açò, no hi ha progrés possible. Per consegüent, l'obra més urgent del pla és millorar l'estat dels transports, o, com a mínim, evitar la seua desorganització ulterior, i crear estocs dels articles més necessaris, de primeres matèries i de

combustibles. Tot el període següent es dedicarà a la centralització i tensió de la mà d'obra per a la solució d'aquests problemes essencials, condició prèvia del desenvolupament econòmic ulterior. ¿Es fixarà per mesos o per anys cada un dels períodes? És difícil preveure-ho en aquest instant, màximament tenint en compte que açò depèn de causes múltiples, des de la situació internacional fins al grau d'unanimitat i resistència de la classe treballadora.

En el curs del segon període s'haurà de procedir a la construcció de les màquines necessàries per al transport, i a proveir-se de primeres matèries i d'articles. Aquí, la locomotora és l'essencial. Avui en dia, la reparació de les locomotores s'efectua d'acord amb procediments primitius, que requereixen una despesa de força i mitjans molt considerables. És indispensable, per consegüent, començar a reparar en massa, d'ara en avant, les peces de recanvi. Ara que els ferrocarrils i fàbriques de Rússia estan a mans d'un sol propietari (el govern obrer), podem i hem d'establir un tipus de locomotora i de vagó per a tot el país, unificar les peces de recanvi, fer que totes les fàbriques necessàries es dediquen a la fabricació en massa d'aquestes últimes, arribar a què les reparacions no siguin més que una simple substitució de les peces gastades per unes altres de noves, i posar-nos, per tant, en condicions d'efectuar el muntatge en massa de les locomotores. Ara que disposem una altra vegada de combustible i primeres matèries, hem de concentrar la nostra atenció especialment en la construcció de locomotores.

En el tercer període caldrà construir màquines per a la fabricació d'objectes de primera necessitat.

Finalment, el quart període, que es recolzarà en els resultats adquirits pels tres primers, permetrà passar a la producció d'objectes d'ús personal, en la major escala.

Aquest pla revesteix una importància considerable, no sols en tant que orientació general dels nostres òrgans econòmics, sinó també en tant que línia de conducta per a la propaganda de les nostres tasques econòmiques entre les masses obreres. Les nostres mobilitzacions per al treball seran lletra morta i no cobraran consistència si no toquem el punt sensible de tot allò que hi ha d'honorat, conscient i entusiasta en la classe treballadora. Hem de dir a les masses tota la veritat sobre la nostra situació i les nostres intencions futures, i declarar-les francament que el nostre pla econòmic, fins i tot amb l'esforç màxim dels treballadors, no ens proporcionarà demà ni despús-demà muntanyes ni meravelles, perquè en el curs del període més pròxim orientarem la nostra acció principal cap al millorament dels mitjans de producció a fi d'obtenir una major productivitat. Només quan ens trobem en estat de restablir, encara que no siga més que en mínimes proporcions, els mitjans de transport i producció,

passarem a la fabricació d'objectes de consum. Així, doncs, el producte palpable del treball destinat als obrers en forma d'objecte d'ús personal no s'obtindrà sinó en últim terme, quan hàgem entrat en la quarta fase del pla econòmic. Només en aqueix moment hi haurà una millora important que llime considerablement les asprors de la vida. Perquè les masses que han de patir encara durant molt de temps penes i privacions puguen suportar el pes d'açò, han de comprendre en tota la seua amplitud la lògica inevitable d'aquest pla econòmic.

L'ordre d'aquests quatre períodes econòmics no ha de prendre's en sentit absolut. No està dins de les nostres intencions paraitzar per complet la nostra indústria tèxtil; encara que només fóra per raons d'ordre militar no podem fer-ho. Però a fi que l'atenció i les forces no es dispersen davall la pressió de necessitats que es fan sentir cruelment, importa conformar-se al pla econòmic (criteri principal) i distingir allò que és essencial d'allò que és secundari. No cal ni dir-ho que no ens inclinem de cap manera cap a un estret comunisme social i nacional; l'alçament del bloqueig i la revolució europea, sobretot, imposaran profundes modificacions al nostre pla econòmic, reduint la durada a les fases del seu desenvolupament i fent-les més pròximes unes a altres. Però no podem preveure quan sobrevindran aquests esdeveniments. Per aquesta raó hem de sostenir-nos i enfortir-nos nosaltres mateixos, sense tenir en compte el desenrotllament poc favorable, açò és, lentíssim, de la revolució europea i universal. En el cas que reprenguem, en efecte, les relacions comercials amb els països capitalistes, ens inspirarem igualment en el pla econòmic abans definit. Lliurarem part de les nostres matèries primeres a canvi de locomotores i altres màquines indispensables; però de cap manera a canvi de vestits, calçat o articles colonials perquè el que ens importa, en primer terme, és la importància de mitjans de transport, no d'objectes de consum.

Seríem cecs, escèptics i uns gasius petitburgesos si ens figuràrem que la reconstrucció econòmica pot ésser una transició progressiva de l'actual desorganització econòmica completa a l'estat de coses que l'ha precedit, o, en altres termes, que podem tornar a pujar els mateixos escalons que ja hem descendit. Només després d'un llarg període posarem la nostra economia al nivell en què es trobava en vigílies de la guerra imperialista. Semblant mode de veure les coses no sols no serviria de consol, sinó que seria, a més, profundament erroni. La desorganització que destruïa innumerables riqueses, extirpava alhora moltes rutines de l'economia, moltes ineptituds, molts vells costums, obrint així el camí a la nova estructura econòmica d'acord amb les dades tècniques, que són avui idèntiques a les de l'economia mundial.

Si el capitalisme rus s'ha desenvolupat no gradualment, sinó a salts, construint fàbriques a l'americana en plena estepa, raó de més perquè semblant marxa

forçada puga portar-la l'economia socialista. Tan aviat com hàgem vençut la nostra horrible misèria, acumulat algunes reserves de matèries primeres i d'articles i millorat els transports, lliures ja de les cadenes de la propietat privada, podrem franquejar d'un salt molts graus i subordinar totes les empreses i tots els recursos econòmics al pla de govern únic.

Podrem també, segurament, introduir l'electrificació en totes les branques fonamentals de la indústria i en l'esfera del consum personal, sense haver de passar de nou per "l'edat del vapor". El programa de l'electrificació està previst a Rússia en un cert nombre d'etapes consecutives, de conformitat amb les etapes fonamentals del pla econòmic general.

Una nova guerra podria retardar la realització dels nostres designis econòmics; la nostra energia i perseverança poden i han d'afanyar el procés de la reorganització econòmica. Però siga qualsevol la rapidesa del curs dels esdeveniments, és indubtable que, com a base de la nostra acció (mobilització per al treball, militarització de la mà d'obra, dissabtes comunistes i la resta d'aspectes del voluntariat comunista del treball), ha de fer-se un pla econòmic únic. El període en què ens endinsem exigirà de nosaltres una concentració completa de tota la nostra energia per a les primeres tasques elementals: abastiments, combustible, primeres matèries i transports. Mentre, no hem de dispersar la nostra atenció, malbaratar les nostres forces ni disseminar-les. Aquest és l'únic camí per a la salvació.

Direcció col·lectiva i direcció unipersonal

Els menxevics tracten d'una altra qüestió, que sembla oferir-los ocasió per a apropar-se de nou a la classe obrera. Ens referim a la forma de direcció de les empreses industrials. Ha d'ésser aquesta col·lectiva o unipersonal? Afirment que el lliurament de les fàbriques a un director únic en compte de a un comitè és un crim contra la classe obrera i la revolució socialista. De totes maneres, no deixa d'ésser estrany que els més ardents defensors de la revolució socialista en contra del sistema unipersonal, siguen els mateixos menxevics que, fa poc encara, pensaven que parlar de revolució social era mofar-se de la història i cometre un crim contra la classe obrera...

Ara bé; ocorre que el gran culpable davant la revolució socialista és el Congrés del nostre Partit Comunista, per haver-se declarat partidari del sistema unipersonal en la direcció de la indústria, i especialment a les fàbriques. No obstant això, seria un error dels més grans creure que aquesta decisió pot causar algun perjudici a l'activitat de la classe obrera. L'activitat dels treballadors no es defineix ni es mesura perquè la fàbrica estiga dirigida per tres homes o per u, sinó per factors i fets força més profunds: per la creació d'òrgans econòmics en què tinguen participació activa els sindicats, per la creació de tots els òrgans

soviètics que constitueixen el Congrés dels Soviets i representen desenes de milions de treballadors; pel nomenament per a la direcció (o per al control de la direcció) dels mateixos dirigits. Aquí rau l'activitat de la classe obrera. I si la classe obrera, en el curs de la seua experiència pròpia, arriba a pensar, per mitjà dels congressos del seu partit, dels seus soviets, dels seus sindicats, que és preferible posar al capdavant d'una fàbrica un director que no un comitè, aquesta decisió seua està dictada per la seua activitat. Pot ésser exacta o equivocada des del punt de vista de la tècnica administrativa; en tot cas, ningú li la imposa al proletariat; li la dicta la seua pròpia voluntat. I seria el major dels errors confondre la qüestió de l'autoritat del proletariat amb la dels comitès obrers que administren les fàbriques. La dictadura del proletariat es tradueix en l'abolició de la propietat privada dels mitjans de producció, en la subordinació de tot el mecanisme soviètic a la voluntat col·lectiva de les masses; de cap mode en la forma de direcció de les diverses empreses.

Abans de seguir endavant, refutarem una altra acusació llençada contra els defensors de la direcció unipersonal. Els adversaris declaren: són els militaristes soviètics els qui volen utilitzar la seua experiència militar en els problemes econòmics; tal vegada en l'exèrcit el principi de la direcció unipersonal siga excel·lent, però en l'economia no val res. Aquesta afirmació és falsa en tots els sentits. En primer lloc, és totalment inexacte que hàgem començat implantant en l'exèrcit el sistema unipersonal; avui mateix estem molt lluny d'haver-lo adoptat íntegrament. És igualment fals que no hàgem començat a defensar les formes de direcció unipersonal amb la participació dels especialistes a les empreses econòmiques més que basant-nos en la nostra experiència militar. En realitat, partíem i partim en aquest assumpte d'una concepció purament marxista dels problemes revolucionaris i de la missió del proletariat una vegada amo del poder.

No sols des del començament de la revolució, sinó molt abans, havíem comprès la necessitat d'aprofitar els coneixements i les experiències tècniques del passat, la necessitat de cridar als especialistes, d'utilitzar-los tot el possible, a fi que la tècnica no retrocedisca, que seguisca el seu progrés. Jo presumisc que si la guerra civil no hagués desfet els nostres òrgans econòmics, privant-los de tot el que tenien de viu, quant a iniciativa i activitat, hauríem implantat molt abans i sense dolor el sistema unipersonal per a la direcció econòmica.

Alguns camarades consideren l'òrgan de la direcció econòmica principalment com una escola. Açò és absurd, la missió dels òrgans directors és dirigir. Que qui desitge i s'assenta amb aptitud per a dirigir que vaja a les escoles, assistisca als cursos especials d'instructors i hi treballi com a adjunt, a fi d'observar i adquirir experiència. Però el que pot dirigir una fàbrica, que no vaja a ella per a aprendre, sinó per a ocupar un lloc administratiu i econòmic de responsabilitat.

Si encara es considera aquesta qüestió amb un criteri estret, diré que el sistema unipersonal representa una escola deu vegades millor. Si, en efecte, vos és impossible substituir un bon treballador per altres tres poc competents, i si, a malgrat tot, formeu amb ells un comitè a què estan confiades les funcions més importants de la direcció, els col·loqueu així en la impossibilitat d'adonar-se del que els falta. Cadascun d'ells compta amb els altres quan es tracta de prendre una decisió, i si es fracassa, es tiren mútuament la culpa els uns als altres.

Que açò no és qüestió de principi ho demostren els mateixos adversaris del sistema unipersonal en no reclamar el sistema de comitès per als tallers, corporacions i mines. Fins a arribar a declarar que es necessita ésser un insensat per a exigir que un taller siga dirigit per tres o cinc persones; segons ells, la direcció ha d'estar només a càrrec d'un administrador del taller. Per què? ¿Si la direcció col·lectiva és una escola, per què no admetre també aqueixa escola elemental? Per què no introduir igualment als tallers l'administració col·lectiva? ¿I si el sistema de comitès no és una condició *sine qua non* per als tallers, per què és indispensable per a les fàbriques?

Abramovitx ha afirmat que, ja que a Rússia hi ha molt pocs especialistes (per culpa dels bolxevics, repeteix després Kautsky), hem de substituir-los a la força per comitès obrers. Simples variants. Cap comitè format per persones que no saben l'ofici pot substituir un home competent. Un col·legi (o buró) d'advocats no pot reemplaçar un simple guardaagulles. La mateixa idea d'açò és una idea falsa. El comitè per sí mateix no pot ensenyar res a un ignorant. No pot fer més que ocultar la seua ignorància. Si hom col·loca una persona en un lloc administratiu important, té la possibilitat de veure clarament, no sols en els altres, sinó en sí mateix, què sap i què ignora. Però res hi ha pitjor que un comitè d'ignorants, integrat per treballadors mal preparats per a la funció que hom els encomana i que no tenen coneixements especials. Els seus membres estan constantment deseparats i desconfien uns d'altres, cosa que origina la confusió i el desarreglament de tota la seua tasca. La classe obrera té un profund interès en augmentar la seua capacitat directora, açò és, en instruir-se. Però en el domini industrial només pot assolir-ho si la direcció dóna compte de la seua activitat a tot el personal de la fàbrica, i aprofita aquestes ocasions per a posar a discussió el pla econòmic del treball de l'any o del mes corrent. Tots els obrers que s'interessen seriosament en la qüestió de l'organització industrial són enviats a cursos especials, íntimament relacionats amb el treball pràctic de la fàbrica mateixa. Després hom els obliga a ocupar llocs d'importància secundària, per a elevar-los després als més importants. Així hem format mils i formarem desenes de milers. La qüestió de la direcció de tres o cinc persones interessa, no a les masses obreres, sinó a la burocràcia obrera soviètica, Més endarreridora, més feble i menys apta per a un treball independent. Un administrador avançat, ferm i conscient, procura prendre a les seues mans tota la

fàbrica per a provar als altres i convèncer-se'n que és capaç de dirigir. Però si l'administrador és feble, intentarà unir-se a altres per tal que la seua feblesa passe inadvertida. El sistema de comitès està ple de perills, perquè en ell desapareix la responsabilitat personal. Si l'obrer és capaç però inexperimentat necessita un director. Davall la seua direcció adquirirà els coneixements que li falten, i demà podrem convertir-lo en director d'una petita fàbrica. Així seguirà el seu camí. Però si li ocorre caure en un comitè on la força i feblesa de cadascun no es palesen amb claredat, el seu sentiment de responsabilitat desapareixerà infal·liblement.

La nostra resolució, no cal ni dir-ho, no preveu una implantació sistemàtica de la direcció unipersonal, efectuada d'una simple plomada. Són possibles diverses variants i combinacions. Quan un obrer siga capaç de realitzar l'obra que se li ha encomanat, el farem director de la fàbrica, posant al seu costat a un especialista. Si l'especialista és home valuós, és a ell a qui anomenarem director, posant al seu costat dos o tres obrers. En fi, quan el comitè haja donat proves de la seua capacitat, el conservarem. Aquesta és l'única manera seriosa de considerar el problema i només així podrem organitzar la producció d'una manera regular.

Existeix, a més a més, una consideració, d'un cert caràcter social i educatiu, importantíssima al meu entendre. A Rússia, l'elit dirigent de la classe obrera és massa reduïda. Aquesta elit ha practicat l'acció política il·legal. Durant molt de temps ha sostingut una lluita revolucionària. Ha viscut en països estrangers. Ha llegit molt a les presons i en el desterrament, ha adquirit una considerable experiència política i una gran amplitud de criteri. Representa el millor de la classe obrera. Darrere d'ella ve la generació més jove, que participà conscientment en la revolució des de 1917. És una part molt valuosa de la classe obrera. Onsevulla que dirigim la mirada: a l'organització soviètica, als sindicats, a l'acció del partit enfront de la guerra civil... el paper director l'exerceix aquesta elit del proletariat. La principal acció governamental del poder soviètic en aquest any i mig consistia en maniobrar amb aqueixa elit de treballadors, que enviava ara a un front, ara a un altre.

Les capes més baixes de la classe obrera, d'origen camperol, tot i que d'esperit revolucionari, encara són molt pobres en iniciativa. Què pateix el mugic rus? Un mal gregari: l'absència de personalitat, és a dir, el que ha estat cantat pels nostres narodnikis reaccionaris, allò que s'ha glorificat per Lleó Tolstoi, en la persona de Plató Karateief: el camperol es dissol en la comunitat i se sotmet a la terra. Està clar que l'economia socialista no es basa en el Plató Karateief, sinó en els treballadors que pensen, dotats d'esperit d'iniciativa i conscients de la seua responsabilitat. És precís a tota costa desenrotllar en l'obrer l'esperit d'iniciativa. El caràcter dominant de la burgesia és un groller individualisme

junt amb l'esperit de concurrència. El de la classe obrera no està en contradicció amb la solidaritat i col·laboració fraternals. La solidaritat socialista no pot basar-se en la manca d'individualitat i en la inconsciència animal. I és aquesta absència d'individualitat precisament la que s'oculta en el sistema dels buros o comitès, en l'administració col·lectiva.

En la classe obrera hi ha moltes forces, molts talents i aptituds. Cal aprofitar tot açò, que l'emulació desperte totes les energies. La direcció unipersonal en el domini administratiu i tècnic hi contribueix. Per aquesta raó és superior i més fecunda que la direcció col·lectiva.

Conclusió

Camarades: els arguments dels oradors menxevics, especialment d'Abramovitz, reflecteixen sobretot un complet allunyament de la vida i de les seues obres. Aquests es troben en el mateix cas d'un observador que, en haver de travessar nedant un corrent d'aigua, reflexiona primer profundament sobre la qualitat de les aigües i la força del corrent. Cal passar l'aigua, no obstant això! Tal és tot el problema! I el nostre kautskista, ara sobre un peu, ara sobre un altre, exclama: "nosaltres no neguem aqueixa necessitat; però veiem els perills que ofereix, perquè són nombrosos: el corrent és ràpid, hi ha esculls, i estem fatigats, etc. Però és inexacte, completament inexacte que nosaltres no admetem la necessitat de travessar l'aigua. No ens negàvem a admetre-ho ni fa vint-i-tres anys..."

D'un extrem a un altre, tot el seu raonament està construït així. En primer lloc, diuen els menxevics, nosaltres no neguem ni hem negat mai la necessitat de la defensa i, per consegüent, de l'exèrcit. En segon terme, tampoc rebutgem en principi el treball obligatori. Perquè ¿han existit mai, excepte en algunes sectes religioses, homes capaços de repudiar "d'una manera general" la legítima defensa? Emperò, tots els vostres coneixements abstractes no fan que les coses avancen una polzada. Quan es tractava de la lluita i de la creació d'un exèrcit contra els enemics reals de la classe treballadora, quina ha estat la vostra actitud? Vos heu oposat a això, ho heu sabotejat, sense negar, és cert, la necessitat de defensar-se. Dèieu i escrivíeu en els vostres periòdics: "A baix la guerra civil!", en el mateix moment en què els guàrdies blancs ens posaven el ganivet en la gola. I després d'una aprovació tardana de la nostra defensa victoriosa, vos atreviu encara a fixar la vostra mirada crítica en les nostres noves obres i a declarar: "nosaltres no ens oposàvem, en termes generals, al treball obligatori; però... sense pressió jurídica". Que formidable contradicció hi ha en aquestes paraules! La noció d'"obligació" conté en sí mateixa un element de pressió. L'home oprimat Es veu obligat a fer quelcom. Si no fa res, evidentment patirà la pressió, o, en altres termes, el càstig. Queda per saber quina és la pressió. Abramovitz declara: "La pressió econòmica, sí; però no la pressió jurídica". El camarada Holzmann, representant del sindicat metal·lúrgic, ha

posat de manifest superbament tot l'escolasticisme de semblant argumentació. En el règim capitalista, és a dir, en el règim del treball lliure, la pressió econòmica era ja inseparable de la pressió jurídica. Ara, amb molt més motiu.

He tractat de fer comprendre, en el meu informe, que per tal d'instruir els treballadors sobre noves bases socials, sobre noves formes de treball i assolir una major productivitat de treball, únicament hi ha un procediment: l'aplicació simultània de diversos mètodes, el de l'interès econòmic de la pressió jurídica, el de la influència que pot exercir l'organització econòmica interiorment coordinada, el de la coerció i, sobretot, el de la persuasió, agitació i propaganda, i, finalment, el de l'elevació del nivell cultural. Només amb la combinació de tots aquests mitjans pot assolir-se un nivell elevat d'economia socialista.

Si en el règim capitalista l'interès econòmic es combina infal·liblement amb la pressió jurídica, darrere de la qual es troba la força material de l'estat, amb major raó haurà d'ésser important en l'estat soviètic, açò és, en l'estat de transició al socialisme, vincular en general la pressió econòmica amb la pressió jurídica. A Rússia, les empreses més importants estan a mans de l'estat. Quan al torner Ivanov li diem: "Has de treballar ara a la fàbrica de Sormovo; si et negues, no rebràs la teua ració", què és açò? Una pressió econòmica o una pressió jurídica? No pot anar-se'n a una altra fàbrica, perquè totes estan a mans de l'estat, que no permetria semblant mudança. La pressió econòmica es confon aquí amb la repressió governamental. Abramovitx desitjaria aparentment que el repartiment de la mà d'obra estigués regularitzat per l'augment de salaris, la concessió de primes, etc., que bastaria per a atreure a les empreses més importants els treballadors necessaris. Segons sembla, aquest és tot el seu pensament. Però si es planteja així la qüestió, tot militant honrat del moviment sindical comprendrà que aqueixa és una de les pitjors utopies. No podem esperar l'afluència de mà d'obra sobre el mercat de treball sense que l'estat tinga suficients recursos d'articles alimentaris, allotjaments, transports, és a dir, recursos del que està per crear precisament. Sense el trasllat en massa, regularment organitzat per l'estat, de la mà d'obra d'acord amb les necessitats dels òrgans econòmics, no obtindrem cap resultat. Per a nosaltres ha arribat l'hora de la pressió i comprenem tota la seua necessitat econòmica. Vos he llegit un telegrama d'Ekaterinemburg sobre la marxa de les operacions en el primer exèrcit del treball. S'hi diu que més de 4.000 obrers qualificats han passat pel Comitè de l'Ural encarregat de fer efectiu el treball obligatori. D'on venien? La major part del III Exèrcit. No els han enviat a sa casa, sinó imposat una nova ocupació. Des de l'exèrcit han passat a les mans del Comitè de Treball Obligatori, que els ha repartit per categories i distribuït entre les fàbriques. Des del punt de vista liberal açò és una "violència" contra la llibertat individual. No obstant això, la majoria dels obrers ha partit per al front del treball com havia partit abans per al front militar, comprenent clarament que ho exigien interessos

superiors. Alguns, encara així, no han consentit de bon grat, per la qual cosa ha calgut obligar-los.

L'estat (no cal dir-ho) ha de col·locar, per mitjà del sistema de primes, als millors treballadors en condicions d'existència més favorables. Però açò no exclou, ans al contrari, suposa que l'estat i els sindicats (sense el concurs dels quals el govern soviètic no podria reorganitzar la indústria) adquireixen sobre l'obrer certs drets nous. El treballador no comercia amb el govern soviètic; està subordinat a l'estat, sotmès a ell en tots els respectes, perquè és el seu estat.

“Si se'ns hagués dit simplement (declara Abramovitx) que es tracta de disciplina sindical, no hi hauria motiu per a entaular aquest debat. Però què pinta aquí el militarisme?”. Segurament es tracta, sobretot, de disciplina sindical, però de la disciplina nova dels nous sindicats *industrials*. Vivim en un país soviètic, on la classe obrera és ama del poder, cosa que no comprenen els nostres kautskistes. Quan el menxevic Roubtsof diu que en el meu informe no queda quasi res dels sindicats, no manca raó. Dels sindicats, com ell els entén, és a dir, del tipus tradeunionista, queda certament, ben poca cosa; però a l'organització professional i industrial de la classe obrera russa l'incumbeixen les més grans tasques. Quines? Per descomptat, no la de lluitar contra el govern en nom dels interessos del treball. Es tracta d'una tasca constructora, d'economia socialista, realitzada en perfecta harmonia amb el govern. Aquesta espècie de sindicat és en principi una organització nova, distinta no sols de les *Trade Unions*, sinó també dels sindicats revolucionaris que existeixen en els règims burgesos, com la dominació del proletariat és diferent del domini de la burgesia. El sindicat industrial de la classe obrera dirigent no té els mateixos fins, ni els mateixos mètodes, ni la mateixa disciplina que els sindicats de la classe obrera oprimida. En Rússia, tots els treballadors han d'entrar als sindicats. Els menxevics es declaren adversaris d'aquest principi, cosa perfectament comprensible perquè ho són en els fons de la *dictadura del proletariat*. En últim resultat, tota la qüestió es resumeix en açò. Els kautskistes s'oposen a la dictadura del proletariat, i, pel mateix, a totes les seues conseqüències. La pressió econòmica, com la pressió jurídica, no és més que una manifestació de la dictadura de la classe obrera en dos dominis íntimament relacionats. Abramovitx no ens ha demostrat amb tanta profunditat que pot haver-hi pressió en el règim socialista i que la coerció és oposada al socialisme, com que en el règim socialista el sentiment del deure, l'hàbit del treball, l'atractiu del treball, etc., seran suficients. Açò és evident. Basta d'ampliar aquesta veritat indiscutible. La veritat és que en el règim socialista no hi haurà instrument de pressió ni estat. L'Estat es dissoldrà en la *comuna* de producció i consum. Amb tot, el socialisme, en el seu procés, travessa una fase de la més alta estatització. Precisament en aqueix període ens trobem nosaltres. Així com la llum, abans d'extingir-se, brilla amb una llum més viva, l'estat, abans de

desaparèixer, revesteix la forma de dictadura del proletariat; és a dir, del més desprietat govern, d'un govern que abraça imperiosament la vida de tots els ciutadans Abramovitx i, en general, el menxevisme no han advertit aquesta bagatel·la, aquest petit grau de la història, que és el que els fa titubejar.

Cap altra organització, excepte l'exèrcit, ha exercit sobre l'home una coerció més rigorosa que l'organització governamental de la classe obrera en l'època de transició més dura. Precisament per això, parlem nosaltres de militarització del treball. El destí dels menxevics és anar a remolc dels esdeveniments i acceptar les parts del programa revolucionari que ja han tingut temps de perdre tota la seua influència pràctica. Avui, el menxevisme (encara que prescindisca de les reticències) no discuteix ja la legalitat de les repressions contra els guàrdies blancs i els desertors de l'Exèrcit Roig. Ha hagut d'admetre-les després de les seues pròpies i malaurades experiències de "democràcia". Segons sembla, ha comprès molt tard que, enfront de les bandes contrarevolucionàries no es resol el problema amb afirmacions en què es diga que el règim socialista no haurà de recórrer al terror roig... Però al camp econòmic, els menxevics tracten encara de fer-nos pensar en els nostres fills i, sobretot, en els nostres néts. I, no obstant això, davant d'aquesta trista herència que la societat burgesa i la guerra civil inacabada ens han llegat, haurem de construir ara sense pèrdua de temps.

El menxevisme, com tot el kautskisme en general, es perd en vulgaritats democràtiques i en obstruccions socialistes. Es convenç una vegada més que per a ell no hi ha període de transició, és a dir, de revolució proletària, que impose les seues obligacions pròpies. D'aquí prové la inerta monotonia de les seues crítiques, de les seues indicacions, dels seus plans i de les seues receptes. No es tracta del que ocorrerà dins de vint o trenta anys (no cal ni dir que les coses llavors aniran infinitament millor), sinó de saber com remeiar la desorganització, com repartir en aquest moment la mà d'obra, com augmentar avui la productivitat del treball, quina actitud adoptar especialment envers els quatre mil obrers qualificats que hem trobat en l'Exèrcit, en l'Ural. Abandonar-los, dient-los: "aneu-vos on vullgueu"? No, no podem obrar així. Els hem incorporat a contingents militars especials i els hem distribuït entre les fàbriques.

"Llavors, ¿en què es diferencia el vostre socialisme (exclama Abramovitx) de l'esclavitud egípcia? Quasi pels mateixos procediments construïren les piràmides els faraons, obligant les masses a què treballaren...". Inimitable comparació per a un "socialista"! També aquí el nostre menxevic ha perdut de vista un petit pecat: la naturalesa de la classe que deté el poder! Abramovitx no veu la diferència que existeix entre el règim egipci i el nostre. Se li ha oblidat que a Egipte hi havia faraons, propietaris d'esclaus i esclaus. No foren els camperols egipcis els qui, per mitjà dels seus soviets, decidiren construir les

piràmides: hi havia un règim social jeràrquic de castes i fou el seu enemic de classe el que els obligà a treballar. En Rússia s'aplica la pressió pel poder obrer i camperol en nom dels interessos de les masses laborioses. Heus aquí el que Abramovitx no ha notat. Nosaltres hem après a l'escola del socialisme que tot el desenvolupament social està basat en l'existència de classes i en la seua lluita, i que el curs de la vida depèn de la classe que ocupa el poder i dels fins en nom dels quals desenrotlla la seua política. Però açò no ho ha comprès Abramovitx. Potser coneixerà perfectament l'Antic Testament; però el socialisme és per a ell un llibre hermèticament tancat.

Seguint amb les analogies liberals i superficials, que no tenen en compte la naturalesa de classe de l'estat, Abramovitx hagués pogut (i ja els menxevics ho han fet moltes vegades) identificar l'Exèrcit Roig amb l'Exèrcit Blanc. En un com en un altre, les mobilitzacions s'efectuaven amb preferència entre les masses camperoles. En ambdós es recorria a la pressió. En l'un i l'altre hi havia molts oficials que havien servit a les files tsaristes. En els dos camps, els fusells eren iguals, els cartutxos idèntics. Quina és, doncs, la diferència? Hi ha una, senyors, i es manifesta per un indicati fonamental: qui deté el poder? La classe obrera o la noblesa, els faraons o els mujiks, la canalla reaccionària o el proletariat de Petrograd? Hi ha una diferència, i la sort de Iudenitx, de Koltxak i de Denikin ho acredita. Aquí, els obrers han mobilitzat els camperols; en ells, ha estat una casta d'oficials reaccionaris. El nostre exèrcit s'ha enfortit; els exèrcits blancs han quedat desfets. Hi ha una diferència entre el règim soviètic i el dels faraons, i no en va els proletaris han començat la seua revolució afusellant en els campanars als "faraons" de Petrograd.

Un dels oradors menxevics ha tractat de presentar-me com a advocat del militarisme en general. Dels informes que proporciona resulta, ja veuen vostès!, que jo defense ni més ni menys que el militarisme alemany. Jo he demostrat (fixen-se'n vostès) que el sotsoficial alemany és una meravella de la naturalesa i que les seues obres són tan perfectes que no es poden imitar... Quina és exactament la meua afirmació? Únicament que el militarisme en què tots els caràcters del desenvolupament social troben la seua expressió més absoluta, pot ésser considerat des de dos punts de vista: primer, des del punt de vista polític o socialista (i aquí tot depèn de la classe que ocupa el poder); segon, des del punt de vista de l'organització, com un sistema estricte de distribució d'obligacions, de relacions mútues regulars, de responsabilitat absoluta, d'execució rigorosa. L'exèrcit burgès és un instrument d'opressió despietada i de submissió dels treballadors, mentre que l'exèrcit socialista és una arma d'emancipació i de defensa d'aquests. Però la subordinació absoluta d'una part a una altra és un tret comú a tot exèrcit. Un règim intern rigorós i indissoluble és la característica de l'organització militar. En la guerra tot descuit, tota lleugeresa, fins una simple inexactitud, poden ésser causa de considerables pèrdues. D'aquí la tendència de

l'organització militar a portar al seu més alt grau de precisió, l'exactitud de les relacions i la responsabilitat. Aquestes qualitats "militars" són apreciades en tot arreu on apareixen. I en aquest sentit he dit que qualsevol classe sabia apreciar els membres al seu servei que, en condicions anàlogues, han patit la disciplina militar. El camperol alemany que ha sortit del quarter amb el grau de sotsoficial era per a la monarquia alemanya (i ho continua essent per a la república d'Ebert) un element molt més valuós que qualsevol dels restants camperols que no han passat per aquesta escola. El mecanisme dels ferrocarrils alemanys ha estat considerablement millorat gràcies a la presència d'oficials i sotsoficials als llocs administratius del Departament de Vies de Comunicació. En aquest sentit, hem d'aprendre molt del militarisme. El camarada Tsiperovitx (un dels militants més considerats dels nostres sindicats) afirmava aquí que un obrer sindicalista que ha passat per la disciplina militar durant anys, que ha ocupat un lloc important, de comissari, per exemple, no s'ha inutilitzat en gens ni mica per a l'acció sindical. Després d'haver combatut per la causa proletària, ha tornat al sindicat com abans però més temperat, més viril, més independent, més resolt, perquè ha hagut d'afrontar grans responsabilitats. Ha dirigit milers de soldats rojos de distint nivell social, majoritàriament camperols. Amb ells ha viscut les victòries i les derrotes. Ha conegut els avanços i els retrocessos. Ha vist casos de traïció sota el seu comandament, aixecaments de camperols, onades de pànic; però, sempre al seu lloc, ha contingut la massa menys conscient, l'ha dirigida, l'ha entusiasmada amb el seu exemple, sense deixar de castigar despietadament els traïdors. És açò una experiència gran i valuosa. I així, quan l'ex militar torna al sindicat, és un magnífic organitzador.

En la qüestió del sistema de comitès o col·legiats (burons) per a l'administració de la producció, els arguments d'Abramovitx són tan absurds com en tots els altres casos. Són els arguments d'un observador estranger que està al marge de tot.

Abramovitx ens explica que una bona direcció col·lectiva és preferible a una mala direcció unipersonal, i que en tot buró ben organitzat ha d'haver-hi un excel·lent especialista. Açò és admirable en tots els sentits. ¿Per què els menxevics no ens ofereixen alguns centenars de burons d'aquesta naturalesa? Presumisc que el Consell Superior d'Economia Popular els acceptaria gustosament. Nosaltres no som observadors, sinó treballadors que hem de construir amb el material posat a la nostra disposició. Disposem d'especialistes, un terç dels quals és consciencios i instruit; un altre terç a mitges, i l'altre totalment inútil. La classe obrera és fecunda en homes capaços, abnegats i enèrgics. Els uns (malauradament poc nombrosos) posseeixen ja els coneixements i experiència necessaris. Els altres tenen caràcter i aptituds, però no coneixements ni experiència. Els tercers no tenen ambdues coses. D'aquest material cal treure els directors de fàbriques, tallers, etc., cosa impossible de fer

amb simples frases. Abans que res, cal seleccionar els obrers que, en la pràctica, han demostrat ésser capaços de dirigir empreses, i donar-los ocasió de provar les seues aptituds. Aquests obrers desitgen una direcció unipersonal, perquè les direccions de fàbriques no són escoles per a ressagats. Un obrer enèrgic, al corrent del seu negoci, vol dirigir. Si ha decidit i ordenat, la seua decisió ha d'ésser complida. Pot hom substituir-lo: açò és un altre problema. Però mentre siga l'amo (un amo soviètic i proletari), dirigeix l'empresa en la seua totalitat. Si hom l'anomena membre d'un comitè compost de persones més febles que ell i que s'encarreguen també de la direcció, no s'obtindrà cap resultat positiu. Semblant obrer administrador haurà de tenir al costat un o dos especialistes, segons la importància de l'empresa. Si no es té a mà un administrador d'aquesta naturalesa i sí, en canvi, un especialista consciencios que conega el negoci, el col·locarem al capdavant de l'empresa, i en qualitat d'auxiliars posarem al seu costat dues o tres obrers, a fi de que tota decisió de l'especialista siga coneguda pels seus adjunts, sense que aquests tinguen, no obstant això, dret a anul·lar-la. Seguiran minuciosament el seu treball, i d'aquesta manera adquiriran coneixements. Al cap d'uns mesos, gràcies a aquest sistema, estaran en condicions d'ocupar llocs importants per sí mateixos.

Abramovitx, recollint les meues paraules, ha citat l'exemple d'un barber que ha arribat a manar una divisió i un exèrcit. És veritat. Però allò que no diu Abramovitx, és que si han començat a manar divisions i exèrcits alguns camarades comunistes és perquè, abans, havien estat comissaris agregats a comandants especials. Tota la responsabilitat incumbia a l'especialista, que sabia que havia de respondre íntegrament del menor error, sense poder disculpar-se per la seua condició de "membre consultor" d'un buró...

Avui, la major part dels llocs de comandament de l'exèrcit, sobretot els inferiors, o siga els més importants des del punt de vista polític, estan ocupats per obrers i camperols avançats. Hem elevat els oficials als llocs de comandament, hem fet comissaris als obrers, i han après a vèncer.

Camarades: entrem ara en un període difícil, potser el més difícil. A les èpoques penoses de la vida dels pobles i les classes els corresponen mesures implacables. Com més avancem, més fàcil serà l'obra, Més lliure se sentirà tot ciutadà, més insensible serà la coerció de l'estat obrer. Potser llavors autoritzem els menxevics a publicar els seus periòdics, admetent que encara haja menxevics. Però ara vivim en una època de dictadura política i econòmica. I aquesta dictadura és la que els menxevics volen destruir. Mentre lluitem al front de la guerra civil per a protegir la revolució contra els seus enemics, el seu periòdic escriu: "A baix la guerra civil!". Açò és el que no podem tolerar. La dictadura és la dictadura, la guerra és la guerra. I ara que hem arribat a la més alta concentració de forces al camp del renaixement econòmic, els kautskistes

russos, els menxevics, segueixen fidels a la seua vocació contrarevolucionària: la seua veu ressona com abans, com la del dubte i la derrota; destrueix i mina, sembla la desconfiança i la debilitat.

¿No és monstruós, ahora que ridícul, escoltar, en aquest Congrés on estan reunits 1.500 representants de la classe obrera russa, que els menxevics no figuren sinó en una proporció del 5 per cent, mentre els comunistes constitueixen les nou desenes parts de l'assemblea; no és monstruós, al mateix temps que ridícul, escoltar Abramovitx aconsellar-nos que “no ens deixem apassionar per semblants mètodes, mentre una minoria aïllada substituïska al poble”? “Tot pel poble (diu el representant dels menxevics), la massa laboriosa no necessita tutors! Tot per les masses laborioses, tot per la seua acció!” I després: “No es convenç la massa amb arguments”. Però vegeu a la classe en aquesta sala! La classe obrera està aquí davant de nosaltres i amb nosaltres, i sou vosaltres, ínfim grapat de menxevics, els que tracteu de convèncer-la amb arguments de petit burgès! Vosaltres sou els que voleu fer-vos tutors d'aquesta classe. Però aquesta classe té la seua activitat pròpia, de la que ha donat proves quan vos ha rebutjat, quan ha seguit endavant el seu propi camí.

IX CARLOS KAUTSKY, LA SEUA ESCOLA I EL SEU LLIBRE

L'escola marxista austríaca (Bauer, Renner, Hilferding, Marx, Adler) s'oposava antany a l'escola de Kautsky, com a representant d'un oportunisme disfressat enfront del marxista autèntic. Aquesta oposició ha sorgit com per un error històric que ha torbat els esperits més o menys temps, però que, per fi, ha estat posat en clar del mode més evident: Kautsky és el fundador i més perfecte representant de la deformació austríaca del marxisme.

Mentre el vertader ensenyament de Marx consisteix en una fórmula teòrica per a l'acció, d'ofensiva, de desenrotllament de l'energia revolucionària, de màxima intensificació de la lluita de classes, l'escola austríaca s'ha transformat en una acadèmia de passivitat i tergiversació, s'ha fet vulgarment històrica, ha reduït els seus fins a l'explicació i justificació dels fets, s'ha rebaixat a exercir el paper de proveïdora de l'oportunisme parlamentari i sindical, ha reemplaçat la dialèctica per una astuta casuística i, finalment, tanmateix la seua fraseologia ritualment revolucionària, s'ha convertit en el sosteniment més ferm de l'estat capitalista ahora que del tron i de l'altar, que dominava a aquest últim. I si el tron ha caigut, no ha estat, per descomptat, per culpa de l'escola marxista austríaca.

Allò que caracteritza el marxisme austríac és l'aversion i la por a tota acció revolucionària. Un marxista austríac és capaç d'obrir un abisme de pensaments i explicacions profundes sobre el passat i de mostrar una viril audàcia en el

domini de les profecies a l'esdevenidor; però mai té idees ni principis directors per a jutjar sobre les grans accions del present. El present llisca sempre estèrilment per a ell davall el desig de les petites preocupacions de l'oportunisme, que són ulteriorment interpretades, presentada com l'anella necessària entre el passat i l'esdevenidor. Un marxista austríac és inesgotable quan es tracta d'esbrinar les causes que obstaculitzen la iniciació i l'acció revolucionària. El marxisme austríac és la teoria pedant i majestuosa de la passivitat i les capitulacions. No és de forma accidental, clar està, que precisament en Àustria, aqueixa Babilònia esquerdada per estèrils oposicions nacionals, aqueix estat, que és l'encarnació mateixa de la impossibilitat d'existir i desenvolupar-se, s'haja engendrat i consolidat la filosofia pseudomarxista de la impossibilitat de l'acció revolucionària.

Els marxistes austríacs més en voga presenten, cadascun a la seua manera, una certa "individualitat". Hi ha ben sovint, entre ells, discrepància d'idees sobre diferents qüestions. A vegades han arribat fins a desacords polítics. Però, d'una manera general, pot dir-se que són els dits d'una sola i mateixa mà.

Karl Renner és el representant més pompós del gènere, el de més capacitat i més pagat de sí mateix. El talent del plagi, o amb més exactitud, de la falsificació, l'ha desenrotllat en un grau excepcional. Els seus inflamats articles en el Primer de Maig han estat, des del punt de vista de l'estil, una obra mestra de reunió de les paraules més revolucionàries. I com les paraules i els seus enllaços viuen en certa manera amb vida pròpia; els articles de Renner han encès en el cor de molts treballadors el foc de la revolució que l'autor, aparentment, mai no ha conegut.

El fals oripell de la cultura austrovienesa amb mires a l'efectisme, a la situació, ha estat particular a Renner més que a tots els seus camarades. En realitat, no ha deixat d'ésser mai un funcionari imperial i real que dominava a fons la fraseologia marxista.

La metamorfosi de l'autor de l'article del jubileu de Marx, molt conegut per la seua grandiloqüència revolucionària de canceller d'opereta, que es desfà en sentiments de respecte i reconeixement per als escandinaus, ofereix un dels exemples més sorprenents de paradoxa que la història registra.

Otto Bauer és més erudit, més prosaic, més seriós i més avorrit que Renner. Hom no li pot negar l'art de llegir llibres, de parangonar fets i treure'n deduccions (d'acord amb els fins que l'assenyala la política pràctica feta per altres). Bauer no té voluntat política. La seua virtut principal consisteix en suscitar a propòsit de llocs comuns els problemes pràctics més aguts. El seu pensament, pensament polític, viu una vida paral·lela a la seua voluntat,

desproveïda de coratge. Els seus treballs mai són més que la compilació erudita d'un alumne de bons dots de seminari universitari. Les arts més vergonyoses de l'oportunisme austríac, la domesticitat més vil respecte al poder de la classe capitalista que practica la socialdemocràcia austroalemanya, han trobat en Bauer el seu més profund intèrpret, que fins ha arribat, de vegades, a declarar-se respectuosament adversari de la forma, acceptant sempre el fons. Si a vegades ha donat proves de temperament i energia polítiques, ha estat exclusivament en la lluita contra el sector revolucionari, en un maremàgnum de deduccions, fets i cites contra l'acció revolucionària. El moment del seu apogeu fou el període següent a 1907 quan, massa jove encara per a ésser elegit diputat, exercí el càrrec de secretari de la fracció socialdemòcrata, a la que alimentava de materials, de xifres, d'idees adulterades, a la que educava, per a la que escrivia, a la que creia inspirar grans accions quan, en realitat, no feia més que proveir-la d'artificis i falsedats per a ús d'oportunistes parlamentaris.

Max Adler és el representant d'un altre matís, prou subtil, del tipus marxista austríac. És un líric, un filòsof líric de la passivitat, com Renner és el seu publicista i jurista, com Hilferding és el seu economista i Bauer el seu sociòleg. Max Adler es troba de mala gana en aquest món vulgar, encara que haja ocupat un lloc molt confortable dins del socialisme burgès hongarès i de l'estatisme hansburguès. L'aliança de l'abogaderia en els petits negocis i de la vilania política, més les flors de paper barates de l'idealisme, han donat a Max Adler aqueix caràcter especial, melós i repugnant alhora.

Rodolf Hilferding, una glòria també, entrà en la socialdemocràcia alemanya gairebé com un rebel, però com un rebel del "tipus" austríac; és a dir, prest sempre a capitular sense combat. Hilferding ha pres la mobilitat externa de l'agitació política austríaca; i durant un any ha estat exigint, en els termes més modestos, per descomptat, una política més activa en la iniciativa als directors de la socialdemocràcia alemanya. Però l'agitació austrovienesa ha desaparegut ràpidament, fins en ell. No ha trigat a sotmetre's al ritme de Berlín i al caràcter automàtic de la vida espiritual de la socialdemocràcia alemanya. Ha donat regna solta a la seua energia intel·lectual per a concentrar-la al camp de la pura teoria on, naturalment, no ha dit res sensacional, perquè cap marxista austríac ha dit mai res sensacional en cap camp, però on ha escrit, no obstant això, un llibre seriós. Carregat amb aquest llibre, com un mosso de corda encorbat davall un enorme pes, ha entrat en l'època revolucionària. Però aquest llibre erudit no pot substituir la manca de voluntat, d'iniciativa, de sang freda revolucionària, de decisió política, sense les quals l'acció és inconcebible... Hilferding, metge de professió, s'inclina a la tempra i, tot i la seua preparació teòrica, apareix al camp de les qüestions polítiques com el més primitiu dels empírics. La tasca principal de l'obra present consisteix per a ell en no sortir del pla del dia

anterior, i en trobar una justificació erudita d'economia a aqueixa actitud conservadora i a aqueixa feblesa petit burgesa.

Frederic Adler és el representant pitjor equilibrat del tipus marxista austríac. Ha heretat de la seua part el temperament polític. En la lamentable lluita aclaparadora contra el desordre del medi austríac, Frederic Adler ha permès que el seu escepticisme irònic destruisca els fonaments mateixos de les seues conviccions revolucionàries. El temperament heretat de son pare el portà més d'una vegada a oposar-se a l'escola creada per aquest últim. En alguns moments, Frederic Adler pogué aparèixer directament com l'oposició revolucionària de l'escola austríaca. En realitat, fou i segueix essent el seu coronament necessari. La seua violència revolucionària no era més que l'expressió d'aguts accessos de desesperança de l'oportunisme austríac, espantat de temps en temps de la seua pròpia nul·litat. Frederic Adler és un escèptic fins a la medul·la dels ossos: No creu en les masses ni en la seua capacitat d'acció. Quan Karl Liebknecht, en el moment de major triomf del militarisme alemany, descendia a la plaça de Potsdam per a incitar les masses oprimides a una lluita oberta, Frederic Adler entrava en un restaurant burgès per a assassinar allí el president del Consell. Amb el seu atemptat aïllat, Adler, sens dubte, intentà desfer el seu propi escepticisme. Però després de semblant esforç histèric, ha caigut en un estat de postració més gran encara.

La banda negra i groga dels socialpatriotes (Austerlitzs, Chutner, etc....) inundà al terrorista Adler amb tots els impropis de la seua covardia grandiloqüent. Però quan desaparegué l'agut i petit prodigi tornà dels treballs forçats a la casa paterna amb l'aurèola del martiri, resultà doble, triplement valuós per a la socialdemocràcia austríaca. La daurada aurèola del terrorista fou transformada pels hàbils moneders falsos del partit en moneda sonant de demagògia. Frederic Adler arribà a ésser, davant les masses, la garantia valedora dels Austerlitz i dels Bauer. Per fortuna, els obrers Austríacs veuen cada vegada menys diferència entre la vaguetat liricosentimental de Frederic Adler, la depravació grandiloqüent de Renner, la impotència talmúdica de Max Adler o l'analítica autosatisfacció d'Otto Bauer.

La covardia de pensament dels teòrics de l'escola marxista austríaca s'ha revelat completament en la seua actitud enfront dels grans problemes de l'època revolucionària.

Amb la seua inoblidable temptativa de fer entrar en la Constitució d'Ebert-Noske el sistema dels soviets, Hilferding ha donat un impuls, no sols al seu propi esperit, sinó també al de tota l'escola marxista austríaca que, a partir de l'adveniment de l'època revolucionària, ha tractat de posar-se a l'esquerra de

Kautsky en la mateixa mesura en què abans de la revolució s'havia posat a la seua dreta.

A propòsit d'açò, el punt de vista de Max Adler sobre el sistema dels soviets no pot ésser més instructiu.

L'eclèctic filòsof vienès reconeix la importància dels soviets; la seua audàcia arriba fins a fer-los adoptar. Declara francament que són l'instrument de la revolució social. Max Adler, per descomptat, és partidari de la revolució social. Però el que vol no és la revolució violenta de les barricades, del terror, la revolució sagnant, sinó una revolució raonable, arreglada, equilibrada, canonitzada jurídicament, i aprovada per la Filosofia.

A Max Adler no li espanta la idea que els soviets violen el "principi" de la divisió constitucional dels poders (al si de la socialdemocràcia austríaca hi ha, en efecte, més d'un imbècil que veu en aquesta violació una greu llacuna del sistema soviètic); al contrari, en la fusió dels poders, Max Adler, l'advocat dels sindicats i jurisconsult de la revolució social, adverteix una superioritat que garanteix l'expressió immediata de la voluntat dels treballadors. Max Adler defensa l'expressió immediata de la voluntat dels treballadors, però no per mitjà de la conquesta directa del poder pels soviets. Preconitza un mètode més segur. En tota ciutat, en tot barri, els Consells Obrers deuen "controlar" als funcionaris de policia i restants funcionaris, imposant-los la "voluntat del proletariat". ¿Quina serà, no obstant això, la situació "Estatista-jurídica" dels soviets en la República dels Seidz, Renner i consorts? A açò, el nostre filòsof respon: "Els soviets obrers gaudiran, en últim resultat, de tant de poder polític quant sàpien conquerir per la seua activitat" (*Abeiterzeitung*, núm. 197, 1 juny 1919).

Els soviets proletaris han de transformar-se progressivament en poder polític del proletariat, com abans, d'acord amb la teoria reformista, totes les organitzacions obreres havien de desenvolupar-se fins a convertir-se al socialisme (socialisme, no obstant això, que ha estat quelcom contrarestat pels errors imprevists sobrevinguts durant quatre anys entre els estats centrals i l'*Entente* i per tot el que ha seguit). Ha calgut renunciar al programa econòmic de procés metòdic cap al socialisme sense revolució social. Però, en canvi, s'ha descobert la perspectiva d'un desenvolupament metòdic dels soviets fins a la revolució social, sense aixecament armat ni presa violenta del poder.

Perquè els soviets no vegeten en obres de districtes i barris, l'audaç jurisconsult proposa la propaganda de les idees socialdemòcrates. El poder polític segueix, com fins ara, a mans de la burgesia i els seus acòlits; però, en canvi, als districtes i barris, els soviets controlen els oficials i sotsoficials de policia. Però per a calmar la classe obrera i, al mateix temps, per a centralitzar els seus

pensaments i la seua voluntat, Max Adler donarà tots els diumenges conferències sobre la situació estatista-jurista dels soviets, com abans donava conferències sobre la situació estatista-jurídica dels sindicats. “Així (promet Max Adler), l’ordre en la regulació jurídic-estatista de la situació dels soviets, el seu pes i la seua importància estarien plenament garantits al camp de la vida estatista pública, i, sense la dictadura dels soviets, el sistema adquiriria una influència molt major de la que pot assolir en la mateixa República Soviètica; a més, no caldria comprar aquesta influència a costa de tempestats polítiques i perturbacions econòmiques”. Com veiem, doncs, Max Adler segueix en harmonia amb la tradició austríaca: fa la revolució sense necessitat de conflicte amb el senyor procurador.

El fundador d’aquesta escola i la seua suprema autoritat és Kautsky. Conservant gelosament, sobretot després del Congrés del Partit de Dresden i de la primera revolució russa, la seua reputació de guardià de l’ortodòxia marxista, Kautsky tenia de tant en tant gests de desaprovació per a les arts més comprometedores de la seua escola austríaca. Com el difunt Víctor Adler, tots els teòrics de l’escola austríaca en conjunt i cadascun particularment (Bauer, Renner, Hilferding), consideraven Kautsky molt respectable, però massa pedant, massa inflexible, si bé, d’altra banda, era tingut pel pare i mestre perfecte de l’església del quietisme.

Kautsky començà a inspirar seriosos temors a la seua pròpia escola en el període del seu apogeu revolucionari, durant la primera revolució russa, quan reconegué la necessitat de la conquesta del poder per la socialdemocràcia d’aquest país i tractà d’inculcar a la classe obrera alemanya les deduccions teòriques que dimanaven de l’experiència de la vaga general a Rússia. El fracàs de la primera revolució russa detingué l’evolució de Kautsky cap al radicalisme. Quan el curs dels esdeveniments reclamava més imperiosament la solució dels problemes relatius a l’acció de masses al si de la pròpia Alemanya i l’actitud de Kautsky enfront d’ella es feia més equívoca, Kautsky tornà arrere, retrocedí, perdé la confiança d’abans, i els trets de pedanteria escolàstica que es notaven en la seua manera de pensar passaren a ocupar en ell el primer pla. La guerra imperialista, que matà tota indecisió i plantejà brutalment totes les qüestions fonamentals, descobrí la completa fallida política de Kautsky. Des del primer moment, fracassà sense remei en la qüestió més senzilla: la del vot dels crèdits de guerra. Totes les seues obres posteriors no són més que variacions sobre un mateix tema: “Jo i el meu embull”. La revolució russa matà definitivament Kautsky. Tot el curs anterior dels esdeveniments l’havia fet adoptar una actitud hostil envers la victòria de novembre del proletariat. Aquesta circumstància el portà al camp de la contrarevolució. Perdé els últims vestigis del seu sentit

històric. Els seus escrits ulteriors esdevingueren, cada vegada més, literatura groga, literatura barata per al mercat burgès.

El llibre de Kautsky estudiat per nosaltres posseeix tots els atributs externs d'allò que s'ha convingut en anomenar una obra objectiva i científica. Per a aprofundir la qüestió del terror roig, Kautsky procedeix amb tota la rigorosa exactitud que li és pròpia. Comença per estudiar les condicions socials que precediren la Gran Revolució Francesa, així com les causes fisiològiques i socials que han contribuït al desenrotllament de la crueltat en el món durant tota la història de la raça humana. En el llibre consagrat al bolxevisme (on s'examina la qüestió en la pàgina 154), Kautsky refereix detalladament com s'alimentava el nostre més remot avantpassat simiesc i emet la hipòtesi que, tot i que menjava principalment productes vegetals, devorava també insectes i, a vegades, certs ocells. En altres temps, res podia fer pensar que un avantpassat tan respectable i manifestament inclinat al règim vegetarià fóra a tenir descendents tan sanguinaris com els bolxevics. Heus aquí la sòlida base científica sobre què Kautsky assenta la qüestió.

Però, com ocorre ben sovint a les obres d'aquest gènere, darrere d'una façana academicoescolàstica, s'oculta en realitat un libel polític. Aquest és un dels llibres més miserables, més mancats de consciència. ¿No és increïble, en efecte, de primera intenció, que Kautsky reculli les més menyspreables calúmnies antibolxeviques de la inexhaurible mina de les agències Havas, Reuter i Wolf, deixant així passar davall la gorra del savi l'orella del sicofanta? Però aquests grollers detalls no són més que adorns de mosaic sobre el fons de la mentida erudita dirigida contra la República dels Soviets i el partit que està al capdavant d'ella.

Kautsky pinta, amb els colors més ombrius, el quadro de la nostra ferocitat amb la burgesia, que “no ha manifestat cap indicatiu de resistència”.

Kautsky condemna nostra actitud implacable respecte als socialrevolucionaris i menxevics, que representen “matisos” del socialisme. Kautsky descriu l'economia soviètica com un caos catastròfic.

Kautsky presenta els militants soviètics i, en general, tota la classe obrera russa com un conglomerat d'egoistes, peresosos i covards.

No diu una paraula de la immensa covardia, sense precedent en la història, de la conducta de la burgesia russa, ni tampoc de les seues traïcions nacionals, de l'entrega de Riga als alemanys, amb fins “estratègics”; no diu una paraula de la preparació d'un lliurament anàleg de Petrograd; passa en silenci les crides d'aquesta burgesia als exèrcits estrangers, txecoslovac, alemany, romanès,

anglès, francès, japonès, àrab i negre, contra els obrers i camperols russos; calla els seus complots i assassinats perpetrats i executats a costa de l'*Entente*, el seu bloqueig destinat a matar de fam els nostres fills i a escampar sistemàticament, incansablement, tenaçment pel món sencer onades de mentida i calúmnia.

No diu una paraula de les vexacions i violències indignes, infligides al nostre partit pel govern dels socialrevolucionaris i menxevics abans de la Revolució d'Octubre; roman mut davant les persecucions criminals realitzades contra milers de militants del nostre partit en virtut de l'article sobre l'espionatge a favor de l'Alemanya dels Hohenzollern; passa en silenci la part activa presa pels menxevics i socialrevolucionaris en tots els complots de la burgesia, així com la seua col·laboració amb els generals i almiralls del tsar, Koltxak, Denikin i Iudenitx; calla els actes de terrorisme executats pels socialrevolucionaris a les ordres de l'*Entente*, les insurreccions organitzades per aquests mateixos socialrevolucionaris amb els diners de les ambaixades estrangeres en el nostre exèrcit, que abocava mars de sang en la seua lluita contra les bandes monàrquiques de l'imperialisme; no es digna recordar tan sols que no sols hem afirmat més d'una vegada, sinó que hem demostrat que estem disposats, fins i tot a costa de concessions i sacrificis, a assegurar la pau al nostre país, i que, malgrat açò, ens veiem obligats a seguir una guerra implacable en tots els fronts per a defensar la nostra pròpia existència i evitar la transformació del nostre país en una colònia de l'imperialisme anglofrancès. Kautsky oculta igualment que en el curs d'aquesta lluita heroica, en què combatem per l'esdevenidor del socialisme mundial, el proletariat rus ha hagut de gastar el millor de la seua energia, el millor i més valuós de les seues forces, restant-lo a l'obra de construcció econòmica i de desenvolupament de la cultura.

En tot el seu llibre, Kautsky no recorda que el militarisme alemany primer, amb ajuda dels seus Scheidemann i la complicitat dels seus Kautsky, i després el militarisme dels països de l'*Entente*, amb l'ajuda dels seus Renaudel i la complicitat dels seus Longuet, ens ha assetjat, fent efectiu un bloqueig ferri; que, després d'haver-se apoderat de tots els ports, ens ha aïllat de la resta del món, ha ocupat per mitjà de les seues bandes mercenàries de guàrdies blancs immensos territoris rics en matèries primeres, ens ha privat, sobretot, per molt de temps, de la nafta de Bakú, del carbó de Donetz, del blat del Don i de Sibèria i del cotó del Turkestà. Kautsky no fa notar que, en aquestes circumstàncies extraordinàriament difícils, la classe obrera russa ha sostingut durant tres anys, i continua sostenint, una lluita heroica contra els seus enemics en un front de 8.000 verstes; que la classe obrera russa ha sabut transformar el martell per l'espasa i crear un Exèrcit poderós; que ha mobilitzat, per a formar aquest Exèrcit, la seua indústria ruïnosa, i que, tanmateix l'esgotament del país, assetjat pel bloqueig i assolat per la guerra civil (productes ambdós dels botxins del món

sencer), vesteix, alimenta, arma i transporta fa tres anys, pels seus propis mitjans, un exèrcit d'un milió d'homes que ha après a vèncer.

Kautsky sap romandre mut davant de tot açò en un llibre que consagra al comunisme rus. I aquest silenci seu és la seua mentida fonamental, capital, provada; mentida passiva, indubtablement, però per descomptat més criminal, més vil que la mentida activa de tots els bandits de la premsa burgesa internacional.

Kautsky, calumniador de la política del partit comunista, no diu en cap banda què vol ni què proposa. Els bolxevics no han actuat sols en la revolució russa. En ella hem vist i veiem, en el poder o en l'oposició, als socialistes revolucionaris (entre els que hi ha cinc tendències almenys), als menxevics (almenys de tres tendències), als deixebles de Plekhanov, als maximalistes i als anarquistes.

Tots els "matisos del socialisme" sense excepció (per a parlar en els termes de Kautsky) han provat les seues forces i mostrat el que volien i el que podien. Aquests "matisos" són tan nombrosos que és difícil introduir el full d'un ganivet entre els més afins. El mateix origen d'aquests "matisos" no és accidental. Representen, en suma, les diverses variants en l'adaptació dels partits socialistes d'abans de la Revolució Russa a les condicions de l'època revolucionària més grandiosa.

Sembla, doncs, que Kautsky tenia davant si un teclat polític prou gran per a indicar la tecla que, en la Revolució Russa, dona la nota marxista exacta.

Però Kautsky calla. Rebutja la melodia bolxevic, que l'esgarra les orelles, però no cerca una altra; el vell pianista renuncia a tocar en l'instrument de la revolució.

APÈNDIXS

I

Aquest llibre apareix en el moment en què va a reunir-se el II Congrés de la Internacional Comunista. El moviment revolucionari ha donat un enorme pas cap avant als mesos transcorreguts des de la celebració del Primer Congrés. Les posicions confessades dels socialpatriotes oficials van essent per tot arreu destruïdes. Les idees del comunisme adquireixen una difusió cada vegada major. El kautskisme oficial, dogmàtic, està cruelment compromès. El mateix Kautsky, a les files del partit "independent", creat per ell, sembla una figura ridícula i mesquina.

No obstant això, només ara comença a encendre's la lluita d'ideologies a les files de la classe obrera internacional. Si, com acabem de dir, el kautskisme està en tràngol de mort i els caps dels partits intermedis s'afanyen a abandonar-lo, també és veritat que el kautskisme, en tant que modalitat espiritual burgesa, en tant que tradició de la passivitat, en tant que pusil·lanimitat política, encara exerceix un paper considerable en els mitjans directors de les organitzacions obreres del món sencer, fins i tot en els partits que s'orienten cap a la Tercera Internacional, i fins en algun dels que formalment s'hi han adherit.

El partit independent d'Alemanya, que ha inscrit en la seua bandera el lema de la dictadura del proletariat, tolera a les seues files al Grup Kautsky, els únics esforços de les quals tendeixen a comprometre teòricament i a desacreditar la dictadura del proletariat en la seua expressió viva: el poder soviètic. Les condicions de la guerra civil no fan possible aquesta sort de cohabitació sinó en tant que la dictadura del proletariat apareix als cercles directors dels socialdemòcrates "independents" com un piadós desig, com una protesta amorfa contra la franca traïció de Noske, Ebert, Scheidemann, etc. (encara que no fins l'extrem), com un instrument de demagògia parlamentària.

La vitalitat del kautskisme latent és visible sobretot en els longuetistes francesos. Longuet s'ha convençut, i ha tractat molt de temps de convèncer els altres, que estava francament al nostre costat, i que només la censura de Clemenceau i les calúmnies dels nostres amics francesos Loriot, Monatte, Rosmer i altres impedièren l'existència d'una perfecta fraternitat d'armes entre nosaltres i ell. Però la veritat és que basta conèixer qualsevol intervenció parlamentària de Longuet per a adonar-se que l'abisme que avui el separa de nosaltres és molt més profund del que ens distanciava en el primer període de la guerra imperialista. Els problemes revolucionaris que sorgeixen ara davant el proletariat internacional són molt més seriosos, immediats i grandiosos, més directes i precisos que fa cinc i sis anys; i el reaccionarisme polític dels longuetistes (representants parlamentaris de la passivitat eterna) apareix més clar que en qualsevol altre moment, encara que estiguen formalment col·locats a l'oposició parlamentària.

El partit italià, adherit a la Tercera Internacional, tampoc està lliure del kautskisme. En allò que fa als seus caps, molts d'ells no enarboren la bandera de la Internacional sinó quant a les seues funcions i obligacions, imposades per l'empenta de les masses. En 1914-1919 li fou molt més fàcil al partit socialista italià que als altres europeus conservar una actitud d'oposició en la qüestió de la guerra, ja que Itàlia no intervingué sinó als nou mesos de començada i, a més, perquè la seua situació governamental havia provocat la formació d'un poderós grup burgès (els giolittistes) que fou enemic fins a l'últim moment de l'entrada d'Itàlia en el conflicte mundial. Aquestes circumstàncies permeteren al partit

italià, sense que hagués per això profundes crisis interiors, rebutjar els crèdits de guerra i, d'una manera general, quedar fora del bloc intervencionista. Però també originaren, indubtablement, un retard en la depuració interna del partit. I així és possible que, després d'ingressar en la Tercera Internacional, el partit italià tolere a les seues files a Turati i els seus adeptes.

Aquest grup, molt considerable (per desgràcia no podem donar xifres precises sobre la seua importància numèrica en la fracció parlamentària italiana, en la premsa, en les organitzacions del partit i en els professionals), representa un oportunisme, sens dubte, menys pedant, menys dogmàtic, més declamatori i líric, però que no per això deixa d'ésser un oportunisme dels més nefasts, un kautskisme romanitzat. Per a explicar l'actitud conciliadora enfront dels grups kautskistes, longuetistes, turatistes, es declara generalment que als països en qüestió l'hora de l'acció revolucionària no ha sonat encara. Però no és just aquest mode de plantejar el problema. En efecte, ningú exigeix dels socialistes que aspiren al comunisme que fixen per a una data immediata el colp d'estat revolucionari. Però el que sí que exigeix la Tercera Internacional als seus partidaris és que reconeguen, no de paraula, sinó d'obra, que la humanitat civilitzada ha entrat en un període revolucionari, que tots els països capitalistes van camí d'immenses commocions i de la guerra de classes franca, i que la missió dels representants revolucionaris del proletariat consisteix a preparar per a aquesta guerra inevitable, molt pròxima, la provisió d'idees necessària i les organitzacions que han de servir de punts de suport. Els internacionalistes que creuen possible col·laborar avui encara amb Kautsky, Longuet i Turati, dirigir amb ells les masses obreres, renunciem per això mateix a la preparació (al camp de les idees i de l'organització) de l'aixecament armat del proletariat, el mateix si aquest aixecament ha d'ésser pròxim o llunyà, ha d'ésser cosa d'anys o de mesos. Perquè l'aixecament de les masses proletàries no es perda en tardanes cerques d'un camí, d'una direcció, cal que la multitud dels proletaris conega des d'ara en la seua totalitat les tasques que l'incumbeixen i l'absoluta oposició que existeix entre aquestes tasques i les distintes formes de kautskisme i aliancisme oportunista. L'esquerra vertaderament revolucionària, és a dir, comunista, ha d'oposar-se davant les masses a tots els grups vacil·lants i de doble actitud de teòrics, advocats, tenors de la passivitat, fortificant sense parar les seues posicions, al camp de les idees primer, després en el de l'organització legal, semilegal o exclusivament clandestina. L'hora de la ruptura formal amb els kautskistes reconeguts i dissimulats, o l'hora de la seua exclusió del partit obrer, ha d'estar naturalment determinada per consideracions d'oportunitat en funció de la situació; però tota la política dels comunistes vertaders ha de tendir a aquest fi: la ruptura final.

Per això em sembla que aquest llibre, tot i que no surt en el moment oportú (amb gran pesar meu per descomptat, si no des del meu punt de vista d'autor,

almenys, des del meu punt de vista de comunista), no veu la llum, amb tot, massa tard.

Juny de 1920

II FRANÇA EN L'ENCREUAMENT

Aquest llibre està consagrat a l'esclariment dels mètodes de la política revolucionària del proletariat en la nostra època. L'exposició té un caràcter polèmic, com la pròpia política revolucionària. Guanyant les masses oprimides, la polèmica dirigida contra la classe dominant es transforma, en un moment donat, en revolució.

Comprendre clarament la naturalesa social de la societat moderna, del seu estat, del seu dret, de la seua ideologia, constitueix el fonament teòric de la política revolucionària. La burgesia opera per abstracció (“nació”, “pàtria”, “democràcia”) per tal de camuflar l'explotació que està en la base de la seua dominació. *Le Temps*, un dels més infames diaris de l'univers, ensenya cada dia a les masses populars franceses el patriotisme i el desinterès. No obstant, no és un secret per a ningú que el desinterès de *Le Temps* es valora segons una tarifa internacional ben establerta.

El primer acte de la política revolucionària és el de desemascarar les ficcions burgeses que intoxiquen el sentiment de les masses populars. Aquestes ficcions esdevenen particularment danyoses quan es barregen amb les idees de “socialisme” i “revolució”. Avui, més que no en cap altre moment, són els fabricants d'aqueixes barreges els que donen la tònica a les organitzacions obreres franceses.

La primera edició d'aquesta obra ha exercit certa influència sobre la formació del Partit Comunista francès: l'autor n'ha rebut molts testimonis, dels que d'altra banda, no seria difícil trobar empremtes en *L'Humanité* fins a 1924. Durant els dotze anys següents, s'ha procedit en la Internacional Comunista (després de nombrosos i febrils zig-zags) a una revisió fonamental dels valors: basta dir que avui aquesta obra figura al “índex” dels llibres prohibits. Per les seues idees i pels seus mètodes, els caps actuals del Partit Comunista francès (estem obligats a conservar aquesta forma d'anomenar-lo, que està en completa contradicció amb la realitat) no es diferencien per cap principi de Kautsky, contra qui estava dirigida la nostra obra: en tot cas, són immensament més ignorants i cínicos. El nou atac de reformisme i de patriotisme que han patit Cachin i Companyia hauria pogut, per si sol, justificar una nova edició d'aquest

llibre. No obstant, hi ha altres raons més serioses: tenen les seues arrels en la profunda crisi revolucionària que sacseja el règim de la III República.

Després de divuit anys d'absència, l'autor d'aquesta obra ha tingut la possibilitat de passar dos anys a França (1933-35); és veritat que en qualitat de simple observador de províncies que, a més a més, era objecte d'una estreta vigilància. En aquest temps, ocorregué en el departament de l'Isère, on l'autor tingué ocasió de romandre, un petit incident semblant a molts altres que, no obstant, dóna la clau de tota la política francesa. En un sanatori pertanyent al Comitè des Forges, un jove obrer, que estava en vespres d'una greu operació, s'havia permès llegir un diari revolucionari (més exactament: el diari que ingènuament ell considerava com a revolucionari, era *L'Humanité*). L'administració plantejà a l'imprudent malalt, i a continuació a altres quatre malalts que compartien les seues simpaties, aquest ultimàtum: renunciar a continuar rebent publicacions indesitjables o ser expulsats al carrer. Que els malalts indicaren que es realitzava obertament en el sanatori propaganda clerical i reaccionària no tingué, evidentment, cap efecte. Com es tractava de simples obrers, que no arriscaven banques parlamentàries ni carteres ministerials, sinó únicament la seua salut i la seua vida, l'ultimàtum *no* tingué èxit; cinc malalts, un dels quals estava en vespres d'ésser operat, foren posats en la porta del sanatori. Grenoble tènia llavors una municipalitat socialista, que presidia el Doctor Martin, un d'aqueixos burgesos conservadors que generalment donen la tònica en el Partit Socialista i dels quals Léon Blum és consumat representant. Els obrers expulsats intentaren trobar una defensa en l'intendent. Fou en va: malgrat la seua insistència, les seues lletres, els seus tràmits, ni tan sols foren rebuts. Es dirigiren al diari local d'esquerra, *La Dépêche*, en què radicals i socialistes formaven un bloc indissoluble. Quan sabé que es tractava del sanatori del Comitè des Forges, el director del diari es negà categòricament a intervenir: tot el que vullguen, menys això. En una ocasió, per una imprudència respecte d'aquella poderosa organització, *La Dépêche* fou privada de publicitat, i aquest fet li causà una pèrdua de 20.000 francs. A diferència dels proletaris, el director del diari d'esquerra, com l'alcalde, tenien quelcom que perdre; també renunciaren a una lluita desigual, abandonant a la seua sort els obrers amb els seus intestins i ronyons malalts.

Una o dues vegades per setmana, l'alcalde socialista, commogut per vagues records de joventut, fa un discurs per a elogiar els avantatges del socialisme sobre el capitalisme. Durant les eleccions, *La Dépêche* recolza l'alcalde i el seu partit. Tot és per a bé. El Comitè des Forges mira amb una tolerància per complet liberal aquesta espècie de socialisme que no causa el menor perjudici als interessos materials del capital. Amb 20.000 francs de publicitat per any (així de barats són aquests senyors!), els feudals de la indústria pesant i de la banca tenen pràcticament a les seues disposició un gran diari del bloc

d'esquerres! I no sols aqueix diari: el Comitè des Forges té amb tota seguretat, molts mitjans, directes o indirectes, per a actuar sobre els senyors alcaldes, senadors i diputats, incloent-hi els alcaldes, senadors i diputats socialistes. Tota la França oficial està sota la dictadura del capital financer. En el diccionari Larousse, aquest sistema és designat amb el nom de "República democràtica".

Els senyors diputats d'esquerra i els periodistes, no sols de l'Isère sinó també de tots els departaments de França, creien que la seua coexistència pacífica amb la reacció capitalista no acabaria mai. S'equivocaven. Arnada des de feia molt de temps, la democràcia sentí de sobte el canó d'un revòlver en el pols. De la mateixa manera que el rearmament de Hitler (acte material brutal) causà una vertadera revolució en les relacions entre els estats demostrant la inutilitat i el caràcter il·lusori d'allò que hom ha convingut anomenar el "dret internacional", les bandes armades del coronel de La Rocque han introduït la pertorbació en les relacions interiors de França obligant tots els partits sense excepció a reorganitzar-se, delimitar-se i reagrupar-se.

Friedrich Engels escrigué un dia que l'estat, incloent-hi la República democràtica, consisteix en bandes armades per a la defensa de la propietat; tota la resta no té una altra funció que la d'embellir o emmascarar aquest fet. Els eloqüents defensors del "dret", del tipus d'Herriot i de Blum, sempre s'han indignat per aquest cinisme. Però Hitler, igual que De La Rocque, cadascun en el seu àmbit, han demostrat una altra vegada que Engels tènia raó.

A principis de 1934, Daladier era president del Consell per la voluntat del sufragi universal, directe i secret: tenia la sobirania nacional en la seua butxaca, junt amb el mocador. Però, des que les bandes de De La Rocque, Maurras i companyia demostraren que tenien l'audàcia de disparar trets de revòlver i de tallar les garres als cavalls de la policia, Daladier i la seua sobirania cediren el lloc a l'invàlid polític designat pels caps d'aqueixes bandes. Aquest fet té infinitament major importància que totes les estadístiques electorals i no se'l podria esborrar de la història recent de França, perquè és una advertència per al futur.

És cert que no està en mans de *qualsevol grup* armat de revòlvers modificar en qualsevol moment l'orientació política d'un país. Únicament les bandes que són òrgans d'una classe determinada poden, en *certes* circumstàncies, exercir un paper decisiu. El coronel De La Rocque i els seus partidaris volen assegurar l'"ordre" contra les sacsejades. I com a França, "ordre" significa dominació del capital financer sobre la petita i mitjana burgesia i dominació del conjunt de la burgesia sobre el proletariat i les capes properes a ell, les tropes de De La Rocque són simplement les bandes armades del capital financer.

Aquesta idea no és nova. Inclús la pot trobar hom sovint en *Le Populaire* i en *L'Humanité*, encara que no han estat els primers en formular-la. No obstant, aquestes publicacions no diuen sinó la meitat de la veritat. L'altra meitat és que Herriot i Daladier amb els seus partidaris, són també agents del capital financer; d'una altra manera no hauria pogut ser durant dècades el partit governant a França. Si no es vol jugar a l'amagatall, cal dir que De La Rocque i Daladier treballen per al mateix patró. Açò no significa, evidentment, que hi haja completa identitat entre els dos o entre els seus mètodes. Ben al contrari. Es fan una guerra aferrissada, com dos agents especialitzats, cadascun dels quals posseeix el secret de la salvació. Daladier promet mantenir l'ordre per mitjà de la pròpia democràcia tricolor. De La Rocque estima que el parlamentarisme està obsolet i que ha d'ésser escombrat a favor d'una dictadura militar i policíaca declarada. Els mètodes polítics són antagònics, però els interessos socials són els mateixos.

La decadència del sistema capitalista, la seua crisi incurable, la seua descomposició, formen la base històrica de l'antagonisme que existeix entre De La Rocque i Daladier (prenem aquests dos noms exclusivament per a facilitar l'exposició). Tanmateix els progressos incessants de la tècnica i dels notables resultats de certes branques industrials, el capitalisme en el seu conjunt frena el desenvolupament de les forces productives, la qual cosa determina una extrema inestabilitat de les relacions socials i internacionals. La democràcia parlamentària està íntimament lligada a l'època de la lliure concurrència i del lliure comerç internacional. La burgesia pogué tolerar el dret de vaga, de reunió, de llibertat de premsa, tant de temps com les forces productives estigueren en ple ascens, els mercats s'ampliaren, augmentà el benestar de les masses populars (encara que restringit) i les nacions capitalistes pogueren viure i deixar viure. Però avui ja no. L'època imperialista està caracteritzada, exceptuant-ne la Unió Soviètica, per un estancament i una disminució de l'ingrés nacional, per una crisi agrària crònica i un atur orgànic. Aquests fenòmens interns són tan inherents a la fase actual del capitalisme com la gota i l'esclerosi ho són a una edat determinada de l'individu. Voler explicar el caos econòmic per les conseqüències de l'última guerra és donar prova d'un esperit desesperadament superficial, a semblança del senyor Caillaux, del comte Sforza i d'altres. La guerra no fou sinó una altra cosa que l'intent dels països capitalistes de fer recaure el crac, que en aqueix moment els amenaçava, sobre el coll de l'adversari. L'intent fracassà. La guerra no féu sinó agreujar els signes de descomposició, l'accentuació posterior dels quals prepara una nova guerra.

Malgrat com de roïnes són les estadístiques econòmiques de França, que silencien intencionalment els antagonismes de classe, no poden dissimular els indicis manifestos de la descomposició social. Paral·lelament a la disminució de l'ingrés nacional, a la caiguda vertaderament catastròfica de l'ingrés al camp, a

la ruïna dels petitburgesos de les ciutats, al creixement de l'atur, les empreses gegants (amb una xifra de negocis anual de 100 o 200 milions i encara més) obtenen brillants beneficis. El capital financer jupa la sang del poble francès, en tota l'accepció de l'expressió. Tal és la base social de la ideologia i de la política de la "unió nacional".

Són possibles, i fins i tot inevitables, distensions i fluctuacions en el procés de descomposició; però mantindran un caràcter estrictament condicionat per la conjuntura. En allò tocant la tendència general de la nostra època, aquesta posa a França, tant com a altres països, davant d'aquesta alternativa: o el proletariat ha de derrocar l'ordre burgès profundament gangrenat, o el capital, per la seua pròpia conservació, ha de reemplaçar la democràcia pel feixisme. Per quant de temps? La sort de Mussolini i de Hitler contestarà aquesta pregunta.

Els feixistes dispararen, el 6 de febrer de 1934, per ordre directa de la Borsa, dels bancs i dels trusts. D'aqueixes mateixes posicions de comandament, Daladier rebé el mandat de lliurar el poder a Doumergue. I si el ministre radical, president del Consell, ha capitulat (amb la pusil·lanimitat que caracteritza els radicals) és perquè ha reconegut en les bandes de De La Rocque, les tropes del seu propi patró. Dit d'una altra manera: Daladier, ministre sobirà, cedí el poder a Doumergue per la mateixa raó per la qual el director de *La Dépêche* i l'alcalde de Grenoble es negaren a denunciar l'odiosa crueltat dels agents del Comitè des Forges.

No obstant, el pas de la democràcia al feixisme implica el risc de sacsejades socials, d'ací sorgeixen les vacil·lacions i els desacords tàctics que s'observen en les altes esferes de la burgesia. Tots els magnats del capital estan d'acord en continuar reforçant les bandes armades que podran constituir una saludable reserva a l'hora del perill. Però, ¿quin lloc donar a aqueixes bandes d'ara en avant? ¿Cal permetre-les passar a l'atac immediatament o mantenir a l'espera com un mitjà d'intimidació? Són altres tantes qüestions que encara no estan resoltes. El capital financer ja no creu que als radicals els siga possible arrossegar darrere d'ells les masses de la petita burgesia i mantenir el proletariat, per mitjà de la pressió d'aqueixes mateixes masses, dins dels límits de la disciplina "democràtica". Però no té major confiança en què les organitzacions feixistes, a les que encara els manca una vertadera base de masses, siguen capaces d'apoderar-se del poder i d'establir un règim fort.

Allò que ha fet comprendre els dirigents entre bambolines la necessitat d'ésser prudents, no és la retòrica parlamentària, sinó la indignació dels obrers, la temptativa de vaga general (per cert, ofegada des del començament per la burocràcia de Jouhaux) i, posteriorment, els motins locals (Toulon, Brest). En haver estat posats un poc al seu lloc els feixistes, els radicals han respirat més

lliurement. *Le Temps*, que en una sèrie d'articles ja havia trobat l'oportunitat d'oferir la seua mà i el seu cor a la "jove generació", torna a descobrir els avantatges del règim liberal, que li sembla adequat al geni francès. Així s'ha establert un règim inestable, transitori, bastard, adequat no al geni francès sinó a la declinació de la Tercera República. En aquest règim, són els trets *bonapartistes* els que apareixen amb major nitidesa: independència del govern respecte als partits i programes, liquidació del poder legislatiu per mitjà dels plens poders, el govern, se situa per damunt de les fraccions en lluita, és a dir, de fet per damunt de la nació, per a exercir el paper d'"àrbitre". Els ministeris Doumergue, Flandin, Laval, els tres, amb la immancable participació dels radicals humiliats i compromesos, han representat petites variacions sobre un mateix i únic tema.

Des que es constituí el ministeri Sarraut, Léon Blum, la perspicàcia del qual té dues dimensions en compte de tres, anuncià: "Els últims efectes del 6 de febrer estan destruïts en el pla parlamentari" (*Le Populaire* del 2 de febrer de 1936). Heus aquí el que s'anomena pintar l'ombra d'un cotxe amb l'ombra d'un pinzell! Com si es pogués suprimir "en el pla parlamentari" la pressió de les bandes armades del capital financer! Com si Sarraut pogués no sentir aqueixa pressió i no tremolar davant d'ella! En realitat, el govern Sarraut-Flandin és una varietat d'aqueix mateix "bonapartisme" semiparlamentari, encara que lleugerament inclinat a l'"esquerra". El mateix Sarraut, refutant l'acusació d'haver pres mesures arbitràries, respongué al Parlament com hom no ho podria fer millor: "Si les meues mesures són arbitràries és perquè vull ésser un àrbitre". Aquest aforisme no hauria quedat fora de lloc en la boca de Napoleó III. Sarraut se sent no el mandatari d'un determinat partit o d'un bloc de partits en el poder, com ho volen les regles del parlamentarisme, sinó un àrbitre col·locat per sobre les classes i els partits, com ho volen les lleis del bonapartisme.

L'agreujament de la lluita de classes i, sobretot, l'aparició en escena de les bandes armades de la reacció no han revolucionat menys les organitzacions obreres. El Partit Socialista, que exercia pacíficament el paper de quinta roda en el carro de la III República, es veié obligat a repudiar a mitges les seues tradicions negociadores i àdhuc a trencar amb la seua ala dreta (neosocialistes). Al mateix temps, els comunistes portaren a terme l'evolució contrària, però en una escala infinitament més vasta. Durant anys, aquests senyors havien somiat amb barricades, conquesta dels carrers, etc. (és cert que aquest somni tenia, sobretot, un caràcter literari). Després del 6 de febrer, comprenent que la cosa anava seriosament, els artesans de les barricades es llençaren cap a la dreta. El reflex espontani d'aquests xarlatans atemorits coincidí d'una manera sorprenent amb la nova orientació internacional de la diplomàcia soviètica.

Davant del perill que representa l'Alemanya de Hitler, la política del Kremlin es girà cap a França. *Statu quo* en les relacions internacionals! *Statu quo* en el règim interior de França! Esperances de revolució socialista? Quimeres! Els quadres dirigents del Kremlin no parlen del comunisme francès si no és amb menyspreu. És necessari, doncs, servir allò que existeix per a no empitjorar. Com la democràcia parlamentària no es concep en França sense els radicals, procurem que els socialistes els sostinguen; ordenem els comunistes que no molesten al bloc Blum-Herriot; si és possible, fem-los entrar a ells mateixos en el bloc. Ni disturbis, ni amenaces! Tal és l'orientació del Kremlin.

Quan Stalin repudia la revolució mundial, els partits burgesos francesos no volen creure'l. Greu error! En política, una confiança cega no és, evidentment, una virtut superior. Però no val més una desconfiança cega. Cal saber confrontar les paraules amb els actes i discernir la tendència general de l'evolució per a molts anys. La política de Stalin, que està determinada pels interessos de la burocràcia soviètica privilegiada, s'ha tornat profundament conservadora. La burgesia francesa té tots els motius per a tenir confiança en Stalin. El proletariat francès té altres tantes raons per a desconfiar.

En el congrés d'unitat en Toulouse, el "comunista" Racamond ha donat una fórmula de la política del Front Popular, digna de passar a la posteritat: "Com vèncer la timidesa del Partit Radical?" Com vèncer el temor al proletariat que sent la burgesia? Molt simple: els terribles revolucionaris han de llençar el ganivet que portaven entre les dents, pentinar-se amb gomina i adoptar el somriure de la més encantadora de les odalisques: el prototip ha d'ésser el Vaillant-Couturier últim model. Davall la pressió dels "comunistes" engominats, que empenten amb totes les seues forces cap a la dreta als socialistes que es dirigien cap a l'esquerra, Blum hagué de canviar d'orientació una vegada més. Ho féu feliçment, en el sentit habitual. Així es formà el Front Popular: companyia d'assegurances de radicals en fallida, a costa del capital de les organitzacions obreres.

El radicalisme és inseparable de la maçoneria. Amb açò està tot dita. Durant els debats que es produïren en la Cambra de Diputats sobre les Lligues, el senyor Xavier-Vallat recordà que Trotski, en una època, havia "prohibit" els comunistes adherir a les lògies maçòniques. El senyor Jammy-Schmidt que, aparentment, és una autoritat en la matèria, s'afanyà en explicar aquesta prohibició per la incompatibilitat del bolxevisme despòtic amb l'"esperit de la llibertat". No veiem la necessitat de polemitzar sobre el tema amb el diputat radical. Però encara avui estimem que el representant obrer, que busca la seua inspiració o el seu consol en la insulsa religió maçònica de la col·laboració de classes, no mereix la menor confiança. No és per casualitat que el Cartel ha estat completat per mitjà d'una àmplia participació dels socialistes en les lògies

maçòniques. Però ha arribat per als comunistes penedits el temps de cenyir ells mateixos el davantal. D'altra banda, en davantal, per als companys recentment iniciats serà molt més còmode servir els vells patrons del Cartel.

El Front Popular, se'ns diu no sense indignació, no és en absolut un cartel, sinó un moviment de masses. Per cert, no falten les definicions pomposes, però no canvien les coses per a res. L'objectiu del Cartel ha estat sempre el de *frenar* el moviment de masses orientant-lo cap a la col·laboració de classes. El Front Popular té exactament el mateix objectiu. La diferència entre els dos (i no és petita) és que el Cartel tradicional ha estat aplicat en les èpoques d'estabilitat i de calma del règim parlamentari. Però avui que les masses estan impacients i llistes a explotar, s'ha fet necessari un fre més sòlid, amb la participació dels "comunistes". Els actes comuns, els seguicis amb gran espectacle, els juraments, la unió de la bandera de la Comuna amb la bandera de Versalles, la cridadissa, la demagògia, tot açò no té més que un objectiu: contenir i desmoralitzar el moviment de masses.

Per a justificar-se davant de les dretes, Sarraut declarà en la Cambra que les seues concessions inofensives al Front Popular no constitueixen ni més menys que la *vàlvula de seguretat* del règim. Aquesta franquesa podria semblar imprudent. Però l'extrema esquerra la cobrí d'aplaudiments. Sarraut no tènia per què preocupar-se. De totes maneres aconseguí donar, potser sense voler, una definició del Front Popular: una vàlvula de seguretat contra el moviment de masses. En general, el senyor Sarraut té bona mà per als aforismes!

La política exterior és la continuació de la política interior. Havent abandonat completament el punt de vista del proletariat, Blum, Cachin i Companyia adopten (sota la disfressa de la "seguretat col·lectiva" i del "dret internacional") el punt de vista de l'imperialisme nacional. Preparen la mateixa política d'abdicació que han seguit de 1914 a 1918, agregant-hi únicament: "Per la defensa de L'URSS". No obstant, de 1918 a 1923, quan la diplomàcia soviètica es veié sovint obligada a fer marrades i acceptar acords, mai se li ocorregué a una sola secció de la Internacional Comunista que podia fer un bloc amb la seua burgesia! Per si sol, no és açò una prova suficient de la sinceritat de Stalin quan repudia la revolució mundial?

Pels mateixos motius que tenen els caps actuals de la Internacional Comunista per a agafar-se a les mamelles de la "democràcia" en el període de la seua agonia, descobreixen el rostre radiant de la Societat de les Nacions ara que aquesta ja està amb la ranera de la mort. Així s'ha creat una plataforma comuna de política exterior entre els radicals i la Unió Soviètica. El programa interior del Front Popular és una mescla de llocs comuns que permeten una interpretació tan lliure com les Convencions de Ginebra. El sentit general del programa és

aquest: res de canvis. Ara bé, les masses volen el canvi i en açò resideix el fons de la crisi política.

Desarmant políticament el proletariat, els Blum, Paul Faure, Cachin, Thorez, s'interessen sobretot en què aquest no s'arme físicament. La propaganda d'aquests senyors no es diferencia dels sermons religiosos sobre la superioritat dels principis morals. Engels, que ensenyava que la possessió del poder de l'estat és una qüestió de bandes armades, Marx, que veia la insurrecció com un art, apareixen als ulls dels diputats, senadors i alcaldes actuals del Front Popular com a salvatges de l'Edat Mitjana. *Le Populaire* ha publicat per centèsima vegada un dibuix representant un obrer desarmat amb l'epígraf següent: "Comprenguen que els nostres punys nus són més sòlids que les seues porres". Que esplèndid menyspreu per la tècnica militar! En comparació, el mateix Negus té un punt de vista més avançat. Per a aquesta gent, no hi ha els colps d'estat a Itàlia, Alemanya i Àustria. Deixaran de glorificar els "punys nus" quan De La Rocque els emmanille? Per moments, hom arriba quasi a lamentar que no es pugui fer patir aquesta experiència separadament als senyors dirigents, sense que hagen de patir-la les masses!

Vist des de l'angle del règim burgès, el Front Popular és un episodi de la rivalitat entre el radicalisme i el feixisme per a guanyar l'atenció i els favors del gran capital. Confraternitzant de manera teatral amb els socialistes i els comunistes, els radicals volen mostrar al patró que el règim no està tan malalt com ho pretenen les dretes; que el perill de revolució és exagerat; que el mateix Vaillant-Couturier ha canviat el seu ganivet per un collar; que per mitjà dels "revolucionaris" domesticats es pot disciplinar les masses obreres i, en conseqüència, salvar del fracàs el règim parlamentari.

No obstant, no tots els radicals creuen en aquesta maniobra; els més seriosos i influents, amb Herriot al capdavant, prefereixen adoptar una actitud d'espera. Però en definitiva, ells mateixos no poden proposar una altra cosa. La crisi del parlamentarisme és, primer que res, una crisi de confiança de l'elector respecte del radicalisme.

Mentre hom no haja descobert el mitjà de rejuvenir el capitalisme, no hi haurà recepta per a salvar el partit radical. Aquest únicament pot escollir entre diferents gèneres de mort política. Un èxit relatiu en les properes eleccions no impediria, i ni tan sols retardaria per molt de temps, el seu enfonsament.

Els caps del Partit Socialista, els polítics més despreocupats de França, no s'inquieten per la sociologia del Front Popular: ningú pot treure res d'interessant dels interminables monòlegs de Léon Blum. Quant als comunistes, que estan enormement orgullosos d'haver pres la iniciativa de la col·laboració

amb la burgesia, presenten el Front Popular com l'*aliança del proletariat amb les classes mitjanes*. Quina paròdia de marxisme! No, el partit radical no és el partit de la petita burgesia. No és ni tan sols un “bloc de la mitjana i petita burgesia”, segons l'absurda definició de *Pravda*. No sols la mitjana burgesia explota la petita burgesia, tant en el pla econòmic com en el polític, sinó que ella mateixa és un agent del capital financer. Retolar amb el nom de “bloc” relacions polítiques jeràrquiques basades en l'explotació, és burlar-se de la realitat. Un home a cavall no és un bloc entre un home i un cavall. Si el partit d'Herriot-Daladier té arrels en les masses petitburgeses i, en certa manera, fins en els mitjans obrers, és únicament amb l'objectiu d'enganyar-los en benefici del règim capitalista. *Els radicals són el partit democràtic de l'imperialisme francès*: tota altra definició és una mentida.

La crisi del sistema capitalista desarma els radicals, arrabassant-los els mitjans tradicionals que els permetien adormir la petita burgesia. Les “classes mitjanes” comencen a sentir, si no a comprendre, que no se salvarà la situació per mitjà de reformes miserables i que ha esdevingut necessària una audaç refosa del règim actual. Però radicalisme i audàcia van junts com l'aigua i el foc. El feixisme s'alimenta sobretot de la creixent desconfiança de la petita burgesia envers el radicalisme. Pot dir-se sense exagerar que la sort política de França no tardarà a decidir-se en gran manera, segons la manera en què el radicalisme siga liquidat i segons que siga el feixisme o el partit del proletariat qui prenga la seua successió, és a dir que herete la seua influència sobre les masses petit burgeses.

Un principi elemental de l'estratègia marxista és que l'aliança del proletariat amb la petita burgesia de les ciutats i el camp ha de realitzar-se únicament en la lluita irreductible contra la seua representació parlamentària tradicional. Per a guanyar el camperol per a l'obrer, cal separar-lo del polític radical que el lliga al carro del capital financer. Al contrari, el Front Popular, complot de la burocràcia obrera amb els pitjors explotadors polítics de les classes mitjanes, és simplement capaç de matar la fe de les masses en els mètodes revolucionaris i de llençar-les als braços de la contrarevolució feixista.

Per difícil que siga creure-ho, no és menys cert que alguns cínicos tracten de justificar la política del Front Popular fent referència a Lenin que, segons sembla, ha demostrat que no es pot prescindir de “compromisos” i especialment d'acords amb altres partits. Per als caps actuals de la Internacional Comunista, ultratjar Lenin s'ha convertit en una regla: aixafen la doctrina del fundador del partit bolxevic i de seguida van a prostrar-se davant del seu mausoleu, a Moscou.

Lenin començà la seua tasca en la Rússia tsarista, on no sols els obrers, els camperols i els intel·lectuals combatien l'antic règim sinó que també ho feien

amplis medis burgesos. Si, d'una manera general, la política del Front Popular hagués pogut tenir la seua justificació, seria imaginable en un país que encara no hagués realitzat la seua revolució burgesa. ¿Els senyors falsificadors podrien indicar en quina fase, en quins moments i en quines circumstàncies el partit bolxevic ha realitzat a Rússia un simulacre de Front Popular? Què facen treballar les seues meninges i furguen en els documents històrics!

Els bolxevics han realitzat acords pràctics amb les organitzacions revolucionàries petitburgeses per al transport clandestí de publicacions revolucionàries i algunes vegades per a l'organització en comú d'una manifestació o per a respondre a les bandes de pogromistes. Quan les eleccions a la Duma, han recorregut, en certes circumstàncies i en l'elecció de segon grau, a blocs electorals amb els menxevics i els socialistes revolucionaris. Això és tot. Ni "programes" comuns, ni organitzacions permanents, ni renúncia a criticar els aliats circumstancials. Aquest tipus d'acords i de compromisos episòdics, estrictament limitats a objectius precisos (els únics que Lenin prenia en compte) res tenien en comú amb el Front Popular, que representa un conglomerat d'organitzacions heterogènies, una aliança duradora de classes diferents lligades per a tot un període (i quin període!) per una política i un programa comú: per una política d'ostentació, de declamació i de pols als ulls. En la primera prova seriosa, el Front Popular es trencarà i totes les seues parts constituents se'n sortiran profundament clavillades. La política del Front Popular és una política de traïció.

La regla del bolxevisme en allò tocants els blocs era la següent: *Marxar separats, colpejar junts!* La regla dels caps actuals de la Internacional Comunista és: *Marxar junts per a ésser colpejats per separat.* Que aqueixos senyors s'aferren a Stalin i a Dimitrov, però que deixen Lenin en pau.

És impossible no indignar-se quan es llegeixen declaracions de caps jactanciosos que pretenen que el Front Popular ha salvat França del feixisme; en realitat, açò vol dir simplement que els nostres herois aterrits s'han salvat d'un terror inclús major, gràcies als seus estímuls mutus. Per quant de temps? Entre el primer aixecament de Hitler i la seua arribada al poder, han transcorregut deu anys marcats per alternatives de flux i reflux. En aqueixa època, els Blum i els Cachin alemanys han proclamat moltes vegades la seua "victòria" sobre el nacionalsocialisme. No els creguérem i no ens equivocàvem. Malgrat tot, aquesta experiència no ha ensenyat res als cosins francesos de Wels i Thaelmann. Per descomptat, en Alemanya, els comunistes no han participat en el Front Popular que agrupava la socialdemocràcia, la burgesia d'esquerra i el Centre catòlic ("aliança del proletariat amb les classes mitjanes"!). En aqueix període, la Internacional Comunista repudiava fins i tot els acords per a la lluita entre les organitzacions obreres contra el feixisme. Els resultats són coneguts.

La nostra més calorosa simpatia per Thaelmann, en tant que presoner dels botxins, no pot impedir-nos dir que la seua política, és a dir la política de Stalin, ha fet més per la victòria de Hitler que la pròpia política de Hitler. En haver canviat de casaca, la Internacional Comunista aplica avui a França, la política prou coneguda de la socialdemocràcia alemanya. És vertaderament tan difícil preveure'n els resultats?

Les pròximes eleccions parlamentàries, qualsevol que siga el seu resultat, no portaran *per si mateixes*, canvis seriosos en la situació: en definitiva, els electors estan obligats a escollir entre un àrbitre del tipus Laval i un àrbitre del tipus Herriot-Daladier. Però com Herriot ha col·laborat tranquil·lament amb Laval i Daladier els ha recolzat a ambdós, la diferència que els separa, si se la mesura amb l'escala dels problemes històrics plantejats, és insignificant.

Fer creure que Herriot-Daladier són capaços de declarar la guerra a les “dues-centes famílies” que governen França, és enganyar desvergonyidament el poble. Les dues-centes famílies no estan suspeses entre el cel i la terra; constitueixen el coronament orgànic del sistema del capital financer. Per a enfrontar-se amb les dues-centes famílies, cal derrocar el règim econòmic i polític en el manteniment del qual Herriot i Daladier no estan menys interessats que Tardieu i La Rocque. No es tracta de la lluita de la “nació” contra alguns feudals, com ho representa *L'Humanité*, sinó de la lluita del proletariat contra la burgesia, de la lluita de classes que no pot ésser conclusa més que per la revolució. El complot antiobrer dels caps del Front Popular s'ha convertit en el principal obstacle en aquest camí.

No pot dir-se per endavant per quant de temps encara continuaran succeint-se a França ministeris semiparlamentaris, semibonapartistes, i per quines fases precises passarà el país en el curs del període pròxim. Açò dependrà de la conjuntura econòmica nacional i mundial, de l'atmosfera internacional, de la situació en l'URSS, del grau d'estabilitat del feixisme italià i alemany, de la marxa dels esdeveniments a Espanya, i en fi (i aquest no és el factor menys important) de la visió i de l'activitat dels elements d'avantguarda del proletariat francès. Les convulsions del franc poden afanyar el desenllaç. Una cooperació més estreta de França amb Anglaterra pot retardar-lo. Siga com siga, l'agonia de la “democràcia” pot durar molt més a França que durà en Alemanya el període prefeixista Brüning-Papen-Schleicher, però no deixarà per això d'ésser una agonía. La democràcia serà escombrada. La qüestió és únicament saber qui l'escombrarà.

La lluita contra les “dues-centes famílies”, contra el feixisme i la guerra (per la pau, el pa, la llibertat i altres belles coses) és, o bé un engany, o bé una lluita per a derrocar el capitalisme. El problema de la conquesta revolucionària del poder

es planteja davant dels treballadors francesos, no com un objectiu llunyà, sinó com una tasca del període que s'obre. Ara bé, els caps socialistes i comunistes no sols es neguen a procedir a la mobilització revolucionària del proletariat, sinó que s'oposen a ella amb totes les seues forces. Alhora que confraternitzen amb la burgesia, encalquen i expulsen els bolxevics. Tal és la violència del seu odi cap a la revolució i de la por que els inspira! En aquesta situació, el pitjor paper és l'exercit pels pseudorevolucionaris del tipus de Marceau Pivert, que prometen derrocar la burgesia, però únicament amb el permís de Lleó Blum!

Tota la marxa del moviment obrer francès en el curs d'aquests darrers dotze anys ha posat a l'ordre del dia la necessitat de crear un *nou partit revolucionari*.

Voler endevinar si els esdeveniments deixaran "suficient" temps per a formar el nou partit, és dedicar-se a la més estèril de les ocupacions. Els recursos de la història en allò que fa a diverses possibilitats, formes de transició, etapes, acceleracions i retards, són inexhauribles. Davall l'imperi de les dificultats econòmiques, el feixisme pot prendre l'ofensiva prematurament i patir una derrota. D'això resultarà un respir durador. Al contrari, pot adoptar, per prudència, durant un llarg temps, una actitud d'espera i, d'aquesta manera, oferir noves oportunitats a les organitzacions revolucionàries. El Front Popular pot trencar-se per les seues contradiccions abans que el feixisme siga capaç d'entaular una batalla general: de què en resultarà un període de reagrupaments i d'escissions en els partits obrers i una ràpida cristal·lització d'una avantguarda revolucionària. Els moviments espontanis de les masses, segons l'exemple de Toulon i de Brest, poden prendre una gran amplitud i crear un punt de suport segur per a la palanca revolucionària. En fi, fins i tot una victòria del feixisme a França, la qual cosa teòricament no és impossible, no significa que romandrà en el poder per mil anys, com ho anuncia Hitler, ni que aquesta victòria li acordarà un període com l'atorgat a Mussolini. Si el crepuscle del feixisme comencés a Itàlia o en Alemanya, no trigaria a estendre's a França. En la hipòtesi menys favorable, construir un partit revolucionari és apressar l'hora de la revenja. Els savis que es desentenien d'aquesta tasca urgent, pretenent que les "condicions no estan madures", no fan sinó demostrar que ells mateixos no estan madurs per a aqueixes condicions.

Els marxistes francesos, com els de tots els països, han de començar, en cert sentit, novament, però en un grau històricament més elevat que els seus predecessors. La caiguda de la Internacional Comunista, més vergonyosa que la caiguda de la socialdemocràcia en 1914, pertorba considerablement en el seu començament la marxa cap avant. El reclutament de nous quadres es fa amb lentitud en el curs d'un lluita cruel al si de la classe obrera contra el Front Únic de la burocràcia reaccionària i patriota. D'altra banda, aquestes dificultats, que no s'han precipitat per casualitat sobre el proletariat, constitueixen un factor

important per a una bona selecció i un sòlid tremp de les primeres falanges del nou partit i de la nova internacional.

Només una ínfima part dels quadres de la Internacional Comunista havien començat la seua educació revolucionària al començament de la guerra, abans de la revolució d'Octubre. Tots ells, quasi sense excepció, es troben actualment fora de la III Internacional. La línia següent adherí a la Revolució d'Octubre quan aquesta ja havia triomfat: quan era més fàcil. Però inclús d'aquesta segona línia no queda més que poca cosa. La major part dels quadres actuals de la Internacional Comunista s'ha adherit no al programa bolxevic, no a la bandera revolucionària, sinó a la burocràcia soviètica. No són lluitadors, sinó funcionaris dòcils, ajudants de camp, cambriers. D'ací que la III Internacional es descomponga d'una manera tan poc gloriosa en una situació històrica rica en grandioses possibilitats revolucionàries.

La IV^a internacional s'alça sobre el coll de les seues tres antecessores. Rep cops de front, de costat i de darrere. Els arribistes, els covards i els filisteus res han de fer als seus rengles. Una porció, inevitable al començament, de sectaris i aventurers abandonarà el moviment a mesura que aquest cresca. Deixem que els pedants i escèptics alcen els muscles a propòsit de les "petites" organitzacions que publiquen "petits" periòdics i que llencen desafiaments al món sencer. Els revolucionaris seriosos passaran al costat d'ells amb menyspreu. També la Revolució d'Octubre començarà a caminar amb sabates de xiquet...

Els poderosos partits russos socialista-revolucionari i menxevic, que durant mesos formaren un "front popular" amb els cadets, mossegaren la pols sota els cops d'un "grapats de fanàtics" del bolxevisme. La socialdemocràcia alemanya, el Partit Comunista alemany i la socialdemocràcia austríaca han trobat una mort sense glòria sota els cops del feixisme. L'època que començarà per a la humanitat europea no deixarà en el moviment obrer rastres de tot allò que és ambigu i està gangrenat. Tots aquests Jouhaux, Citrine, Blum, Cachin, Vandervelde, Caballero, no són més que fantasmes. Les seccions de la II^a i la III^a Internacionals abandonaran l'escena l'una rere l'altra sense pena ni glòria. És inevitable un nou i grandios reagrupament dels rengles obrers. Els joves quadres revolucionaris adquiriran carn i sang. La victòria no és concebible més que sobre la base dels mètodes bolxevics, a la defensa dels quals es dedica aquesta obra.

28 de març de 1936

L. TROTSKI

III

Prefaci a la segona edició anglesa

10 de gener de 1935

Extractes

Aquest llibre s'escrigué en 1920, al vagó d'un tren militar, en plena guerra civil. El lector ha de tenir present aquesta situació a la ment si vol fer-se una idea exacta no sols del contingut fonamental de l'obra, sinó també de les seues al·lusions als esdeveniments de l'època i, particularment, del to.

Sota forma de polèmica, es dirigeix contra Karl Kautsky. Aquest nom diu poc a la generació jove, tot i que Kautsky siga contemporani nostre: ha celebrat recentment el seu vuitanta aniversari. En la Segona Internacional, com a teòric del marxisme, Kautsky gaudí d'un immens prestigi. La guerra ha fet aparèixer molt de pressa que el seu marxisme era únicament un mètode d'interpretació passiva del procés històric. Mentre la lluita de classes discorria entre els plàcids marges del parlamentarisme, Kautsky, com molts altres, es permeté el luxe de la crítica revolucionària; pràcticament, allò no comprometia a res. Però, quan la guerra i la postguerra plantejaren en termes categòrics els problemes de la revolució, Kautsky prengué definitivament posició de l'altra banda de la barricada. Sense trencar amb la fraseologia marxista, es féu acusador de la revolució proletària, l'advocat de la passivitat i de la capitulació davant l'imperialisme.

Abans de la guerra, Karl Kautsky i els caps del *Labour Party* se situaven, aparentment, en el pols extrems de la Segona Internacional. La nostra generació, que representava llavors a la joventut, es serví moltes vegades d'armes tretes de l'arsenal de Kautsky per a combatre l'oportunisme dels MacDonald, Henderson i d'altres. És cert que, en aquella època, anàvem més lluny del que el vacil·lant mestre hagués volgut. Abans de la guerra, Rosa Luxemburg, que coneixia Kautsky millor que nosaltres, denunciava el seu radicalisme de margarina. De totes les maneres, la nova època aportà plena claredat a la situació; Kautsky pertany al mateix camp polític que Henderson; si el primer continua recorrent a les cites de Marx, mentre que el segon prefereix els salms de David, aqueixa diferència de costums no obstaculitza per a res la seua solidaritat.

Per un objectiu de continuïtat, mantinc en aquest llibre el títol sota el qual aparegué en la primera edició anglesa: *Defensa del terrorisme*. No obstant això, és necessari assenyalar immediatament que aquest títol, que pertany a l'editor i no a l'autor, és massa ampli, i que pot donar lloc a malentesos. No es tracta en absolut de defensar el terrorisme com a tal. Les mesures de coerció i

d'intimidació, incloent-hi l'anihilació física dels adversaris, han servit i encara serveixen en proporcions infinitament més grans la causa de la reacció, personificada per les classes explotadores condemnades, que no la causa del progrés històric personificat pel proletariat. Els moralistes titulats que condemnen el "terrorisme" en general pensen, sobretot, en els actes revolucionaris dels oprimits que aspiren a emancipar-se. El millor exemple d'això és el senyor Ramsay MacDonald. Incansablement ha condemnat la violència en nom dels principis eterns de la moral i de la religió. Però quan la descomposició del sistema capitalista i l'agreujament de la lluita de classes posaren a l'ordre del dia, fins i tot en Anglaterra, la lluita revolucionària del proletariat pel poder, MacDonald passà del camp dels treballadors al de la burgesia conservadora amb tanta facilitat com un viatger passa del compartiment de fumadors a un compartiment de no fumadors. Avui, el devot adversari del terrorisme recolza, per mitjà d'un aparell de violència, al règim "pacífic" de l'atur, de l'opressió colonial, dels armaments a ultrança i de la preparació de noves guerres.

Per consegüent, la present obra està lluny de voler defensar el terrorisme en general. Defensa les lleis històriques de la revolució proletària. La idea fonamental d'aquest llibre és aquesta: fins al moment, la història no ha trobat altres mitjans per a fer avançar la humanitat que oposar cada vegada a la violència de les classes condemnades la violència revolucionària de la classe progressista.

Evidentment, els fabians incurables diran que si les conclusions d'aquest llibre poden ésser apropiades per a la Rússia endarrerida, no podrien aplicar-se als països avançats, especialment a velles democràcies, com ara Gran Bretanya. Aqueixa consoladora il·lusió hauria pogut semblar poc convincent fa deu o quinze anys. Però des d'aleshores una onada de dictadures feixistes o militar-policíaques han submergit bona part dels països europeus. Al dia següent del meu exili de la Unió Soviètica, el 25 de febrer de 1929, escrivia (al cap i a la fi, no per primera vegada) respecte a la situació en Europa: "Les institucions democràtiques han mostrat que no poden resistir la pressió dels actuals antagonismes, tant d'ordre internacional com d'ordre interior, més sovint dels dues ordres alhora... Per analogia amb l'electrotècnica, pot definir-se la democràcia com un sistema d'interruptors i de ploms contra els corrents, massa forts, de la lluita nacional o social. Cap altra època de la història, ni tan sols de lluny, ha estat tan carregada d'antagonismes com la nostra. El corrent sobrecarregat es manifesta cada vegada amb més freqüència en els diferents punts de la xarxa europea. Davall la pressió massa elevada dels antagonismes socials i internacionals, els ploms es fonen o salten. Tal és la naturalesa dels tallacircuits de dictadura. Evidentment, els ploms més febles són els primers afectats. Ara bé, la violència dels antagonismes interiors i mundials no

disminueix, sinó que, per contra, s'incrementa. En va s'intentarà consolar-se amb la idea que el procés només ha arribat a la perifèria del món capitalista. La gota comença pel dit gros del peu, però acaba per arribar al cor”.